

Eleanor H. Porter

Poliana

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
Viltaras Alksnėnas

Skaitmeninta iš knygos:
E. H. Porter. Poliana. Vilnius: Alma littera, 2006.

ISBN 978-5-430-05896-8

Kūrinys suskaitmenintas vykdant ES struktūrinių fondų remiamą projektą „Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5–8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas“, 2012
<http://mkp.emokykla.lt/ebiblioteka/>

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

Turinys

1. Panelė Polė	4
2. Senasis Tomas ir Nensė	11
3. Atvyksta Poliana	17
4. Kambarėlis palėpėje	29
5. Źaidimas	41
6. Pareigos klausimu	49
7. Poliana ir bausmės	62
8. Polianos vizitas	71
9. Apie tą Vyriškį	85
10. Netikėtumas poniai Snou	92
11. Pažintis su Džimiu	105
12. Moterų draugijos susirinkime	119
13. Pendletonų miškelyje	125
14. Dėl tos šaltienos	134
15. Daktaras Čiltonas	143
16. Raudona rožė ir nerta skara	158
17. Visai kaip knygoje	169
18. Źvakidės karuliai	178
19. Kai kas netikėta	186
20. Dar labiau netikėta	192

21. Atsakymas į klausimą	201
22. Pamokslai ir malkos	211
23. Nelaimingas atsitikimas	223
24. Džonas Pendletonas	232
25. Žaidimas belaukiant	242
26. Praviros durys	251
27. Du apsilankymai	256
28. Žaidimas ir žaidėjai	266
29. Pro atvirą langą	285
30. Vairą perima Džimis	292
31. Naujasis dėdė	297
32. Tai laiškas nuo Polianos	300

Panelė Polė

Tą birželio rytą panelė Polė Harington gana skubriai įžengė į savo virtuvę. Šiaip jau panelė Polė nemėgo skubėti – ji net didžiudavosi savo ramumu. Bet šiandien ji skubėjo – tikrai skubėjo.

Nensė plautuvėje plovė lėkštes ir nustebusi pakėlė akis. Ji dar tik du mėnesius dirbo panelės Polės virtuvėje, bet jau žinojo, kad šeimininkė niekuomet neskuba.

– Nense!

– Klausau, madam, – linksmai atsiliepė Nensė, toliau šluostydama ąsotį.

– Nense, – panelės Polės balsas šį kartą buvo griežtas, – kai aš su tavimi kalbu, norėčiau, kad liautumeis dirbusi ir klausytum, ką tau sakau.

Nensė išraudo. Ji iškart pastatė ąsotį, dar tebeapsuktą šluoste, ir dėl to vos jo neapvertė – o tai ją dar labiau išmušė iš vėžių.

– Taip, poniam, aš klausau, poniam, – išmikčiojo ji, tvirčiau pastatė ąsotį ir tuoj atsigrėžė. – Aš tik dir-

bau savo darbą, nes jūs ši rytą man liepėt greit suplauti lėkštes, jeigu prisimenat.

Šeimininkė piktai suraukė antakius.

- Pakaks, Nense. Aš neprašiau tavęs aiškintis. Aš prašiau tik paklaudyti.

- Taip, madam, - Nensė užgniaužė atodūsi. Ji pagalvojo, ar kada nors sugebės įtikti šiai moteriai. Anksčiau Nensė niekada nedirbo „pas kitus“, bet ligota motina staiga tapo našle, liko su dar trim jaunesniais už Nensę vaikais, ir todėl mergina turėjo ko nors imtis, kad padėtų juos išmaitinti. Ir ji labai apsidžiaugė, kai susirado vietą šio didelio namo ant kalvos virtuvėje. Nensė atėjo iš „Užkampio“, už šešių mylių nuo čia, ir pažinojo panelę Harington tik kaip senosios Haringtonų sodybos šeimininkę ir vieną iš turtingiausių miesto gyventojų. Tai buvo prieš du mėnesius. Dabar ji pažino panelę Polę kaip griežtą, rūstaus veido moterį, kuri iškart susiraukdavo, jeigu ant grindų nukrisdavo peilis arba per garsiai trinktelėdavo durys, ir kuri vis tiek nenusišypsodavo, jeigu ir peiliai, ir durys tūnodavo tylutėliai.

- Kai baigsi ryto darbus, Nense, - pasakė dabar panelė Polė, - gali sutvarkyti mažąjį kambarį palėpėje, laiptų viršuj, ir paklok ten lovą. Iššluok jį ir išvalyk, tik pirma išnešk visus lagaminus ir dėžes.

- Klausau, poniam. Tik prašom pasakyti, kur man sudėti tuos visus daiktus, kai iš ten išnešiu?

- Palėpėje priešais.

Panelė Polė truputį padvejojo, paskui paaiškino:

- Manychiau, dabar galiu tau, Nense, pasakyti.

Pas mane atvyksta gyventi mano dukterėčia, panelė Poliana Vitjer. Jai vienuolika metų, ir tai ji miegos tame kambaryje.

- Maža mergaitė... atvyksta čia, panele Harington? Oi, argi tai ne puiku! - šūktelėjo Nensė, prisiminusi tą šilumą, kurią sesutės skleidavo jų namuose, „Užkampyje“.

- Puiku? Na, tai ne visai tas žodis, kurį aš vartočiau, - šaltai atsakė panelė Polė. - Tačiau, žinoma, aš noriu, kad viskas būtų kuo geriau. Norėčiau tikėti, kad esu gera moteris ir žinau savo pareigas.

Nensė tirštai išraudo.

- Žinoma, poniam. Aš tik norėjau pasakyti, kad maža mergaitė... galėtų... galėtų praskaidrinti jūsų namus, - pasiaiškino ji užsikirsdama.

- Dėkoju tau, - sausai atsakė šeimininkė. - Tačiau nemanau, kad tai labai jau būtina.

- Bet, žinoma, jūs... jūs norite jos, savo sesers vaiko, - išdrįso pasakyti Nensė, nesąmoningai pajū-

tusi, kad ji kažkaip privalo sukurti palankią aplinką tai vieniškai mažai mergaitei priimti.

Panelė Polė išdidžiai kilstelėjo smakrą.

- Tiesą sakant, Nense, jau vien dėl to, kad likimas lėmė man turėti seserį, kuri buvo tokia kvaila, jog ištekėjo, o paskui paleido į pasaulį kūdikį, kurių ir taip jau pakankamai, - nesuprantu, kodėl turėčiau *norėti* ja rūpintis. Tačiau, kaip jau sakiau, viliuosi, kad žinau savo pareigas. Žiūrėk, kad išvalytum kampus, Nense, - griežtai baigė ji ir išėjo iš virtuvės.

- Taip, ponია, - atsiduso Nensė ir pakėlė pusiau iššluostytą ąsotį - dabar toki šaltą, kad vėl norėjosi jį pamerkti.

Panelė Polė savo kambaryje dar sykį išsiėmė laišką, kurį gavo prieš dvi dienas iš tolimo Vakarų miesto, ir kuris buvo jai tokia nemaloni staigmena. Laiškas buvo adresuotas „Panelei Polei Harington, Beldingsvilis, Vermontas“, ir jame rašoma:

Mieloji Ponia,

Su giliu liūdesiu pranešu, kad prieš dvi savaites mirė tėvas Džonas Vitjeris ir paliko vaiką, vienuolikos metų mergaitę. Jis, galima sakyti, nepaliko daugiau jokio turto, tiktai kelias knygas, kadangi, kaip Jūs, be abejo, žinote, jis buvo šios mažos misi-

onierių bažnyčios pastorius ir gaudavo labai menką atlyginimą.

Aš žinau, kad jis buvo Jūsų velionės sesers vyras, bet jis leido man suprasti, kad Jūsų šeimų santykiai nebuvo patys geriausi. Vis dėlto jis tikėjosi, kad dėl savo sesers Jūs galbūt norėsite pasiimti mergaitę ir išauginti ją tarp savųjų Rytuose. Štai kodėl aš Jums rašau.

Kai Jūs gausite šį laišką, mažoji mergaitė jau bus pasiruošusi išvykti. Ir jeigu Jūs galite ją priimti, mes labai džiaugtumės, jeigu parašytumėt, kad ji iškart gali atvykti, nes čia kaip tik vienas vyras su žmona rengiasi netrukus keliauti į Rytus, tad jie paglobotų ją iki Bostono ir įsodintų į Beldingsvilio traukinį. Žinoma, Jums būtų pranešta, kurią dieną ir kuriuo traukiniu Poliana atvyks.

Laukiu palankaus ir greito atsakymo.

*Su pagarba
Džerema O. Vait.*

Suraukusi antakius, panelė Polė sulankstė laišką ir įdėjo jį atgal į voką. Ji jau vakar į jį atsakė ir parašė, kad, žinoma, priims vaiką. Ji vylėsi, kad žino savo pareigas, – tegu ir kokios nemalonios jos būtų!

Sėdint dabar taip, su laiškų rankose, sukilo prisiminimai apie seserį Dženę, to vaiko motiną, ir tuos laikus, kai Dženė, dvidešimtmetė mergina, užsispyrė ištekėti už jauno pastoriaus, nepaisydama šeimos prieštaravimų. O buvo turtingas vyriškis, kuris jai piršosi, ir šeimai jis tiko labiau negu dvasininkas, – bet tik ne Dženei. Anas vyriškis buvo ir vyresnis, ir turtingesnis, o pastorius turėjo tik jauną galvą, pilną jaunatviškų idealų ir entuziazmo, ir kupiną meilės širdį. Dženė pasirinko jaunystę ir meilę – ko gero, tai natūralu; taigi ji ištekėjo už pastoriaus ir išvyko į pietines valstijas kaip misionieriaus žmona.

Tada ir nutrūko ryšiai. Panelė Polė tai gerai prisiminė, nors tada ji buvo tik penkiolikos metų – šeimos jaunylė. Šeima nuo tada nebeturėjo nieko bendra su misionieriaus žmona. Tiesa, Dženė kartkartėmis parašydavo, o savo paskutinį kūdikį pakrikštijo Poliana savo abiejų seserų, Polės ir Anos, garbei – visi kiti jos vaikai mirė. Tai ir buvo rašoma paskutiniame Dženės laiške, o po kelerių metų atėjo žinia apie jos mirtį. Ją trumpai, bet su gilia širdgėla pranešė pats pastorius mažu laiškeliu, užantspauduotu nedideliame Vakarų valstijų miestelyje.

Bet laikas šio didelio namo ant kalvos šeiminkams nesustojo. Panelė Polė, žvelgdama į apačioje

besidriekiantį slėnį, mąstė, ką tie dvidešimt penkeri metai pakeitė jos gyvenime.

Dabar jai keturiasdešimt, ir ji visiškai viena pasaulyje. Tėvas, motina, seserys – visi jau mirę. Dabar ji vienintelė namo ir tėvų paliktų tūkstančių paveldėtoja. Buvo žmonių, kurie atvirai apgailestavo dėl jos vienatvės ir ragino ją susirasti draugę ar kompanionę su kuo gyventi. Bet ji nepriėmė nei jų užuojautos, nei patarimų. Ji sakėsi nesanti vieniša. Ji mėgo būti viena. Jai patiko ramybė. O dabar...

Panelė Polė pakilo rūščiu veidu ir kietai suspaudusi lūpas. Žinoma, ji džiaugėsi esanti kilni moteris, ne tik žinanti savo pareigas, bet ir turinti tvirtą charakterį, kad galėtų jas atlikti. Bet... Poliana! Koks juokingas vardas!

Senasis Tomas ir Nensė

Nensė energingai šlavė ir grandė mažąjį palėpės kambarėlį, ypač – jo kampus. Tiesą sakant, tas uolumas, su kuriuo ji dirbo, labiau padėjo jai atpa-laiduoti jausmus, negu iškuopti purvą. Nensė, nors ir baimingai pakluso savo šeimininkei, nebuvo jokia šventuolė.

– Aš... tik... norėčiau... iškuopti... visus... jos... sielos... kampus! – protrūkiais bambėjo ji, kapodama žodžius sulig kiekvienu tūžmingu aštraus grindų šepečio brūkstelėjimu. – Daug, oi daug tų kampų... reikia gerai iššveisti. Taip pat tą mintį įgrūsti nekaltą vaiką kuo toliau nuo akių, į šitą karštą pritvankusį kambarėlį, kur žiemą neužkursi židinio. Ir išrink tu man tokį iš viso didžiulio namo! Išties nereikalingas vaikas! Kad tave kur! – sugriežė dantimis Nensė, taip stipriai grėždama skudurą, kad net pirštus jai suskaudo. – Aš manau, kad dabar čia ne vaikai patys reikalingiausi!

Kuri laiką ji dirbo tylėdama. Paskui, baigusi užduotą darbą, apžvelgė tuščią kambarėlį, akivaizdžiai bjaurėdamasi.

- Na, šiaip ar taip, - aš savo atlikau, - atsiduso ji. - Purvo čia nebėra, bet yra kai ko kito. Vargšė mažytė!.. Puiki vieta gyventi vargšui benamiui vaikui! - baigė ji ir išėjo trinktelėdama durimis. - Oi! - šūktelėjo, prikąsdama lūpą. - Paskui piktokai pridūrė: - Tiek to, kas man bėdos. Tikiuosi, jinai girdėjo durų trinktelėjimą - tegul, tegul!

Popiet Nensė surado kelias minutes laiko sode patardyti senąjį Tomą, kuris nuo neatmenamų laikų čia ravėdavo piktžoles ir grandydavo takus.

- Pone Tomai, - pašaukė Nensė, paskubom žvilgtelėdama sau per petį, ar tikrai jos nepastebėjo. - Ar jūs žinojot, kad čia gyventi su panele Pole atvažiuoja maža mergaitė?

- A... ką? - nesuprato seniokas, vargais negalais ištiesindamas savo sulinkusią nugarą.

- Atvažiuoja maža mergaitė gyventi su panele Pole.

- Juokauk sau toliau, - netikėdamas nusišaipė Tomas. - Gal dar pasakysi, kad rytoj saulė leisis rytų pusėj?

- Bet tai tiesa. Jinai pati man taip sakė, - nenusileido Nensė. - Tai jos dukterėčia, ir jai vienuolika metų.

Vyriškiui atvipo žandikaulis.

- Nieko sau! Įdomu! - subambėjo jis. Paskui jo prigesusios akys maloniai nušvito. - Tai nėra... bet tai turėtų būti... panelės Dženės mažoji mergiotė! Daugiau nė viena iš jų nebuvo ištekėjusi. Nagi, Nense, tai turėtų būti panelės Dženės mažoji mergiotė. Dėl Dievo meilės! Negi mano senos akys dar ją pamatys!

- Kas buvo ta panelė Dženė?

- Ji buvo angelas tiesiai iš dangaus, - jausmingai atsiduso vyriškis, - o senajam šeimininkui ir poniai ji buvo vyriausioji duktė. Jai buvo dvidešimt, kada ištekėjo ir išvažiavo iš čia prieš daugelį metų. Girdejau, visi jos kūdikiai mirė, tik paskutinis išgyveno, ir tai, matyt, tas, kuris čionai atvyksta.

- Jai vienuolika metų.

- Taip, tiek ir turėtų būti, - linktelėjo seniokas.

- Ir ji miegos palėpėje - kaip jai ne gėda! - plūstelėjo pykčiu Nensė, dar sykį per petį žvilgtelėdama į namą.

Senasis Tomas susiraukė. O po sekundės jo lūpas iškreipė keista šypsena.

- Man... e... įdomu, ką panelė Polė veiks su vaiku šiuose namuose, - pasakė jis.

- Hm-m! O man įdomu, ką vaikas veiks su panele Pole šiuose namuose! - atšovė Nensė.

Seniokas nusijuokė.

- Man regis, tu nelabai myli panelę Polę, - šyp-
telėjo jis.

- Tarytum kas nors galėtų ją mylėti! - nusišaipė Nensė.

Senasis Tomas keistai nusišypsojo. Jis pasilenkė ir dirbo toliau.

- Turbūt tu nesi girdėjęs apie panelės Polės meilės reikalus, - lėtai ištarė jis.

- Jos meilės reikalus! Ne!.. Ir manau, niekas nėra girdėjęs.

- O, ne! Kai kas girdėjo, - linktelėjo galva senasis. - Ir mylimasis tebegyvena - šiame pat mieste.

- Kas jis toks?

- To aš tau nesakysiu. Nepritinka man taip daryti.

Seniokas atsitiesė. Jo apsilpusiose melsvose akyse, kai jis atsisuko į namą, atsispindėjo atsidas-
vusio tarno pasididžiavimas šeima, kuriai jis tarnavo ir kurią mylėjo daugelį metų.

- Bet tai neįmanoma: jinai ir mylimasis, - vis dar prieštaravo Nensė.

Senasis Tomas papurtė galvą.

- Tu taip nepažįsti panelės Polės, kaip aš, - ginčijo jis. - Ji būdavo tikrai miela, ir dabar tokia būtų, jeigu pati sau tai leistų.

- Miela! Panelė Polė!

- Taip. Jeigu tik savo suveržtus plaukus ji paleistų laisvai ir nerūpestingai, kaip anksčiau darydavo, ir įsisegtų gėlių puokštelę į garbanas, ir apsiliktų baltą suknelę su nėriniais - pamatytum, kokia ji miela! Panelė Polė dar nėra senė, Nense.

- Nėra senė? Ką gi, tada ji siaubingai gerai ją vaidina - taip, taip! - prunkštelėjo Nensė.

- Taip, aš žinau. Tai prasidėjo tada... nuo tų nesupratimų su mylimuoju, - linktelėjo senasis Tomas, - ir atrodo, tarsi nuo tada ji būtų ėmus maitintis pelynais ir kaišytis dygliais.

- Sakyčiau, kad taip, - pasipiktinusi pareiškė Nensė. - Niekas jai nesuteikia malonumo, stenkis kaip nori, niekaip neįtiksi! Aš tikrai čia nebūčiau, jeigu ne alga ir tie - namie, kuriems jos reikia. Bet vieną sykį... vieną sykį aš tikrai pratrūksiu, ir tada... žinoma, tada man jau bus „sudie, Nense“. Bus, bus.

Senasis Tomas papurtė galvą.

- Žinau. Aš tai pajutau. Suprantu... bet iš to nieko gero, vaikelį. Tikrai nieko gero.

Ir vėl jis palenkė galvą prie savo darbo.

- Nense! - išgirdo griežtą balsą.

- Klausau, madam, - šūktelėjo Nensė ir nusku-
bėjo namo link.

Atvyksta Poliana

Atėjo lauktoji telegrama, kurioje buvo pranešama, kad Poliana atvyks į Beldingsvilį kitą dieną, birželio 28-ąją, ketvirtą valandą. Panelė Polė perskaitė telegramą, susiraukė, tada užlipo į palėpės kambarėlį. Apžiūrinėdama jį, vis dar raukėsi.

Kambaryje buvo maža, švariai paklota lova, dvi kėdės su atlošais, prausyklė, komoda be jokio veidrodžio ir mažas stalelis. Nebuvo jokių užuolaidų ant stogo langų, jokių paveikslų ant sienų. Ištisa dieną saulė plieskė į stogą, ir kambarėlyje buvo karšta lyg orkaitėje. Kadangi nebuvo tinklelių, langai nebūdavo atidarinėjami. Ties vienu langu dabar piktai birzgė didžiulė musė ir zujo aukštyn žemyn, aukštyn žemyn, stengdamasi išskristi lauk.

Panelė Polė priplojo musę, išmetė ją pro langą, kilstelėjusi lango rėmą, pastūmė į vietą kėdę, vėl susiraukė ir išėjo iš kambario.

- Nense, - šūktelėjo ji po kelių minučių prie virtuvės durų, - viršuj, panelės Polianos kambaryje, aš aptikau musę. Langus kartkartėmis reikia atverti. Aš

užsčiau tinklelius, bet kol juos turėsime, tikiuosi, jog tu prižiūrėsi, kad langai būtų uždaryti. Mano dukterėčia atvyks rytoj ketvirtą valandą. Noriu, kad tu ją stotyje pasitiktum. Timotis paims vežimaitį ir tave pavėžės. Telegramoje minimi „papurę plaukai, raudona dryžuota suknelė ir šiaudinė skrybėlaitė“. Tai viskas, ką aš žinau, bet manau, kad tau to pakaks.

- Taip, madam, o... jūs...

Panelė Polė, be abejonių, teisingai suprato tą pauzę, nes susiraukė ir ryžtingai pasakė:

- Ne, aš nevažiuosiu. Manau, kad man nėra reikalo važiuoti. Viskas.

Ir ji nosisuko - panelės Polės nurodymai dukterėčios Polianos labui buvo baigti.

Virtuvėje Nensė įnirtingai brūkštelėjo laidyne per šluostę, kurią ji lygino.

„Papurę plaukai, raudona dryžuota suknelė ir šiaudinė skrybėlaitė“ - viskas, ką ji žino, iš tikrųjų! Ką gi, man būtų gėda tai prisipažinti, jeigu aš... jeigu ji būtų mano vienintelė dukterėčia, kuri atvyksta iš „ano žemyno krašto“!

Tiksliai be dvidešimt keturios rytojaus popietę Timotis ir Nensė išvažiavo nedengtu vežimaičiu pasitikti laukiamos viešnios. Timotis buvo senojo

Tomo sūnus. Žmonės mieste kartais kalbėdavo, kad senasis Tomas yra panelės Polės dešinioji ranka, o Timotis tada – kairioji.

Timotis buvo geraširdis ir gražus jaunuolis. Per tą trumpą laiką, kurį Nensė praleido šiuose namuose, jie jau tapo gerais draugais. Tačiau šiandien Nensė buvo per daug susirūpinusi savo užduotimi, kad būtų maloni kaip visada. Ji beveik neprabilo, kol jie atvažiavo į stotį, ir susikaupusi ėmė laukti traukinio.

Mintyse Nensė vis kartojo ir kartojo: „Papurę plaukai, raudona dryžuota suknelė, šiaudinė skrybėlaitė“. Vis galvojo ir galvojo, koks vis dėlto vaikas toji Poliana.

– Tikiuosi, ji rami ir jautri, nemėto peilių ir netranko durų. Taip jai pačiai būtų geriau, – sušnabždėjo ji Timočiui, kuris ką tik priėjo prie jos.

– Na taip, jeigu ji kitokia – nežinia kas gali mums visiems atsitikti, – nusišypsojo Timotis. – Tik įsivaizduok panelę Polę ir triukšmadarį vaiką! O siaube! Jau švilpia!

– Ak, Timoti, aš... aš manau, gerai, kad išsiuntė mane, – staiga išgąstingai sučiauškėjo Nensė, paskui apsisuko ir nuskubėjo arčiau, iš kur geriausiai galėjo matyti keleivius, apšviestus mažos stotelės žibinto.

Nensė ją pamatė gana greitai – ploną mažą mergaitę raudona suknele su dviem geltonom storom kasom ir susirūpinusiu strazdanotu veidu, kurią gręžiojo į dešinę ir į kairę, aiškiai kažko ieškodama.

Nensė iškart pažino tą vaiką, bet ne iškart įstengė suvaldyti savo drebančias kinkas, kad galėtų prie jos priėti. Mergaitė jau buvo visai šalia, kai Nensė pagaliau prie jos prisigretino.

– Ar jūs... panelė Poliana? – išmikčiojo jinai. Ir po akimirkos vos neužduso, pasijutusi dviejų dryžuotų rankovių glėbyje.

– Oi, kaip aš džiaugiuosi, kaip aš džiaugiuosi, kaip aš DŽIAUGIUOSI, – išgirdo ji rėkiant į ausį. – Aišku, aš Poliana, ir aš taip džiaugiuosi, kad jūs atvykote manęs pasitikti! Aš taip ir tikėjau.

– Jūs... jūs tikėjotės? – sumikčiojo Nensė, sutrikusi ir stebėdamasi, iš kur Poliana galėjo ją pažinoti ir... jos laukti. – Jūs... jūs tikėjotės? – vėl pakartojo ji, bandydama pasitaisyti skrybėlaite.

– O taip! Ir visą kelią spėlioju, kaip jūs atrodot, – šūkčiojo mergaitė, striksėdama ant pirštų galų ir nuo galvos iki kojų vedžiodama akimis sutrikusią Nensę. – O dabar jau žinau. Ir džiaugiuosi, kad jūs atrodot taip, kaip ir turėjot atrodyti.

Nensė pagyvėjo tik tada, kai priėjo Timotis. Polianos žodžiai labai ją išmušė iš vėžių.

- Čia Timotis. Gal jūs turite lagaminą? - ištarė ji.

- Taip, turiu, - oriai linktelėjo Poliana. - Turiu visiškai naujutėlį. Moterų globos draugija jį man nupirko. Argi ne puiku iš jų pusės, kai jos taip norėjo nusipirkti kilimą? Žinoma, aš nežinau, kiek raudonų kilimų galima nupirkti už šį lagaminą, bet keletas turėtų išeiti - šiaip ar taip, turbūt užtektų iškloti pusei navos, ar ne? Aš čia krepšelyje turiu tokį mažą dalykėlį, kurį ponas Grėjus vadino kvitu ir sakė, kad turiu atiduoti jį jums, tada atsiimti lagaminą. Ponas Grėjus yra ponios Grėj vyras. Jie yra diakono Karo žmonos giminaičiai. Aš su jais keliavau iš pačių Vakarų, jie labai mieli! - O... štai jis, - baigė ji, po ilgo rausimosi krepšelyje pagaliau suradusi kvitą.

Nensė giliai įkvėpė. Ji tiesiog jautė, kad po tokios ilgos kalbos kas nors juk turi įkvėpti oro. Tada vogčiomis žvilgtelėjo į Timotį. Timotis savo žvilgsnį buvo rūpestingai nugręžęs kažkur į šalį.

Pagaliau visi trys pajudėjo. Polianos lagaminas gulėjo už nugarų, o pati Poliana patogiai įsitaisė tarp Nensės ir Timočio. Visą tą laiką, kol jie rengėsi išvažiuoti, mergaitė be perstojo aiškino ir klausinėjo, kol

kažkaip apsvaigusi Nensė pasijuto, kad jai trūksta kvapo, besistengiant viską išklaudyti.

- Tai bent! Argi ne puiku? Ar dar toli? Tikiuosi, kad toli - man patinka važiuoti, - aikčiojo Poliana, pradėjus ratams suktis. - Žinoma, nieko baisaus, jeigu ir netoli, nes, matote, aš džiaugsiuos kuo greičiau ten nuvykusi. Kokia miela gatvė! Taip ir žinojau, kad ji bus miela. Tėvelis man pasakojo...

Ji valandėlę pritilo ir tarsi užgniaužė kvėpavimą. Nensė susirūpinusi pažvelgė į ją ir pamatė, kad jos smakrelis virpa, o akys pilnos ašarų. Tačiau po aki-mirksnio ji vėl šnekėjo savo greitakalbe, narsiai iškė-lusi galvą.

- Tėvelis man apie viską papasakojo. Jis viską pri-siminė. Ir... oi, aš turėjau jau anksčiau paaiškinti. Ponia Grėj man liepė tai padaryti iškart - apie šitą raudoną dryžuotą suknelę. Na, suprantat, - kodėl aš ne su juoda suknele. Ji sakė, kad jums tai pasi-rodys keista. Paskutinėje misijos siuntoje visai nebuvo juodų daiktų, tik moteriška aksominė lie-menė, kuri, kaip sakė diakono Karo žmona, man visiškai netinka. Be to, ji per abi alkūnes ir kitur jau baltavo - na, suprantat, nuo susidėvėjimo. Vie-nos moterys iš Draugijos norėjo nupirkti man juodą suknelę ir skrybėlaitę, bet kitos manė, kad pinigų

reikėtų skirti raudonam kilimui, kurią jos norėjo išigyti – na, suprantat, bažnyčiai. Ponia Vait sakė, kad gal taip bus net geriau, nes jai labai nepatinka vaikai su juodais rūbais, – aš norėjau pasakyti, vaikai, žinoma, jai patinka, bet ne juodai apsirengę.

Poliana įkvėpė oro, ir Nensė suspėjo išiterpti:

– Taip, aš esu įsitikinusi, viskas... viskas bus gerai.

– Džiaugiuosi, kad jums taip atrodo. Aš irgi taip manau, – linktelėjo Poliana, o jos balsas vėl nepastebimai suvirpėjo. – Aišku, kad su juoda suknele man būtų daug sunkiau džiaugtis.

– Džiaugtis! – žioptelėjo Nensė iš nuostabos.

– Taip, – kadangi, jūs žinot, tėvelis iškeliavo į dangų, kad būtų kartu su mamyte ir kitais mūsų vaikais. Jis sakė, kad aš privalau džiaugtis. Bet tai gana sunku, net ir su raudona languota suknele, nes... nes aš taip jo pasiilgstu. Ir negaliu susilaikyti negalvojusi, kad aš *turėčiau* jį turėti, juk mamytė ir visi kiti vaikai turi Dievulį ir daugybę angelų, o aš neturiu nieko, tik Moterų globos draugiją. Bet neabejoju, kad dabar bus lengviau, nes aš turiu jus, teta Pole. Aš taip džiaugiuosi, kad jus turiu!

Skausmingą Nensės užuojautą šitai nelaimingai, vienišai, palyginti su ja pačia, būtybei staiga pakeitė išgąstis.

- Oi, bet... bet tu baisiai suklydai, m-mieloji, - drebančiu balsu ištarė ji. - Aš esu tik Nensė. Aš ne tavo teta Polė, visai ne!

- Jūs... jūs ne teta Polė? - sumikčiojo mergaitė, pastebimai nusiminusi.

- Ne. Aš tik Nensė. Nė nepagalvojau, kad tu mane palaikysi Pole. Mes... mes nė kiek nepanašios - nė kiek, nė trupučiuo!

Timotis negarsiai sukikeno, bet Nensė buvo per daug sutrikusi, kad atsilieptų į tą linksmą jo akių žybtelėjimą.

- Bet kas gi jūs esate? - paklausė Poliana. - Jūs nė kiek nepanaši nė į vieną iš Moterų globėjų!..

Šįkart Timotis visai atvirai nusijuokė.

- Aš Nensė, samdoma mergina. Aš dirbu visus darbus, tik neskalbiu ir nelyginu. Tai daro ponias Dargin.

- Bet teta Polė yra? - susirūpinusi nekantravo mergaitė.

- Gali būti rami, ji yra, - įsiterpė Timotis.

Polianai pastebimai atlėgo.

- Ak, tada viskas gerai.

Valandėlę tvyrojo tyla, o paskui ji vėl džiugiai prabilo:

- O žinot ką? Aš labai džiaugiuosi, kad ji neatvažiavo manęs pasitikti, nes dabar susitikimas su ja man dar prieš akis, o be to, aš susitikau su jumis.

Nensė pažvalėjo. Timotis atsigrėžė į ją, kreivai šypsodamasis.

- Aš tai priimu kaip mielą puikų komplimentą, - pasakė jis. - Kodėl tu nepadėkoji mažajai panelei?

- Aš... aš galvojau apie... panelę Polę, - ištarė Nensė.

Poliana žvilgtelėjo pritardama.

- Aš irgi galvojau. Man jinai labai labai rūpi. Matote, ji yra vienintelė mano teta, o aš labai ilgai nežinojau, kad ją turiu. Vėliau tėvelis man papasakojo. Jis sakė, kad ji gyvena didžiuliam gražiam name, „pačioje kalvos viršūnėje“.

- Taip ir yra. Dabar jis jau matyti, - pasakė Nensė. - Štai tas didelis baltas namas su žaliom užuolaidom, tiesiai mums prieš akis.

- Ak, kaip nuostabu! O kokia daugybė medžių ir kiek žolės aplinkui! Aš niekad nemačiau tiek daug žalios žolės, bent jau vienoje vietoje. Ar mano teta Polė turtinga, Nense?

- Taip, panele.

- Aš taip džiaugiuosi. Tikriausiai malonu turėti daug pinigų. Aš nepažinojau nieko, kas turėtų daug pinigų, tik Vaitus – jie gana turtingi. Kiekviename jų kambaryje yra po kilimą, o sekmadieniais jie valgo ledus. Ar teta Polė sekmadieniais valgo ledus?

Nensė papurtė galvą. Jos lūpos šyptelėjo. Ji linksmai pažvelgė Timočiui į akis.

- Ne, panele. Aš manau, jūsų teta nemėgsta ledų. Bent jau niekada nemačiau jų ant jos stalo.

Poliana šiek tiek paniuro.

- Nemėgsta? Kaip gaila! Nesuprantu, kaip ji ištvėria be ledų. Bet... šiaip ar taip, aš dėl to tik dar labiau džiaugiuosi, nes ledai, kurių nevalgai, negali pakenkti skrandžiui, kaip kad atsitikdavo poniai Vait. Tada aš suvalgydavau ledus už ją, daugybę ledų. Bet gal teta Polė nors kilimų turi?

- Taip, kilimų ji turi.

- Kiekviename kambaryje?

- Na, beveik visuose, – atsakė Nensė, mintyse staiga išvydusi tą apytuštį palėpės kambarėlį, kuriame nebuvo kilimo.

- Ak, kaip aš džiaugiuosi, – džiūgavo Poliana. – Man patinka kilimai. Mes neturėjome nė vieno kilimo, tik du mažus takelius, kurie atėjo su misijos siunta, ir vienas iš jų buvo su rašalo dėme. Ponia

Vait dar turėjo paveikslų, labai gražių, vienas buvo su rožėmis, ir mažos mergaitės atsiklaupusios, ir kačiukas, ir keli ėriukai, ir liūtas. Na, aišku, ne visi kartu – tie ėriukai ir liūtas. Ak, tikrai, Biblijoj pasakyta, kad kada nors jie visi bus kartu. Bet kol kas – dar ne. Aš norėjau pasakyti, tie, kur ponios Vait paveiksle, dar ne kartu. Ar jums patinka paveikslai?

– Aš... aš nežinau, – prislopintu balsu atsakė Nensė.

– O man patinka. Pas mus nebuvo jokių paveikslų. Matote, jie nedažnai pakliūdavo į siuntas. Syki, beje, atsiuntė du. Bet vienas buvo toks puikus, jog tėvelis jį pardavė ir už tuos pinigus man nupirko batus. O kitas buvo toks prastas, kad išsyk subyrėjo į gabalus, kai tik mes jį pakabinome. Na, stiklas subyrėjo, suprantat. Ir aš tada verkiau. Bet dabar aš labai džiaugiuosi, kad mes neturėjome gražių daiktų, nes man labiau viskas patiks pas tetą Polę – matot, nebūsiu prie jų pripratusi. Taip būna, kai staiga atsiunčia tau dailius kaspinus po to, kai visą laiką gaudavai išblukusius ir tik rudus. Vaje! Bet argi čia ne tas nuostabus namas? – guviai šoktelėjo Poliana, jiems įsukus į platų keliuką.

Kol Timotis kėlė lagaminą, Nensė pasinaudojo proga ir tyliai suniurnėjo jam į ausį:

- Nekalbék man daugiau apie išėjimą, Timoti Darginai. Už jokių pinigų iš čia nebeišeisiu.

- Išeiti? Sakyčiau, neverta, - nusišypsojo jaunuolis. - Manęs nė tempte neištemptum. Dabar čia kasdien su tuo vaiku bus daug linksmiau, negu kiną žiūrėti!

- Linksmiau! Linksmiau! - pyktelėjusi pamėgdžiojo Nensė. - Aš jaučiu, kad tam nekaltam kūdikiui visai nebus linksma, kai tik jos abi pradės gyventi drauge. Ir jaučiu, kad jai reikės ir atramos, ir prieglobsčio. Na, aš ir pabūsiu ta atrama, Timoti, pabūsiu! - pamojavo ji, pasisuko ir nulydėjo Polianą plačiais laiptais viršun.

Kambarėlis palėpėje

Panelė Polė Harington nepakilo nuo kėdės pasitikti savo dukterėcios. Tiesa, ji žvilgtelėjo per knygos viršų, kai Nensė su mergaite pasirodė svetainės tarpdury, ir ištiesė ranką, o iš šaltai ištemptų pirštų aiškiai galėjai išskaityti „pareigą“.

– Sveika, Poliana! Aš... – daugiau ji nespėjo ką nors pasakyti.

Poliana skriste perskrido kambarį ir krito į nesveitingą tetos glėbį.

– Ak, teta Pole, net nežinau, kaip besidžiaugti, kad jūs leidote man atvykti pas jus, – sukūkciojo ji. – Jūs neįsivaizduojat, kaip išties gera turėti jus ir Nensę, ir namus – po to, kai turėjau tik Moterų globos draugiją!

– Labai tikėtina... tačiau aš neturėjau garbės susipažinti su Moterų globos draugija, – santūriai atsakė panelė Polė, stengdamasi atplėšti nuo savęs mažus, kibius Polianos piršteliuos, ir rūščiai pažvelgė į tarpdury stovinčią Nensę. – Ačiū, Nense. Gali eiti. Poliana, labai prašau, būk gera ir atsistok tiesiai,

kaip pridera. Aš dar net nepamačiau, kaip tu atro-
dai.

Poliana iškart atšoko ir šiek tiek nervingai nusi-
juokė.

- Žinoma, kad dar nematėte. Bet pamatysit, kad
nelabai yra ko manimi grožėtis, ypač dėl tų straz-
danų. Oi, ir aš juk privalėjau pasiaiškinti dėl savo
raudonai dryžuotos suknelės ir juodos aksomo lie-
menės su baltais lopais ant alkūnių. Aš Nensei pasa-
kojau, kaip tėvelis sakė...

- Gerai, tiek to, dabar nebesvarbu, ką tavo tėvelis
sakė, - ryžtingai nutraukė panelė Polė. - Tikiuosi,
tu turi lagaminą?

- O taip, iš tikrųjų, teta Pole. Aš turiu puikų laga-
miną, kurį man davė globėjos. Jame tiek daug visko
pridėta, - aš noriu pasakyti, visokių daiktų. Siuntose
pastaruoju metu nebūdavo daug rūbų mažoms mer-
gaitėms. Bet liko tėvelio knygu, ir ponija Vait pasakė
mananti, jog man reikėtų jas pasiimti. Matote, tėve-
lis...

- Poliana, - ir vėl rūščiai nutraukė ją teta, -
yra vienas dalykas, kurį tau reikėtų aiškiai iškart
suprasti. Aš nenoriu, kad tu nuolat man kalbėtum
apie savo tėvą.

Mergaitė krūptelėjo ir įkvėpė oro.

- Teta Pole, kodėl? Jūs... jūs... norit pasakyti... - Ji sutriko, ir teta pasinaudojo susidariusia pauze.

- Eisim viršun į tavo kambarį. Tavo lagaminas, tikiuosi, jau ten. Liepiau Timočiui užnešti - jeigu jį turėtum. Sek paskui mane, Poliana.

Nieko nesakydama, Poliana apsisuko ir nusekė paskui tetą. Jos akys buvo sklidinos ašarų, bet smakras narsiai pakeltas.

„Šiaip ar taip, aš... manau, aš džiaugiuosi, kad ji nenori, jog kalbėčiau apie tėvelį, - galvojo Poliana. - Gal bus lengviau, jeigu apie jį nekalbėsiu. Greičiausiai dėl to ji ir liepė man apie jį nekalbėti“.

Ir Poliana, vėl patikėjusi savo tetos „gerumu“, užspaudė ašaras ir smalsiai apsidairė aplink.

Ji jau buvo ant laiptų. Prieš pat ją prašmatniai šlameno juodas šilkinis tetos sijonas. Užpakaly pro praviras duris buvo matyti neryškių spalvų kilimas ir atlasu aptrauktos kėdės. Nuostabus kiliminis takas po kojomis priminė žalias samanas. Iš visų pusių akis spigino paaukuoti paveikslų rėmai arba pro balzganus tinklinių užuolaidų nėrinius besiskverbianti saulė.

- Oi, teta Pole, teta Pole! - džiūgavo mergaitė. - Koks mielas mielutėlis namas! Kaip baisiai jūs turit džiaugtis, kad esate tokia turtinga!

- Poliana! - nutraukė ją teta, staigiai atsigręžusi, kai užkopė laiptais viršun. - Aš stebiuosi, kad tu man kalbi tokius dalykus!

- Kodėl, teta Pole? Argi tai ne tiesa? - nuoširdžiai nustebusi, suabejojo Poliana.

- Žinoma ne, Poliana. Turiu vilties, jog negalėjau taip užsimiršti, kad nuodėmingai didžiuočiausi kiekviena dovana, kurią Aukščiausiasis teikėsi man atsiųsti, - pareiškė panelė Polė. - Ir, žinoma, ne turtais!

Apsisukusi panelė Polė nuėjo koridoriumi, palėpėn vedančių laiptų link. Šią akimirką ji ypač dėliaugėsi, kad apgyvendins mergaitę palėpės kambarėlyje. Pirmoji jos mintis buvo įkurdinti dukterėčią kuo atokiau nuo savęs, ir tokioje vietoje, kad per savo vaikišką neatidumą ji nesugadintų brangių baldų. Dabar - kai taip greit išryškėjo akivaizdūs tuštybės požymiai, - tiesiog laimė, kad jai numatytas kambarys yra apytuštis ir kuklus, pagalvojo panelė Polė.

Polianos kojelės nekantraudamos trepeno paskui tetą. O jos didelės mėlynos akys dar labiau nekantraudamos stengėsi akimirksniu aprėpti viską aplinkui, kad nė vienas gražus ar įdomus daiktas šiame nuostabiame name neliktų nepastebėtas. Tačiau nekantrausias buvo jos mintys, narpliojančios be

galo jaudinantį klausimą: už kurių iš tų žavingų durų dabar laukia jos kambarys – brangusis, nuostabusis, užuolaidų, kilimėlių ir paveikslų pilnas kambarys, kuris priklausys tik jai vienai? Ir tada netikėtai teta atidarė duris ir ėmė kopti viršun dar vienais laiptais.

Čia beveik nebuvo ko apžiūrinėti. Iš visų pusių – plikos sienos. Laiptų viršuj prietema leido įžvelgti tolimus kampus, kur stogas beveik siekė grindis, ir kur vienas ant kito buvo prigrūsta daugybė lagaminų ir dėžių. Be to, buvo labai tvanku. Poliana nesąmoningai kilstelėjo galvą – atrodė, taip sunku kvėpuoti. Tada pamatė duris dešinėje pusėje, kurias teta ką tik paliko atlapas.

– Štai, Poliana, štai tavo kambarys. Ir tavo lagaminas, matau, jau čia. Ar turi nuo jo raktą?

Poliana linktelėjo tylomis. Jos akys atrodė išsiplėtusios nuo išgąščio.

Teta susiraukė.

– Kai tavęs ko nors klausiu, Poliana, norėčiau, kad atsakytum man garsiai, ne tik galvos linksėjimu.

– Taip, teta Pole.

– Dėkoju. Dabar jau aiškiau. Tikiuosi, tu čia turi viską, ko reikės, – pridūrė ji, žvilgčiodama į rankšluostinę ir vandens ąsotį. – Atsiųsiu Nensę, kad padėtų tau išpakuoti daiktus. Vakarienė šeštą

valandą, – baigė ji išeidama iš kambario ir nusileido laiptais žemyn.

Kuri laiką Poliana stovėjo nė nekrustelėdama ir žiūrėjo jai įkandin. Tada pakėlė išplėstas akis į plikas sienas, plikas grindis ir langus be užuolaidų. Pagaliau pažvelgė į savo lagaminą, kuris gulėjo netoliese, jos nuosavame kambarėlyje, šiuose tolimuose namuose. Po akimirkos ji lyg apspangusi pasilenkė prie jo, keliais įsiremė į lagamino šoną ir paslėpė veidą tarp delnų.

Po kelių minučių atėjusi Nensė ją taip ir aptiko.

– Na, na, vargšele, – suulbėjo jinai, klaupdamasi ant grindų ir čiupdama į glėbį mažąją mergaitę. – Aš ir baiminausi, kad tave va taip ir užtiksiu.

Poliana papurtė galvą.

– Bet kokia aš bjauri ir netikusi, Nense, baisiai netikusi, – sukūkčiojo jinai. – Tiesiog negaliu priversti savęs suprasti, kad Dievui ir angelams mano tėvelio reikėjo labiau negu man.

– Jiems ir nereikėjo labiau, – tvirtai ištarė Nensė.

– Oi! Nense! – Išgąstinga nuostaba Polianos akyse iškart išdžiovino ašaras.

Nensė susigėdusi nusišypsojo ir paskubom brūkštelėjo sau akis.

- Na, na, vaikeliai, aš, žinoma, ne tai turėjau galvoj, - garsiai šūktelėjo ji. - Eikš, duok raktą, apžiūrėsim tavo lagaminą ir tučtuojau, tučtuojau išimsim sukneles.

Kažkaip graudžiai Poliana padavė raktą.

- Beje, čia kažin ko labai ir nėra, - susvyravo ji.

- Ir jos visos beveik nesupakuotos, - pasakė Nensė.

Poliana staiga nušvito.

- Na taip! Galiu dėl to džiaugtis, tiesa? - šūktelėjo ji.

Nensė apstulbo.

- Ką gi, ži-noma, - atsakė ji nelabai susivokdama.

Įgudusios Nensės rankos neilgai gaišo, kol išpakavo knygas, sulopytus apatinius baltinius ir keletą apgailėtinų neišvaizdžių suknelių. Poliana, dabar jai atvirai šypsodamasi, bėgiojo pirmyn atgal ir kabino sukneles sieninėje spintoje, guldė ant stalo knygas ir dėliojo apatinius į komodos stalčių.

- Neabejoju, kad... kad kambarys darosi vis puikesnis. Ar tu taip nemanai? - užsikirsdama po kiek laiko prašneko Poliana.

Nensė neatsiliepė. Ji atrodė labai užsiėmusi, įkišusi galvą į lagaminą. Poliana stovėjo prie komodos ir susimąščiusi įdėmiai apžvelgė plikas sienas.

- Ir dar aš galiu džiaugtis, kad čia nėra jokio veidrodžio, nes kai nėra veidrodžio, aš nematau savo strazdanų.

Nensei iš lūpų išsiveržė kažkoks keistas garsas. Bet kai Poliana atsisuko, jos galva vėl buvo panirusi į lagaminą. Po kelių minučių Poliana atsidūrė prie vieno lango ir, džiaugsmingai klyktelejusi, linksmi suplojo delnais.

- Oi, Nense, kaip aš anksčiau nepamačiau! - gaudė kvapą jinai. - Tik pažvelk, štai ten, tie medžiai ir namai, ir tas nuostabus bažnyčios bokštas, o upė blizga kaip koks sidabras. Išties, Nense, nereikalingi jokie paveikslai, kai gali tai matyti. Oi, kaip aš dabar džiaugiuosi, kad ji leido man gyventi šiame kambaryje!

Poliana nustebo ir sumišo, kai Nensei iš akių pasipylė ašaros. Ji skubiai pribėgo prie jos.

- Nense, Nense, kas tau, kas tau yra? - sušuko ji, paskui bailiai pridūrė. - Gal čia buvo *tavo* kambarys, gal todėl?

- Mano kambarys! - prapliupo Nensė užsiplieskusi, nurydama ašaras. - Jeigu tu nebūtum mažas angelas, tiesiai iš dangaus nusileidęs, ir jeigu kai kurie žmonės anksčiau nebūtų patyrę tiek nuoskaudų... Oi, siaube! Jinai skambina!

Po tos keistos tirados Nensė pašoko ant kojų, išdūmė iš kambario ir nubildėjo laiptais žemyn.

Likusi viena, Poliana sugrižo prie savo „paveikslo“ – taip ji mintyse vadino tą nuostabų vaizdą pro langą. Po kurio laiko ji pabandė stumtelėti pakeliamo lango rėmą. Atrodė, kad ilgiau nebeišters to dusinančio karščio. Dideliam džiaugsmui, rėmas pajudėjo. Dar truputis, ir langas buvo plačiai atplėštas, o Poliana persisvėrė pro jį, gerdama šviežią, švelną dvelksmą.

Tada nubėgo prie kito lango. Tas irgi netrukus pakluso jos miklioms rankoms. Pro pat nosį praskrido didžiulė musė ir triukšmingai zvimbavo po kambarį. Paskui įskrido kita, dar viena. Bet Poliana nekreipė į jas dėmesio. Ją buvo prikaustęs nuostabus atradimas: prieš pat šį langą svyrojo milžiniško medžio šakos. Polianai jos atrodė tarytum išskėtos, ją kviečiančios rankos.

Ji staiga garsiai nusijuokė.

– Manau, kad galiu tai padaryti, – sukikeno ji.

Po akimirkos ji jau buvo ant palangės. O nuo jos visai paprasta žengti ant artimiausios medžio šakos. Paskui, siūbuodama kaip beždžionė, ji kabinosi tai viena, tai kita ranka, kol pagaliau pasiekė apatinę šaką. Nušokti ant žemės atrodė baugoka – netgi

Polianai, kuri buvo įpratusi karstyti po medžius. Tačiau, sulaikiusi kvapą, ji pasiryžo ir, pasiūbavusi ant stiprių savo rankų, dribtelėjo visomis keturiomis į minkštą žolę. Tada atsitokėjo ir smalsiai apsidairė aplink.

Ji buvo kitoje namo pusėje. Priešais plytėjo sodas, kuriame susilenkęs darbavosi senas vyriškis. Už sodo per plyną lauką vingiavo takelis, kylantis į statų kalvos šlaitą, kurio viršuje prie didelės uolos lyg sargybinis stovėjo vieniša pušis. Tą akimirką Polianai pasirodė, kad tai vienintelė ko nors verta vieta pasaulyje – toji uolos viršūnė.

Vikriai apsukusi ratą, Poliana prašuliavo pro susilenkusį vyriškį, atsargiai prasigavo pro tvarkingas žaliuojančių augalų eiles ir, truputėlį uždususi, pribėgo takelį, kuris vingiavo per lauką. Tada, suprantama, ėmė kopti į šlaitą. Tačiau jau pradėjo suvokti, koks ilgas ilgas kelias iki tos uolos turėtų būti, nors pirma pro langą ji atrodė visai arti!

Po penkiolikos minučių didysis prieškambario laikrodis Haringtonų namuose išmušė šešias. Tiksliai su paskutiniu dūžiu Nensė suskambino varpeliu vakarienei.

Praslinko viena, dvi, trys minutės. Panelė Polė susiraukė ir dunkstelėjo šlepete į grindis. Staigiai loštelėjusi, ji atsistojo, išėjo į koridorių ir, aiškiai susierzinusi, pasižiūrėjo į laiptų viršų. Suklususi kiek pastovėjo, paskui apsisuko ir grįžo į valgomąjį.

- Nense, - ryžtingai kreipėsi ji, kai tik tarnaitė pasirodė, - mano dukterėčia vėluoja. Ne, neturi jos kviesti, - pridūrė ji griežtai, Nensei pasisukus koridoriaus durų link. - Aš jai sakiau, kurią valandą vakarienė, ir dabar ji dėl to turės pakentėti. Ji iškart turi mokytis punctualumo. Kai nusileis apačion, tegul užvalgo duonos ir pieno virtuvėje.

- Klausau, ponია. - Turbūt gerai, kad tuo momentu panelė Polė nematė Nensės veido.

Nutaikiusi pirmą progą, po vakarienės Nensė nusėlino laiptais į viršų, o iš ten į palėpės kambarėlį.

- Duonos ir pieno. Nieko sau! Kai tas vargšas kūdikis užsiverkęs, matyt, užmigo, - murmėjo ji piktai, atsargiai verdama duris. O po akimirkos išsigandusi suriko: - Kur tu? Kur tu dingai? Kur dingai? - pūškavo ji, apieškodama spintą, po lova, netgi lagaminą ir po praustuve. Tada nubildėjo laiptais žemyn ir laukan, pas senąjį Tomą į sodą.

- Pone Tomai, pone Tomai, tas Dievo vaikelis pradingo, - suaimanavo Nensė. - Ji išnyko, gal grįžo

tiesiai į dangų, iš kur ir yra atėjus, vargšėlė. O man liepė paduot jai duonos ir pieno virtuvėje – jai, kuri dabar – garantuoju, garantuoju – valgo angelų maistą!

Senasis vyriškis atsitiesė.

– Išnyko? Į dangų? – kartojo jis sutrikęs ir nesąmoningai pakėlė žvilgsnį į tviskantį saulėlydžio dangų. Tada nutilo, trumpam išmeigė akis į toli, pasikui, ramiai šypsodamasis, atsisuko. – Tikrai, Nense, atrodo, kad ji norėjo nusigauti kuo arčiau prie dangaus, tas tai tikrai, – sutiko jis, sukumpusiu pirštu rodydamas ten, kur, išryškėjusi rausvuojančio dangaus fone, ant didžiulės uolos viršūnės balansavo grakšti, vėjo plevenama figūrėlė.

– Na ką, ji tuo keliu šianakt nenueis į dangų – net jeigu aš ir patarčiau, – pareiškė Nensė. – Jeigu šeiminkė klaus, pasakyk, kad lėkščių aš nepamiršau, bet išėjau pasivaikščioti, – ji žvilgtelėjo per petį ir nuskubėjo į taką, vingiuojantį per plyną lauką.

Žaidimas

- Dėl Dievo meilės, Poliana, kiek baimės tu man įvarei, - uždususi kalbėjo Nensė, ropšdamasi prie didžiosios uolos, nuo kurios ką tik buvo nusliuogusi Poliana.

- Baimės? Oi, atleisk, bet tau tikrai nereikia niekad bijoti dėl manęs, Nense. Tėvelis ir Moterų globos draugija irgi baimindavosi, kol įprato, kad aš visada pargrižtu sveikutėlė.

- Bet aš netgi nežinojau, kad tu išeisi, - šūktelėjo Nensė, pasibrukusi mergaitės rankelę sau už parankės ir skubindama ją žemyn į pakalnę. - Nemačiau, kad tu išėjai, ir niekas nematė. Pamaniau, kad išskridai tiesiai pro stogą, taip ir pamaniau.

Poliana linksmi liuoksėjo šalia.

- Beveik taip ir buvo - tik aš skridau žemyn, o ne į viršų. Aš nusileidau medžiu.

Nensė stabtelėjo.

- Kaip... kaip tu išėjai?

- Nusileidau žemyn medžiu, kuris auga už mano lango.

- O visi šventieji! - žioptelėjo Nensė ir vėl pradėjo skubėti. - Norėčiau žinoti, ką tau pasakys tavo tetulė!

- Norėtum? Gerai, aš jai papasakosiu, ir tu sužinosi, - džiaugsmingai prižadėjo mergaitė.

- Dėkoju! - žioptelėjo Nensė. - Ne... ne!

- Kodėl gi? Ar tu manai, kad ji *susisielos*? - šūkičiojo Poliana, pastebimai sunerimusi.

- Ne... tau... taip... na, neimk į galvą. Aš... aš nieko gerai nežinau, ką ji pasakys, iš tikrųjų, - mikčiojo Nensė, apsisprendusi nesiginčyti su Poliana.

- Bet, tiesą sakant, geriau paskubėkim. Aš dar turiu lėkštes suplauti.

- Aš tau padėsiu, - guviai pažadėjo Poliana.

- Oi, panele Poliana! - paprieštaravo Nensė.

Kuri laiką buvo tylu. Dangus sparčiai temo. Poliana tvirčiau įsikibo savo draugei į ranką.

- Aš pagalvojau, kad galų gale aš džiaugiuosi, kad tu išsigandai - na, truputėlį, ir dėl to atėjai manęs ieškoti, - suvirpėjo jinai.

- Vargšele! Tu tikriausiai išalkai? Aš... aš bijau, kad gausi tik duonos ir pieno su manim virtuvėje. Tavo tetai labai nepatiko, kad tu nenusileidai žemyn vakarienauti, kaip buvo sakyta.

- Bet aš negalėjau. Aš buvau ten aukštai.

- Taip, bet, matai, ji to nežinojo, - sausai tarstė-
lėjo Nensė, užgniauždama juoką. - Atleisk dėl tos
duonos ir pieno. Aš... aš...

- Oi, aš labai džiaugiuosi.

- Džiaugiesi! Kodėl?

- Na, man patinka duona ir pienas ir labai norė-
čiau vakarieniauti su tavim. Nesuprantu, kodėl netu-
rėčiau džiaugtis.

- Atrodo, kad tu sugebi džiaugtis dėl visko, - nusi-
stebėjo Nensė, vydama šalin prisiminimą, kaip nar-
siai Poliana stengėsi pamėgti savo kambarėlį palė-
pėje.

Poliana nusijuokė.

- Na, žinai, tai toks žaidimas.

- Toks... *žaidimas*?

- Taip, toks džiaugsmo žaidimas.

- Ką tu čia dabar kalbi?

- Na, toks žaidimas. Mane jo tėvelis išmokė, ir jis
labai mielas, - tvirtino Poliana. - Mes jį visad žais-
davom - nuo tada, kai aš dar buvau maža maža. Aš
jį perpasakojau Moterų globos draugijai, tai jos irgi
žaisdavo - kai kurios.

- O kas tai yra? Deja, aš nelabai nusimanau apie
žaidimus.

Poliana vėl nusijuokė, paskui atsiduso. Besileidžiančioj prieblandoj jos veidelis atrodė smulkutis ir susimąstęs.

- Na, mes jį pradėjome dėl ramentų, kurie atėjo su siunta.

- *Ramentų!*

- Taip. Matai, aš norėjau lėlės, ir tėvelis jiems taip ir parašė. Bet kai siunta atėjo, viena ponija ten parašė, kad nebuvo gauta nė vienos lėlės, bet buvo maži ramentai. Tad ji juos ir atsiuntė – gal jie galėtų tikti kada nors, kokiam nors vaikui. Ir štai tada mes pradėjom žaisti.

- Turiu pasakyti, kad neįžiūriu čia jokio žaidimo, – beveik supykusi pareiškė Nensė.

- Ak, taip. Žaidimas reikalauja tuoj pat surasti ką nors, dėl ko galėtum džiaugtis – nesvarbu, kas tai būtų, – nuoširdžiai aiškino Poliana. – Ir mes pradėjom kaip tik tada – nuo tų ramentų.

- O Viešpatie! Nesuprantu, dėl ko džiaugtis – gavus ramentų porą, jeigu norėjai lėlės!

Poliana suplojo delnais.

- Taigi... taigi, – krykštavo ji. – Aš iš pradžių irgi nesupratau, Nense, – pasididžiuodama pridūrė ji. – Tėvelis man turėjo paaiškinti.

- Na, tada, manau, *tu* paaiškinsi *man*, - beveik piktai atkirto Nensė.

- Kvailele! Taigi džiaukis, kad - *tau - jų - nereikia!* - triumfuodama išdrožė Poliana. - Matai, visai lengva - kai žinai, kas tai yra!

- Tikrai, labai keistas daiktas! - šnopavo Nensė, ir kone išsigandusi įdėmiai pažvelgė į Polianą.

- Oi, bet tai visai ne keista - tai labai miela, - entuziastingai laikėsi savo Poliana. - Ir mes nuo tada ją visad žaisdavom. Ir kuo sunkiau būna, tuo daugiau malonumo iš jo gauni. Tiktai... tiktai... kartais būna per daug sunku - kai, sakysim, tavo tėvelis iškeliauja dangun, ir tau nieko nelieka, tik globėjos.

- Taip, arba kai tave uždaro skurdžiame kambaryje, toli namo pastogėje, kuriame nieko nėra, - suniurnėjo Nensė.

Poliana atsiduso.

- Iš pat pradžių tai buvo sunku, - sutiko ji, - ypač kai aš buvau tokia prislėgta. Tąsyk man nesinorėjo žaisti to žaidimo, ir aš tikrai norėjau gražių daiktų, taip! Tada man toptelėjo, kaip aš nepakenčiu žiūrėti veidrodyje į savo strazdanas, ir dar pamačiau tą mielą vaizdą pro langą. Tada supratau, kad rasiu dalykų, dėl kurių galiu džiaugtis. Matai, kai nusitveri

ką nors džiaugsminga, užmiršti tai, kas liūdna, – kaip su ta lėle, kurios norėjau.

– Hm! – krenkstelėjo Nensė, stengdamasi nuryti gerklėje įstrigusį gniužulą.

– Paprastai netrunki sugalvoti, – atsiduso Poliana, – ir, žinai, dabar aš dažnai sugalvoju beveik negalvodama. Buvau taip įpratusi jį žaisti. Labai mielas žaidimas. T-tė-velis ir aš jį labai mėgdavom, – virptelėjo jos balsas. – Aš manau, vis dėlto dabar... tai bus truputėlį sunkiau, nes aš neturiu su kuo žaisti. Gal teta Polė vis dėlto ims žaisti? – pridūrė ji, lyg tik dabar pagalvojusi.

– O visi šventieji! – pro dantis tyliai iškošė Nensė. Tada tvirtai prabilo garsiai: – Klausykit, panele Poliana, nesakau, kad man išeis labai gerai, nesakau, kad aš moku žaisti, bet aš žaisiu su tavim, dievaži – geriau ar blogiau, bet žaisiu, žaisiu!

– Ak, Nense! – nudžiugo Poliana ir susižavėjusi apkabino ją. – Tai bus nuostabu! Argi mums nebus smagu?

– Taip... galbūt, – atvirai abejodama, sutiko Nensė. – Bet tu per daug manimi nepasikliauk. Aš niekada žaidimams netikdavau, bet šį kartą aš iš tikrųjų labai pasistengsiu. Šiaip ar taip, tau juk rei-

kia su kuo nors žaisti, – baigė ji, kai abidvi įžengė į virtuvę.

Poliana su didžiausiu apetitu pavalgė duonos su pienu. Tada, paklausiusi Nensės patarimo, ji nuėjo į svetainę, kur sėdėjo ir skaitė jos teta.

Panelė Polė šaltai pažvelgė į ją.

– Ar pavakarieniavai, Poliana?

– Taip, teta Pole.

– Labai atsiprašau, Poliana, kad buvau priversta iškart nusiųsti tave į virtuvę valgyti duonos su pienu.

– Bet aš labai džiaugiuosi, kad taip padarėt, teta Pole. Aš mėgstu duoną su pienu, ir Nensė man labai patinka. Jūs neturite dėl to nė trupučiuko apgailestauti.

Teta Polė staiga atsisėdo tiesiau savo kėdėje.

– Poliana, tau pats laikas būti lovoje. Tau šiandien buvo sunki diena, o rytoj mes turim suplanuoti tavo laiką ir dar apžiūrėti tavo rūbus ir nuspręsti, ką reikia įtaisyti. Nensė tau duos žvakę. Elkis su ja atsargiai. Pusryčiai bus pusę aštuonių. Žiūrėk, kad tuo laiku būtum apačioje. Labanakt.

Lyg niekur nieko Poliana priėjo prie savo tetos ir jausmingai ją apkabino.

– Buvo tokia nuostabi diena, – atsiduso ji palaimingai. – Žinau, man tuoj patiks gyventi pas jus – bet

aš tai žinojau, dar prieš atvažiuodama. Labanakt, –
džiaugsmingai šūktelėjo ir išbėgo iš kambario.

– Na, garbės žodis! – pusbalsiu nusistebėjo panelė
Polė. – Koks nesuprantamas vaikas! – Tada susi-
raukė. – Ji „džiaugiasi“, kad aš ją nubaudžiau, ir aš
„neturiu dėl to nė trupučiuko apgailestauti“, ir jai
„patiks gyventi“ su manim! Ką gi, garbės žodis! – vėl
nusistebėjo panelė Polė ir pasiėmė knygą.

Po penkiolikos minučių palėpės kambarėlyje
vieniša maža mergaitė kūkčiojo, kietai sugniažusi
paklodę:

– Tėveli, kurs esi tarp angelų, žinau, kad aš nė kiek
nebežaidžiu dabar to žaidimo – nė trupučiuko. Bet aš
netikiu, kad netgi tu surastum džiaugsmo iš to, kad
reikia miegoti visiškai vienai... čia toli... tamsoje –
kaip dabar. Kad nors būčiau arčiau Nensės arba tetos
Polės, arba net savo globėjų, vis būtų lengviau!

Apačioje virtuvėj Nensė, skubėdama su savo
pavėluotais darbais, šveitė indų šveistuku pieno
ašotį ir protrūkiaais bambėjo:

– Jeigu žaisti tą kvailą žaidimą... kai džiaugiesi
gavęs ramentus, nors nori lėlės... jeigu man skirta...
būti taja atrama ir prieglobsčiu... ką gi, aš jį žaisiu,
tikrai žaisiu!

Pareigos klausimu

Buvo beveik septynios, kai Poliana pabudo tą pirmą rytą. Jos langai išėjo į pietų ir vakarų pusę, todėl saulės ji dar negalėjo matyti, bet matė ūkanotą ryto dangaus mėlį ir suprato, kad diena turėtų būti graži.

Kambarėlyje dabar buvo vėšiau, vidun dvelkė šviežias, gairvus oras. Lauke džiugiai čirškavo paukšteliai, ir Poliana pripuolė prie lango su jais pasišnekučiuoti. Tada apačioj sode ji išvydo tetą, jau bevaikščiojančią tarp rožių krūmų. Todėl skubiai susiruošė bėgti pas ją.

Poliana nuskuodė laiptais žemyn, palikusi atviras abejas duris. Perlėkė koridorių, dar vienas skrydis žemyn, tada trinkt lauko durimis ir, pasukusi už kampo, nukūrė į sodą.

Kai Poliana, nesitverdama džiaugsmu, išdygo prieš tetą Polę, toji su senuoju sodininku buvo pasilenkusi prie rožių krūmo.

- Oi, teta Pole, teta Pole, manau, šį rytą aš labai džiaugiuosi vien dėl to, kad esu gyva!

- Poliana! - pakeltu balsu sutramdė ją teta, atsi-lošdama taip tiesiai, kiek leido ant jos kaklo paki-busi devyniasdešimties svarų našta. - Ar tu įpratusi visada šitaip pasisveikinti?

Mergaitė pasistiebė ant pirštų galų ir strikčiojo aukštyn žemyn.

- Ne, tiktai tada, kai aš taip myliu žmogų, kad negaliu susilaikyti! Pamačiau jus pro langą, teta Pole, ir pagalvojau, kad jūs ne iš Moterų globos draugijos, o tikrų tikrutėlė mano teta. Ir jūs atrodėt tokia gera, kad tiesiog turėjau nusileisti žemyn ir jus apkabinti!

Kuprotas senas vyriškis staiga nusigrėžė. Teta Polė bandė susiraukti - bet jai nelabai pavyko.

- Poliana, tu... aš... Tomai, pakaks šiam rytui. Manau, tu supratai - aš apie rožių krūmus, - pasakė ji kimių balsu. Tada apsisuko ir greitai nuėjo.

- Ar jūs visada dirbate sode, pone... Vyriški? - susidomėjusi paklausė Poliana.

Vyras atsigrėžė. Jo lūpos trūkčiojo, o akys buvo apsiblaususios, tarsi nuo ašarų.

- Taip, panele. Aš senasis Tomas, sodininkas, - atsakė jis. Nedrąsiai, bet tarsi verčiamas nesuvaldomos jėgos, jis ištiesė drebančią ranką ir trumpam palytėjo jos šviesius plaukus. - Tu tokia panaši į

savo mamą, mažoji panele! Aš ją pažinojau, dar kai ji buvo net mažesnė už tave. Matai, aš dirbdavau sode... jau tada.

Poliana garsiai įkvėpė oro.

- Jau tada? Ir jūs pažinojot mano mamą, iš tikrųjų... kai ji buvo mažas angelėlis žemėje, o ne danguj? Oi, būkit geras, papasakokit man daugiau apie ją! - Ir Poliana plumptelėjo tiesiai ant dulkėto tako šalia senojo Tomo.

Namie tilindžiavo varpelis. Po minutės pro užpakalines duris jau skriejo Nensė.

- Panele Poliana, tas varpelis reiškia, kad jau pusryčiai, - uždususi išpylė jinai, nustvėrusi pastatė mergaitę ant kojų ir nusitempė į namus, - ir visada jis reiškia, kad reikia būti prie stalo. Tu turi atbėgti laiku, kai tik jį išgirsti, nesvarbu, kur tada būtum. Jeigu nespėsi, - bus tikra kančia sugalvoti ką nors, dėl ko galėtum džiaugtis tokiu atveju! - baigė ji, rankų mostais gindama Polianą į vidų, tarsi nepaklusnius viščiukus į vištidę.

Pirmas penkias minutes pusryčiavo tylomis. Tada panelė Polė, nepatenkinta, žvilgsniu vedžiodama ant stalo lakstančių dviejų musių išskėstus sparnelius, griežtai paklausė:

- Nense, iš kur atsirado tos musės?

- Nežinau, madam. Virtuvėje nė vienos nebuvo. - Nensė buvo per daug susijaudinusi, kad būtų pastebėjusi vakar atvertus Polianos langus.

- Manau, tai tikriausiai yra mano musės, teta Pole, - draugiškai prisipažino Poliana. - Širyt jų daugybė siautėjo ten virš laiptų.

Nensė skubiai išėjo iš valgomojo, išsinešdama net karštas sviestines bandeles, kurias ką tik buvo įnešusi.

- Tavo! - nustebo panelė Polė. - Ką tu turi galvoj? Iš kur jos atsirado?

- Na, teta Pole, aišku, jos atsirado iš lauko, pro langus. Aš mačiau, kaip kelios įskrido.

- Matei? Nori pasakyti, kad tu atidarei tuos langus be tinklelių?

- Na taip. Ten nebuvo jokių tinklelių, teta Pole.

Tuo metu vėl įėjo Nensė su bandelėmis. Jos veidas buvo romus, bet išraudęs.

- Nense, - griežtai nurodė šeiminkė, - padėk bandeles, iškart eik į panelės Polianos kambarį ir užšauk langus. Taip pat duris. Paskui, kai susitvarkysi po pusryčių, apeik visus kambarius su purkštuvu. Išžiūrėk visur labai kruopščiai.

O savo dukterėčiai ji pasakė:

- Poliana, tiems langams aš užsakaiu tinklelius. Žinoma, tai padaryti yra mano pareiga. Bet man atrodo, kad tu visiškai užmiršai savo pareigas.

- Savo... pareigas? - Poliana iš nuostabos išplėtė akis.

- Be abejo. Žinau, kad buvo šilta, bet manau, kad tavo pareiga buvo laikyti tuos langus uždarytus, kol bus įdėti tinkleliai. Poliana, musės yra ne tik nešvara ir erzelynė, bet ir labai pavojingos sveikatai. Po pusryčių aš tau duosiu apie tai pasiskaityti knygelę.

- Pasiskaityti? Oi, labai dėkoju, teta Pole. Aš labai mėgstu skaityti!

Galėjai išgirsti, kaip teta Polė įkvėpė, paskui kietai sučiaupė lūpas. Poliana, išvydusi jos rūstų veidą, trumpam paniuro.

- Aš, žinoma, labai apgailestauju, kad pamiršau savo pareigą, teta Pole, - nedrąsiai atsiprašė ji. - Daugiau aš neatidarinėsiu langų.

Teta nieko neatsakė. Ji, tiesą sakant, visai nebe-
kalbėjo, kol baigė pusryčiauti. Tada pakilo, nuėjo į svetainę, iš knygų spintos išėmė nedidelę ploną knygelę ir sugrižo pas savo dukterėčią.

- Čia yra tas straipsnelis, apie kurį kalbėjau, Poliana. Noriu, kad tuoj pat eitum į savo kambarį ir

perskaitytum. Aš po pusvalandžio užlipsiu pas tave peržiūrėti daiktų.

Poliana, išsižiūrėjusi į iliustracijoje daug kartų padidintą musės galvą, džiaugsmingai šūktelėjo:

- Ak, dėkoju, teta Pole! - Po akimirkos ji guviai išstrikiėjo iš kambario, trinktelėdama durimis.

Panelė Polė susiraukė, padvejojo, tada oriai perėjo per kambarį ir atidarė duris. Bet Poliana jau buvo išnykusi ir bildėjo laiptais aukštyn į palėpę.

Po pusvalandžio, kai panelė Polė, taip nutaisiusi veidą, jog kiekvienas jo bruožas rodė griežtą pareigą, tais pačiais laiptais užkopė aukštyn ir įėjo į Polianos kambarį, ją pasveikino nesuvaldomo entuziazmo protrūkis.

- Ak, teta Pole, niekada gyvenime nemačiau tiek malonaus ir įdomaus. Aš taip džiaugiuosi, kad davėt man paskaityti tą knygą. Na, nė neįtariau, kad musės gali pernešti ant savo kojelių tiek visokių dalykų, ir...

- Pakaks, - oriai nutraukė ją teta Polė. - Poliana, dabar išimk savo rūbus, aš juos apžiūrėsiu. Tai, kas tau netinka, atiduosiu Sulivanams.

Aiškliai be jokio noro Poliana padėjo knygelę ir pasuko prie sieninės spintos.

- Bijau, kad jie jums pasirodys dar blogesni, negu Moterų globos draugijai. Netgi jos sakė, kad gėda su tokiais rūbais vaikščioti, - atsiduso ji. - Tačiau paskutinėse dviejose ar trijose siuntose daugiausia buvo drabužių berniukams arba vyresniems žmonėms. Ir.. ar jūs kada nors esat gavusi siuntą iš misionierių, teta Pole?

Pastebėjusi ūmų tetos pyktį, Poliana iškart susizgribo.

- Na, žinoma, ne, jūs jos negavot, teta Pole! - skubėjo pasitaisyti ji, visa išraudusi. - Pamiršau, kad turtingi žmonės niekad negauna tokių siuntų. Bet, matot, kartais aš užmirštu, kad jūs turtinga - na, kai būnu šiame kambaryje.

Teta Polė piktokai pravėrė burną, bet neištarė nė žodžio. Poliana, be abejo, nejausdama, kad ji pasakė kažką nemalonaus, skubėjo toliau.

- Na, kaip aš norėjau pasakyti, nėra ką ir pasakoti apie misionierių siuntas - nebent tai, kad jose niekad nerandi to, ko tikiesi rasti, net ir tada, kai galvoji, kad nerasi. Visą laiką ateidavo siuntos, dėl kurių būdavo ypač sunku žaisti tą žaidimą, nors tėvelis ir...

Pačiu laiku Poliana prisiminė, kad prie tetos ji neturi kalbėti apie tėvelį. Tad ji skubiai įkišo galvą

į spintą ir abiem rankom iškėlė glėbį varganų mažų suknelių.

- Jos visai nėra gražios, - čiauškėjo ji. - Ir jos turėtų būti juodos, jeigu pinigų nebūtų reikėję raudonam bažnyčios kilimui įsigyti. Bet tai viskas, ką aš gavau.

Suėmusi pirštų galiukais, panelė Polė pavartė sudurstytus drabužėlius. Matė, kad jie pasiūti kam nori, tik ne Polianai. Paskui ji apžiūrėjo sulopytus apatinius komodos stalčiuje.

- Aš gavau pačius geriausius, - nerimaudama įtikinėjo Poliana. - Moterų globos draugija man iš karto nupirko visą komplektą. Ponia Džons - ji yra draugijos prezidentė - joms pasakė, kad pirktų šiuos, jeigu jos nenori visą savo gyvenimą kaukšėti po neišklotą bažnyčios navą. Bet jos nekaukšės. Ponas Vaitas nemėgsta triukšmo. Jo žmona sako, kad jis turi jautrius nervus, bet taip pat jis turi pinigų, ir jos tikisi, kad nemažai jų paskirs kilimui pirkti - dėl savo nervų. Aš manau, kad jis turėtų džiaugtis, juk, turėdamas sveikus nervus, jis ir vėl turės pinigų, ar ne tiesa?

Atrodo, panelė Polė negirdėjo. Apatinių baltinių apžiūra baigėsi, ir ji kažkaip ūmiai kreipėsi į Polianą.

- Poliana, tu, žinoma, lankei mokyklą?

- Taip, teta Pole. Be to, tėvel... aš norėjau pasakyti, kad mane šiek tiek mokė ir namie.

Teta Polė susiraukė.

- Labai gerai. Rudenį, aišku, tu pradėsi eiti į mokyklą čia. Ponas Holas, vedėjas, lengvai nustatys, į kurią klasę tinki. Be to, aš manau, kad turėčiau girdėti tave garsiai skaitant kasdien po pusvalandį.

- Man patinka skaityti. Bet jeigu jūs nenorite manęs klausytis, aš labai džiaugčiausi skaitydama pati sau - iš tikrųjų, teta Pole. Ir man perpus lengviau būtų džiaugtis, nes labiausiai aš mėgstu skaityti pati sau - na, vien dėl tų ilgų žodžių.

- Aš tuo neabejoju, - sausai pasakė panelė Polė. - O muzikos ar mokeisi?

- Tik šiek tiek. Man nepatinka muzika, kai pati groju. Bet patinka, kai kiti groja. Aš trupučiuką mokiausi groti pianinu. Panelė Grėj - ji groja bažnyčioje - tai jinai mane mokė. Bet aš visai nenorėčiau tuoj pat pradėti... teta Pole. Geriau ne...

- Aš manau, - nutraukė ją teta Polė, šiek tiek kilstelėjusi antakius. - Tačiau mano pareiga rūpintis, kad tu įgytum tvirtus muzikinio išsilavinimo pagrindus. Žinoma, tu mokeisi siūti?

- Taip, madam, - atsiduso Poliana. - Moterų globos draugija mane šito mokė. Bet man tai buvo siau-

bingas metas. Poniai Džons neįtikdavo, kad, siūdama kilpas, laikai adatą ne taip, kaip kitos, o ponია Vait manė, kad pirma reikia išmokti siūles, tik tada mokytis atsiūlėti krašteliu (ar dar kai ką), o poniai Hariman niekada netikdavo lopymas – niekada.

– Na, čia daugiau tokių sunkumų tau nebus, Poliana. Aš pati tave mokysiu siūti. Man regis, tu nemoki ir virti.

Poliana netikėtai nusijuokė.

– Jos šią vasarą kaip tik buvo pradėjusios mane mokyti, bet aš nedaug teišmokau. Šiuo klausimu jos dar labiau nesutarė negu dėl siuvimo. Jos ketino pradėti nuo duonos kepimo, bet kiekviena iš jų tai darė savaip, taigi, pasiginčijusios per vieną siuvimo popietę, nusprendė mokyti mane kasryt po vieną – aišku, kiekviena savo virtuvėje. Tačiau aš teišmokau paruošti šokoladinį kremą ir figų pyragą, ir tada... tada viskas baigėsi. – Jos balsas nutrūko.

– Šokoladinį kremą ir figų pyragą, nieko sau! – nusišaipė panelė Polė. – Aš manau, mes tai labai greitai ištaisysim, – valandėlę ji nutilusi pagalvojo ir iš lėto kalbėjo toliau. – Kiekvieną rytą devintą valandą tu garsiai pusvalandį man skaitysi. Bet pirma susitvarkysi šį kambarį. Trečiadieniais ir šeštadieniais iš ryto, pusę dešimtos, eisi pas Nensę į

virtuvę mokytiis virti ir kepti. Kitais rytais su manim kartu siūsi. Popiečiai liks muzikai. Aš, žinoma, tuoj pat surasiu tau mokytoją, – baigė ji ryžtingai ir pakilo nuo kėdės.

Poliana šūktelėjo baimės pilnu balsu:

– Oi, bet teta Pole, jūs man visai nepalikit laiką gyventi!

– Gyventi, vaikeli! Ką tu turi galvoje? Lyg visą tą laiką tu negyventum!

– Taip, žinoma, aš visą laiką *kvėpuosiu*, dirbdama tuos darbus, teta Pole, bet negyvensiu. Kai miegi, irgi visą laiką kvėpuoji, bet negyveni. Aš noriu pasakyti, kai *gyveni* – tai darai tai, ką nori daryti: žaidi lauke, skaitai (žinoma, pati sau), laipioji po kalvas, kalbiesi su Tomu sode ir su Nense, ir apsižiūri namie, sužinai ką nors apie žmones, gyvenančius tose mielose gatvelėse, kuriomis vakar važiauvau. Štai ką aš vadinu „gyventi“, teta Pole. Kai vien kvėpuoji, tai dar negyveni!

Panelė Polė susierzinusi kilstelėjo galvą.

– Poliana, tu pats keisčiausias vaikas pasaulyje! Aišku, tam tikrą dalį laiko tau bus leidžiama žaisti. Tačiau man atrodo, kad aš turiu atlikti savo pareigą ir suteikti tau deramą globą ir išsilavinimą, o

tu turėtum atlikti savąją – visa tai vertinti ir būti dėkinga, kad mano pastangos nenuveitų niekais.

Poliana atrodė sukręsta.

– Ak, teta Pole, lyg aš galėčiau būti nedėkinga – *jums!* Nes aš *myliu jus* – ir jūs nesate iš Moterų globos draugijos, jūs tikra mano teta!

– Labai gerai, tad žiūrėk, kad nesielgtum nedėkingai, – teikėsi atsakyti panelė Polė ir pasuko durų link.

Ji buvo įpusėjusi laiptais žemyn, kai ją pasivijo plonas, netvirtas balselis:

– Teta Pole, būkit maloni, jūs man nepasakėt, kuriuos iš mano daiktų norėtumėt... norėtumėt išmesti.

Teta Polė išleido nuovargio atodūsi – atodūsi, kuris įsiskverbė Polianai tiesiai į ausis.

– Ak, aš pamiršau tau pasakyti, Poliana. Timotis šiandien pusę antros nuveš mus į miestą. Niekas iš tų drabužių netinka dėvėti mano dukterėčiai. Aš nė iš tolo neatlikčiau savo pareigos, jeigu leisčiau tau su tokiais pasirodyti.

Dabar atsiduso Poliana. Ji pajuto, kad ima nekęsti to žodžio – pareiga.

- Teta Pole, - susirūpinusi paklausė ji, - ar nėra kokio būdo, kad galėtum džiaugtis, kai atlieki visas tas... pareigas?

- Ką? - apstulbo iš nuostabos panelė Polė. Tada, labai išraudusi, greit apsigrėžė ir piktai nubėgo laiptais žemyn. - Nebūk akiplėša, Poliana!

Mažame prikaitusiame palėpės kambarėlyje Poliana klestelėjo ant vienos iš kėdžių su atlošu. Gyvenimas dabar šmėksojo jai prieš akis kaip nesi-
baigiantis pareigų ratas.

- Nesuprantu, tikrai nesuprantu, ką akiplėšiška aš pasakiau, - dūsavo ji. - Aš tik paklausiau, ar ji negalėtų man pasakyti, kaip aš galėčiau džiaugtis, vykdydama visas tas pareigas.

Keletą minučių Poliana sėdėjo tylomis, gailų žvilgsnį įsmeigusi į nebereikalingų drabužių šūsnį ant lovos. Tada iš lėto pakilo ir ėmė dėlioti sukneles.

- Kaip matau, visai nėra dėl ko džiaugtis, nebent... kai tos pareigos jau būna atliktos!

Ir tada ji staiga nusijuokė.

Poliana ir bausmės

Pusę dviejų Timotis išvežė panelę Polę ir jos dukterėčią į didžiąsias pramoninių prekių parduotuves, esančias maždaug už pusės mylios nuo namų.

Visi, kam teko matuoti Polianai naujus rūbus, pasijuto susidūrę su ypatingu reikalu. Pirkimui pasibaigus, panelė Polė pajuto malonų atsipalaidavimą, kuri gali patirti nebent žmogus, ilgai vaikščiojęs trapia lavos pluta ir pagaliau atsistojęs ant kietos žemės. Pardavėjai, kurie aptarnaudavo jas abi parduotuvėse, po visko atsisveikindavo labai įraudę ir paskui visą savaitgalį juokino savo draugus linksmais pasakojimais apie Polianą. Pati Poliana grįžo namo švytinčiu veidu ir pakilia širdimi, kadangi, kaip ji pasakė vienam pardavėjų: „Kai tavęs niekas kitas, išskyrus misionierių siuntas ir Moterų globos draugiją, nėra rengęs, jautiesi be galo maloniai, galėdamas tiesiog užėti ir nusipirkti drabužių, kurie yra visiškai nauji ir kurių nereikės palenkti arba atleisti dėl to, kad jie tau netinka!“

Ekspedicija po parduotuves užtruko visą popietę. Po to Polianos laukė vakarienė ir malonus pokalbis sode su senuoju Tomu ir dar vienas pokalbis su Nense verandoje, kai toji jau buvo suplovusi indus, o teta Polė dar svečiavosi pas kaimynę.

Senasis Tomas papasakojo nuostabių dalykų apie jos mamą, ir dėl to Poliana buvo labai labai laiminga. O Nensė papasakojo jai viską apie mažą sodybą už šešių mylių, netoli „Užkampių“, kur gyveno jos brangioji mamytė ir tokie pat brangūs broliukai ir sesutės. Be to, ji pažadėjo kada nors, jeigu panelė Polė sutiktų, nusivesti Polianą jų aplankyti.

- O kokie gražūs jų vardai! Tau jie patiks, - atsiduso Nensė. - Tai Algernonas ir Florabelė, ir Estelė. Aš... tiesiog nekenčiu Nensės vardo!

- Oi, Nense, kokias nesąmones tu kalbi! Kodėl?

- Todėl, kad jis nėra toks gražus kaip kitų. Matai, aš buvau pirmasis vaikas, ir mama tada dar nebuvo pradėjusi skaityti romanų su nuostabiais veikėjų vardais.

- Bet man labai patinka vardas Nensė vien dėl to, kad jis tavo, - pareiškė Poliana.

- Hm! Na, aš manau, tau dar labiau patiktų Klara Mabelė, - atsikirto Nensė. - Ir aš tada būčiau

kur kas laimingesnė. Man rodos, toks vardas tikrai puikus!

Poliana nusijuokė.

- Na, šiaip ar taip, - sukikeno jinai, - tu turėtum džiaugtis, kad tavo vardas ne Hypsiba.

- Hypsiba!

- Taip. Ponios Vait toks vardas. Jos vyras ją vadina Hyp, o jai tai nepatinka. Sako, kad kai jis šaukia: „Hyp, Hyp!“, ji jaučiasi taip, tarsi po sekundės jis ims ir sušuks: „Valio!“ O ji nenori, kad dėl jos kas valiuotų.

Sutrikusį Nensės veidą užliejo plati šypsena.

- Na gerai, jeigu tik tu kvailių neieškai! Žinai, dabar, kai tik išgirsiu šaukiant Nense, visada pagalvosiu apie „Hyp, Hyp!“ ir kikensiu. Klausyk, atrodo, kad aš džiaugiuosi... - Ji valandėlę nutilo ir nustebusi pažvelgė į mergaitę. - Sakykit, panele Poliana, ar tai reiškia, kad... kad jūs žaidėte tą... tą žaidimą... na, kad aš turiu džiaugtis, jog nebuvo pakrikštyta Hypsiba?

Poliana suraukė antakius, paskui nusijuokė.

- Taip, Nense, taip ir yra! Aš žaidžiau tą žaidimą. Bet tai buvo vienas iš tų atvejų, kai aš tai dariau nė nepagalvojusi, galiu prisiekti. Supranti, taip atsitinka, kai tiek daug kartų esi ieškojusi, dėl ko galė-

tum džiaugtis. Ir dažniausiai visada atsiranda, dėl ko gali džiaugtis, jeigu tik gerai pasuki galvą.

- Na, gal ir taip, - atvirai abejodama, nusileido Nensė.

Poliana nuėjo miegoti pusę devynių! Tinklelių dar nebuvo, tad kambarėlis buvo išilęs kaip orkaitė. Poliana ilgesingai pažvelgė į abu sandariai uždarytus langus, bet jų neatvėrė. Ji nusirengė, tvarkingai susidėjo drabužius, sukalbėjo poterėlius, užpūtė žvakę ir įsirangė į lovą.

Kiek laiko prasikankino neužmigusi, tampydama tai vieną, tai kitą šiltos antklodės kraštą, tiksliai nesuvokė. Bet jai atrodė, kad bus praslinkę daug valandų, tada ji neištvėrusi iščiuožė iš lovos, apgrai bomis perėjo kambarį ir atidarė duris.

Visą didžiąją palėpę gaubė permatoma juoduma, tik pro pietinį stoglangį per grindis driekėsi sidabrinis mėnulio šviesos takas. Ryžtingai įveikusi abipus tako tūnantį tamsos baugulį, Poliana giliai įkvėpė ir nutrepeno tuo sidabrinium taku tiesiai prie lango.

Ji vylėsi, kad nors šis langas bus su tinkleliu, bet jo nebuvo. Tačiau už lango plytėjo didelis, pasakiško grožio pasaulis ir buvo - tai ji suprato - daug šviežio,

gaivaus oro, kuris toks malonus įkaitusiems skruostams ir rankoms!

Priėjusi arčiau ir ilgesingai pažvelgusi pro langą, ji pamatė dar kai ką. Pamatė mažą takelį apačioje, platų, plokščią skardinį panelės Polės verandos, pastatytos virš *porte-cochère*¹, stogą. Tas vaizdas sužadino troškimą. Kad ji dabar būtų ten!

Poliana neramiai grįžtelėjo per petį. Kažkur, jai už nugaros, buvo jos pritvankęs kambarėlis ir dar tvankesnė lova. Bet dabar ją nuo to kambarėlio skyrė grėsminga tamsos dykuma, per kurią gali apčiuopti kelią tik ištiestom, drebančiom rankom. O priešais ją, ten, ant verandos stogo, sklido mėnulio šviesa ir maloni nakties vėsuma.

Ak, kad jos lova būtų ten! Ir kad visi žmonės miegotų lauke. Džoelas Hartlis, kuris sirgo plaučių džiova, turėdavo miegoti lauke.

Staiga Poliana prisiminė netoli šio palėpės lango mačiusi visą eilę ilgų, baltų, ant vinių sukabintų maišų. Nensė sakė, kad ten sudėti žieminiai, vasarą nenešiojami drabužiai. Šiek tiek krūpčiodama Poliana apgraubomis priėjo prie tų maišų, išsirinko vieną storą ir minkštą (jame buvo panelės Polės pal-

¹ *Pranc.*; vartų.

tas iš jūrų lokio kailio) pasikloti, kitą, šiek tiek plonesnį – vietoj pagalvės ir dar vieną (kuris buvo toks plonas, kad atrodė beveik tuščias) – užsikloti. Taip apsikrovusi, širdyje džiūgaudama, Poliana vėl nutipeno prie mėnulio apšviesto lango, pakėlė rėmą, iškišo pro jį savo mantą ir padėjo ant stogo ties langu. Tada nusileido ten pati ir rūpestingai langą vėl uždarė – Poliana nebuvo užmiršusi tų musių su stebuklingom, viską nešiojančiom kojulėm.

Kokia maloni vėsa! Poliana vos nešokinėjo iš džiaugsmo, ilgais, giliais įkvėpimais traukdama į plaučius gaivinantį orą. Skardinis stogas po kojomis skardžiai ir aidžiai spragsėjo, ir tai Polianai beveik patiko. Ji kokius tris kartus perėjo pirmyn atgal nuo vieno krašto iki kito – po pritvankusio kambarėlio buvo taip malonu jausti oro gaivą. O stogas buvo toks platus ir toks lėkštas, kad ji visai nebijojo nukristi. Galų gale, palaimingai atsidūsėjusi, ji susirangė ant jūrų lokio kailinių čiužinio, iš vieno maišo pasidarė pagalvę, o iš kito – antklodę ir pasirengė miegoti.

– Aš dabar taip džiaugiuosi, kad dar neįtaisė tinklelių, – sumurmėjo jinai, žiūrėdama į žvaigždes, – antraip nebūčiau čionai įsikūrusi!

O apačioje, gretimame su veranda kambaryje, blaškėsi panelė Polė su chalatu ir šlepetėmis, iš baimės pabalusiu veidu. Prieš minutę ji drebančiu balsu paskambino Timočiui:

- Greičiau atbėk - abudu su tėvu! Atsineškit žibintus. Kažkas yra ant verandos stogo. Bus tikriausiai užlipęs rožių grotelėmis ar kaip kitaip ir, žinoma, gali įsibrauti į vidų tiesiai pro rytinį palėpės stoglangį. Aš užrakinau palėpės duris, bet skubėkit kuo greičiau!

Po kurio laiko Polianą, tik tik nugrimzdusią į gilų miegą, išgąsdino žibinto šviesa ir trigubas nuostabos šūksnis! Atmerkusi akis, ant kopėčių viršaus ji išvydo Timotį, senąjį Tomą, ką tik išlindusį pro langą, ir savo tetą, įsmeigusią į ją akis iš už Tomo nugaros.

- Poliana, ką visa tai reiškia? - sušuko teta Polė.

Poliana sumirksėjo mieguistomis akimis ir atsėdo.

- Na, pone Tomai, teta Pole! - sumikčiojo ji. - Nežiūrėkit į mane tokie išsigandę! Tai nereiškia, kad aš susirgau džiova, na, kaip Džoelas Hartlis. Tai tik dėl to, kad buvo taip karšta... tenai viduje. Bet aš tikrai uždariau langą, teta Pole, todėl musės negalės įnešti vidun tų mikrobu.

Timotį nuo kopėčių lyg vėjas nupūtė. Senasis Tomas irgi beveik su tokiu pat vikrumu įbruko panelei Polei žibintą ir nusekė paskui sūnų. Panelė Polė kietai suspaudė lūpas, o paskui, kai abu vyrai išnyko, rūščiai pasakė:

- Poliana, tuoj pat paduok man visus tuos daiktus ir eikš čia. Visišškai neįmanomas vaikas! - šiek tiek vėliau ištarė ji, kartu su Poliana ir žibintu rankoje grįždama į palėpę.

Po tos gaivios vėsos lauke Polianą kambario oras dar labiau dusino, bet ji nesiskundė. Tik lėtai, trūkčiodama atsiduso.

Priėjusi laiptus, panelė Polė glaustai paskelbė nuosprendį:

- Likusią nakties dalį, Poliana, tu miegosi mano lovoje su manimi. Tinkleliai bus įtaisyti rytoj, bet iki tol mano pareiga laikyti tave tokioje vietoje, kad galėčiau būti rami, jog tu niekur nedingsi.

Poliana sulaukė kvapą.

- Su jumis? Jūsų lovoj? - šūktelėjo ji sužavėta. - Ak, teta Pole, teta Pole, kaip be galo aš jus myliu! Ir kaip aš norėjau kada nors su kuo nors miegoti - na, žinot, su kuo nors iš savųjų, ne iš globėjų. Su jomis aš esu miegojusi. Tai bent! Kaip aš dabar džiau-giuosi, kad tie tinkleliai dar neįtaisyti! O jūs?

Nebuvo jokio atsakymo. Panelė Polė išdidžiai žingsniavo priekyje. Tiesą sakant, panelė Polė jautėsi keistai bejėgė. Trečią kartą nuo atvykimo panelė Polė bandė nubausti Polianą ir trečią kartą ji susidūrė su nesuprantamu dalyku, – kad bausmė buvo priimama kaip apdovanojimas. Tad nieko nuostabaus, kad panelė Polė jautėsi keistai bejėgė.

Polianos vizitas

Neilgai trukus, Haringtonų sodyboje nusistovėjo tam tikra tvarka, – nors ir nevisiškai tokia, kaip panelė Polė buvo nusakiusi. Tiesa, Poliana siuvo, darbavosi, garsiai skaitė, mokėsi šeiminkauti virtuvėje, bet nė vienam iš tų dalykų ji neskyrė tiek daug laiko, kaip buvo anksčiau numatyta. Tad turėjo pakankamai laiko ir „tiesiog gyventi“, kaip ji buvo sakiusi, nes beveik kiekvieną popietę nuo antros iki šeštos jai buvo leidžiama veikti ką nori su sąlyga, kad ji „nenorėtų“ to, ką uždraudė teta Polė.

Gali kilti klausimas, ar tos laisvalaikio valandos buvo skirtos Polianai pailsėti nuo darbų ar kad teta Polė pailsėtų nuo Polianos? Žinoma, nuo tų pirmųjų liepos dienų panelė Polė turėjo begalę progų sušukti: „Koks neįmanomas vaikas!“ – ir kasdien po siuvimo ir skaitymo pamokų ji pasijusdavo dėl ko nors priblokšta ir visiškai išsekusi.

Nensei virtuvėje sekėsi geriau. Ji nesijautė nei priblokšta, nei išsekusi. Trečiadieniai ir šeštadieniai jai tapo šventinėmis dienomis.

Haringtonų kaimynystėje nebuvo vaikų su kuo žaisti. Pats jų namas stovėjo miestelio pakraštyje, ir nors netoliese buvo ir kitų sodybų, jose neatsirado Polianos amžiaus berniukų ar mergaičių. Tačiau Polianos tai nė kiek netrikdė:

- Oi, ne, man visai nesvarbu, - paaiškino ji Nensei. - Aš jaučiuosi laiminga, tiesiog vaikščiodama ir apžiūrinėdama gatves, namus ir stebėdama žmones. Man labai patinka žmonės. O tau, Nense?

- Na, nepasakyčiau, kad man patinka visi žmonės, - trumpai apibendrino Nensė.

Beveik kiekvieną mielą popietę Poliana prašydavo leidimo kur nors „nubėgti su reikalais“, kad galėtų pasivaikščioti tai į vieną, tai į kitą pusę. Ir per tuos pasivaikščiojimus ji dažnai susitikdavo vieną vyriškį. Poliana pati sau vadino jį „tas Vyriškis“, nesvarbu, kad tą pačią dieną susitikdavo tuziną kitų vyrų.

Vyriškis dažniausiai būdavo su juodu ilgu apsiaustu ir aukšta šilkinė skrybėle - dviem daiktais, kurių joks kitas vyras niekada nedėvėdavo. Jis būdavo švariai nusiskutęs, veidas beveik blyškus, o plaukai, išlindę iš po skrybėlės, keistai pražilę. Vaikščiojo pasitempęs, gana greitai, visada vienas, ir dėl to Polianai kažkodėl buvo jo gaila. Greičiausiai todėl vieną dieną jinai jį ir užkalbino.

- Sveiki, sere. Kokia puiki diena, tiesa? - sučiauš-
kėjo, priėjusi prie jo.

Vyriškis skubotai apsižvalgė aplinkui ir abejoda-
mas stabtelėjo.

- Ar jūs man tai pasakėte? - paklausė jis pakeltu
balsu.

- Taip, sere, - šyptelėjo Poliana. - Sakau, šiandien
puiki diena, tiesa?

- E-e? Ak! Hm!.. - krenkštelėjo jis ir nužirgliavo
toliau.

Poliana nusijuokė. „Koks keistas žmogus“, -
pamanė ji.

Kitą dieną vėl ją sutiko.

- Šiandien jau ne taip gražu kaip vakar, bet vis
tiek gražu, - vėl sučiauškėjo.

- E-e! Ak! Hm!.. - krenkštelėjo Vyriškis kaip ir
pirma. Ir kaip ir pirma Poliana vėl laiminga nusi-
juokė.

Kai Poliana tais pačiais žodžiais ją užkalbino tre-
čią kartą, Vyriškis ūmai sustojo.

- Klausyk, vaikelai, kas tu tokia ir kodėl kiekvieną
dieną mane kalbini?

- Aš esu Poliana Vitjer ir man pasirodė, kad jūs
vienišas. Aš labai džiaugiuosi, kad jūs sustojote.

Dabar mes štai susipažinome, tiktai... aš dar nežinau jūsų vardo.

- Na, pirmiausia... - Vyriškis nebaigė sakinio ir nužingsniavo spartesniu žingsniu nei visada.

Poliana nulydėjo jį iš nusiminimo ištįsusiu veidu ir be įprastinės šypsenos.

- Galbūt jis nesuprato... bet tai tik pusė pažinties. Aš dar nežinau jo vardo, - murmėjo ji, droždama savo keliu.

Šiandien Poliana poniai Snou nešė veršelio kojų šaltienos. Panelė Polė Harington sykį per savaitę visada ko nors nusiųsdavo poniai Snou. Sakė, jog tai esanti jos pareiga, nes ponias Snou buvo neturtinga, ligota ir priklausė jos bažnyčios bendruomenei - ir, žinoma, visų bažnyčios narių pareiga buvo ja pasirūpinti. Panelė Polė savo pareigą poniai Snou paprastai atlikdavo ketvirtadieniais popiet - ne pati, bet per Nensę. Šiandien tos pareigos išmeldė Poliana, ir Nensė nedvejodama ją perleido kartu su kitais panelės Polės nurodymais.

- Kaip aš džiaugiuosi, galėdama tuo atsikratyti, - vėliau prisipažino ji Polianai, - nors ir gėda užkrauti tau šį darbą, vargšele, bet ką darysi, ką darysi!

- Bet man tai patinka, Nense!

- Na, na, kai sykį to paragausi, nebepatiks, - susiraukusi išpranašavo Nensė.

- Kodėl?

- Todėl, kad dar niekam tai nepatiko. Jeigu žmonės jos nesigailėtų, ničniekas neitų nė artyn prie jos kiaurą dieną. Ji tikra žiežula. Man gaila tik jos dukters, kuri turi ją prižiūrėti.

- Bet kodėl, Nense?

Nensė gūžtelėjo pečiais.

- Na, paprastai sakant, daryk, ką nori, poniai Snou viskas atrodo blogai. Net ir savaitės dienos jai neįtinka. Jeigu būna pirmadienis, ji būtinai pasakys, jog dabar jai labiau patiktų sekmadienis. O jeigu nuneši jai šaltienos, būk tikra, išgirsi, kad ji norėjo vištienos. Bet jeigu nuneši vištienos, ji tuoj pat užsimanys avienos sultinio!

- Nieko sau. Kokia keista moteriškė, - juokėsi Poliana. - Manau, man bus įdomu ją aplankyti. Ji turėtų būti tikrai nuostabi ir... ir kitokia nei visi. Man patinka *kitokie* žmonės.

- Hm! Taip, ponია Snou tikrai „kitokia“. Gerai... tikiuosi, vardan mūsų visų! - nuožmiai užbaigė Nensė.

Poliana dabar prisiminė tas pastabas, pasukusi prie apleistos trobelės vartų. Laukdamos susitikimo su ta „kitokia“ ponia Snou, jos akys žėrėjo.

Į beldimą atsiliepė išblyškusi, išvargusi jauna mergina.

- Laba diena, - mandagiai pasisveikino Poliana. - Aš nuo panelės Polės Harington, norėčiau pamatyti ponią Snou.

- Na, jeigu taip, tai jūs pirmoji, kuri „norėtumėt“ ją pamatyti, - sumurmėjo mergina pašnibždomis. Bet Poliana to neišgirdo. Mergina apsisuko ir nuvedė ją prie durų koridoriaus gale.

Ligonės kambaryje, kai ją atlydėjusi mergina uždarė duris, Poliana kurį laiką markstėsi, kol akys apsirato su tamsa. Tada ji išvelgė blankų pusiau sėdom lovoje vidury kambario gulinčios moters siluetą. Poliana iškart žengtelėjo priekin.

- Laba diena, ponia Snou. Teta Polė sakė turinti vilties, kad jūs šiandien jaučiatės gerai, ir ji siunčia jums šaltienos iš veršelio kojų.

- O Dieve! Šaltienos? - pasigirdo irzlus murmėjimas. - Žinoma, aš labai dėkinga, bet maniau, šiandien bus avienos sultinys.

Poliana šiek tiek susiraukė.

- Na, o aš maniau, kad kai žmonės jums atneša šaltienos, jūs užsigeidžiat vištienos, - pasakė ji.

- Ką? - griežtai pasižiūrėjo ligonė.

- Na, nieko baisaus, - skubiai atsiprašė Poliana, - žinoma, tai nesudaro jokio skirtumo. Tik kad Nensė sakė, jog jūs užsinorit vištienos, kai mes atnešam šaltienos, o avienos sultinio - kai atnešam vištienos. Gal būdavo kitaip, tik Nensė supainiojo.

Ligonė pasikėlė ir atsisėdo lovoje visai tiesiai - jai tai buvo baisus akibroktas, tačiau Poliana to nežinojo.

- Na, panele Akiplėša, kas tu tokia būsi? - išakmiai paklausė ji.

Poliana džiugiai nusijuokė.

- Oi, mano vardas ne toks, ponias Snou, ir aš taip džiaugiuosi, kad jis ne toks! Tai būtų blogiau negu Hypsiba, ar ne? Aš esu Poliana Vitjer, panelės Polės Harington dukterėčia, atvykau pas ją gyventi. Štai kodėl aš šįryt atėjau čia su šaltiena.

Per visą pirmąją šios kalbos dalį ligonė sėdėjo išsitempusi iš susidomėjimo, bet, paminėjęs šaltieną, vėl bejėgiškai atsilošė ant pagalvių.

- Nuostabu, dėkoju. Tavo teta, žinoma, labai maloni, bet šįryt mano apetitas ne kažin koks, ir aš norėjau avienos... - Ji staiga nutilo, paskui netikėtai

prabilo visai apie ką kita. – Šią naktį aš nebuvaу nè bluosto sudėjusi – nè bluosto!

– O Dieve, kad man taip būtų, – atsiduso Poliana ir, padėjusi šaltieną ant nedidelio staliuko, patogiai atsisėdo ant artimiausios kėdės. – Kada miegi, prarandi tiek daug laiko! Ar jums taip neatrodo?

– Prarandi laiką! Miegodama! – šūktelejо ligonė.

– Taip, žinote, kada galėtum tiesiog gyventi sau. Ir man taip gaila, kad žmonės negali naktimis gyventi.

Moteris dar sykį tiesutėlė atsisėdo lovoje.

– Na, tu tikra keistuolė! – nusistebėjo ji. – Aha! Nueik prie lango ir atitrauk užuolaidas, – paliepė ji. – Norėčiau pamatyti, kaip tu atro dai!

Poliana atsistojo, bet liūdnokai nusijuokė.

– O Dieve! Tada jūs pamatysit mano strazdanas, ar ne? – atsiduso ji, eidama prie lango. – O aš jau ėmiau džiaugtis, kad tamsu, ir jūs negalit jų įžiūrėti. Na štai! Dabar galite... ak! – Ir ji staiga susijaudinusi nutilo, vėl grįždama prie lovos. – Aš taip džiaugiuosi, kad jūs norėjote mane pamatyti, nes dabar aš galiu pamatyti jus! Jie man nesakė, kad jūs tokia graži!

– Aš! Graži! – kandžiai nusišaipė moteriškė.

– Na taip. Argi jūs pati to nežinojot? – šūktelejо Poliana.

- Tai jau ne, nežinojau, - sausai atsakė ponia Snou. Jai buvo keturiasdešimt metų, ir penkiolika iš jų ji buvo per daug susirūpinusi, kad viskas būtų kitaip, tad neturėjo laiko pasidžiaugti tuo, kas yra iš tikrųjų.

- Betgi jūsų akys tokios didelės ir tamsios, o plaukai taip pat juodi, garbanoti, - burkavo Poliana. - Man taip patinka juodos garbanos. Tai vienas iš tų dalykų, kurių aš norėčiau, kai pateksiu į dangų. O jūsų skruostuose dvi rausvos duobutės. Ponia Snou, nagi jūs tikrai graži! Manau, kad ir pati tai supras tumėt, jeigu pažvelgtumėt į veidrodį.

- Veidrodį! - Burbtelėjo ligonė ir vėl atsilošė ant pagalvių. - Na, tiesą sakant, per visas tas dienas aš negalėjau staipytis prieš veidrodį - ir tu ne kitaip elgtumeis, jeigu kaip aš gulėtum išsitiesus ant nugaros!

- Na, aišku, kad ne kitaip, - draugiškai sutiko Poliana. - Bet pala, leiskit, aš jums parodysiu, - sušuko ji, šoktelėjo prie komodos ir nustvėrė mažą pastatomą veidrodį.

Pasukusi atgal prie lovos, ji trumpam stabtelėjo ir vertindama nužvelgė ligonę.

- Jeigu jūs sutiktumėt, galbūt aš galėčiau... Aš norėčiau sušukuoti jums plaukus, o paskui leisčiau

jums pasižiūrėti, – pasisiūlė ji. – Ar galėčiau jus susukuoti? Labai prašau.

– Na, ką gi... tiek to, jeigu taip nori, – nenorom nusileido ponija Snou, – bet, matai, šukuosena nesilaikys.

– Oi, labai ačiū. Man labai patinka daryti šukuosenas, – džiūgavo Poliana, atsargiai padėjusi veidrodį ir ieškodama šukų. – Šiandien, aišku, kažin ko nepadarysiu, nes labai noriu, kad kuo greičiau pamatytumėt, kokia jūs graži. Bet kitą sykį aš jus visus paleisiu, ir bus tikras malonumas jus tvarkyti, – šnekėjo jinai, švelniais pirštais liesdama virš ligonės kaktos banguojančius plaukus.

Penkias minutes Poliana dirbo užsidegusi, išradingai, nepaklusnias garbanas privertė paklusti, išdidžiai atmetė ant pečių nusvirusias bangas ir supureno pagalvę, kad galva atsidurtų patogesnėje padėtyje. O ligonė, iš pradžių smarkiai pasiraukiusi ir atvirai pasišaipiusi iš tos visos procedūros, pati to nesuvokdama, ėmė jaudintis ir beveik pavojingai žavėtis.

– Vaje! – aiktelėjo Poliana ir staiga nustvėrė iš netoliese esančios vazos gvazdiką, įsmeigė į juodus plaukus, ten, kur jai atrodė įspūdingiausia. – Dabar

jau matau, kad esame pasiruošusios žvilgtelėti! – Ir iškilmingai ištiesė veidrodį.

– Hm! – krenkštelėjo ligonė ir įdėmiai pasižiūrėjo į savo atspindį. – Raudoni gvazdikai man labiau patinka negu rožiniai, bet ką ten, iki vakaro jis vis tiek nuvys, tad koks skirtumas!

– Bet man atrodo, jūs turėtumėt džiaugtis, kad jie nuvysta, – nusijuokė Poliana, – nes dėl to visad laukia malonumas, kad vėl gausite naujų. Man labai patinka šitaip supurenti jūsų plaukai, – su pasitenkinimu darsyk nužvelgusi, baigė ji. – O kaip jums?

– Hm... Gal ir nieko. Vis dėlto... ilgai neišsilaikys, kai aš taip vartausi ant pagalvės į visas puses.

– Žinoma, kad ne. Ir aš labai džiaugiuosi, – džiugiai pritarė Poliana, – nes tada vėl galėsiu juos sušukuoti. Šiaip ar taip, manyčiau, jūs turit džiaugtis, kad jie juodi – juodi plaukai ant pagalvės atrodo daug gražiau negu geltoni, kaip mano.

– Galbūt, bet aš niekada labai nevertinau juodų plaukų – per greit išlenda jų žilumas, – atsiliepė ponia Snou. Ji kalbėjo irzliai, bet vis dar laikė veidrodį prieš save.

– Oi! O man patinka juodi! Kaip aš džiaugčiausi, jeigu tokius turėčiau! – atsiduso Poliana.

Ponia Snou numetė veidrodį ir susierzinusi atsiskuko į Polianą.

- Tu tikrai nesidžiaugtum, jeigu būtum mano vietoje. Tu nesidžiaugtum nei juodais plaukais, nei niekuo, jeigu reikėtų ištisai čia gulėti kaip man!

Poliana, kažką pagalvojusi, suraukė antakius.

- Na, tada būtų tikrai nelengva ką nors sugalvoti, ar ne? - garsiai mąstė ji.

- Ką sugalvoti?

- Džiaugtis kuo nors.

- Kuo nors džiaugtis, kai visą laiką guli pasiligojusi lovoje? Sakyčiau, tikrai būtų nelengva, - patvirtino ponias Snou. - Jeigu tau kitaip atrodo, tai sugalvok, dėl ko aš galėčiau džiaugtis.

Didelei ponios Snou nuostabai, Poliana stryktelėjo ir suplojo delnais.

- Oi, tetule! Tai tikrai bus nelengva, ar ne? Dabar aš turiu eiti, bet galvosiu ir galvosiu visą kelią namo ir galbūt, kitą kartą atėjusi, galėsiu jums pasakyti. Sudieu. Man buvo labai malonu. Sudieu, - dar sykį atsisveikino ji, žengdama pro duris.

- To dar nebuvo! Ir ką ji turėjo galvoj? - svarstė ponias Snou, nulydėdama akimis lankytoją. Ji vis kraipė galvą ir, pasiėmusi veidrodį, kritiškai apžiūrino savo atvaizdą.

- Toji mažylė moka apsieiti su plaukais, nieko nepasakysi, - murmėjo ji pašnibždomis. - Turiu pripažinti, aš tikrai nesitikėjau, kad jie gali taip gražiai atrodyti. Bet vis tiek, kas iš to? - atsiduso ir, nusviedusi veidrodėlį ant patalų, įnirtingai pamuistė galvą ant pagalvės.

Kiek vėliau, kai Milė, ponios Snou duktė, įėjo į kambarį, veidrodis tebegulėjo tarp patalų - mat buvo labai rūpestingai paslėptas nuo svetimų akių.

- Kas gi čia, mama? Užulaida atitraukta! - sušuko Milė, su nuostaba žvilgčiodama čia į langą, čia į gvazdiką motinos plaukuose.

- Na ir kas čia tokio? - atšovė ligonė. - Argi aš privalau gulėti visą gyvenimą tamsoje vien dėl to, kad sergu?

- Tai jau... ne, žinoma, ne, - skubėjo nuraminti Milė, siekdama vaistų buteliuko. - Tiktai... na, jūs juk labai gerai žinote, kad aš šimtą kartų bandžiau įleisti kambarin šviesos, bet jūs nesutikdavot.

Į tuos žodžius nebuvo atsakyta. Ponia Snou pašiojo naktinių marškinių raištelį. Pagaliau irzliai prabilo.

- Manau, kas nors galėtų padovanoti man naujus naktinius, užuot vis nešę avienos sultinį.

- Mama!

Nieko nuostabaus, kad Milė tiesiog užspringo iš sumišimo. Stalčiuje už jos nugaros gulėjo dveji nauji naktiniai marškiniai, ir Milė kelis mėnesius tuščiai įkalbinėjo savo motiną juos apsivilkti.

Apie tą Vyriškį

Kai Poliana vėl sutiko tą Vyriškį, lijo lietus. Tačiau ji pasisveikino su juo, plačiai šypsodamasi.

- Šiandien ne toks jau puikus oras, tiesa? - kažkaip palaimingai ištarė ji. - Vis dėlto aš džiaugiuosi, kad ne kiaurą dieną lyja.

Šį kartą Vyriškis net neburbtelėjo ir net galvos nepasuko. Poliana nusprendė, kad gal jis jos neišgirdo. Todėl kitą kartą (o tai įvyko kitą dieną) ji pasisveikino garsiau. Ji manė, kad tai padaryti tiesiog būtina, nes vyriškis žingsniavo vienas, susidėjęs rankas už nugaros, nudūręs akis į žemę, - o Polianai tai atrodė visai nesuprantama, kai taip žavingai plieskia saulė, ir dvelkia toks gailus ryto vėjelis. Poliana šįryt buvo išsirengusi su ypač malonių pavidimu.

- Sveiki, - čirkstelėjo ji. - Aš taip džiaugiuosi, kad šiandien nelyja kaip vakar, o jūs?

Vyriškis netikėtai stabtelėjo. Jo veide blykstelėjo rūstis.

- Klausyk, mergaite, mes galėtumėm iškart dabar išsiaiškinti visam laikui, - piktai pasakė jis. - Aš

turiu apie kai ką daugiau galvoti, ne tik apie orą. Aš nè nepastebiu, ar saulè šviečia, ar ne.

Poliana džiugiai šyptelėjo.

- Taip, sere. Aš ir pamaniau, kad jūs nepastebit. Štai todėl aš jums ir pasakiau.

- Na, gerai... E-e... Ką? - sutriko jis, staiga suvokęs tų žodžių prasmę.

- Sakau, štai todėl jums ir pasakiau - kad jūs pastebėtumėt, na... kad saulè šviečia, ir visa kita. Aš žinojau, kad jūs dėl to apsidžiaugsit, jeigu tik stabtelėsit ir valandėlę apie tai pagalvosit. Neatrodė, kad jūs apie tai galvojat!

- Na, kai dėl... - kažkaip bejėgiškai sumostagavęs rankom, žioptelėjo vyriškis. Jis vėl patraukė pirmyn, bet po poros žingsnių atsigrėžė, vis dar susiraukęs.

- Klausyk, kodėl tu nesusirandi paplepėti kokio nors savo vienmečio?

- Aš labai norėčiau, sere, bet Nensė sako, kad čia aplinkui nėra jų nè vieno. Bet aš dėl to per daug nesijaudinu. Man nè kiek ne mažiau patinka ir vyresni žmonės, gal net labiau kartais - aš taip įpratau prie Moterų globos draugijos.

- Hm! Moterų globos draugija? Ar tu mane palaikei viena iš jų? - Vyriškio lūpos buvo besišypsančios,

bet rūstis, įsitvirtinusi anksčiau, nedavė perveikti neprielankumo.

Poliana džiugiai nusijuokė.

- Oi, ne, sere. Jūs nė trupinėlio nepanašus į kurią iš globėjų, nors jūs, žinoma, esate toks pat geras, - galbūt net geresnis, - paskubėjo mandagiai pridurti ji. - Matot, aš esu tikra, kad jūs daug puikesnis, negu atrodot!

Vyriškio krūtinėje kažkas keistai sugargaliavo.

- Na, kai dėl... - vėl tarstelėjo jis, paskui apsisuko ir, kaip ir pirma, nužingsniavo dideliais žingsniais.

Kai Poliana kitą sykį vėl susitiko tą Vyriškį, jo pašaipios akys buvo įsmeigtos tiesiai į ją, ir nuo to, anot Polianos, jo veidas atrodė tikrai malonus.

- Laba diena, - manieringai pasisveikino jis. - Turbūt bus geriausia, jeigu aš tiesiai pasakysiu, jog šiandien jau žinau, kad šviečia saulė.

- Bet jums nė nereikia man to sakyti, - maloniai linktelėjo galva Poliana. - Aš jau *supratau*, kad žinote, vos tik jus pamačiusi.

- Ak, tu supratai?

- Taip, sere. Žinote, aš tai pastebėjau iš jūsų akių ir iš jūsų šypsenos.

- Hm! - nueidamas pakraipė galvą Vyriškis.

Nuo to laiko jis visada kalbėdavosi su Poliana ir dažniausiai užkalbindavo ją pats, nors, be „laba diena“, mažai ką tepasakydavo. Bet ir tai labai nustebino Nensę, kuri sykių ėjo kartu su Poliana, kai jis ją pasveikino.

- Tai bent, panele Poliana, - apstulbo ji, - ar tas vyras kreipėsi į tave?

- Na taip, dabar jis visada su manim pasisveikina, - nusišypsojo Poliana.

- Visada? O Švenčiausioji! Ar tu žinai, kas... kas jis toks? - paklausė Nensė.

Poliana neigiamai papurtė galvą.

- Manau, jis tą dieną pamiršo man prisistatyti. Supranti, aš prisistačiau, o jis ne.

Nensė išplėtė akis.

- Bet, vaikeliai, jis su niekuo nesikalba, gal jau šimtą metų nesikalba, jeigu tik nėra būtino reikalo. Tai Džonas Pendletonas. Jis gyvena vienas užsisklędęs tame dideliame name ant Pendletonų kalvos. Jis neturi netgi virėjos - tris kartus per dieną eina į viešbutį, ten apačioje, pavalgyti. Pažįstu Salę Mainer, kuri jam patarnauja, ir ji sako, jog jis vos ne vos praveria burną, kad pasakytų, ką valgys. Dažniausiai jai tenka pusiau atspėti - kad tik būtų kas nors pigiau! Tai ji žino ir be pasakymo.

Poliana pritariamai linktelėjo galvą.

- Aš tai suprantu. Kai esi neturtingas, privalai ieškotis vis ko pigesnio. Tėvelis ir aš irgi rinkdavomės iš daugybės patiekalų. Paprastai tai būdavo pupelės ir žuvies kukuliai. Mes sakydavome, kad labai džiaugiamės, jog mėgstame pupeles - ir ypač tai pabrėždavom, kai žiūrėdavom į keptą kalakutą už šešiasdešimt centų. Ar ponas Pendletonas mėgsta pupeles?

- Pупeles! Koks skirtumas, ar jas mėgsta, ar ne? Poliana, jis nėra neturtingas. Jis turi krūvą pinigų. Džonas Pendletonas paveldėjo juos iš tėvo. Mieste nėra už jį turtingesnio žmogaus. Jis galėtų valgyti dolerius - ir to nė nepajustų.

Poliana sukikeno.

- Tartum kas nors *galėtų* valgyti dolerius ir nepajustų, pabandęs juos sukramtyti, Nense!

- Cha! Aš norėjau pasakyti, kad jis toks turtingas, - gūžtelėjo pečiais Nensė. - Jis neleidžia savo pinigų, ir baigta. Jis juos kaupia.

- Ak, ir vėl tie pagonys, - spėjo Poliana. - Kaip puiku! Tu pati sau prieštarauji, ir, žinau, esi valdoma pykčio. Man tėvelis aiškino...

Nensė prasižijojo ir atrodė, kad tuoj pasakys ką nors pikta, bet kai jos akys užkliuvo už triumfu-

jančio atviro Polianos veido, ji nebeištarė tų negerų žodžių.

- Hm! - aprimo ji. Tada sugrįžo prie to, kas ją seniai domino, ir kalbėjo toliau. - Bet klausyk, tikrai keista, kad jis su tavim kalbasi, Poliana. Jis su niekuo nesikalba. Ir gyvena vienišas tame didžiuliam gražiam name, kuris, sako, pilnas išties prabangių daiktų. Vieni sako, kad jis trenktas, kiti - kad tiesiog piktas, o dar kiti šneka, kad sieninėj spintoj jis laiko skeletą.

- Oi, Nense! - sudrebėjo Poliana. - Kaip jis gali laikyti tokį baisų dalyką! Manau, kad jis turėtų jį išmesti!

Nensė suprunkštė. Poliana paraidžiui suprato tą skeletą, o ne perkeltine prasme - kaip šeimos paslaptį. Bet Nensė tyčia nutylėjo tą nesusipratimą.

- Ir visi sako, kad jis labai paslaptingas, - pasakojo ji. - Kartais ištikus metus jis tik keliauja, savaitių savaites jo nebūna, ir dažniausiai po pagoniškas šalis - Egiptą ir Aziją, ir po Saros dykumą.

- Aha, aha, kaip misionierius, - linktelėjo galvą Poliana.

Nensė keistai nusijuokė.

- Na, aš taip nepasakiau, panele Poliana. Kai jis grįžta namo, tada rašo knygas - keistas, neįprastas

knygas. Jose aprašomi įvairūs papuošalai, kuriuos jis suranda tose pagoniškosiose šalyse. Bet niekad nepastebėsi, kad būdamas čia jis išleistų bent kiek pinigų sau – na, kad tiesiog pagyventų.

– Aišku, kad neleidžia – jeigu nori jų susitaupyti tiems pagonims, – pareiškė Poliana. – Bet jis mielas žmogus ir jis irgi yra kitoks, kaip ir ponias Snou, tiktai kitaip kitoks.

– Na, manau, ko gero, taip, – sukikeno Nensė.

– Dabar aš dar labiau džiaugiuosi, kad jis su manim kalbasi, – patenkinta atsiduso Poliana.

Netikėtumas poniai Snou

Kai kitą sykį Poliana vėl apsilankė pas ponią Snou, ji kaip ir pirma rado ligonę aptemdytame kambaryje.

- Čia ta mažoji mergaitė nuo panelės Polės, mama, - nuvargusiu balsu pranešė Milė. Ir Poliana pasijuto esanti viena su ligone.

- Och, ar tai tu? - pasigirdo irzlus balsas iš lovos. - Aš tave prisimenu. Kiekvienas, manau, tave prisimintų, bent sykį pamatęs. Būtų buvę gerai, jeigu būtum atėjusi vakar. Aš norėjau vakar tave pamatyti.

- Tikrai? Na, tada aš labai džiaugiuosi, kad nuo vakar iki šiandien praėjo daug mažiau laiko negu iki rytdienos, - nusijuokė Poliana, guviai žengdama į kambario vidurį, ir rūpestingai padėjo ant kėdės krepšelį. - Vaje! Bet ar jums ne per tamsu? Aš visiškai neižiūriu jūsų, - šūktelėjo ji ir, nieko nelaukdamą, nuėjo prie lango ir atitraukė užuolaidas. - Noriu pamatyti, ar jūs su tokia pat šukuosena, kaip aš jums padariau. Oi, jau nebe! Bet nieko. Aš labai

džiaugiuosi, kad jos neišsaugojot, nes galbūt man leisite vėl jus sušukuoti – vėliau. O *dabar* noriu, kad pamatytumėt, ką jums atnešiau.

Moteriškė abejingai pasimuistė.

– Tarytum nuo pamatymo priklausytų skonis, – pasišaipė jinai, bet vis dėlto pasižiūrėjo į krepšį. – Na, kas čia?

– Spėkit! Ko jūs norėtumėt? – prišoko prie krepšelio Poliana. Jos veidas švytėte švytėjo.

Ligonė susiraukė.

– Na, aš *nieko* nenoriu, nes žinau, kad... – atsiduso ji. – Vis tiek viskas vienodo skonio!

Poliana sukikeno.

– Šitas kitoks. Spėkit! Jeigu jūs *norėjote* ko nors, kas tai galėtų būti?

Moteris dvejojo. Ji pati to nesuvokė, bet taip ilgai buvo įpratusi norėti ne to, ką gauna, kad iš karto pasakyti, ko ji tikrai norėjo, atrodė neįmanoma – kol dar nežinojo, kas ten yra. Tačiau, aišku, ji privalo ką nors pasakyti. Ta keistoji mergiūkštė laukia.

– Na, žinoma, ten avienos sultinys...

– Aš jo atnešiau! – spygtelejo Poliana.

– Bet aš ne to norėjau, – atsiduso ligonė, dabar jau tikrai žinodama, ko geidė jos skrandis. – Aš norėjau vištienos.

- Aha, aš jos irgi turiu, - nusijuokė Poliana.

Moteriškė pažvelgė nustebusi.

- Abu valgius? - paklausė ji.

- Taip! Ir dar veršelio koju šaltienos, - triumfavo Poliana. - Aš tiesiog nusistačiau, kad jūs iškart gautumėt visko, ko norit. Taigi mes su Nense visko ir priruošėm. Oi, žinoma, kiekvieno valgio čia po nedaug - bet užtat yra jų visų. Aš taip džiaugiuosi, kad norėjot vištienos, - toliau kalbėjo ji patenkinta ir ištraukė iš krepšio tris nedidelius dubenėlius. - Matot, eidama čionai, aš vis galvojau, kas bus, jeigu jūs užsimanysit vėdarų arba svogūnų ar dar ko nors tokio, ko aš neturiu! Kokia būtų gėda - kai aš taip stengiausi! - džiugiai juokėsi ji.

Nebuvo jokio atsakymo. Atrodė, kad ligonė mintyse stengėsi surasti kažką, ką buvo praradusi.

- Štai! Aš visus juos palieku! - paskelbė Poliana, išrikiavusi visus tris dubenėlius ant stalo. - Panašu, kad rytoj jūs norėsit avienos sultinio. Na, o kaip jūs šiandien jaučiatės? - mandagiai pasiteiravo ji.

- Labai nekaip, dėkoju, - sumurmėjo ponia Snou, vėl sugriždama į jai būdingą abejingumo būseną. - Šį rytą aš per mažai išsimiegojau. Nelė Higinis kaimynystėje pradėjo savo muzikos pamokas, ir jos pratimai mane tiesiog varo iš proto. Visą šį rytą jinai

bambino - nè minutės nenutildama. Tiesiog neįsivaizduoju, ką reikės daryti!

Poliana pritariamai linktelėjo galvą.

- Suprantu. Tai tikrai siaubinga! Poniai Vait, vienai iš tos mano Moterų globos draugijos, sykį taip yra buvę. Jai tuo metu buvo reumato priepuolis, taigi ji negalėjo nè pakrutėti. Sakė, būtų daug lengviau buvę, jeigu būtų galėjusi. O jūs galite?

- Ar aš galiu... ką?

- Pakrutėti - na, suprantat, pasijudinti, kad galėtumėt pakeisti padėtį, kai nebeįmanoma išverti tos muzikos.

Ponia Snou žvilgtelėjo nustebusi.

- Na, žinoma, aš galiu vartytis... į abi puses... lovoje, - šiek tiek suirzusi patvirtino ji.

- Na, tada jūs dar galite džiaugtis, ar ne? - patikino Poliana. - O ponia Vait negalėjo. Kai tau reumato priepuolis, negali pajudėti - nors ir baisiai norėtum, kaip sakydavo ponia Vait. Ji man pasakojo, kad būtų išėjusi iš proto, jeigu pono Vaito sesuo nebūtų buvusi kurčia.

- Sesuo... kurčia! Ką tu nori tuo pasakyti?

Poliana nusijuokė.

- Na, atrodo, aš ne viską papasakojau, pamiršau, kad jūs nepažįstat ponios Vait. Matot, panelė Vait

buvo kurčia - kurčia kaip siena. Ir ji atvyko pas juos į svečius - padėti poniai Vait ir prižiūrėti namų. Na, ir jiems buvo tiek vargo, kol jai ką nors išaiškindavo. Taigi nuo to laiko kiekvieną sykį, kai kitapus gatvės pasigirdavo muzika, ponias Vait imdavo džiaugtis, kad *gali* ją girdėti, nes vis pagalvodavo, kaip būtų baisu, jeigu ji būtų kurčia ir nieko negirdėtų, kaip vyro sesuo. Matot, ji irgi žaisdavo tą žaidimą. Aš ją išmokiau.

- Žaidimą?

Poliana suplojo delnais.

- Vaje! Vos neužmiršau, kad aš sugalvojau, ponias Snou. Sugalvojau, dėl ko jūs galėtumėt džiaugtis.

- Džiaugtis! Apie ką tu čia?

- Na, aš juk sakiau, kad sugalvosiu. Argi neprimsinate? Jūs prašėte manęs sugalvoti ką nors, dėl ko galėtumėt džiaugtis - na, džiaugtis, nors ir privalote kiaurą dieną gulėti čia lovoje.

- Ak! - nusišaipė moteriškė. - Tu apie tai? Taip, aš tai prisimenu. Bet aš nemaniau, kad tu į tai pažiūrėsi rimčiau už mane.

- O taip, aš labai rimtai, - išdidžiai paliudijo Poliana, - ir sugalvojau. Bet buvo *sunku*. Antra vertus, kuo sunkiau, tuo visada maloniau. Be to, pri-

sipažinsiu visiškai atvirai, kad ilgą laiką ničnieko neatėjo į galvą. O paskui sugalvojau.

- Iš tikrųjų? Na, ir kas tai yra? - ponios Snou balsas buvo mandagiai ironiškas.

Poliana giliai įkvėpė.

- Aš nusprendžiau, kad jūs galėtumėt džiaugtis dėl to, kad kitiems žmonėms nėra taip, kaip jums - na, kad ne visi taip serga ir guli lovoje, - įspūdingai paskelbė jinai.

Ponia Snou apstulbo. Jos akys sužaibavo pykčiu.

- Nieko sau, iš tikrųjų! - purkštelėjo ji ne per daug maloniu tonu.

- O dabar aš jums papasakosiu apie žaidimą, - didžiai patenkinta, pasisiūlė Poliana. - Jums bus labai malonu jį žaisti, nes bus gana sunku. O kuo sunkiau, tuo maloniau! Matot, yra taip. - Ir ji ėmė pasakoti apie misionierių siuntą, apie ramentus ir apie lėlę, kurios ji nesulaukė.

Vos tik pasakojimas baigėsi, tarpdury išdygo Milė.

- Jūsų teta jūsų teiraujasi, panele Poliana, - niūriai ištarė ji. - Ji skambino į Harlų namus anapus gatvės. Ir sakė, kad turit paskubėti - iki tamsos dar reikia atlikti kai kuriuos darbus.

Poliana nenoromis pakilo.

- Gerai, - atsiduso ji. - Paskubėsiu. - Ir staiga nusijuokė. - Manau, kad privalėčiau džiaugtis, jog turiu kojas ir galiu paskubėti, ar ne, ponია Snou?

Atsakymo nebuvo. Ponia Snou gulėjo užsimerkusi. Bet Milė, iš nuostabos išplėtusi akis, ant įdubusių motinos skruostų išvydo ašaras.

- Sudie, - kepštelėjo Poliana jai per petį, eidama pro duris. - Labai atsiprašau dėl šukuosenos - norėjau ją sutvarkyti. Bet galbūt galėsiu kitą kartą.

Pamažu praslinko liepos mėnuo. Polianai jis buvo tikrai laimingas. Savo tetai ji nuolat džiugiai kartodavo, kad visos dienos labai labai laimingos. Į tai teta santūriai atsakydavo:

- Labai gerai, Poliana. Žinoma, aš patenkinta, kad jos laimingos. Bet aš noriu tikėti, kad jos... dar ir... dar ir naudingos, - kitaip aš jausčiausi neatliekanti savo pareigos.

Poliana užuot atsakiusi apkabindavo tetą Polę ir pabučiuodavo - o tai labai ją trikdydavo. Bet vieną dieną ji prakalbo. Tai buvo per siuvimo valandą.

- Ar jūs manote, teta Pole, kad nepakanka vien to, kad dienos būtų tiesiog laimingos? - susimąsčiusi paklausė ji.

- Aš manau, kad nepakanka, Poliana.

- Jos privalo būti dar ir nau-din-gos?
- Be abejo.
- Ką reiškia nau-din-gos?
- Na, tai... tiesiog naudingos – turi apčiuopiamos naudos, Poliana. Kokia tu keistuolė!
- Tai paprasčiausiai džiaugtis nėra nau-din-ga? – susirūpinusi paklausė Poliana.

- Žinoma, ne.
- O Dieve! Tada jums tai, aišku, nepatiks. Bijau, kad jūs niekada nežaisit to žaidimo, teta Pole.

- Žaidimo? Kokio žaidimo?
- Na to, kuri tėvelis... – Poliana staiga užspaudė delnu burną. – N-nieko, – sumikčiojo.

Teta Polė susiraukė.

- Šiam rytui pakaks, Poliana, – sausai ištarė ji. Ir siuvimo pamokėlė pasibaigė.

Tos pačios dienos popietę Poliana, leisdamasi iš savo palėpės kambarėlio, sutiko tetą ant laiptų.

- Oi, teta Pole, kaip malonu! – sušuko ji. – Jūsėjote manęs aplankyti! Eikškit greičiau. Man patinka su kuo nors būti, – baigė ji ir, nušuoliavusi laiptais aukštyn, plačiai atvėrė duris.

Tą kartą panelė Polė nesitikėjo susitikti dukterėčios. Ji norėjo susirasti vieną baltą vilnonį šaliką kedro skrynioje prie rytinio lango. Bet, jos pačios

nuostabai, staiga ji pasijuto esanti ne didžiojoje palėpėje prie kedro skrynios, bet mažame Polianos kambarėlyje, sėdinti ant vienos iš kėdžių su atlošu. Nuo to laiko, kai atvyko Poliana, panelei Polei dažnai taip atsitikdavo: padaryti ką nors visiškai netikėta, nuostabaus, visai ne taip, kaip ketino.

- Man patinka su kuo nors bendrauti, - vėl pasakė Poliana, plasnodama aplink, lyg kokių rūmų karalienė, - ypač kai gavau šį kambarį, nuosavą kambarį. Taip, žinoma, aš visada turėdavau kambarį, bet jis buvo nuomojamas, o nuomojamas kambarys nėra pusės tiek nėra malonus, kaip nuosavas, tiesa? O dabar aš turiu nuosavą, ar ne?

- Na, taip, Poliana, - sumurmėjo panelė Polė, pati nesuprasdama, kodėl ji iškart nepakilo ir nenuėjo ieškoti to šaliko.

- Ir dabar aš, aišku, labai myliu šį kambarį, nors jame ir nėra kilimų nei užuolaidų, nei paveikslų, kurių aš anksčiau norėjau... - Poliana, staiga smarkiai paraudusi, nutilo. Ji buvo bepradedanti visai kitokį sakinį, bet teta griežtai ją nutraukė.

- Ką tai reiškia, Poliana?

- N-nieko, teta Pole, tikrai nieko. Aš ne tai norėjau pasakyti.

- Galbūt ir ne, - šaltai pakartojo panelė Polė, - bet tu tai pasakei, ir, manau, mes turime pabaigti.

- Bet aš tik norėjau pasakyti, aš buvau įsikalusi į galvą gražius kilimus, nériniuotas užuolaidas ir kitką. Bet, žinoma...

- *Įsikalusi į galvą!* - griežtai pertarė panelė Polė. Poliana dar smarkiau išraudo.

- Žinoma, aš neturėjau teisės, teta Pole, - atsi-prašė ji. - Tai tik todėl, kad aš visad jų norėdavau ir niekada neturėdavau. Man taip atrodo. Oi, mes turėjome du kilimėlius iš vienos siuntos, bet jie buvo mažyčiai, ir, žinot, vienas buvo su rašalo dėmėm, o kitas skylėtas. Ir paveikslų, be tų dviejų, daugiau neturėjom. Vieną tėvel... norėjau pasakyti, kad vieną gražų paveikslą pardavėme, o kitas, visai negražus, suiro. Tikrai, jeigu ne visa tai, aš nebūčiau užsisva-jojusi, eidama per holą tą pirmą atvykimo dieną, kaip gražiai viskas čia atrodys, ir... ir... Bet tikrai, teta Pole, tai truko tik vieną minutę, - na, noriu pasakyti, kelias minutes, - kol aš ėmiau džiaugtis, kad komoda yra be veidrodžio, nes tada nematysiu savo strazdanų, ir kad nėra gražesnio paveikslo už tą, kuri matau pro savo langą. Ir kad jūs esate man tokia gera, kad...

Panelė Polė staiga pakilo. Ji buvo labai išraudusi.

- Pakaks, Poliana, - šiurkštokai ištarė ji. - Tu pakankamai daug pasakei, viskas aišku, - po minutės ji nusklendė laiptais žemyn ir, tik pasiekus pirmąjį aukštą, staiga prisiminė, jog ėjo į palėpę ieškoti balto vilnonio šaliko kedro skrynioje prie rytinio lango.

Nepraėjus nė dvidešimt keturioms valandoms, panelė Polė gyvai pasakė Nensei:

- Nense, šį rytą gali pergabenti panelės Polianos daiktus žemyn į tą kambarį, kuris yra apačioj po anuo. Nusprendžiau, kad dabar mano dukterėčia miegos tenai.

- Klausau, madam, - garsiai pasakė Nensė.

- Vardan dievo! - ištarė ji pati sau.

O Polianai po minutės džiugiai šūktelėjo:

- Kad tu būtum girdėjusi, panele Poliana! Jūs miegosite žemai tame kambari, kuris yra apačioj po šituo. Apačioj... apačioj...

Poliana tiesiog išblyško.

- Tu norėjai pasakyti... ne, Nense, iš tikrujų... apačioj... ar tikrai?

- Manau, tuoj suprasi, kad tikrai, - pranašo balsu džiugiai ištarė Nensė, iškišusi galvą iš po glėbio suknelių, kurias jau buvo surinkusi iš sieninės spintos. - Man liepta šiandien nugabenti žemyn tavo

daiktus, ir aš tuojau pat juos pradedu gabenti, kad ji nesumanytų dar apsigalvoti.

Poliana neišklausė iki galo to sakinio. Rizikuodama nosisukti sprandą, ji nudundėjo laiptais žemyn, šokinėdama per du laiptelius.

Subildėjo dvejos durys ir griūvanti kėdė, ir Poliana pagaliau pasiekė savo tikslą – tetą Pole.

– Oi, teta Pole, teta Pole, ar jūs tikrai taip sumanėt? Na, kad kambaryje bus viskas – kilimas ir užuolaidos ir dar trys paveikslai – be ano, kur lauke, kadangi langai išeina į tą pačią pusę. Oi, teta Pole!

– Puiku, Poliana. Aš labai patenkinta, kad ši permaina tau patinka. Bet jeigu tu tiek daug galvoji apie tuos daiktus, tikiuosi, kad juos ir tausosi, štai ir viskas. Poliana, prašau pakelti kėdę. Ir per pusę minutės tu dusyk trenkei durimis, – panelė Polė kalbėjo griežtai, pabrėžtinai griežtai, nes dėl kažkios nepaaiškinamos priežasties ji jautėsi galinti pravirkti. O panelė Polė nebuvo pratusi prie tokių jausmų.

Poliana pakėlė kėdę.

– Taip, žinau, kad trinktelėjau... tas duris, – linksmai sutiko ji. – Matot, aš ką tik išgirdau apie tą kambarį ir manau, kad jūs irgi trinktelėtumėt duris,

jeigu... - Ji nutilo ir susidomėjusi pasižiūrėjo į tetą. - Teta Pole, ar jūs kada nors *trenkėte* durimis?

- Tikiuosi, kad ne, Poliana! - Panelės Polės balse girdėjai nuostabą.

- Oi, teta Pole, kaip apmaudu! - Polianos veide šmėkstelėjo nuoširdi užuojauta.

- Apmaudu! - tik pakartojo teta Polė, nes buvo per daug sumišusi, kad ką nors daugiau pasakytų.

- Na taip. Matot, jeigu jūs būtumėt pasijutusi taip, kad smagu trinktelėti duris, jūs, aišku, būtumėt trinktelėjusi, o jeigu netrinktelėjęt, tai reiškia, kad jūs niekada taip nesidžiaugėt - antraip būtumėt trenkusi. Tiesiog nesusilaikiusi. Man labai gaila, kad jūs niekada taip nesidžiaugėt!

- Poliana! - žioptelėjo panelė Polė. Bet Polianos jau nebebuvo, ir jai atsiliepė tik tolimas palėpės durų virš laiptų trinktelėjimas. Poliana buvo jau pas Nensę - pergabenti žemyn „tų daiktų“.

Panelė Polė sėdėjo svetainėje sutrikusi. Juk... tiesą sakant, dėl kai ko gyvenime ji yra džiaugusis!

Pažintis su Džimiu

Atėjo rugpjūtis. Rugpjūtis atnešė netikėtumą ir kai kurių pasikeitimų – tačiau Nensės nė vienas iš jų per daug nenustebino. Nuo to laiko, kai atvyko Poliana, Nensė buvo pasirengusi visokiems netikėtumams ir pasikeitimams.

Pirmiausia – kačiukas.

Netoli pakelėje Poliana rado gailiai miaukiantį kačiuką. Kai po nuodugnios kaimynų apklausos nepasisekė surasti jo šeimininko, Poliana, savaime suprantama, iškart parsinešė jį namo.

– Aš džiaugiuosi, kad nesuradau jo šeimininkų, – laiminga pasakė ji savo tetai, – kadangi visą laiką norėjau parsinešti jį namo. Aš myliu kačiukus. Žinot, kad jūs džiaugsitės, galėdama priglausti jį savo namuose.

Panelė Polė pažvelgė į apleistą, mažą, pilką, apgailėtiną vargšą kamuolėlį ant Polianos rankų ir nusipurtė: panelė Polė nemėgo kačių – netgi gražių, sveikų ir švarių.

- Fui! Poliana! Koks purvinas žvēriūkštis! Ir neabejoju, kad jis ligotas ir nušašęs, ir pilnas blusų.

- Aš žinau, jis vargšelis, - švelniai siulbtelėjo Poliana, žvelgdama į išsigandusias gyvūnėlio akis. - Ir dar visas dreba, toks išsigandęs. Matot, jis dar nežino, kad mes jį ruošiamės priglausti.

- Ne, ir niekas kitas, - reikšmingai pakėlė balsą panelė Polė.

- Oi, taip, kiti žino, - pataisė Poliana, visiškai nesuprasdama savo tetos žodžių. - Aš visiems pasakiau, kad mes jį pasiimsim, jeigu nerasiu, kam jis priklauso. Aš žinojau, kad jūs apsidžiaugsit - tuo vienišu vargšeliu!

Panelė Polė prasižiojo kažko sakyti, bet veltui. Keistas bejėgiškumo jausmas, kuris taip dažnai apimdavo po Polianos atvykimo, vėl ją sukaustė.

- Aš tikrai žinojau, - skubėjo dėkoti Poliana, - kad jūs neleisit tam vargšui paklydėliui ieškotis kitų namų, kai jūs ką tik priglaudėt *mane*, aš taip ir pasakiau poniai Ford, kai jinai klausė, ar leisit man jį laikyti. Suprantat, aš turėjau bent Moterų globos draugiją, o kačiukas nieko neturi. Žinojau, kad jūs taip ir pamanyt, - linktelėjo ji laiminga ir išbėgo iš kambario.

- Bet Poliana, Poliana, - užprotestavo panelė Polė. - Aš tau ne...

Tačiau Poliana jau buvo pusiaukelėje į virtuvę ir šaukė:

- Nense, Nense, pažiūrėk į tą mielą kačiuką, kurį teta Polė augins kartu su manim!

O teta Polė, kuri nepakentė kačių, svetainėje klestelėjo į kėdę, praradusi amą ir neturėdama jėgų prieštarauti.

Kitą dieną jau atsirado šuo, ko gero, dar purvinesnis ir dar labiau apleistas negu kačiukas. Ir vėl panelė Polė, priblokšta iš nuostabos, pasijuto besielgianti kaip kilni globėja ir gailestingumo angelas - šis vaidmuo, tiesą sakant, be jokių išlygų buvo jai primestas, - ir moteriškė, kuri nekentė šunų netgi labiau nei kačių, kaip ir pirma neturėjo jėgų prieštarauti.

Tačiau kai, nepraėjus nė savaitei, Poliana parsivedė į namus mažą, apiplyšusį berniuką ir su tvirtu įsitikinimu išrėžė tokią pat pristatomąją kalbą, panelė Polė buvo priversta kai ką pasakyti. O viskas prasidėjo nuo to susitikimo.

Vieną šviesų trečiadienio rytą Poliana vėl nešė poniai Snou veršelio kojų šaltieną. Dabar ponias Snou ir Poliana buvo didžiausios draugės. Jų draugystė

prasadėjo po trečiojo Polianos apsilankymo, kai ji jau buvo papasakojusi poniai Snou apie savo žaidimą. Dabar pati ponia Snou žaisdavo tą žaidimą su Poliana. Atvirai sakant, žaisdavo ne itin vykusiai – ji taip buvo įpratusi dėl visko niršti, kad dabar nebuvo lengva įprasti džiaugtis. Bet Poliana ją guviai pataisydavo ir linksmi juokdavosi iš klaidų, tad ji gana greitai tobulėjo. Štai ir šiandien Poliana buvo sužavėta, kai ji pasakė, kad labai džiaugiasi, jog Poliana atnešė veršelio kojų šaltienos, nes kaip tik jos ir norėjusi, – mat ji nežinojo, kad Milė, sutikusi Polianą prie durų, jai pasakė, kad pastorienė tą dieną jau atsiuntė didžiulį dubenį lygiai tokios pat šaltienos.

Apie tai dabar Poliana ir mąstė, kai staiga išvydo berniuką.

Jis liūdnas sėdėjo ant kelkraščio pakilumos ir abejingai drožė kažkokią lazdelę.

– Sveikas, – susidomėjusi nusišypsojo jam Poliana.

Berniukas pažvelgė į ją, bet vėl tuojau nusisuko.

– Pati sveika, – burbtelėjo jis.

Poliana nusijuokė.

– Atrodo, kad tu nesidžiaugtum netgi gavęs veršelio kojų šaltienos, – sustojusi prieš jį, sukikeno Poliana.

Berniukas neramiai pasimuistė, nustebeęs pasižiūrėjo į ją ir toliau drožė savo lazdele atšipusiu ir aplūžusiu peiliu.

Poliana truputį padvejojo, tada patogiai klestelėjo į žolę netoli jo. Nors Poliana narsiai tvirtino, kad ji pripratusi prie Moterų globos draugijos ir „jai nesvarbu“, vis dėlto kartkarčiais pasigesdavo savo bendraamžių. Dėl to ji ir panūdo išklausinėti šitą berniuką.

- Mano vardas Poliana Vitjer, - maloniai prisistatė ji. - O tavo?

Berniukas ir vėl neramiai pasimuistė. Jis net beveik buvo besikeliąs. Bet paskui vėl atsisėdo.

- Džimis Bynas, - nemandagiai suniurnėjo jis.

- Puiku! Štai mes ir susipažinome. Labai džiaugiuosi, kad ir tu prisistatei, - kai kurie žmonės neprisistato. Aš gyvenu panelės Polės Harington namuose. O kur tu gyveni?

- Niekur.

- Niekur! Bet juk taip neįmanoma - visi kur nors gyvena, - ginčijosi ji.

- O aš šiuo metu niekur. Aš dabar ieškausi naujos vietos.

- Oi! Kur?

Berniukas niekinamai ją nužvelgė.

- Kvaiša! Lyg aš ieškočiau jos, jeigu žinočiau kur!

Poliana šiek tiek susigūžė. Jis buvo pikčiurna, ir jai nepatiko, kad pavadino ją kvaiša. Vis dėlto berniukas buvo kitoks, palyginti su suaugusiaisiais.

- Kur tu gyvenai anksčiau? - pasiteiravo ji.

- Na, tu gali pribaugti su savo klausimais! - nekantriai sušvokštė jis.

- Bet aš turiu paklausti, - ramiai paprieštaravo Poliana, - kitaip aš nieko apie tave nesužinočiau. Jeigu tu daugiau kalbėtum, tai aš kalbėčiau mažiau.

Berniukas prunkštelėjo. Tai buvo kvailokas juokas ir ne visai draugiškas. Bet kai vėl prabilo, jo veidas atrodė šiek tiek malonesnis.

- Gerai jau - klausyk! Aš esu Džimis Bynas, man dešimt metų, einu vienuoliktus. Pernai aš patekau į našlaičių prieglaudą. Bet ten tiek daug mažių, kad man neužtenka vietos: ir aš manau, manęs jie nelabai pageidavo. Todėl ir išsprukau. Aš noriu gyventi kur nors kitur, bet dar neradau jokios vietos. Žinai, norėčiau turėti *namus* - pačius paprasčiausius, kur būtų mama, o ne auklė. Kai turi namus, turi ir giminių. O aš neturiu jokių giminių - nuo to laiko, kai mirė tėtis. Taigi dabar ir ieškau. Jau užėjau į keturis namus, bet ten manęs nenorėjo, nors ir sakiau, kad

galėsiu jiems dirbti. Tai va! Ar tau tiek užtenka? – Berniuko balsas su paskutiniais žodžiais virptelėjo.

– Oi, kaip apmaudu! – Užjautė Poliana. – Ir niekas tavęs nenorėjo? O Dieve! Suprantu, kaip tu dabar jautiesi, nes... nes kai mano tėvelis mirė, irgi niekas manęs nenorėjo, tik Moterų globos draugija, kol pas-kui teta Polė sutiko paimti... – Poliana staiga nutilo. Jos veide ėmė ryškėti nuostabi idėja.

– Oi, aš jau žinau tau vietą, – šūktelėjo ji. – Teta Polė tave priims – tikrai priims! Argi manęs ji nepri-ėmė? Ir juk ji priėmė Flufą ir Bufą, kai niekam jų nereikėjo, ir jie neturėjo kur dėtis? O jie juk tik šuo ir katė. Ak, eime, tikrai teta Polė tave priims! Tu neįsivaizduoji, kokia ji gera ir kilni!

Džimio Byno veidas pašviesėjo.

– Garbės žodis? Tikrai priims? Supranti, aš galė-čiau jai dirbti, aš labai stiprus! – Jis apnuogino savo smulkias, kaulėtas rankas.

– Žinoma, priims! Mano teta nuostabiausia mote-ris pasaulyje – dabar, kai mano mamytė jau pas angelus. Ir ji turi kambarių – daugybę, – paaiškino ji, pašokusi ant kojų ir tempdama jį už rankos. – Tai baisiai didelis namas. Nors gal... – pridūrė ji sune-rimusi, kai jie jau skuodė keliu, – nors galbūt tau teks miegoti palėpės kambarėlyje. Kaip man iš pra-

džių. Bet ten dabar jau įtaisyti tinkleliai, todėl nebus taip karšta. Ir musės nebegali įskristi ir prinešti bakterijų ant savo kojųčių. Ar tu apie tai ką nors žinėjai? Tai labai įdomu! Galbūt ji leis tau skaityti knygas, jeigu būsi geras – tai yra, jeigu būsi blogas. O tu taip pat turi strazdanų, – kritiškai nužvelgė ji, – todėl galėsi džiaugtis, kad ten nėra jokio veidrodžio, o paveikslas už lango daug gražesnis, negu būna ant sienų, todėl tau patiks miegoti tame kambarėlyje, nė kiek neabejoju, – šnopavo Poliana, ir staiga suvokė, kad jai reikia pailsėti ir patausoti kvapą ne tik kalbėjimui, bet ir kitiems tikslams.

– Viršūnė! – išsprūdo džiaugsmingas šūksnis iš Džimio Byno lūpų. Paskui pridūrė: – Manau, kad tokiam žmogui, kuris gali tiek kalbėti šitaip bėgdamas, nereikia uždavinėti jokių klausimų, ir vis tiek nebus nuobodu.

Poliana nusijuokė:

– Na, dėl to tu gali tik džiaugtis, – atsakė ji, – nes kai kalbu aš, tai tau nereikia!

Pasiekus namus, Poliana nedvejodama įstūmė savo draugužį tiesiai pas apstulbusią tetą.

– Ak, teta Pole, – džiūgavo ji. – Tik pažiūrėkit! Aš parvedžiau jums kai ką daug įdomesnį už Flufą ir Bufą. Tai tikras gyvas berniukas. Jis nė kiek neprieš-

taraus, jeigu iš pradžių jam teks nakvoti palėpėje, ir dar sako, kad galės dirbti. Bet norėčiau pasakyti, kad nemažai laiko jis turės žaisti su manimi.

Panelė Polė iš pradžių išbalo, paskui paraudo. Ji ne viską iki galo suprato, bet suprato pakankamai.

- Poliana, ką visa tai reiškia? Kas tas murzinas berniukas? Kur tu jį radai? - griežtai paklausė ji.

„Murzinas berniukas“ ataturpsta žengtelėjo durų link. Poliana linksmai nusijuokė.

- Vaje, aš pamiršau jums pasakyti jo vardą! Elgiuosi kaip tas Vyriškis. Jis iš tikrųjų labai murzinas, tiesa? Na, aš turiu galvoj berniuką. Beveik kaip Flufas ir Bufas, kai juos priėmėt. Bet manau, kad jis pasikeis, kai nusipraus, - lygiai kaip ir anieji, ir... Oi, aš vėl vos neužmiršau, - prapliupo ji juoktis. - Tai Džimis Bynas, teta Pole.

- Na, ir ką jis čia veikia?

- Ką tik jums paaiškinau, teta Pole! - išplėtė iš nuostabos akis Poliana. - Jis jums. Aš jį parsivedžiau namo - taigi jis galės čia gyventi. Jis nori turėti namus ir giminaičių. Aš jam papasakojau, kokia jūs esate gera ir man, ir Flufui, ir Bufui, ir kad jūs būsite gera ir jam, nes jis, žinoma, daug gražesnis už šuniukus ir kačiukus.

Panelė Polė vėl klestelėjo kėdėn ir drebančia ranka susiėmė už širdies. Pirmykštis bejėgiškumas dar kartą rengėsi ją nugalėti. Tačiau panelė Polė iš paskutiniųjų visa staiga įsitempė.

- Pakaks, Poliana. Tai yra pats absurdiškiausias dalykas, kurį tu padarei. Negana valkataujančių kačių ir nusususių šunų, tau dar prireikė parsitempti į namus apiplyšusį elgetą iš gatvės, kuris...

Berniukas staiga krūptelėjo. Jo akys sužaubavo, o smakras kilstelėjo aukštyn. Du ryžtingi mažu, bet tvirtų kojų žingsniai - ir jis drąsiai sustojo prieš panelę Polę.

- Aš ne elgeta, gerbiamoji, ir aš nieko iš jūsų nenoriu. Aš tikrai prašiausi, kad kas leistų man padirbėti už maistą ir už išlaikymą. Jokiu būdu nebūčiau atėjęs į jūsų sukriošusius namus, jeigu ta mergaitė nebūtų manęs prikalbėjusi, sakydama, kokia jūs gera ir kilni ir kad tiesiog mirsit iš noro mane priimti. Tai va! - Jis apsisuko ir išdidžiai išžygiavo iš kambario. Būtų buvę juokinga, jeigu nebūtų graudu.

- Ak, teta Pole, - apstulbusi ištarė Poliana. - Aš maniau, jūs tikrai *apsidžiaugsite*, kad jis čia gyvens. Tikrai - pamaniau, kad *apsidžiaugsite*.

Panelė Polė valdingu rankos mostu pareikalavo nutilti. Panelės Polės nervai pagaliau nebeišlaikė.

Berniuko žodžiai „gera ir kilni“ dar vis skambėjo ausyse, o pirmykštis bejėgiškumas vėl buvo ją beįveikiąs, ji tai suprato. Vis dėlto iš paskutiniųjų sukaupė jėgas.

- Poliana, - piktai šūktelėjo ji, - ar tu liausies amžinai kartoti tą žodį! „Aš džiaugiuosi“, „džiaugiuosi“, „džiaugiuosi“ - nuo ryto iki vakaro, kol aš galų gale išprotėsiu!

Polianos žandikaulis iš nuostabos tiesiog atkaro.

- Bet teta Pole, - žioptelėjo ji. - Aš tikrai maniau, kad jūs džiaugsitės, kad aš džiau... - oi! - nutilo ji ir, užspaudusi burną delnais, lyg akla išsvyravo iš kambario.

Berniukui dar nespėjus nueiti iki vieškelio, Poliana jį prisivijo.

- Berniuk, ei berniuk! Džimi Bynai. Aš noriu, kad tu žinotum, kaip... kaip man gaila, - sušnopavo jina, stverdama jam už alkūnės.

- Nėr ko apgailestauti! Aš tau nepriekaištauju, - piktai atšovė berniukas. - Bet aš ne elgeta! - netikėtai pakiliai pridūrė jis.

- Žinoma, ne! Bet tu neturėtum kaltinti ir tetos Polės, - teisinosi Poliana. - Galbūt aš ne visai tinkamai tavo pristačiau ar ką. Ir manau, aš per mažai jai pasakiau apie tave. Ji *tikrai* gera ir kilni - visada

tokia buvo. Bet aš turbūt negerai paaiškinau. Ak, kad aš galėčiau surasti tau kokią nors vietą!

Berniukas gūžtelėjo pečiais ir nusigrėžė į šoną.

- Nesirūpink. Tikiuosi, kad aš pats susirasiu. Matai, aš nesu elgeta.

Poliana susimąstė. O po minutės staiga atsisuko švytinčiu veidu.

- Klausyk, žinai, ką aš padarysiu! Šiandien renkasi Moterų globos draugija. Girdėjau, kaip teta Polė apie tai kalbėjo. Aš joms išdėstysiu tavo reikalą. Tėvelis visad taip darydavo, kai jam ko nors reikėdavo, - na, dėl pagonių mokymo ar naujų kilimų bažnyčiai.

Berniukas piktai pasižiūrėjo į ją.

- Bet juk aš nei pagonis, nei naujas kilimas. O be to... kas ta Moterų globos draugija?

Poliana išvertė akis iš netikėtumo.

- Na, žinai, Džimi Bynai, kur tu užaugai, jeigu nežinai, kas yra Moterų globos draugija?!

- Jeigu jau nenori sakyti, tiek to, - burbtelėjo berniukas ir pasisukęs rengėsi drožti savo keliu.

Poliana kaipmat pripuolė prie jo.

- Tai.. tai... na, tai yra tiesiog daugybė ponių, kurios susirenka ir siuva, ir vakarieniauja, ir gauna pinigų ir... ir kalbasi. Štai kas yra Moterų globos

draugija. Jos labai mielos – na, dauguma tų, kurias aš pažinojau anksčiau. Aš nespėjau pamatyti, kaip yra čia, bet paprastai jos būna geros. Aš taip manau. Aš joms papasakosiu apie tave šiandien popiet.

Berniukas vėl piktai pasižiūrėjo.

– Nė nebandyk! Gal tu manai, kad aš stovėsiu ir klausysiuos, kaip ne viena, o visas būrys moterų mane vadina elgeta. Nė už ką!

– Ak, bet tavęs tenai nebus, – skubiai paprieštaravo Poliana. – Aš, žinoma, nueisiu viena pati ir joms viską papasakosiu.

– Tu nueisi?

– Taip. Ir dabar aš daug sklandžiau papasakosiu, – skubėjo įtikinti Poliana, norėdama kuo greičiau išvysti berniuko veide pritarimą. – Ir tarp jų tikrai atsiras tokių, kurios džiaugsis, galėdamos priimti tave į namus.

– Aš juk dirbčiau – nepamiršk to pasakyti, – perspėjo berniukas.

– Žinoma, nepamiršiu, – laiminga pažadėjo Poliana, dabar jau patikėjusi, kad pasiekė savo. – Rytoj aš tau viską persakysiu.

– Kur?

– Pakelėj, ten, kur šiandien tave radau, netoli ponios Snou namų.

- Gerai. Aš ten būsiu.

Patylėjęs berniukas kalbėjo toliau:

- Galbūt šiandakt geriau aš eisiu nakvoti į tą prieglaudą. Matai, neturiu kitos vietos kur apsistoti. Ir... ir... aš iki šios dienos niekur niekad nedingdavau. Aš pasprukau tyliai. Niekam nesakiau, kad negrišiu, tai jie gal nemanys, kad negaliu sugrižti. Nors... manau, kad jie per daug nesijaudins, jeigu kuri laiką ir nesirodysiu. Jie, matai, man ne giminaičiai. Tai per daug ir nesirūpina!

- Aš tai gerai suprantu, - pritariamai linktelėjo Poliana. - Bet esu tikra, kad rytoj, kai tave sutiksiu, jau būsiu radusi tau namus ir artimuosius, kurie tavimi rūpinsis. Sudieu! - džiugiai šūktelėjo ji ir pasuko eiti namo.

O tuo metu svetainėje panelė Polė, kuri stebėjo abu vaikus, liūdnu žvilgsniu nulydėjo berniuką, pakol jis dingo iš akių už kelio posūkio. Tada ji atsiduso, apsigrėžė ir, visa sugniužusi, užlipo laiptais, - o panelė Polė paprastai nesugniuždavo. Jos ausyse vis dar aidėjo niekinami berniuko žodžiai: „...kokia jūs gera ir kilni“. Širdyje ji jautė keistą tuštumą - lyg būtų ką praradusi.

Moterų draugijos susirinkime

Tą dieną, kai turėjo įvykti Moterų globos draugijos susirinkimas, pietūs Haringtonų namuose vyko tylomis. Tiesa, Poliana nesėkmingai bandė prabilti, bet jai nepasisekė, nes, keturis kartus išraudusi ir susigėdusi, vidury sakinio turėjo išmesti žodį džiaugiuosi. Po penkto karto panelė Polė pakėlė išvargusias akis.

- Tiek jau to, vaikelai, sakyk, jei taip reikia, - atsiduso ji. - Matau, kad geriau jau jį pasakyti, negu sulaikyti - antraip reikės amžinai nervintis.

Sumišęs Polianos veidukas pragiedrėjo.

- Oi, dėkoju. Bijau, kad tai būtų be galo sunku - nevertoti to žodžio. Matot, aš taip ilgai jį žaidžiau.

- Taip ilgai... ką? - nusistebėjo teta Polė.

- Žaidžiau tą žaidimą, kurį man tėvelis... - Poliana visa nukaito ir nutilo vidury sakinio, pajutusi, kad vėl peržengė draudžiamą ribą.

Teta Polė paniuro ir nieko nepasakė. Toliau jos pietavo tylėdamos.

Truputį vėliau Poliana nugirdo, kaip teta Polė telefonu pastoriaus žmonai pasakė šį kartą neateisianti į Moterų globos draugijos susirinkimą, skųsdamasi galvos skausmu. Kai teta Polė nuėjo į savo kambarį ir ten užsidarė, Poliana bandė apgailestauti dėl to galvos skausmo, bet širdy negalėjo sulaikyti džiaugsmo, kad tuomet, kai ji dėstys Moterų globos draugijai Džimio Byno reikalą, jos tetos ten nebus. Ji negalėjo užmiršti, kad teta Polė pavadino Džimi Byną elgeta, ir nenorėjo, kad taip jį pavadintų kitų moterų akivaizdoje.

Poliana žinojo, jog Moterų globos draugija renkasi antrą valandą pastorijoje netoli bažnyčios, maždaug už pusės mylios nuo namų. Tad ji norėjo taip išėiti, kad atsidurtų ten truputį prieš tris.

- Noriu, kad jos visos ten jau būtų, - kalbėjo pati sau, - nes gali būti neatėjusi kaip tik toji, kuri norėtų pasiimti Džimi Byną į savo namus. O juk aišku, jeigu Moterų globos draugija paskelbia susirinkimą antrą, tai jis prasidės trečią.

Iš lėto, bet su pasitikėjimu Poliana užkopė pastorijos laipteliais, paspaudė durų rankeną ir atsidūrė vestibulyje. Iš didžiojo kambario sklido švelnus moterų balsų klegesys ir juokas. Tik valandėlę susvyravusi, Poliana stumtelėjo vidines duris.

Klegesį pakeitė nuostabos tylą. Poliana nedrąsiai žengtelėjo priekin. Dabar, kai atėjo toji akimirka, ji pasijuto neįprastai drovi. Šiaip ar taip, šitie pusiau svetimi, pusiau pažįstami veidai buvo ne jos mielųjų globėjų veidai.

- Laba diena, mielos globėjos, - mandagiai prakalbo ji. - Aš esu Poliana Vitjer. Aš... aš tikiuosi, kad kai kas iš jūsų galbūt mane pažįsta. Na, bent jau aš jus pažįstu - tikrai nepažįstu jūsų draugijos.

Tyla tiesiog spengė. Keletas moterų tikrai pažinojo šią keistoką savo bendramintės dukterėčią, o kitos buvo apie ją girdėjusios, bet nė viena iš jų nesumojo, ką šiuomet reikėtų atsakyti.

- Aš... aš atėjau... išdėstyti jums reikalo, - išmikičiojo po akimirkos Poliana, nevalingai pradėdama vartoti savo tėvelio frazes.

Prasidėjo negarsus bruzdesys.

- Ar... ar tavo atsiuntė teta, mieloji? - paklausė pastorienė ponja Ford.

Poliana truputį raustelėjo.

- Oi, ne. Aš pati sumaniau ateiti. Matot, aš gerai pažinojau Moterų globos draugiją, kuri mane ten globojo - su tėveliu.

Kažkuri nervingai sukikeno, ir pastorienė susiraukė.

- Nagi, mieloji. Koks tas reikalas?

- Na, tai... tai Džimis Bynas, - padrąsėjo Poliana. - Jis neturi savo namų, tik našlaičių prieglaudą, o ji pilna pilnutėlė, ir jam atrodo, kad ten jo nelabai pageidauja, tad jis nori kitų namų. Tokių kaip visų, kur būtų mama vietoj auklės, na, ir giminaičių, kurie juo rūpintųsi. Jam dešimt metų, eina vienuoliktus. Pagalvojau, gal kuri iš jūsų norėtų jo - na, priimtų jį.

- Tik pamanykit! - sumurmėjo kažkuri, nutraukdama po Polianos žodžių įsivyravusią tylą.

Sunerimusi Poliana žvilgsniu apvedė į ją išmeigtas moterų akis.

- Oi, pamiršau pasakyti, jis galės atidirbti, - energingai papildė ji.

Vis dar tvyrojo tyla. Paskui viena kita moteris ėmė šaltai ją klausinėti. Netrukus visos jos turėjo ką pasakyti ir ėmė kalbėtis tarpusavyje, gyvai ir per dėm draugiškai.

Poliana klausėsi, ir jos nerimas vis didėjo. Ne viską, ką jos kalbėjo, ji suprato. Tik po kiek laiko suvokė, kad, deja, neatsirado tokios, kuri turėtų Džimiui tinkamus namus, ir kiekviena, atrodo, manė, jog kuri nors kita galėtų jį priimti, mat buvo keletas neturinčių savo vaikų. Bet nė viena nenorėjo jo priimti pati. Paskui ji išgirdo, kaip pastorienė nedrą-

siai prasitarė, kad jų draugija galbūt galėtų imtis juo rūpintis ir auklėti, užuot šiais metais siuntusi tiek daug pinigų mažiems berniukams remti į tolimąją Indiją.

Tada prakalbo daug moterų iš karto, ir dar garsiau ir šiurkščiau negu pirma. Paaiškėjo, kad jų draugija išgarsėjusi savo aukomis Indijos misijoms, ir kelios sakėsi numirsiančios iš nuoskaudos, jeigu šiomet paaukos mažiau. Ir vėl daug ko iš jų kalbų Poliana niekaip negalėjo suprasti, nes beveik neišgirdo, kad joms nors kiek rūpėtų, kam tie pinigai eina. Rūpėjo, atrodo, tik viena: kad toji suma ir jų draugijos pavadinimas tam tikroje „ataskaitoje“ visada būdavo „sąrašo pradžioje“, – o gal ir ne! Viskas buvo taip painu ir taip nemalonu, kad Poliana nuoširdžiai apsidžiaugė, kai pagaliau atsidūrė lauke ir pajuto šviežio oro dvelksmą. Tik buvo ir labai apmaudu, nes per daug aiškiai suprato, kad nebus lengva, o tikriaus bus liūdna, rytoj pasakyti Džimiui Bynui, kad Moterų globos draugija nusprendė verčiau siųsti savo surinktas aukas mažiems Indijos berniukams, o ne paskirti *mažumėlę* pinigų ir užauginti berniuką nuosavame mieste; mat tada jos „visiškai prarastų savo vietą ataskaitoje“, anot vienos aukštos ponios su akiniais.

- Nesakau, jog blogai, kad jos siunčia pinigų į tą stabmeldžių kraštą, ir aš nenorėčiau, kad visai nebesiųstų, - dūsavo Poliana, liūdnai kėblindama keliu. - Bet jos elgiasi taip, tarsi *čionykščiai* berniukai jau nieko nereiškia - tik anie, tenai. Man atrodo, geriau jos pamatytų Džimį Byną užaugusį - tai bent būtų ataskaita!

Pendletonų miškelyje

Išėjusi iš pastorijos Poliana pasuko ne namo. Ji patraukė Pendletonų kalvos link. Ši diena jai buvo sunki, nors tai buvo „laisvadienis“ (taip ji vadindavo tas dienas, kai nereikėdavo mokytis siūti arba virti), ir Poliana neabejojo, kad bus geriausia pereiti per ramų, žalią Pendletonų miškelį. Nors į nugarą plieskė kaitri saulė, ji kopė į Pendletonų kalvą neskubėdama.

- Turėčiau parsirasti namo ne anksčiau kaip pusę šeštos, - samprotavo ji, - ir bus geriausia eiti aplink per miškelį, net jei ir teks kopti aukštyn.

Kad Pendletonų miškelyje labai gražu, tai Poliana žinojo. Bet šiandien viskas atrodė dar nuostabiau negu bet kada, nepaisant nuoskaudos dėl to, ką rytoj ji turės pasakyti Džimiui Bynui.

- Kaip norėčiau, kad jos būtų čia - visos tos ponios, kur taip garsiai kalbėjo, - atsiduso Poliana, pakėlusį akis į žydrus lopinėlius tarp saulės nušviestų medžių viršūnių. - Šiaip ar taip, jeigu jos dabar būtų čia, aš manau, jos apsigalvotų ir pri-

imtu Džimį Byną kaip savo vaiką, – baigė ji, įsitikinusi savo teisumu, bet negalėdama to netgi pati sau paaiškinti.

Staiga Poliana pakėlė galvą ir įsiklausė. Kažkur priekyje lojo šuo. Po kiek laiko lojimas dar labiau sustiprėjo ir ėmė artėti.

– Šen, šuneli, šen! – Poliana spragtelėjo pirštais šuns pusėn ir laukdama žiūrėjo į taką. Ji neabejojo, kad sykių jau buvo mačiusi tą šunį. Jis tada bėgo su tuo Vyriškiu, Džonu Pendletonu. Ir dabar vėl tikėjosi jį išvysti. Keletą minučių įsitempusi laukė, tačiau šuo nepasirodė. Tada ji pati pasuko ton pusėn.

Šuo, kai Poliana jį išvydo, elgėsi labai keistai. Jis vis dar lojo – trumpais, gailiais amtelėjimais, lyg stengdamasis pranešti apie pavojų. Be to, jis lakstė taku pirmyn atgal. Vos jai priėjus šalutinį takelį, šunelis vėl puolė atgal, inkšdamas ir lodamas.

– Ei! Bet tas kelias veda ne namo, – nusijuokė Poliana, vis dar nepasukdama iš pagrindinio tako.

Šunelis atrodė tarytum paklaikęs. Puldinėjo virpėdamas pirmyn atgal, pirmyn atgal nuo Polianos iki šalutinio takelio, gailiai lodamas ir inkšdamas. Kiekvienas jo rudo kailiuko virptelėjimas, kiekvienas jo maldaujančių akių žvilgsnis taip iškalbingai kažko

prašė, kad Poliana pagaliau susivokė ir apsisukusi nusekė paskui jį.

Kaip išprotėjęs šuo nėrė pirmyn, ir netrukus Poliana viską suprato: stataus šlaito papėdėje pasliakas gulėjo žmogus, o už kelių žingsnių nuo takelio viršuj kybojo didžiulės uolos nuošliauža.

Po Polianos kojomis trakstelėjo medžio šakelė, ir žmogus pasuko ton pusėn galvą. Išgąstingai riktelėjusi, Poliana puolė prie jo.

- Pone Pendletonai! Oi, ar jūs sužeistas?

- Sužeistas? O, ne! Aš tiesiog priguliu pogulio saulės atokaitoj, - irzliai iškošė jis pro dantis. - Klausyk, ką tu moki? Ką sugebi daryti? Ar turi bet kiek nuovokos?

Polianai užgniaužė kvapą, bet - kaip buvo įpratusi - ji paraidžiui atsakė į klausimus, į vieną po kito.

- Na, pone Pendletonai, aš... aš nelabai daug ką moku. Ir ne itin daug sugebu. Bet Moterų globos draugijoje visos, išskyrus ponią Rouson, sakė, kad nuovokos aš turiu. Girdėjau, kaip jos vieną dieną taip sakė - manė, kad aš negirdžiu.

Vyriškis niūriai šyptelėjo.

- Gerai, gerai, vaikeli, atleisk man. Aš neabejoju. Tai tik dėl tos prislėgtos kojos... aš taip. Dabar klausyk. - Jis nutilo ir, didelėmis pastangomis įkišęs

ranką į kelnių kišenę, ištraukė raktų ryšulį, nykščiu ir smiliumi atskyrė vieną iš jų. – Eik tiesiai tuo taku, maždaug per penkias minutes pasieksi mano namus. Su šiuo raktu atsirakinsi šonines verandos duris. Ar žinai, kas yra veranda?

– O taip, sere. Ir mano tetos namuose ji yra, pridengta nuo saulės. Ten yra stogas, ant kurio aš miegojau – tiesą sakant, beveik nemiegojau, nes jie mane surado.

– Ak, štai kaip?! Gerai, kai įeisi į vidų, eik tiesiai per vestibulį ir koridoriumi iki pat galo, kol prieisi duris. Kambario vidury ant didžiulio stalo rasi telefoną. Ar moki naudotis telefonu?

– Žinoma, sere! Kai tik teta Polė...

– Išmesk dabar tetą Polę iš galvos, – nutraukė vyriškis, susiraukęs iš skausmo, kai pabandė šiek tiek pasijudinti. – Suieškok daktaro Tomo Čiltono pavardę telefonų sąrašė, kuri rasi kur nors netoli – jis turėtų būti pakabintas šalia telefono, bet galbūt ir nekabės. Manau, kad atpažinsi telefonų sąrašą, kai jį pamatysi!

– Taip, sere! Man labai patinka tetos Polės sąrašas. Ten tiek daug keistų pavardžių ir...

– Pasakyk daktarui Čiltonui, kad Džonas Pendletonas guli Pendletonų miškelyje, prie Mažosios Ere-

liū iškyšos, sulaužyta koja, ir paprašyk, kad tuoj pat atvyktų su neštuvais ir dviem vyrais. Visa kita jis žinos. Pasakyk, kad eitų tuo takeliu nuo namų.

- Sulaužyta koja? Oi, pone Pendletonai, kaip baisu! - suvirpėjo Poliana. - Bet aš taip džiaugiuosi, kad atėjau. Ar aš galėčiau...

- Taip, tu galėtum, bet akivaizdu, kad negalėsi! Užuoť šnekėjusi, bėk ir padaryk tai, ko prašiau, - silpnai sudejavo vyriškis. Ir Poliana šniurkščiodama nuskubėjo.

Šįsyk Poliana nebesižvalgė į žydrus lopus tarp saulės nušviestų medžių viršūnių. Ji lėkė, įdūrusi akis į žemę, kad kojos neužkliūtų už kokios šakos ar akmens.

Gana greit ji priėjo namą. Buvo jį mačiusi anksčiau, bet niekada iš taip arti. Dabar ji kone išsigando tos didelės pilkų akmenų krūsnies, ant kurios laikėsi veranda su išpūdingu įėjimu. Bet ji stabtelėjo tik akimirką, tada nuskubėjo per didelę nuskustą pievelę aplink namą prie šoninių durų. Jos pirštai, taip tvirtai spaudę raktų ryšulį, buvo nutirpę ir vos įstengė pasukti spynos šerdelę, bet pagaliau sunkios raižyto medžio durys iš lėto pasisuko ant vyrių.

Poliana įkvėpė. Kad ir kaip skubėdama, ji trumpam sustojo ir išgąstingai nužvelgė vestibulį ir už

jo einantį niūrų koridorių – galvoje sukosi mintys. Tai buvo tas paslaptingas Džono Pendletono namas. Namas, į kurį niekas, be jo šeimininko, neižengdavo, namas, kažkur slepiantis skeletą. Niekada Poliana nesitikėjo pati viena įeiti į tuos baugius kambarius, ir kad teks skambinti daktarui, jog šio namo šeimininkas dabar guli...

Tyliai aiktelėjusi, nesidairydama nei kairėn, nei dešinėn, ji beveik bėgte perbėgo koridorių ir jo gale atidarė duris.

Kambarys nuo tamsių sienų ir portjerų buvo toks pat niūrus kaip ir vestibulius. Bet pro vakarinį langą veržėsi auksinis spindulys, kirto grindis, švelniai atsimušė į dulsvą žalvarį ir geležį ant židinio ir siekė nikelinį telefono aparatą, padėtą ant plataus stalo kambario viduryje. Poliana pirštų galiukais nusku-bėjo prie jo.

Telefonų sąrašas nebuvo pakabintas, jis gulėjo ant grindų. Bet Poliana jį pastebėjo ir drebančiais pirštais perbėgo nuo Č iki Čiltonas. Po kurio laiko kitame laido gale išgirdo paties daktaro Čiltono balsą, ir, virpėdama iš nerimo, ji pranešė jam apie nelaimę bei atsakė į trumpus, dalykinius klausimus. Tai atlikusi ji padėjo ragelį ir su palengvėjimu atsido.

Tik tada Poliana apsižvalgė aplinkui. Akyse šmėkštelėjo tamsiai raudonos užuolaidos, knygų eilės pasieniuose, nešluotos grindys, netvarkingas stalas, begalė uždarytų durų (bet kurios iš jų galėjo slėpti skeletą), ir visur dulkės, dulkės, dulkės. Tada ji spruko atgal per vestibulį prie didžiųjų raižytų durų, kurias buvo palikusi pusiau praviras.

Net ir sužeistajam pasirodė, kad Poliana vėl atsirado miškelyje šalia jo per neįtikėtinai trumpą laiką.

– Na, kas atsitiko? Tu negalėjai patekti vidun? – paklausė jis.

Poliana išplėtė akis.

– Kodėl? Aš tikrai patekau! Aš jau sugrižau, – atsakė ji. – Lyg būčiau sugrižusi, jeigu nebūčiau patekusi! Ir daktaras su žmonėmis ir neštuvais jau greit pasirodys. Jis sakė, kad gerai žino, kur jūs esate, todėl aš nepasilikau rodyti kelio. Norėjau būti prie jūsų.

– Tikrai? – sukandęs dantis, nusišypsojo vyriškis. – Nepasakyčiau, kad labai žaviuosi tavo sprendimu. Manau, kad galėjai susirasti malonesnę draugiją.

– Turit galvoj tai, kad jūs... esate toks piktas?

– Ačiū už atvirumą. Taip.

Poliana draugiškai nusijuokė.

- Bet jūs tik atrodoite piktas - širdyje jūs visai nepiktas!

- Iš tikrųjų! Iš kur tu žinai? - paklausė vyriškis, bandydamas patogiau pasidėti galvą, nepajudinęs viso kūno.

- O, iš daugybės dalykų. Kad ir iš to, kaip jūs elgiatės su šunimi, - atsakė ji, rodydama į jo grakščią ranką, uždėtą ant greta nuolankiai gulinčio šuns galvos. - Kaip keista, kad šunys ir katės geriau nuspėja, koks žmogus, negu kiti žmonės, ar ne? Klausykit, leiskit, aš palaikysiu jums galvą, - staiga baigė ji.

Kol jie persitvarkė, sužeistasis keletą kartų krūptelėjo, sykį tyliai sudejavo. Bet galų gale jis pajuto, kad Polianos sterblė yra labai geras pakaitalas po tos akmens įdubos, kurioje jo galva ilsėjosi pirma.

- Taip, kur kas geriau, - pusbalsiu ištarė jis.

Kuri laiką jis vėl tylėjo. Poliana, žiūrėdama į jo veidą, pagalvojo, ar jis neužmigo. Nesitikėjo, kad užmigs. Atrodė, jo lūpos kietai suspaustos, kad iš skausmo neprasiveržtų dejonė. Pati Poliana irgi vos neraudojo, žiūrėdama į bejėgiškai tysantį stambų, stiprų kūną. Viena ranka į kumštį kietai sugniaužtais pirštais atmesta į šalį. Kita plaštaka nusvirusi gulėjo ant šuns galvos. Šuo, įsmeigęs ištikimas, klausian-

čias akis šeimininkui į veidą, irgi gulėjo nekrustelėdamas.

Minutės slinko iš lėto. Vakaruose saulė slystelėjo žemyn, ir po medžiais ilgėjo šešėliai. Poliana sėdėjo taip ramiai, kad, rodės, nė nekvėpavo. Beveik ranka galėjai pasiekti iš kažkur nutūpusį paukštelį. O voveraitė ant medžio šakos vos nebrūkštelėjo jai per nosį savo pūkuota uodega – bet vis dėlto nenuleido šviesių akelių nuo ramiai gulinčio šuns.

Pagaliau šuo pastatė ausis ir tyliai suinkštė. Tada keletą kartų amtelėjo. Po valandėlės Poliana išgirdo balsus, o netrukus išvydo ir žmones – tris vyrus su neštuvais ir įvairiais kitais daiktais.

Pats aukščiausias iš jų – švariai nusiskutęs, malonių akių vyras, kuri Poliana žinojo esant daktarą Čiltoną, – guviai žengė pirmyn.

– Ak, mažoji panelė pabuvo už slaugę?

– Oi ne, sere, – nusišypsojo Poliana. – Aš tik prilaičiau jo galvą – nedaviau jam jokių vaistų. Bet labai džiaugiuosi, kad atsiradau čia.

– Aš irgi džiaugiuosi, – linktelėjo galva daktaras ir visą dėmesį sutelkė į sužeistąjį.

Dėl tos šaltienos

Tą vakarą po Džono Pendletono nelaimės Poliana pavėlavo vakarienės. Bet taip jau išėjo, kad ji negavo barti.

Nensė ją pasitiko prie durų.

- Kaip džiaugiuosi, kad mano abi akys tave mato, - atsiduso ji su palengvėjimu. - Jau pusė septynių!

- Žinau, - susirūpinusi atsakė Poliana, - bet aš nekalta - tikrai nekalta. Ir manau, kad netgi teta Polė manęs nekaltins.

- Ji neturės progos, - labai patenkinta atšovė Nensė. - Ji išvykusi.

- Išvykusi? - nusigando Poliana. - Bet tu nenori pasakyti, kad ji išvyko per mane? - Tą akimirką Poliana su sąžinės graužatim prisiminė rytą su tuo nepageidaujamu berniuku ir kačiuką, ir šunytį, ir tą netinkamą „aš džiaugiuosi“ bei uždraustąjį „tėvelį“, kurie buvo užšokę ant jos užmaršaus liežuvio. - Ak, tai ne aš priverčiau ją išvykti?

- Ne tu, ne! - šyptelėjo Nensė. - Bostone netikėtai mirė jos pusseserė, ir ji turėjo važiuoti. Kai tik tu išėjai, ji gavo telegramą, ir grįš tik po trijų dienų. Manau, kad mes dabar galim džiaugtis. Per visą tą laiką abi prižiūrėsim namus. Tik aš ir tu - dviese!

Poliana apstulbusi pasižiūrėjo į ją.

- Džiaugtis! Bet, Nense! Juk laidotuvės?

- Na taip, bet ne dėl laidotuvių aš džiaugiuosi, panele Poliana. Tai dėl... - Nensė staiga nutilo. Jos akyse blykstelėjo gudrūs žiburiukai. - Betgi, panele Poliana, - lyg ne jūs pati mokėte mane žaisti tą žaidimą, - liūdnai pasiteisino ji.

Poliana susimąščiusi suraukė kaktą.

- Negaliu tam pritarti, Nense, - paprieštaravo ji, purtydama galvą. - Tikriausiai yra tokių dalykų, dėl kurių žmogus neturi teisės džiaugtis, ir esu tikra, kad laidotuvės - vienas iš jų. Nėra ko džiaugtis, kai kas nors numiršta.

Nensė sukikeno.

- Mes galime džiaugtis, kad tai ne mūsų laidotuvės, - surimtėjusi pasakė ji.

Bet Poliana nebeišgirdo. Ji pradėjo pasakoti apie nelaimę, ir Nensė po akimirkos jau klausėsi išsižiojusi.

Kitą popietę, kaip buvo tartasi, Poliana nurodytoje vietoje susitiko Džimį Byną. Kaip ir reikėjo tikėtis, Džimis be galo nuliūdo, kad Moterų globos draugija pirmenybę atidavė berniukams iš Indijos, o ne jam.

- Na, gal tai ir suprantama, - atsiduso jis. - Tie dalykai, kuriuos mažiau pažįsti, žinoma, visada atrodo gražesni, už tuos, kuriuos pats darai. Kaip ta bulvė kitame lėkštės krašte visad atrodo didesnė už tą, kur davė tau. Bet kaip norėtusi pasižiūrėti į visa tai iš toliau! Argi nebūtų puiku, jeigu kas nors Indijoje norėtų priglobti *mane*?

Poliana suplojo delnais.

- Žinoma! Tai bent sumanymas, Džimi! Aš parašysiu *savajai* Moterų globos draugijai apie tave. Jos ne Indijoje, jos tik Vakaruose - bet tai baisiai toli, tad beveik tas pats. Tau irgi taip atrodytų, jeigu kaip aš būtum tokį kelią iš ten atkeliavęs!

Džimis nušvito.

- Tu manai, jos tikrai... tikrai mane priimtų? - paklausė jis.

- Žinoma, kad priimtų! Argi jos nepasiima auklėti mažų berniukų iš Indijos? Na, jos tiesiog gali apsimesti, kad tu esi berniukas iš Indijos. Manau, kad būsi iš pakankamai toli, kad tiktum gerai ataskaitai.

Tik palūkėk. Aš joms parašysiu. Parašysiu poniai Vait. Ne, geriau poniai Džons. Ponia Vait turi daugiausia pinigų, bet ponia Džons daugiausia jų paaukoja – nors tai ir keista, ar ne, kai pagalvoji? Bet esu tikra, kad kuri nors iš jų tave priims.

– Gerai, tik nepamiršk parašyti, kad aš dirbsiu už savo išlaikymą, – priminė Džimis. – Aš ne elgeta, o nauda yra nauda, netgi ir Moterų globos draugijai, aš taip manau.

Patylėjęs pridūrė:

– Ir manau, kad kol kas geriau liksiu ten, kur esu, – kol tu gausi atsakymą.

– Žinoma, – iškilmingai pritarė Poliana. – Tada aš žinosiu, kur tavęs ieškoti. Ir jos paims tave – neabejoju, nes tu tikrai iš toli. Juk teta Polė priėmė... Klausyk, – staiga pakeitė kalbą ji, – ar tu tik negalvoji, kad aš tetos Polės mergaitė iš Indijos?

– Na, tu tikra keistuolė, – nusišypsojo Džimis nueidamas.

Maždaug savaitei praėjus nuo to atsitikimo Pendletonų miškelyje, vieną rytą Poliana pasakė savo tetai:

– Teta Pole, ar jūs neprieštarautumėt, jeigu ponios Snou šaltieną šią savaitę aš nuneščiau kitam žmogui? Esu tikra, kad ponia Snou ši kartą jos nenorės.

- O Dieve, Poliana, apie ką tu kalbi? - nustebo teta. - Tu keisčiausias vaikas pasaulyje!

Poliana truputį sutriko ir paniuro.

- Teta Pole, prašom pasakyti, ką reiškia keisčiausias? Jeigu esi keisčiausias, tai negali būti vidutiniškas, tiesa?

- Žinoma, negali.

- Tada gerai. Aš džiaugiuosi, kad esu keisčiausia, - nudžiugo Poliana. - Matot, ponია Vait sakydavo, kad ponია Rouson yra labai vidutiniška moteris, - ir ji kažkodėl baisiai nemėgo ponios Rouson. Jos amžinai kivirčydavosi, tėvelis turėdavo... tai yra norėjau pasakyti, mes turėdavom daug dažniau jas taikyti negu kitas moteris, - pasitaisė Poliana, šiek tiek uždususi nuo pastangų išlaviruoti tarp Scilos, tai yra ankstesnio tėvo nurodymo nekalbėti apie bažnyčios bendruomenės ginčus, ir Charibdės, tai yra dabartinio tetos draudimo kalbėti apie tėvelį.

- Gerai, gerai, tiek to, - kiek nekantraudama įsiterpė teta Polė. - Tu tiek daug šneki, ir nesvarbu, apie ką mes kalbėtumėm, visada nukrypsti prie tos Moterų globos draugijos!

- Taip... - nusišypsojo Poliana. - Tikriausiai taip. Bet, matot, jos manim rūpindavosi, ir...

- Pakaks, Poliana, - kirste nukirto šaltas balsas. - Na, kaip ten su ta šaltiena?

- Patikėkit, teta Pole, nieko tokio, už ką turėtumėt pykti, tikrai ne. Jūs leidžiate man nunešti šaltienos *jai*, tad pamaniau, gal šį sykį leistumėt ir *jam*? Matot, kai žmogui sulaužyta koja, tai nėra tas pats, kas amžinas ligonis, tad jis amžinai nebus prikautytas prie lovos, kaip ponias Snou, ir ji dar ne sykį galės gauti tų patiekalų.

- Jam? Jis? Sulaužyta koja? Apie ką tu kalbi, Poliana?

Poliana nustėro, paskui įtampa jos veide atslūgo.

- Ak, aš užmiršau. Jūs gi nežinojot. Matot, tai atsitiko tada, kai jūs buvot išvažiavusi. Tą pačią dieną, kai jūs išvažiavot, aš jį aptikau miškelyje ir turėjau atsirakinti jo namus ir telefonu iškviesti vyrus ir daktarą, ir prilaikyti jo galvą, ir viską. O tada aš, aišku, turėjau jį palikti ir nuo to laiko nemačiau. Bet kai Nensė šią savaitę išvirė šaltienos, pamaniau, kaip būtų puiku, jeigu galėčiau nunešti jam, o ne jai - na, bent vieną kartą. Teta Pole, ar galima?

- Taip, taip. Kodėl gi ne, - nusileido panelė Polė kiek pavargusiu balsu. - Kaip tu sakei - kas jis toks?

- Tas Vyriškis. Na, ponas Džonas Pendletonas. Panelė Polė vos neiššoko iš kėdės.

- *Džonas Pendletonas!*

- Taip. Man Nensė pasakė jo vardą. Gal ir jūs jį pažįstat?

Panelė Polė nieko į tai neatsakė. Ji paklausė:

- O tu jį pažįsti?

- O taip. Dabar jis visada mane užkalbina ir nusišypso. Jis tik atrodo piktas. Eisiu paimti šaltienos. Nensė buvo jau beveik pabaigusi ją ruošti, - baigė Poliana, eidama pro duris.

- Palauk, Poliana! - panelės Polės balsas staiga sugriežtėjo. - Aš apsigalvojau. Norėčiau, kad šiandien šaltienos nuneštum poniai Snou - kaip visada. Viskas. Gali eiti.

Poliana paniuro.

- Bet teta Pole, ji dar sirgs ir sirgs. Ji gali visą gyvenimą sirgti ir valgyti šaltieną. O jam tik sulaužyta koja, o kojos juk ne visam laikui - norėjau pasakyti, ne visą laiką bus sulaužytos. Dabar jau savaitė praėjo.

- Taip, aš nepamiršau. Aš girdėjau, kad ponui Džonui Pendletonui atsitiko nelaimė, - truputį nenatūraliai ištarė panelė Polė. - Bet... bet nematau reikalo siųsti tave su šaltiena pas Džoną Pendletoną, Poliana.

- Suprantu, jis piktas - iš šalies taip atrodo, - nusiminusi pripažino Poliana. - Todėl suprantu, kad jūs jo nemėgstat. Bet aš nesakyčiau, kad tai jūs ją siunčiate. Pasakyčiau, kad aš pati atnešiau. Man jis patinka. Aš labai džiaugčiausi, jei galėčiau jam nunešti šaltienos.

Panelė Polė buvo vėl bepurtanti galvą, bet staiga susilaikė ir neįprastai ramiu balsu paklausė:

- Ar jis žino, kas tu tokia esi, Poliana?

Mergaitė atsiduso.

- Manau, kad ne. Sykį aš pasakiau jam savo vardą, bet jis niekada nesikreipia į mane vardu - niekada.

- Ar jis žino, kur tu gyveni?

- Oi ne. Niekada jam to nesakiau.

- Tada jis nežino, kad tu esi mano dukterėčia?

- Manau, kad ne.

Valandėlę įsivyravo tylą. Panelė Polė žvelgė į Polianą nematančiomis akimis. Mergaitė, nekantriai mindžikuodama nuo vienos kojos ant kitos, gana garsiai dūsavo. Pagaliau panelė Polė atsitokėjo.

- Gerai, Poliana, - ištarė ji vis dar tokiu pat keistu, neatpažįstamu balsu, - gali... gali nunešti tą šaltieną ponui Pendletonui kaip dovaną nuo savęs. Bet įsidė-

mék, kad ne aš ją siunčiu. Pasistenk, kad jis nepagalvotų, jog tai nuo manęs!

- Taip... ne... ačiū, teta Pole, - užsikirto iš džiaugsmo Poliana ir išlėkė pro duris.

Daktaras Čiltonas

Kai Poliana antrąsyk atėjo prie Džono Pendletono namo, didieji pilki mūro ir akmens stulpai jai atrodė visai kitaip. Langai buvo atdari, pagyvenusi moteris užpakaliniame kieme džiaustė skalbinius, o prie vartų stovėjo dviratis daktaro vežimaitis.

Kaip ir tada, ji pasuko prie šoninių durų. Šįkart paspaudė skambutį – pirštai šiandien nebebuvo nutirpę nuo raktų ryšulio.

Pažįstamas šunelis šoktelėjo laiptais jos pasveikinti, bet tik po nedidelės pertraukėlės moteris, kabinusi skalbinius, atvėrė duris.

– Jeigu leisite, aš ponui Pendletonui atnešiau truputėlį veršelio kojų šaltienos, – nusišypsojo Poliana.

– Dėkoju, – pasakė moteris, siekdama paimti iš mergaitės rankų dubenį. – Nuo ko turėčiau aš ją perduoti? Ar čia ta šaltiena?

Tą akimirką į vestibulį įėjęs daktaras išgirdo moters žodžius ir išvydo nusivylusį Polianos veidą. Jis iškart žengė artyn.

- Ak! Veršelio kojų šaltiena? - geraširdiškai paklausė jis. - Labai puiku! O gal tu nori pamatyti mūsų ligonį, a?

- Taip, sere, - nušvito Poliana, ir moteriškė, paklususi daktaro linktelėjimui, iškart praleido ją į vidų, nors ir su begaline nuostaba veide.

Už daktaro nugaros pasigirdo nustebusio jaunuolio (tai buvo iš artimiausio miestelio pasamdytas ligonių slaugytojas) balsas.

- Daktare, bet argi ponas Pendletonas nėra įsakęs nieko pas jį neįleisti?

- Taip, - šaltakraujiškai linktelėjo galva daktaras. - Bet dabar nurodinėju aš. Aš ir atsakysiu. - Paskui žaismingai pridūrė: - Jūs, aišku, nežinote, bet šitoji mergaitė yra geriau negu šeši tonizuojančio gėrimo buteliai kasdien. Jeigu kas nors gali šiandien išblaškyti Pendletono slogutį, tai tik ji. Štai kodėl ją įleidau.

- Kas ji tokia?

Daktaras sekundę pagalvojo.

- Ji yra vienos iš seniausių mūsų apylinkės gyventojų dukterėčia. Jos vardas Poliana Vitjer. Man... man neteko laimėti gerai susipažinti su jauna panele, bet daugybė mano ligonių ją pažįsta, ir dėl to aš jai labai dėkingas.

Jaunuolis nusišypsojo.

- Nieko sau! Iš kokių gi ypatingų žolelių tas jos nuostabūs poveikis?

Daktaras papurtė galvą.

- Nežinau. Kiek aš supratau, tai yra begalinis ir nenumaldomas sugebėjimas džiaugtis viskuo, kas tik atsitinka arba galėtų atsitikti. Šiaip ar taip, jos įstabias kalbas man nuolat kas nors persako, ir susidariau vaizdą, kad daugelio jos kalbų bendriausioji mintis yra „gali džiaugtis“. Ir dėl to, - pridūrė jis vėl su keista šypsena žengdamas į priebutį, - būtų gerai, kad galėčiau vietoj vaistų išrašyti ją... ir nupirkti... kaip dėžutę piliulių. Tačiau jeigu tokių kaip ji pasaulyje būtų daug, jūs ir aš išeitumėm šunims šėko pjauti, nes iš slaugymo ir gydymo nieko nebeužsidirbtumėm.

O tuo metu Poliana, daktarui nurodžius, buvo palydėta į Džono Pendletono kambarius.

Ji ėjo per didžiąją biblioteką koridoriaus gale ir, nors labai skubėjo, Poliana spėjo iškart pastebėti daug pasikeitimų. Knygos pasieniuose ir raudonos užuolaidos buvo tos pačios, bet grindys iššluotos, daiktai ant stalo sutvarkyti ir dulkių iš pirmo žvilgsnio negalėjai matyti. Telefonų sąrašas kabėjo savo vietoje, žalvarinės židinio grotelės buvo nublizgin-

tos. Vienos iš paslaptingujų durų buvo atdaros, pro jas tarnaitė ją ir įvedė. Po akimirkos Poliana atsidūrė prabangiai apstatytame miegamajame, o tarnaitė prakalbo išgąstingu balsu.

- Atleiskite, sere, čia... čia tokia mergaitė atnešė šaltienos. Daktaras sakė, kad... kad ją reikia įleisti.

Dar po akimirkos Poliana pasijuto esanti viena su labai piktai atrodančiu vyriškiu, kuris gulėjo lovoje.

- Klausykit, argi aš nesakiau... - pradėjo jis piktu balsu. - Ak, tai tu! - staiga ne itin meiliai nustebo jis, kai Poliana žengtelėjo artyn prie lovos.

- Taip, sere, - nusišypsojo Poliana. - Ak, kaip aš džiaugiuosi, kad jie mane įleido! Matot, iš pradžių toji moteriškė vos neatėmė iš manęs šaltienos, ir aš taip išsigandau, kad jūsų išvis nebepamatysiu. Tada atėjo daktaras ir pasakė, kad galiu užėti. Argi jis ne nuostabus, kad leido man jus pamatyti?

Pačiam to nenorint, vyriškio lūpose švystelėjo šypsena, bet jis ištarė tik: „Hmm!..“

- Ir aš atnešiau jums dubenėlį šaltienos, - vėl prabilo Poliana. - Iš veršelio kojų. Tikiuosi, jūs ją mėgstat? - jos klausimas buvo išstartas kylančia gaida.

- Nesu jos valgęs. - Trumpalaikė šypsena išnyko, vyriškio veidan vėl sugrižo rūstis.

O Polianos veide šmėkštelėjo nusivylimas, bet greitai vėl išsisklaidė, kai ji pastatė šaltienos dubenį.

- Nesat valgęs? Na, jeigu nevalgėt, tai negalit žinoti, ar ją mėgstat, ar ne, tiesa? Taigi aš ir džiaugiuosi, kad nesat valgęs. Nes jeigu žinotumėt...

- Taip, taip, gerai. Bet vieną dalyką aš gerai žinau. Žinau, kad guliu dabar paslikas ant nugaros ir kad būsiu priverstas, ko gero, gulėti čia iki paskutiniojo teismo dienos.

Poliana pažvelgė į jį priblokšta iš nuostabos.

- Oi ne! Iki paskutiniojo teismo dienos tikrai ne, jūs gi žinot, kai angelas Gabrielius sutrimituos, nebent tai įvyktų anksčiau, negu mes kad tikimės... ak, aš gi žinau, Biblijoj pasakyta, jog ta diena gali ateiti anksčiau, negu mes laukiam, bet aš netikiu, kad ateis, - tai yra aš, aišku, tikiu Biblija, bet norėjau pasakyti, aš nemanau, kad ji ateis daug anksčiau, negu įmanoma, kad ji ateitų dabar, ir...

Džonas Pendletonas staiga nusijuokė, ir gana garsiai. Slaugytojas, kuris tuo metu pasirodė, išgirdo juoką ir labai skubiai, bet tyliai vėl išnyko. Jo veido išraiška buvo kaip kepėjo, kuris, matydamas, kad šaltas oras gali sugadinti jo pusiau iškeptą pyragą, skubiai užtrenkia orkaitės duris.

- Ar tik tu mažumėlę nesusipainiojai? - paklausė Polianos Džonas Pendletonas.

Mergaitė nusijuokė.

- Galbūt. Aš norėjau pasakyti, kad su kojom taip ilgai nebūna - na, sulaužytom kojom - kaip amžiniems neįgaliesiems, tokiems, kaip ponias Snou. Taigi jūs tikrai negulėsit iki paskutiniojo teismo dienos. Manau, kad galėtumėt dėl to džiaugtis.

- Ak, taip, aš džiaugiuosi, - niūriai atšovė vyriškis.

- Ir jūs tik vieną koją susilaužėt. Galite džiaugtis, kad ne abi, - toliau siekė savo Poliana.

- Žinoma! Kokia laimė! - kilstelėjęs antakius, šnirpstelėjo vyriškis. - Svarstant tokiu požiūriu, aš, atrodo, turėčiau džiaugtis, kad nesu šimtakojis ir nesusilaužiau jų penkiasdešimt!

Poliana sukikeno.

- Oi, taip netgi dar geriau, - džiūgavo ji. - Žinau, kas yra šimtakojai. Jie turi daugybę kojų. Jūs tikrai galite džiaugtis.

- Žinoma, - rūščiai nutraukė ją vyriškis, jo balse ji vėl išgirdo ankstesnį kartėlį. - Galiu džiaugtis dar ir viskuo kitu: slaugytoju ir daktaru, ir ta baisia moterim virtuvėje!

- Kodėl ne, sere, - tik pagalvokit, kaip būtų blogai, jeigu jų neturėtumėt!

- Na, aš... Ką? - kandžiai paklausė jis.

- Na, aš sakau, tik pagalvokit, kaip būtų blogai, jeigu jų nebūtų - o jūs gulėtumėt štai šitaip!

- Lyg jie čia atsirado ne dėl tos priežasties, kad aš guliu čia štai šitaip! - irzliai atkirto vyriškis. - Ir tu dar tikiesi iš manęs išgirsti, kad aš džiaugiuosi, jog ta kvaila moteriškė apvertė aukštyn kojom visus namus - ir tai vadina tvarkymu, ir tuo jaunuoliu, kuris prisideda prie jos ir dar skatina, vadindamas tai slaugymu, o kur dar daktaras, kuris kursto juos abu, - ir visa ta kompanija tikisi, kad jiems už tai užmokėsiu, ir netgi gerai užmokėsiu!

Poliana užjaučiamai pritarė.

- Taip, žinau. Šitai ir yra blogiausia - dėl tų pinigų... kai jūs visą laiką juos taip taupėt.

- Kai... ką?

- Taupėte juos - na, pirkdamas tik pupeles ir žuvies kukulius. Sakykit, ar jūs mėgstat pupeles? Ar labiau mėgstat kalakutą, tik dėl tų šešiasdešimties pensų neperkat?

- Klausyk, vaikeli, apie ką tu kalbi?

Poliana džiugiai nusišypsojo.

- Apie jūsų pinigus, suprantama, - kad atsisakydavot sau ir taupydavot tiems pagonims. Matot, aš apie tai girdėjau. Beje, pone Pendletonai, tai dar

vienas dalykas, iš kurio supratau, kad širdyje jūs nesate piktas. Nensė man papasakojo.

Pendletono žandikaulis nukaro iš nuostabos.

- Nensė tau papasakojo, kad aš taupau pinigus tiems... Ei, ar galėčiau pasiteirauti, kas tokia ta Nensė?

- Mūsų Nensė. Ji tarnauja pas tetą Polę.

- Tetą Polę! Na, o kas yra teta Polė?

- Ji yra panelė Polė Harington. Aš pas ją gyvenu. Vyriškis krūptelėjo.

- Panelė... Polė... Harington! - gaudė jis kvapą. - Tu gyveni... su ja!

- Taip, aš jos dukterėčia. Ji pasiėmė mane auginti - vietoj mano mamos, - neryžtingai aiškino ji prislopintu balsu. - Ji yra mamos sesuo. Ir kai tėvelis... iškeliavo į dangų pas ją ir visus kitus, čia žemėje man nieko nebeliko, tik Moterų globos draugija. Taigi ji mane ir pasiėmė.

Ponas Pendletonas nieko neatsakė. Jo veidas, kai jis taip gulėjo ant pagalvės, buvo labai išbalęs, toks išbalęs, kad Poliana net išsigando. Ji nerimaudama pakilo.

- Turbūt bus geriau man išeiti, - pasakė ji. - Manau... manau, jums patiks... šaltiena.

Vyriškis staiga pasuko galvą ir atsimerkė. Juodoje jo akių gelmėje spindėjo keistas ilgesys, kuri net Poliana pastebėjo ir kuris ją sužavėjo.

- Taigi tu esi... panelės Polės Harington dukterėčia, - ištarė jis švelniai.

- Taip, sere.

Vyriškio akys taip ilgai buvo išmeigtos jai į veidą, kad Poliana, pasijutusi kažkaip nejaukiai, sumurmėjo:

- Aš... aš tikiuosi, jūs ją... pažįstat.

Džonas Pendletonas keistai, kreivai nusišypsojo.

- Taip, aš ją pažįstu, - jis padvejojo ir kalbėjo toliau, vis dar keistai šypsodamasis. - Bet... tai nereiškia... tu negali pasakyti, kad tai panelė Polė Harington atsiuntė man tos šaltienos? - lėtai ištarė jis.

Poliana atrodė išsigandusi.

- Ne-e, sere, ne ji. Ji pasakė, kad aš neleisčiau jums net pagalvoti, jog tai jinai jums siunčia. Bet aš...

- Aš taip ir pamaniau, - glaustai iškošė vyriškis ir nusigrėžė, o Poliana, dar labiau išsigandusi, pirštų galais išėjo iš kambario.

Prie vartų ji rado daktarą, belaukiantį savo vežimaityje. Slaugytojas stovėjo ant laiptelių.

- Na, panele Poliana, ar galiu tikėtis laimės pamatyti jūsų namus? - šypsodamasis paklausė daktaras. - Prieš penkias minutes buvau beišvažiuojęs, tada man toptelėjo, kad turiu palaukti jūsų.

- Ačiū, sere. Labai džiaugiuosi, kad palaukėte. Man labai patinka važinėti, - nušvito Poliana, kai daktaras padavė ranką ir padėjo jai įlipti.

- Tikrai? - šypsojosi daktaras, galvos linktelėjimu atsisveikindamas su jaunuoliu ant laiptelių. - Kiek galiu spręsti, yra labai daug dalykų, kuriuos jums patinka daryti, ar ne? - pridūrė jis, kai jie truktelėjo pirmyn.

Poliana nusijuokė.

- Na, nežinau. Bet tikriausiai daug, - sutiko ji. - Aš mėgstu daryti beveik viską, kas reiškia *gyventi*. Žinoma, kai kurių dalykų aš nelabai mėgstu: siūti, garsiai skaityti ir panašiai. Bet jie juk nereiškia *gyventi*.

- Ne? O ką jie tada reiškia?

- Teta Polė sako, kad jie „moko gyventi“, - atsiduso Poliana ir liūdnai nusišypsojo.

Dabar nušvito ir daktaras - truputį paslaptینگai.

- Ji taip sako? Na, tikiu, kad ji tik taip ir gali sakyti.

- Taip, - patvirtino Poliana. - Bet man neatrodo, kad moko. Aš nemanau, kad reikia *išmokti* gyventi. Bent jau aš neišmokau.

Daktaras giliai įkvėpė.

- Vis dėlto kai kam iš mūsų tenka to mokytis, mie-loji, - pasakė jis. Paskui kurį laiką tylėjo. Polianai, vogčiomis žvilgčiojančiai į jo veidą, pasidarė kaž-kaip jo gaila. Jis atrodė toks liūdnas. Sunerimusi ji panoro „ką nors“ padaryti. Greičiausiai dėl to baugš-čiai ištarė:

- Daktare Čiltonai, turbūt būti gydytoju yra pats džiaugsmingiausias darbas iš visų.

Daktaras nustebeęs pasižiūrėjo į ją.

- Džiaugsmingiausias! Kai visur, kur tik pasiro- dau, matau tiek daug kenčiančių! - sušuko jis.

Ji linktelėjo.

- Žinau, bet jūs jiems *padedat*, argi nesuprantat? Ir, žinoma, jūs džiaugiatės, kad galit padėti. Taigi dėl to ir esat pats laimingiausias žmogus iš mūsų visų, visada.

Staiga daktarui akis užplūdo karštos ašaros. Daktaras gyveno savotišką vienišiaus gyvenimą. Jis neturėjo žmonos, neturėjo namų, tik dviejų kam- barių priimamąjį pensione. Jis labai brangino savo profesiją. Žvelgdamas dabar į švytinčias Polianos

akis, jis pasijuto, lyg kas būtų uždėjęs jam ant galvos mylinčią ranką – palaiminimui. Ir dar jis suprato, kad nė viena ilga darbo diena ir nė viena ilga ir vieniša naktis jau nebeapsieis be to naujai atrasto dvasinio pakilimo, kuris atsklido į jį iš Polianos akių.

– Tepadeda tau Dievas, vaikeli, – susijaudinęs ištarė jis.

Ir tada su šypsena, kurią taip gerai pažinojo ir mėgo jo ligoniai, jis pridūrė:

– O aš manau, kad ne tik ligoniams, bet ir pačiam gydytojui reikia gurkšnio to tonizuojančio gėrimo!

Tie žodžiai labai suglumino Polianą, tačiau skersai kelią šoktelėjo maža dryžuota voverėlė ir išmušė viską jai iš galvos.

Daktaras išlaipino Polianą prie jos namų durų, nusišypsojo Nensei, kuri šlavė priebutį, ir skubiai nuvažiavo.

– Kaip puikiai aš pasivažinėjau su daktaru, – paskelbė Poliana, kopdama laiptais. – Jis nuostabus, Nense!

– Tikrai?

– Taip. O aš jam pasakiau, kad, mano manymu, jo darbas teikia daugiausiai džiaugsmo iš visų.

- Kaip? Lankyti sergančius arba ypač tuos, kurie neserga, bet manosi sergą? Ar gali būti kas blogesnio? - atvirai suabejojo Nensė.

Poliana guviai nusijuokė.

- Taip. Beveik tą patį ir jis pasakė. Bet net ir tuo atveju yra dėl ko džiaugtis. Atspėk!

Nensė ėmė sukti galvą. Ji manė visai sėkmingai pradėjusi žaisti tą žaidimą. Narpliodama Polianos „uždavinius“, kaip kad ji vadindavo kai kuriuos mergaitės klausimus, Nensė pasijusdavo beveik laiminga.

- Aha, žinau, - prunkštelėjo ji. - Tai yra atvirkščiai, negu kad tu aiškinai poniai Snou?

- Atvirkščiai? - aiškiai suglumusi, pakartojo Poliana.

- Taip. Tu sakei, ji turinti džiaugtis, kad kitiems žmonėms nėra taip, kaip jai - na, kad ne visi aplinkui ligoniai.

- Taip, - linktelėjo Poliana.

- Taigi daktaras gali džiaugtis, kad *jam* ne taip, kaip kitiems žmonėms - aš turiu galvoj ligonius, kuriuos jis gydo, - oriai baigė Nensė.

Dabar susimąstė Poliana.

- Na, ta-aip, - sutiko ji. - Žinoma, tai vienas sprendimo būdas. Bet aš ne tai jam pasakiau. Ir

kažkaip ne taip viskas skambėjo. Jis taip nesakė, kad džiaugiasi, jog kiti žmonės serga, bet... Tu kar-tais taip keistai žaidi tą žaidimą, Nense, – atsiduso ji ir įėjo į vidų.

Savo tetą Poliana rado svetainėje.

– Kas buvo tas vyras, kur įvažiavo į kiemą, Poliana? – griežtokai paklausė ji.

– Oi, teta Pole, tai buvo daktaras Čiltonas! Ar jūs jo nepažįstat?

– Daktaras Čiltonas! Ką jis čia veikė?

– Jis parvežė mane namo. Ak, o aš atidaviau šal-tieną ponui Pendletonui ir...

Panelė Polė staigiai kilstelėjo galvą.

– Poliana, jis nepamanė, kad tai aš ją nusiunčiau?

– Oi ne, teta Pole. Aš pasakiau, kad ne jūs.

Panelė Polė visa išraudo.

– Tu *pasakei* jam, kad ne aš!

Poliana išplėtė akis, tetos balse išgirdusi prie-kaištą ir nusivylimą.

– Bet, teta Pole, jūs taip sakėt!

Teta Polė atsiduso.

– Aš sakiau, Poliana, kad tu neduotum jam suprasti, jog aš ją siunčiu! O tai visai kas kita, negu tiesiai pasakyti, kad aš jam jos nesiunčiau. – Ir susi-erzinusi ji išėjo.

- O Dieve! Nematau, koks čia skirtumas, - atsiduso Poliana ir nuėjo pasikabinti skrybėlaitės ant kablo, ant kurio teta Polė buvo liepusi ją kabinti.

Raudona rožė ir nerta skara

Praėjus maždaug savaitei nuo Polianos apsilankymo pas poną Džoną Pendletoną, vieną lietingą popietę Timotis nuvežė panelę Polę į Moterų globos draugijos komiteto susirinkimą. Trečią valandą ji grįžo švytinčiais įraudusiais skruostais, o jos plaukai, sutaršyti drėgno vėjo, garbanojosi ir bangavo, išsprūdę iš smeigtukų nelaisvės.

Anksčiau taip atrodančios savo tetos Poliana niekad nematė.

– Oi, oi, oi! Teta Pole, ir jūs jas turite! – tetai įėjus į svetainę, sužavėta ėmė šūkčioti ir straksėti aplink Poliana.

– Ką aš turiu, tu neįmanomas vaikiūkšti?

Poliana vis dar skraidė ir skraidė aplinkui.

– Niekada nepastebėjau, kad jūs jas turit! Ar tikrai žmonės gali jas turėti, ir niekas to nepastebi? Gal ir man jos atsiras – dar prieš patenkant į dangų? – šūkčiojo ji, pirštais energingai pašiodama savo lygius lygutėlius plaukus aplink ausis. – Bet

jeigu jų ir atsiras, tada nebus juodos. Juodų nepa-
slėpsi.

- Poliana, ką visa tai reiškia? - paklausė teta Polė, skubėdama nusiimti skrybėlaitę ir susišukuoti išsi-
taršiusius plaukus.

- Ne, ne - nereikia, teta Pole! - jos džiūgaujantis balsas perėjo į maldavimą. - Nesišukuokit! Tai apie jas aš kalbu, apie tas mielas juodas garbanas. Oi, teta Pole, kokios jos nuostabios!

- Nesąmonė! Poliana, ką tu sau galvojai, tada eidama į Moterų globos draugiją dėl to elgetos ber-
niuko?

- Bet tai nėra nesąmonė! - skubėjo Poliana, atsa-
kydama tik į pirmąją tetos sakinio dalį. - Jūs neįsi-
vaizduojat, kaip žavingai atrodot su šitokia šuku-
sena! Oi, teta Pole, ar negalėčiau aš jūsų sušukuoti,
taip kaip sušukavau ponią Snou, ir įsegti gėlę? Kaip
norėčiau jus tokią pamatyti! Ką ten, jūs už ją daug
gražiau atrodytumėt!

- Poliana! - (Panelė Polė kalbėjo labai griež-
tai - gal net ypač griežtai, nes Polianos žodžiai jai
kėlė keistą džiaugsmingą jaudulį: niekam anksčiau
nerūpėjo, kaip ji pati ar jos plaukai atrodo. Niekam
anksčiau nebūdavo „malonu“ matyti ją „gražią“.) -

Poliana, tu neatsakei į mano klausimą. Kodėl tuėjai į Moterų draugiją dėl to kvailo reikalo?

- Taip, aš girdžiu, bet aš tikrai nežinojau, kad tai kvaila, kol nenuėjau ir nesupratau, kad joms labiau rūpi jų ataskaita, o ne Džimis. Taigi tada aš parašiau į savo Moterų globos draugiją - todėl, kad Džimis nuo jų gana toli, ir pagalvojau, kad joms jis galės būti Indijos berniukas, kaip ir... teta Pole, ar aš buvau jums maža Indijos mergytė? Oi, teta Pole, ar jūs *leisit* man jus sušukuoti?

Teta Polė kilstelėjo ranką prie širdies: pajuto, kad pažįstamas bejėgiškumo jausmas jau vėl čia pat.

- Bet, Poliana! Kai ponios šiandien man papasakojo, kaip tu į jas kreipeisi, man buvo gėda! Aš...

Poliana ėmė plasnoti ant pirštų galų.

- Jūs nepasakėt! Jūs nepasakėt, kad man negalima jūsų sušukuoti, - pergalingai krykštavo ji. - Ir garantuoju, tai beveik tas pats, kaip tądien su šal-tiena ponui Pendletonui, kai jūs jos nesiuntėt jam, bet nenorėjot, kad aš pasakyčiau, jog jūs jos nesiun-čiat. Dabar niekur nejudėkit. Aš tuoj susirasiu šukas.

- Bet, Poliana, Poliana, - atsikalbinėjo teta Polė, skubėdama paskui mergaitę ir vydamosi ją laiptais aukštyn.

- Oi, jūs atėjote čion? - sutiko ją Poliana prie pat panelės Polės kambario durų. - Taip dar net geriau! Jau turiu šukas. Dabar prašom atsisėsti čia pat. Kaip aš džiaugiuosi, kad jūs man leidot!

- Bet, Poliana, aš... aš...

Panelė Polė nebaigė sakinio. Stebėdamasi savo paklusnumu, ji pasijuto besėdinti ant žemos kėdės priešais tualetinį stalelį, o vikrūs, bet labai švelnūs piršteliai jau naršė po palaidus jos plaukus.

- Vaje, kokie gražūs jūsų plaukai, - čiauškėjo jinai, - ir jie daug tankesni, negu ponios Snou! Bet, žinoma, jums ir reikia tankesnių, nes jūs esate sveika ir galite lankytis visur, kur žmonės juos mato. Vaje! Manau, kad žmonės labai džiaugsis, kai juos pamatys, ir, be to, labai nustebs, kadangi juos taip ilgai slėpėte. Na, teta Pole, aš jus taip gražiai sušukuosiu, kad visi tiesiog gėrėsis, į jus žiūrėdami!

- Poliana! - iš po plaukų kupetos išgirdo griežtą, bet susijaudinusio žmogaus balsą. - Aš... aš tikrai nesuprantu, kodėl leidžiu tau visas šias kvailystes.

- O aš, teta Pole, manau, kad jūs džiaugsitės, kai žmonės jums grožėsis! Argi jums nemalonu žiūrėti į gražius dalykus? Man visada labiau patinka žiūrėti į gražius žmones, nes kai žiūriu į kitokius, man jų būna gaila.

- Bet... bet...

- Ir ypač man patinka šukuoti žmonėms plaukus, - patenkinta burkavo Poliana. - Aš labai dažnai šukuodavau Moterų globos draugijos nares, bet nė viena iš jų neturėjo tokių gražių, kaip jūsų. Ponios Vait vis dėlto buvo gana gražūs, vieną sykį ji atrodė labai puikiai, kai aš ją papuošiau... Oi, teta Pole, man kai kas šovė į galvą! Bet tai paslaptis, kol kas nesakysiu. Jūsų šukuosena jau beveik baigta, ir labai trumpam aš jus paliksiu, tik prižadėkit... prižadėkit nė nekrustelėti ir nesidairyti, kol aš sugrįšiu. Įsidėmėkit! - baigė ji ir išbėgo iš kambario.

Garsiai panelė Polė nieko neištarė. O pati sau pamanė, kad ji, be abejo, turėtų tuoj pat išardyti tą kvailą dukterėčios šukuoseną ir vėl susišukuoti kaip visada. O dėl „dairymosi“, tai tarsi jai rūpėtų...

Bet tą akimirką - kažkaip neatsakingai - panelė Polė žvilgtelėjo į save veidrodyje virš tualetinio stalielio. Ir nuo to, ką išvydo, raudonis plūstelėjo jai į skruostus - ji išraudo nuo vieno to žvilgtelėjimo. Ji išvydo veidą - tiesa, nebejauną, - bet tokį nušvitusį iš jaudulio ir nuostabos. Skruostai buvo gražiai raustelėję. Akys žibėjo. Plaukai - tamsūs ir vis dar drėgni nuo lietaus - laisvai krito ir tvarkingai ban-

gavo pakelti virš ausų, tai vienur, tai kitur susiraite į mielas garbanėles.

Panelė Polė buvo taip nustebusi ir taip įsigilinsi į tai, ką pamatė veidrodyje, kad visiškai pamiršo, ką buvo nusistačiusi daryti su savo plaukais, kai išgirdo Polianą sugrįžus į kambarį. Nespėjusi pajudėti, ji pajuto, kaip kažkas minkšta uždengė jos akis ir buvo surišta ant pakaušio.

- Poliana, Poliana! Ką tu darai? - šūktelėjo ji.

Poliana sukikeno.

- Štai šito aš nenorėjau, teta Pole, ir labai bijojau, kad jūs imsit žvilgčioti, tad ir užrišau nosinaite. Dabar sėdėkit ramiai. Nepraeis nė minutė, ir leisiu jums pažiūrėti.

- Bet Poliana, - pradėjo sakyti panelė Polė, akiai bandydama atsistoti, - tuoj pat atrišk! Tu... tu neklaužada! Ką tu išdarinėji? - priešinosi ji ir tuoj pajuto kažką minkšta apgaubiant pečius.

Poliana tik dar žvaliau sukikeno. Drebančiais pirštais ji lygino ant tetos pečių minkštas nertos skaros klostes - skaros, gelstelėjusios nuo ilgo gulėjimo ir prisigėrusios levandų kvapo. Poliana ją aptiko prieš savaitę, kai Nensė tvarkė palėpę. O šiandien jai pasirodė, kodėl gi jos teta, kaip ir ponija Vait ten, Vakarų krašte, negalėtų gražiai „pasipuošti“.

Baigusi Poliana apžiūrėjo savo darbą ir liko juo patenkinta, tačiau įsigeidė dar vieno akcento. Todėl nedelsdama nusitempė tetą prie verandos, kur ji matė ranka pasiekiamą, ant pinučių žydinčią vėlyvą raudoną rožę.

- Poliana, ką tu darai? Kur tu mane tempi? - pasibaisėjo teta Polė, veltui bandydama atsispirti. - Poliana, aš neleisiu...

- Na, tik iki verandos - dar vieną minutėlę! Tuoj tuoj viskas bus baigta, - jaudinosi Poliana, nusky-nusi rožę ir segdama panelei Polei į plaukus virš kairiosios ausies. - Na štai! - atrišusi nosinės mazgą ir sviesdama ją tolyn, džiaugsmingai paskelbė Poliana. - Ak, teta Pole, jūs tikrai dabar apsidžiaug-sit, kad aš jus papuošiau!

Valandėlę apstulbusi panelė Polė žvelgė į savo puošmenas, paskui apsidairė aplink. Tada tyliai rik-telėjo ir nulėkė į savo kambarį. Poliana, ieškodama akimis, dėl ko čia jos teta taip nustebo, pro atvirą verandos langą pamatė arklį ir vežimą, sukantį į jų keliuką. Ji iškart atpažino vadeles laikantį vyriškį.

Iš džiaugsmo ji persisvėrė per langą.

- Daktare Čiltonai, daktare Čiltonai! Ar jūs pas mane? Aš čia.

- Taip, - niūrokai nusišypsojo daktaras. - Ar galėtum nusileisti žemyn?

Miegamajame Poliana užtiko išraudusią, pykčiu žaižaruojančią moterį, kuri plėšė nuo savęs nertą skarą prilaikančius segtukus.

- Poliana, kaip tu galėjai? - sudejavo moteris. - Aptaisyti mane šitaip ir paskui leisti, kad... kad mane pamatytų!

Poliana nustebusi sustojo.

- Bet jūs taip gražiai atrodot - tiesiog nuostabiai, teta Pole, ir...

- Gražiai! - nusišaipė moteris, nusviedusi šalin skarą ir drebančius pirštus panėrusi į savo plaukus.

- Oi, teta Pole, būkit gera, būkit gera - tegul lieka!

- Lieka? Šitaip? Lyg aš galėčiau! - Ir panelė Polė taip timpltelėjo garbanas, kad paskutinė iš jų sakytum numirė tarp jos pirštų.

- O Dieve! O jūs taip puikiai atrodėt, - beveik raudodama Poliana išbėgo pro duris.

Nusileidusi laipteliais, Poliana rado vežimaityje jos belaukiantį daktarą.

- Aš išrašiau jus ligoniui, ir jis išsiuntė mane su tuo receptu, - pareiškė jai daktaras. - Ar važiuosit?

- Jūs... jūs norėjot pasakyti... siunčiate mane į vaistinę? - nesuprasdama paklausė Poliana. - Aš dažnai eidavau, kai reikėdavo Moterų globos...

Daktaras šypsodamasis papurtė galvą.

- Ne visai taip. Tai ponas Džonas Pendletonas. Jis norėtų šiandien jus matyti, jeigu malonėtumėt vykti. Nustoję lyti, tad aš ir atvažiuavau jūsų. Ar važiuosit? Aš paskambinsiu ir parvešiu jus atgal prieš šešias.

- Labai norėčiau! - sušuko Poliana. - Leiskit man atsiklausti tetos Polės.

Po kelių minučių ji sugrižo, rankoje laikydama skrybėlaitę, tačiau liūdnu veidu.

- Ar... teta nenorėjo, kad jūs važiuotumėt? - truputį droviai paklausė daktaras, kai jie pajudėjo.

- Ta-aip, - atsiduso Poliana, - bijau, kad ji... ji per daug norėjo, kad aš važiuočiau.

- *Per daug* norėjo, kad važiuotumėt!

Poliana vėl atsiduso.

- Taip. Aš manau, ji tiesiog nenorėjo, kad likčiau su ja. Matot, ji pasakė: „Bėk, bėk šalin, bėk šalin! Geriau būtum jau anksčiau išbėgusi“.

Daktaras šyptelėjo lūpų kampučiais. Akys liko rimtos. Kurį laiką nieko nesakė, paskui, šiek tiek abejodamas, paklausė:

- Ar tai... jūsų tetą aš mačiau prieš kelias minutes... verandos lange?

Poliana giliai atiduso.

- Taip. Ir, manau, čia ir visa bėda. Matot, aš ją papuošiau nuostabia skara, kurią radau viršuj, ir sušukavau plaukus, ir rožę prisegiau, ir ji taip gražiai atrodė. Argi ji ne gražiai atrodė?

Daktaras iškart nieko neatsakė. O kai prakalbo, tai taip tyliai, kad Poliana vos galėjo girdėti.

- Taip, Poliana, sakyčiau... ji tikrai atrodė... tiesiog puikiai.

- Tikrai? Oi, kaip aš džiaugiuosi! Aš jai pasakyčiau, - patenkinta linktelėjo mergaitė.

Tačiau daktaras, jos nuostabai, garsiai riktelėjo:

- Niekada! Poliana, manau, turėčiau paprašyti jūsų nesakyti jai šito.

- Daktare Čiltonai! Kodėl ne? Aš manau, jūs apsidžiaugtumėt...

- Bet ji tikrai neapsidžiaugtų, - nukirto daktaras. Poliana valandėlę pagalvojo.

- Tai tiesa, ji tikriausiai neapsidžiaugtų... - atsiduso ji. - Dabar prisimenu, ji dėl to ir išbėgo, kad jus pamatė. Ir... ir paskui priekaištavo, kad leidau pamatyti ją su tais apdarais.

- Taip ir maniau, - atsidusęs patvirtino daktaras.

- Vis dėlto aš nesuprantu kodėl, - toliau svarstė Poliana, - kai ji taip gražiai atrodė!

Daktaras nieko neatsakė. Jis daugiau išvis nebe-
kalbėjo, kol jie privažiavo didelį mūrinį namą, kur
gulėjo Džonas Pendletonas sulaužyta koja.

Visai kaip knygoje

Šiandien Džonas Pendletonas pasitiko Polianą su šypsena.

- Nagi, panele Poliana, matau, kad jūs labai atlaidi mažylė, antraip šiandien nebūtumėt atėjusi vėl manęs aplankyti.

- Kodėl, pone Pendletonai, aš tikrai džiaugiuosi, kad atėjau, ir visai nesuprantu, kodėl turėčiau neat-eiti.

- Na, suprantat, bijau, kad buvau labai jums nemalonus tiek tą dieną, kai atnešėte man šaltienos, tiek tą sykį, kai radote mane su sulaužyta koja. Beje, ko gero, nė nepadėkojau jums už tai. Ir vis tiek esu įsitikinęs, kad netgi tai suprasdama, jūs esate labai atlaidi, kad atėjote manęs aplankyti net po tokio mano nedėkingumo!

Poliana susidrovėjusi gūžtelėjo pečiais.

- Bet aš labai džiaugiausi jus radusi, žinoma, ne dėl to džiaugiausi, kad jūsų koja buvo lūžusi, - skubėjo pasitaisyti ji.

Džonas Pendletonas nusišypsojo.

- Suprantu. Žmogaus liežuvis kartkarčiais pri-
tauškia nesąmonių, tiesa, Poliana? Tačiau aš tikrai
tau dėkoju. Ir laikau tave labai drąsia mergaite dėl
to, kad tądien taip pasielgei. Ir už šaltieną dėkoju, -
pridūrė jis švelniau.

- Ar jinai jums patiko? - susidomėjusi paklausė
Poliana.

- Labai. Tikiuosi, šiandien nieko neturi, ko teta
Polė man *neatsiuntė*, tiesa? - keistai šypsodamasis,
paklausė jis.

Viešnia atrodė sumišusi.

- Ne-e, sere.

Ji padvejojo, o paskui vėl prakalbo dar labiau
išraudusi:

- Atleiskite, pone Pendletonai, aną dieną aš nen-
rėjau būti nemandagi, kai sakiau, kad teta Polė
nesiunčia jums tos šaltienos.

Atsakymo nebuvo. Džonas Pendletonas jau nebe-
sišypsojo. Jis žiūrėjo tiesiai prieš save, įsmeigęs akis,
ir atrodė, kad jo žvilgsnis perveria kažką kiaurai.
Paskui jis giliai atsiduso ir pažvelgė į Polianą. Kai
prakalbo, jo balsas, kaip ir pirma, buvo nervingai
irzlus.

- Tiek to, nebekalbėkim daugiau apie tai. Ne todėl
tave pasikviečiau, kad žiūrėtum į mane paniurėlį.

Klausk! Bibliotekoje – žinai, tame dideliam kambaryje, kur telefonas – rasi raižyto medžio dėžutę ant žemutinės didžiosios spintos lentynos su stiklinėmis durimis kampe, netoli nuo židinio. Tikriausiai, ji turėtų ten būti, jeigu toji baisi moteris kur nors „nenu-tvarkė“! Gali man ją atnešti. Ji sunkoka, bet, manau, ne tokia jau sunki, kad tu nepaneštum.

– Oi, aš baisiai stipri, – džiugiai pasiskelbė Poliana ir pašoko ant kojų. Po minutės ji jau prisistatė su dėžute.

Pusantros valandos Poliana turėjo didžiausią malonumą. Dėžutė buvo pilna lobių – antikvarinių daiktų, kuriuos Džonas Pendletonas sukaupe per savo kelionių metus, – ir kiekvienas iš jų dar turėjo kokią nors įdomią istoriją, ar tai būtų puošniai išraižytos šachmatų figūros iš Kinijos, ar mažas nefrito dievukas iš Indijos.

Išklausiusi istoriją apie dievuką, Poliana ilgesingai sumurmėjo:

– Na, aš suprantu, geriau pasiimti auginti mažą berniuką iš Indijos – tokį, kuris nieko neišmano ir galvoja, kad Dievas yra šioje žaislinėje statulėlėje, – negu Džimį Byną, mažą berniuką, kuris žino, kad Dievas yra aukštai danguje. Ir vis tiek – kaip būtų

gerai, kad jos panorėtų ir Džimio Byno, ne tik Indijos berniukų.

Atrodė, kad Džonas Pendletonas neišgirdo. Ir vėl jis išmeigė nieko nematančias akis prieš save. Bet staiga kilstelėjo ir paėmė kitą brangenybę, pasirengęs apie ją papasakoti.

Viešnage, aišku, buvo nuostabi, bet, dar jai nesi-
baigus, Poliana ėmė suprasti, kad jie kalbasi ne tik apie tuos žavius daiktus puikioje raižytoje dėžutėje. Jie kalbėjosi ir apie ją pačią, apie Nensę, apie tetą Polę ir apie jos kasdieninį gyvenimą. Jie kalbėjosi net ir apie ankstesnį Polianos gyvenimą ir namus tolimajame Vakarų mieste.

Jau beveik rengiantis jai išeiti, vyriškis kreipėsi tokiu balsu, koku rūstusis Džonas Pendletonas į Polianą anksčiau nebuvo prabilęs:

- Mažyle, aš noriu, kad tu dažniau pas mane apsilankytum. Ar ateisi? Aš esu vienišas, ir man tavęs reikia. Yra ir kita priežastis, ir aš ją tau taip pat pasakysiu. Iš pradžių man atrodė, kad tądien, sužinojęs, kas tu esi, nebenoriu, kad daugiau čia ateitum. Tu priminei man... kai ką, ką daugybę metų aš stengiausi užmiršti. Todėl pasakiau sau, kad nebenoriu daugiau tavęs matyti. Ir kasdien, kai daktaras klausdavo, ar aš neleisčiau jam tavęs čia atvežti,

atsakydavau ne. Bet po kurio laiko supratau, kad taip labai trokštu tave pamatyti, jog nematydamas dar ryškiau imu atsiminti tai, ką taip norėjau pamiršti. Taigi dabar aš noriu, kad tu vėl ateitum. Ar ateisi, mažyle?

- O taip, pone Pendletonai, - atsikvėpė Poliana, o jos akys spinduliavo užuojauta tam liūdno veido vyriškiui, gulinčiam ant nugaros priešais. - Man labai patiks čia ateiti.

- Ačiū tau, - švelniai ištarė Džonas Pendletonas.

Po vakarienės sėdėdama su Nense užpakalinėje verandoje, Poliana papasakojo jai viską apie nuostabią Džono Pendletono dėžutę ir apie dar nuostabesnius daiktus, tenai sudėtus.

- Tik pagalvok, - atsiduso Nensė, - jis tau parodė visus tuos daiktus ir netgi papasakojo apie juos - tas piktuolis, kuris su niekuo, ničniekuo nesikalba!

- Ak, bet jis visai nepiktas, Nense, tik iš pažiūros toks atrodo, - su atsidavimu paprieštaravo Poliana. - Ir aš nesuprantu, kodėl visi mano, kad jis toks blogas. Netgi teta Polė nelabai jį mėgsta. Ji nenorėjo jam siūsti šaltienos, kaip žinai, ir bijojo, kad jis pamanytų, jog tai ji atsiuntusi!

- Matyt, ji nejaučia jam jokio pareigos jausmo, - gūžtelėjo pečiais Nensė. - Bet mane labiausiai stebina, kaip jis tave prisileido, panele Poliana, - na, aš nenoriu tavęs ižveisti - tiesiog jis ne toks žmogus, kuris kreiptų dėmesį į vaikus, - ne, ne.

Poliana laiminga nusišypsojo.

- Bet jis prisileido, Nense, - linktelėjo ji, - tik manau, jis ne visada to norėjo. Štai netgi šiandien jis prisipažino, kad vienu metu jautė, jog niekada nebenorės manęs matyti, nes aš primenu jam kažką, ką jis labai nori užmiršti. Bet paskui...

- Kaip, kaip? - susijaudinusi nutraukė ją Nensė. - Sakė, kad tu jam kažką primeni? Ką jis nori užmiršti?

- Taip. Bet paskui...

- O kas tai buvo? - atkakliai klausinėjo Nensė.

- Jis man nesakė. Tik sakė, kad kažką primenu.

- Kaip *paslaptinga!* - atsiduso Nensė su pagarbia baime balse. - Štai kodėl jis susigerino su tavim. Oi, panele Poliana! Bet tai visai kaip knygoje! Aš daugybę tokių skaičiau: „Ledi Mods paslaptis“ ir „Paprastas įpėdinis“, ir „Amžinai paslėpti“ - visose buvo visokių paslapčių ir panašių dalykų. Ir kur mano akys! Tik įsivaizduok, gyva knyga tiesiog panosėj, - o aš iki šiol nieko nežinojau! Na, papasakok man viską, ką jis sakė, panele Poliana, bran-

gute! Nieko nuostabaus, kad jis tave prisileido, nieko nuostabaus – nieko!

– Bet jis neprisileido, – šūktelėjo Poliana, – kol aš pirmiausia pati jo neužkalbinau. Ir jis netgi nežinojo, kas aš esu, kol nenunešiau tos veršelio koju šaltienos ir nepasakiau, kad teta Polė jam jos nesiuntė ir...

Staiga Nensė pašoko ir suplojo delnais.

– Oi, panele Poliana, žinau, žinau! – šūkčiojo ji iš susižavėjimo. – Ir tuoj pat vėl prisėdo greta Polianos. – Papasakok man – tik gerai pagalvok ir atsakyk tiesiai ir teisingai, – skubino ji. – Kai jis sužinojo, kad tu panelės Polės dukterėčia, tada ir pasakė, jog niekad nebenorės tavęs matyti, tiesa?

– Na, taip. Aš jam tai pasakiau praeitą kartą, o jis viską papasakojo man šiandien.

– Taip ir maniau, – nušvito Nensė. – O panelė Polė nuo savęs nebūtų siuntusi jam šaltienos, tiesa?

– Ne.

– Ir tu jam pasakei, kad ji nesiuntė?

– Na, taip, aš...

– Ir jis pradėjo keistai elgtis ir šūkčioti, staiga sužinojęs, kad tu jos dukterėčia. Juk taip ir buvo, juk taip?

– Na, ta-aip, jis truputį keistai elgėsi... dėl tos šaltienos, – sutiko Poliana, mintyse kažką svarstydamą.

Nensė iš širdies gilumos atsiduso.

- Tada aš jau viską suprantu, iš tikrųjų! Dabar klausyk. *Ponas Džonas Pendletonas buvo panelė Polė Harington mylimasis!* - išpūdingai pranešė ji, paslapčia žvilgčiodama sau per petį.

- Ką tu, Nense, negali būti! Jinai jo nemėgsta, - paprieštaravo Poliana.

- Žinoma, dabar nemėgsta! Jie susipyko!

Poliana niekaip negalėjo patikėti, o Nensė dar sykį giliai atsiduso ir laiminga įsitaisė šalia pasakoti istorijos.

- Maždaug taip. Prieš tau atvykstant Tomas man pasakojo, kad panelė Polė yra turėjusi mylimąjį. Aš tuo nepatikėjau. Negalėjau patikėti: ji ir mylimasis! Bet Tomas sakė, kad tikrai ir kad jis dabar gyvena šiame mieste. O *dabar*, aišku, aš žinau. Tai Džonas Pendletonas. Argi jis ne paslaptinai gyvena? Argi jis neužsidarė tame dideliame name vienas ir su ničnieku nesišneka? Argi jis nesielgė keistai, sužinojęs, kad tu esi panelė Polės dukterėčia? O dabar juk pats prisipažino, kad tu primeni jam kai ką, ką jis nori užmiršti! Lyg kas nesuprastų, kad tai yra panelė Polė! O vėlgi - jos pasakymas, kad ji nesiųstų nuo savęs jam jokios šaltienos. Na, panele Poliana, tai taip akivaizdu, kaip karpa ant nosies, taip, taip!

- O-och! - atsiduso Poliana, išplėtusi iš nuostabos akis. - Bet, Nense, aš manau, jeigu jie vienas kitą mylėjo, kada nors galėtų vėl susieiti. Abu jie visą tą laiką buvo tokie vieniši. Aš manau, jie džiaugtūsi susiėję!

Nensė niekinamai prunkštelėjo.

- Spėju, kad tu ne kažin ką išmanai apie įsimylėjėlius, panele Poliana. Tu vis dėlto per maža. Bet jeigu pasaulyje yra žmonių, kuriems nebūtų jokios naudos iš tavo „džiaugsmo žaidimo“, tai susipykę įsimylėjėliai. O jie ir yra susipykę. Argi jis dažniausiai nebūna paniuręs kaip debesis? Argi ji nėra...

Staiga Nensė nutilo, pačiu laiku prisiminusi, su kuo ji kalba ir apie ką kalba. Netikėtai ji sukikeno.

- Bet aš nesakau, panele Poliana, - būtų gudrus reikalėlis, jeigu tu galėtum įtraukti juos į tą žaidimą: kad jie džiaugtūsi susiėję. Dieve brangus! Kaip žmonės stebėtūsi - panelė Polė ir jis! Bet vilčių nedaug, nedaug!

Poliana nieko nepasakė. Bet kai vėliau nuėjo į savo kambarį, ji buvo labai giliai susimąsčiusi.

Žvakidės karuliai

Prasidėjus šiltoms rugpjūčio dienoms, Poliana labai dažnai lankydavosi didžiajame name ant Pendletonų kalvos. Tačiau jai neatrodė, kad tie apsilankymai labai sėkmingi. Ne dėl to, kad ligonis nebūtų norėjęs jos matyti – jis išties dažnai pats siūsdavo jos atvežti, bet, jai atvykus, jis jausdavosi ne kažin ką laimingesnis – bent jau Poliana taip manė.

Tiesa, jis su ja kalbėdavosi ir rodydavo daug keistų, įdomių dalykų – knygų, paveikslų, senovinių retenybių. Tačiau garsiai vis dar burnojo dėl savo bejėgiškumo ir pastebimai erzindavosi dėl tų taisyklių ir „nurodymų“, kurių laikytis reikalavo nepageidautini jo naujieji namiškiai. Kita vertus, atrodydavo, kad jam patinka klausytis Polianos, o toji nuolat vis ką nors pasakodavo. Polianai patikdavo pasakoti, tačiau ji nuolat nerimaudavo, kad, pakėlusi akis, išvys ant pagalvės jo išbalusį veidą ir sielvartingą žvilgsnį, kuris ją visad skaudindavo; ir niekada nebūdavo tikra, ar kuris iš jos žodžių jo neižeidė. O to „džiaugsmo žaidimo“ ji vis dar nesi-

ryžo nei nupasakoti, nei pasiūlyti žaisti – Poliana niekaip nesulaukdavo tokio tinkamo momento, kad jis būtų galėjęs tuo susidomėti. Dukart bandė apie jį prabilti, bet kai tik pradėdavo aiškinti, ką jos tėvelis sakydavo, – kiekvienąsyk Džonas Pendletonas ūmai pakreipdavo kalbą kitur.

Poliana jau neabejojo, kad Džonas Pendletonas kažkada buvo jos tetos Polės mylimasis. Ir visa savo mylinčia, gera linkinčia širdimi ji troško, kad galėtų kaip nors padaryti jų vienišą ir, jos nuomone, apgaištiną gyvenimą laimingesnį.

Tačiau vis dar nematė, kaip galėtų tai padaryti. Ji kalbėdavosi su ponu Pendletonu apie savo tetą. Jis klausydavosi, kartais mandagiai, kartais susierzindavo, neretai jo visada rūščiame veide atsirasdavo pašaipą. O savo tetai ji pasakodavo apie poną Pendletoną – tiksliau, bandydavo apie jį pasakoti. Nes panelė Polė niekad jos ilgai nesiklausydavo. Ji visad nukreipdavo kalbą kitur. Beje, ji tai dažnai darydavo ir Polianai prakalbus apie kitus žmones – pavyzdžiui, apie daktarą Čiltoną. Poliana siejo tai su tuo įvykiu, kai daktaras Čiltonas pamatė ją verandoje su rože plaukuose ir nerta skara ant pečių. Vieną dieną, kai smarkus peršalimas prikaustė Polianą prie lovos, ji

suprato, kad teta Polė yra ypač priešiška daktarui Čiltonui.

- Jeigu per naktį tau nepalengvės, aš iškviesiu gydytoją, - pasakė teta Polė.

- Iškviesit? Tada tegul nepalengvėja, - suspirgėjo Poliana. - Labai norėčiau, kad daktaras Čiltonas mane apžiūrėtų!

Ją nustebino tetos veido išraiška.

- Tai bus ne daktaras Čiltonas, Poliana, - griežtai pasakė ji. - Daktaras Čiltonas nėra mūsų šeimos gydytojas. Aš iškviesiu daktarą Voreną, jeigu naktį tau pablogės.

Tačiau Polianai nepablogėjo, ir daktaro Voreno neprireikė.

- Kaip aš džiaugiuosi dėl to, - tą vakarą tetai pasakė Poliana. - Žinoma, man visai patinka daktaras Vorenas, bet daktaras Čiltonas labiau patinka; ir bijau, kad jis būtų išsižeidęs, jog ne jį kvietėme. Matot, jis tikrai nekaltas, kad netyčia pamatė jus tądien taip išpuoštą, teta Pole, - užbaigė ji susimąsčiusi.

- Liaukis, Poliana. Aš visai nenoriu aptarinėti daktaro Čiltono ir jo jausmų, - griežtai subarė panelė Polė.

Poliana liūdnai ir klausiamai žvilgtelėjo į tetą ir atsiduso.

- Man labai patinka į jus žiūrėti, kai jūsų skruostai būna štai taip, kaip dabar, paraudę, teta Pole. Ir aš taip norėčiau jus sušukuoti! Jeigu... nagi, teta Pole!

Bet jos teta jau buvo išnykusi iš akių.

Rugpjūtisėjo į pabaigą, kai vieną ankstyvą rytą Poliana, apsilankiusi pas Džoną Pendletoną, išvydo skersai jo pagalvę nusidriekusią raudonai violetinę švytinčią juostą su žydrais, geltonais, žalsvais pakraščiais. Ji stabelėjo iš pagarbūs susižavėjimo.

- Oi, pone Pendletonai, tai vaivorykštės dukrelė - tikra vaivorykštė atvyko jūsų aplankyti! - sušuko ji, pliaukštelėjusi delnais. - Oi, oi - kaip nuostabu! Bet kaip ji čion pateko? - šūkčiojo ji.

Vyriškis niūrokai nusijuokė. Džonas Pendletonas šįryt buvo blogai nusiteikęs.

- Na, spėju, kad ji „pateko“ čia per to stiklinio termometro lange nuožulnujį kraštelį, - pavargusių balsu ištarė jis. - Saulės šviesa jo visai neturėtų paliesti, bet šįryt palytėjo.

- Bet kaip gražu, pone Pendletonai! Ar tai saulė šitaip padaro? Vaje, jeigu jis būtų mano, aš kiaurą dieną laikyčiau jį pakabinusi saulėje!

- Daug tada iš termometro turėtum naudos, - nusijuokė vyriškis. - Kaip, tavo manymu, tada nustatytum, kiek yra šilumos arba kiek šalčio, jeigu termometras kiaurą dieną būtų įsaulyje?

- Man būtų nesvarbu! - vėl atsiduso Poliana, įsmeigusį susižavėjusias akis į spinduliuojančią spalvų juostą ant pagalvės. - Argi gali būti svarbu, jeigu visą laiką gyveni vaivorykštėje!

Vyriškis nusijuokė. Jis susidomėjęs žvelgė į pasigėrėjimo pagautą Polianos veidą. Staiga jam atėjo į galvą nauja mintis. Jis timptelėjo varpelį šalia lovos.

- Nora, - kreipėsi jis į tarpdury pasirodžiusią pagyvenusią tarnaitę, - atnešk man iš svetainės žalvarinę žvakidę nuo židinio atbrailos.

- Klausau, sere, - šiek tiek nustebusi sumurmėjo moteriškė. Neilgai trukus ji sugrižo. Kartu su ja kambarin įniro kažkoks skambesys. Jis sklido nuo prizminių karulių, kurie kybojo ratu aplink senovišką kandeliabrą prie lovos einančios tarnaitės rankoje.

- Ačiū. Pastatyk jį čia ant stalelio, - nurodė šeiminkas. - Dabar paimk virvelę ir pririšk tenai prie lango rankenėlės. Atitrauk užuolaidą ir ištempk vir-

velę skersai lango nuo vieno krašto iki kito. Štai ir viskas. Ačiū, – pasakė jis, kai tarnaitė įvykdė visus nurodymus.

Išeidama iš kambario, ji šypsodamasi pasižiūrėjo į nustebusią Polianą.

– Dabar prašau atnešti man tą žvakidę, Poliana.

Suėmusi abiem rankom, ji atnešė žvakidę. Tuoj pat vieną po kito jis nukabino karulius ir suguldė juos – apie tuziną – į eilutę ant lovos.

– Dabar, mieloji, norėčiau, kad juos paimtum ir sukabintum ant tos virvelės, kurią Nora pririšo skersai lango. Jeigu tikrai nori gyventi vaivorykštėje... na, nežinau, bet tuoj mes pasidarysim tau vaivorykštę!

Nespėjusi pakabinti nė trijų karulių saulės nutviekstame lange, Poliana jau išvydo, kas darosi. Ji taip susijaudino, kad vos galėjo suvaldyti virpančius pirštus, kol sukabino visus. Pagaliau ji baigė ir atsitolinusi tyliai šūktelėjo iš susižavėjimo.

Tas prabangus, bet niūrokas miegamasis kambarys pavirto pasakų šalimi. Visur aplinkui šokčiojo raudonos ir žalios, violetinės ir oranžinės, geltonos ir žydros liepsnelės. Siena, grindys ir baldai, netgi pati lova švytėjo virpčiojančiomis spalvomis.

- Ak, ak, ak, kaip gražu! - aikčiojo Poliana ir netikėtai nusijuokė. - Dabar tikrai manau, kad pati saulė bando žaisti tą žaidimą, ar ne? - šūktelėjo ji, užsimiršusi, kad ponas Pendletonas negali suvokti, apie ką ji kalba. - Ak, kaip aš norėčiau turėti daugybę tokių karulių! Kaip norėčiau juos įtaisyti tetai Polei ir poniai Snou, ir... visiems žmonėms! Kaip jie tada džiangtųsi! Esu tikra, kad net teta Polė taip apsidžiangtų, jog nesusivaldžiusi irgi trinktelėtų durimis, - jeigu gyventų tokioje vaivorykštėje. Argi ne taip?

Ponas Pendletonas nusijuokė.

- Na, kiek aš prisimenu tavo tetą, panele Poliana, turiu pasakyti, jog neužtektų tų kelių karulių įsaulyje, kad ji trinktelėtų durimis... iš džiangsmo. Bet klausyk, ką tu, tiesą sakant, turi galvoje?

Poliana atidžiai pažvelgė į ją ir tada giliai įkvėpė.

- Oi, aš visai pamiršau, kad jūs nežinote apie tą žaidimą. Tik dabar prisiminiau.

- Tai nors dabar man papasakok.

Ir šįkart Poliana jam papasakojo. Papasakojo viską nuo pat pradžių - pradėdama nuo ramentų, kurie buvo atsiųsti vietoj lėlės. Kalbėdama ji nežiūrėjo jam į veidą. Jos sužavėtos akys vis dar buvo

nukreiptos į tas spalvotas dėmeles nuo prizminių karulių, svyruojančių saulės nušviestame lange.

- Štai ir viskas, - baigusi pasakoti, atsiduso ji. - Dabar jūs žinot, kodėl aš pasakiau, kad saulė pati bando žaisti... tą žaidimą.

Kuri laiką tvyrojo tylą. Tada iš lovos pasigirdo tylus netvirtas balsas:

- Galbūt... Bet aš manau, kad visų puikiausias karulis esi tu pati, Poliana.

- Oi, bet, pone Pendletonai, aš neskleidžiu tų puikių raudonų ir žalių, ir purpurinių spalvų, kai saulė į mane šviečia!

- Argi? - nusišypsojo vyriškis. Ir Poliana, pažvelgusi į jo veidą, nusistebėjo, kodėl jo akyse sublizgo ašaros.

- Ne, - pasakė ji. O po valandėlės murmėdama pridūrė: - Bijau, kad saulė iš manęs nieko neišspaudžia - tik strazdanas, pone Pendletonai. Teta Polė sako, kad jos nuo saulės!

Vyriškis nusijuokė. Ir vėl Poliana pažvelgė į jį. Juokas suskambo beveik kaip kūkčiojimas.

Kai kas netikėta

Rugsėjo mėnesį Poliana pradėjo lankyti mokyklą. Patikrinamieji egzaminai parodė, kad pagal savo metus ji gerai pasirengusi, tad netrukus laiminga Poliana buvo įrašyta į savo amžiaus berniukų ir mergaičių klasę.

Mokykla Polianą daug kuo nustebino. O Poliana savo ruožtu daug kuo labai nustebino mokyklą. Tačiau netrukus tarp abiejų pusių susiklostė geri santykiai, ir Poliana savo tetą patikino, kad lankyti mokyklą – tai vis dėlto reiškia gyventi, nors pirma ji ir turėjo abejonių.

Nors ir susižavėjusi nauja veikla, Poliana nepamiršo senų draugų. Tiesa, dabar ji, žinoma, nebegalėjo jiems skirti tiek daug laiko, kaip anksčiau, bet kiek galėjo, tiek skyrė. Tikriausiai iš jų visų labiausiai nepatenkintas buvo Džonas Pendletonas.

Vieną šeštadienio popietę jis jai taip ir pasakė.

– Klausyk, Poliana, gal tu norėtum persikelti gyventi pas mane? – truputį varžydamasis, paklausė jis. – Dabar dienų dienas aš nieko iš jūsų nematau.

Poliana nusijuokė – ponas Pendletonas buvo toks juokingas!

– O aš maniau, kad jūs nemėgstat, kai aplink yra žmonių, – pasakė ji.

Jo veidas persikreipė.

– Ak, bet tai buvo seniai, o paskui tu išmokei žaisti tą savo nuostabų žaidimą. Dabar aš džiaugiuosi, kai mane nuo galvos iki kojų aptarnauja. Nebijok, greitai vieną kurią dieną aš atsistosiu abiem savo kojomis ir tada pamatysiu, kas aplink mane šmižinėja, – baigė jis, čiupdamas iš pašonės vieną iš savo ramentų, ir juokais pagrasino juo mergaitei. Šiandien jie sėdėjo didžiajame bibliotekos kambaryje.

– Ak, bet iš tiesų jūs dėl nieko nesidžiaugiat, jūs tik taip sakot, – susiraukė Poliana, nudelbusi akis į šunį, snūduriuojantį prie židinio. – Jūs pats gi žinot, kad niekad dar nežaidėt to žaidimo, pone Pendletonai, – nežaidėt.

Vyriškio veidas staiga labai surimtėjo.

– Štai kodėl aš ir noriu tave turėti, – kad padėtum man jį žaisti. Ar persikelsi?

Poliana atsigręžė nustebusi.

– Pone Pendletonai, jūs nuoširdžiai klausiat?

– Visiškai nuoširdžiai. Man reikia tavęs. Ar persikelsi?

Poliana atrodė sutrikusi.

- Bet... pone Pendletonai, aš negaliu - suprantat, negaliu. Aš... esu tetos Polės!

Vyriškio veidu šmėkštelėjo kažkoks šešėlis, kurio Poliana nemokėjo paaiškinti. Jis beveik piktai kilstelėjo galvą.

- Tu nė kiek ne daugiau jos negu... O gal ji pati leis tau persikelti pas mane, - švelnesniu balsu baigė jis. - O jeigu ji leis, ar persikelsi?

Poliana paskendo mintyse.

- Bet teta Polė tokia... gera man, - lėtai prakalbo ji, - ir ji mane pasiėmė, kai aš nieko neturėjau, tik Moterų globos draugiją, ir...

Ir vėl lyg traukulys perbėgo jo veidu, tačiau, šiuokart prabilęs, jis kalbėjo tyliai ir labai liūdnai.

- Poliana, prieš daugelį metų aš kai ką labai mylėjau. Tikėjausi vieną dieną parsivesti ją į šiuos namus. Vaizdavausi, kokie mes būsim laimingi savo namuose per visą ilgą gyvenimą.

- Taip, - Polianos akyse atsispindėjo užuojauta.

- Bet... na, aš jos neparsivedžiau. Nespėliok, kodėl. Tiesiog neparsivedžiau, ir viskas. Ir nuo to laiko ši didžiulė pilkų akmenų krūsnis buvo tik namas - bet ne namai. Reikia moters rankų ir širdies arba vaiko juoko, kad jis taptų namais, Poliana,

o aš nei vieno, nei kito neturiu. Taigi ar persikelsi, mieloji?

Poliana pašoko ant kojų. Jos veidas švieste švietė.

- Pone Pendletonai, jūs... jūs norit pasakyti, kad... kad visą tą laiką ilgėjotės moters rankų ir širdies?

- Na, ta-aip, Poliana.

- Ak, aš taip džiaugiuosi! Tada viskas puiku, - atsiduso mergaitė. - Tada jūs galit priimti mus abi, ir viskas bus gerai.

- Priimti... jus... abi? - nustebęs pakartojo vyriškis.

Polianos veide šmėkštelėjo silpna abejonė.

- Žinoma, teta Polė dar nepalenkta jūsų pusėn, bet esu tikra, kad ji sutiks, jeigu jūs viską apsakysit jai lygiai taip, kaip man, ir tada mes abi atsikraustysim.

Vyro akyse šoktelėjo tikras siaubas.

- Teta Polė atsikraustys... čia!

Polianos akys išsiplėtė.

- O gal jūs labiau norėtumėt persikelti ten? - paklausė ji. - Žinoma, anas namas nėra toks ištaigus, bet jis arčiau prie...

- Poliana, apie ką tu kalbi? - dabar jau labai švelniai paklausė Pendletonas.

- Na, žinoma, apie tai, kur mes gyvensime, - atvirai nustebusi, paaiškino Poliana. - Aš maniau, kad iš pradžių jūs kalbėjot apie šiuos namus. Sakėt, kad visus tuos metus norėjot, jog tetos Polės rankos ir širdis šį namą paverstų namais, ir...

Vyriškiui iš gerklės išsprūdo nerišlus garsas. Jis kilstelėjo ranką ir bandė kažką sakyti, bet tuoj pat jo ranka nervingai klestelėjo prie šono.

- Daktaras, sere, - pasirodžiusi tarpduryje, pranešė tarnaitė.

Poliana iškart pakilo.

Džonas Pendletonas susijaudinęs atsigrėžė į ją.

- Poliana, dėl Dievo meilės, nieko nesakyk apie tai, ko aš tavęs prašiau... kol kas, - paprašė jis tyliu balsu.

Polianos skruostuose nuo šypsenos atsirado mielos duobutės.

- Žinoma, ne! Lyg nesuprasčiau, kad jūs pats labiau norėtumėt pasakyti! - linksmai šūktelejo ji per petį.

Džonas Pendletonas atsilošė savo kėdėje.

- Na, kas nutiko? - po kurio laiko paklausė daktaras, pirštais čiuopdamas besidaužantį savojo ligo-nio pulsą.

Keista šypsena virptelėjo Džono Pendletono lūpose.

- Ko gera, per didelė dozė jūsų tonizuojančiųjų, - nusijuokė jis pastebėjęs, kaip daktaras nulydi akimis vieškeliu tolstančią Polianos figūrėlę.

Dar labiau netikėta

Sekmadieniais iš ryto Poliana paprastai eidavo į bažnyčią ir sekmadieninę mokyklą. Sekmadieniais popiet dažniausiai eidavo su Nense pasivaikščioti. Tą pat ji ketino daryti ir po tos šeštadienio popietės, kai lankėsi pas poną Džoną Pendletoną. Tačiau grįžtančią namo iš sekmadieninės mokyklos ją pasivijo daktaras Čiltonas savo vežimaityje ir sustabdė arklį.

- Gal leistumėt pavėžėti jus iki namų, Poliana, - pasisiūlė jis. - Noriu su jumis trumpai pasikalbėti. Aš kaip tik važiauvau jūsų namų link, norėjau susitikti, - kalbėjo jis, Polianai įsitaisius šalia jo. - Patikėkit, ponas Pendletonas primygtinai prašė, kad jūs šiandien popiet jį aplankytumėt. Sakė, tai labai svarbu.

Poliana pritardama linktelėjo galvą.

- Taip, suprantu. Aš aplankysiu.

Daktaras truputį nustebęs pažvelgė į ją.

- Bet aš abejoju, ar leisiu jums tai padaryti, - pareiškė jis, o jo akyse švystelėjo žiburiukai. - Vakar

jūs labiau jį nuliūdinote, negu nuraminote, jaunoji panele.

Poliana nusijuokė.

- Ak, bet tai ne dėl manęs tas liūdesys, patikėkit. Ne tiek dėl manęs, kiek dėl tetos Polės.

Daktaras staiga krūptelėjo.

- Jūsų... tetos! - šūktelėjo jis.

Poliana džiaugsmingai šoktelėjo ant sėdynės.

- Taip. Ir tai taip paslaptinga ir įdomu - na, kaip knygoje. Aš... aš jums papasakosiu, - staiga pasiryžo ji. - Jis prašė to nesakyti, bet, žinoma, neprieštarautų, kad jūs žinotumėt. Jis tik prašė *jai* to nesakyti.

- *Jai?*

- Taip, tetai Polei. Ir, suprantama, jis nori, kad ne aš, o jis pats jai viską pasakytų - ak, tie įsimylėjėliai!

- Įsimylėjėliai?

Kai jis ištarė tą žodį, arklys įsirežęs sustojo, tarsi jo ranka būtų skaudžiai trūktelėjusi vadeles.

- Taip, - patvirtino laiminga Poliana. - Tai, sakytum, iš kokios knygos. Aš to nežinojau, kol Nensė man nepapasakojo. Ji sakė, kad teta Polė prieš daug metų turėjo mylimąjį, ir jie susipyko. Iš pradžių ji nežinojo, kas jis toks buvo. Bet dabar mes išsiaiškino. Žinot, tai ponas Pendletonas.

Įtampa daktaro veide staiga atslūgo. Vadeles laikiusi ranka suglebo ant kelių.

- Ak! Ne, aš... aš nežinojau, - ramiai ištarė jis.

Poliana skubėjo baigti kalbą - jie artėjo prie Haringtonų viensėdžio.

- Taip, ir dabar aš taip džiaugiuosi. Viskas tuoj gražiai išsispręs. Ponas Pendletonas paprašė, kad aš persikelčiau gyventi pas jį, bet, žinoma, aš taip paprastai nepaliksiu tetos Polės, kai ji man buvo tokia gera. Paskui jis man papasakojo viską apie moters rankas ir širdį, kurios jis ilgėjosi, o aš supratau, kad jis ir dabar ilgisi. Aš taip džiaugiausiu! Nes, žinoma, jeigu jis *nori* susitaikyti, viskas bus gerai, ir teta Polė, ir aš persikelsim gyventi pas jį, o jeigu ne mes - jis persikels pas mus. Aišku, teta Polė šito dar nežino, ir mes dar visko neaptarėm. Taigi, manau, dėl to, aišku, jis ir norėjo mane šiandien pamatyti.

Daktaras staiga atsitiesė. Jo lūpose žaidė keista šypsenėlė.

- Taip, puikiai galiu įsivaizduoti, kad ponas Džonas Pendletonas labai nori tave pamatyti, Poliana, - pritardamas linktelėjo jis ir sustabdė arklį prie durų.

- Teta Polė antai lange, - po akimirkos šūktelėjo Poliana. - Ai, ne, nėra - bet man pasirodė, kad ten ją matau!

- Ne, jos ten nematyt... dabar, - pasakė daktaras. Šypsena nuo jo lūpų staiga pradingo.

Tą popietę, laukdamas Polianos, Džonas Pendletonas buvo labai susinervinęs.

- Poliana, - iškart prabilo jis. - Visą naktį aš stengiausi suvokti, ką tu vakar turėjai galvoje sakydama, kad aš ilgėjausi tavo tetos Polės rankų ir širdies visus tuos metus. Ką tu turėjai galvoj?

- Na tai, kad jūs buvot įsimylėję vienas kitą, ir aš labai džiaugiuosi, kad jūs ir dabar mylit.

- Įsimylėję! Tavo teta Polė ir aš?

Išgirdusi vyro balse akivaizdžią nuostabą, Poliana išplėtė akis.

- Bet, pone Pendletonai, Nensė sakė, kad taip ir buvo!

Vyriškis prunkštelėjo.

- Nieko sau! Deja, deja, turiu pranešti, kad Nensė nieko nežino.

- Tai... tai jūs nebuvot įsimylėjęliai? - Iš nusiminimo Polianos balsas suskambo tiesiog tragiškai.

- Niekada!

- Ir niekas dabar nepaaiškės kaip knygoje?

Atsakymo nebuvo. Niūrios vyriškio akys žvelgė pro langą.

- Dieve mano! O viskas taip puikiai klostėsi, - vos neverkė Poliana. - Aš taip džiaugiausi, kad atsikraustysiu... su teta Pole.

- O dabar tu neatsikraustysi? - nepasukdamas galvos, paklausė Pendletonas.

- Žinoma, ne! Aš juk tetos Polės.

Dabar jis, bemaž supykęs, atsigrėžė.

- Kol tu tapai jos, Poliana, tu buvai savo mamos dukra. Ir... tai tavo mamos rankų ir širdies aš troškau prieš daugelį metų.

- Mano mamos!

- Taip. Aš neketinau tau to sakyti, bet galbūt taip galų gale bus geriau - dabar pasakau. - Džono Pendletono veidas buvo išbalęs. Buvo matyti, kad jam nelengva kalbėti. Poliana, išplėtusi išgąsdintas akis, prasižiojusi, įdėmiai spoksojo į jį. - Aš mylėjau tavo mamą, bet ji... nemylėjo manęs. Ir po kurio laiko ji išvyko su... tavo tėčiu. Iki tol aš nesuvokiau, kaip man tai buvo svarbu. Atrodė, kad visas pasaulis apsvirtė ir... Bet tiek to. Daugybę metų aš buvau piktas, irzlus, nemylimas ir nieko nemylintis senis - nors man dar toli iki šešiasdešimties, Poliana. Ir štai vieną dieną kaip tas žvakidės karulis, kuris tau taip patiko, mažyle, mano gyvenime sušvytavai tu ir nuspalvinai mano senąją rūškaną pasaulį džiugiom

vaivorykštės spalvom, savo džiaugsmo spalvom. Kai vėliau sužinojau, kas tu esi, nusprendžiau, kad niekad nebenorėsiu tavęs matyti. Aš nenorėjau, kad tu primintum man... savo mamą. Bet... žinai, kaip viskas pasikeitė. Aš panorau, kad tu nuolat ateitum. Ir iki šiol tebenoriu. Poliana, ar tu dabar daugiau nebeateisi?

- Bet, pone Pendletonai, juk yra teta Polė!

Polianos akys prisipildė ašarų.

Vyriškis nekantriai pasimuistė.

- O aš? Kaip, tavo manymu, aš galėsiu kuo nors „džiaugtis“... be tavęs? Poliana, tik tau pasirodžius, man pasidarė bent dvigubai linksmiau gyventi! Bet jeigu tu taptum mažyte mano mergaite, aš džiaugčiausi dėl visko. Ir tave irgi skatinčiau džiaugtis, mieloji. Tu negali sugriauti mano troškimo. Visos mano santaupos, iki paskutinio cento, būtų skirtos tavo laimei.

Poliana nustebinta pakėlė galvą.

- Ką jūs, pone Pendletonai, argi aš leisčiau jums švaistyti pinigus dėl manęs - visus pinigus, kuriuos jūs taupėt tiems pagonims!

Vyriškio veide pasirodė blyškus raudonis. Jis bandė kažką sakyti, bet Poliana vėl užbėgo už akių.

- Be to, nè nereikia tokios daugybès pinigø, kiek jūs turite, kad patirtumèt džiaugsmà. Kitiems žmonèms jūs suteikiate tiek džiaugsmo, dovanodamas dovanas, kad ir pats turètumèt netverti džiaugsmu! Na, tik prisiminkit tuos karulius, kuriuos dovanojot poniai Snou ir man, ir tą auksinį daikčiukà Nensei gimtadienio proga, ir...

- Taip, taip, išmesk tuos dalykus iš galvos, - nutraukè vyriškis. Dabar jis jau buvo labai išraudęs - ir turbūt nieko keista. Ne dėl tų „dovanèlių“ Džonas Pendletonas buvo labiausiai išgarsèjęs. - Visa tai menkniekiai. Tai ne kažin kas ypatinga, bet ir tai - viskas dėl tavęs. Tu padovanojai tuos daiktus, o ne aš! Taip, tu, - pakartojo jis, pastebèjęs, kad ji nori prieštarauti. - Ir tai dar labiau įrodo, kaip tu man reikalinga, mergyte, - pridūrè jis vèl sušvelnèjusi, atkakliai maldaujančiu balsu. - Jeigu kada nors aš žaisiu tą „džiaugsmo žaidimà“, Poliana, tu turèsi ateiti ir žaisti kartu su manim.

Mergaitès kakta susiraukšlèjo nuo giliø minèių.

- Teta Polè man tokia gera, - pradèjo ji, bet Pendletonas ją rūsčiai nutraukè. Jo veidan sugrižo pirmykštis irzlumas. Nepakanta, nepriimanti jokiø prieštaravimø, per daug ilgai buvo Džono Pendle-

tono prigimties dalis, kad lengvai užleistų vietą savitvardai.

- Žinoma, ji tau gera! Bet jai nė pusės tiek tavęs nereikia, kaip man, - įtikinėjo jis.

- Bet, pone Pendletonai, ji labai džiaugiasi, aš žinau, kad aš...

- Džiaugiasi! - nutraukė vyriškis, beveik praradamas kantrybę. - Galiu lažintis, kad panelė Polė nė nežino, ką reiškia dėl ko nors džiaugtis! Na, ji, suprantama, atlieka savo pareigas, tai aš žinau. Ji labai *pareigingas* žmogus. Man teko patirti, ką reiškia tas jos pareigingumas. Laimė, mes su ja nesibičiuliavome per pastaruosius penkiolika dvidešimt metų. Bet aš ją pažįstu. Visi ją pažįsta - ji nėra iš tų, kurie moka džiaugtis, Poliana. Nemoka. O dėl tavo persikraustymo pas mane - tu tiesiog paklausk jos ir pamatysi, kaip ji leis. Ir... ak, mažyle, mažyle, tu man taip reikalinga! - vėl prapliupo jis.

Giliai atsidususi, Poliana pakilo.

- Gerai. Aš jos paklausiu, - susimąščiusi tarė ji. - Žinoma, nenoriu pasakyti, kad man nepatiktų gyventi čia su jumis, pone Pendletonai, bet... - ji neužbaigė minties.

Kuri laiką buvo tylu, paskui ji pridūrė:

- Šiaip ar taip, labai džiaugiuosi, kad vakar jai nieko nepasakiau... nors vakar aš tikėjausi, kad ji irgi norės.

Džonas Pendletonas gailiai nusišypsojo.

- Išties, Poliana. Ir aš manau, jog gerai, kad vakar nieko jai neužsiminei.

- Neužsiminiau. Tik daktarui pasakiau. Bet dėl jo gal nieko baisaus?

- Daktarui! - atsigręždamas riktelėjo Džonas Pendletonas. - Bet ne... daktarui... Čiltonui?

- Taip, kai jis atvažiavo man pasakyti, kad jūs šiandien manęs laukiat.

- Na, tai jau... - burbtelėjo jis ir klestelėjo kėdėn. Tada kažko susidomėjęs, staiga atsitiesė. - Na, ir ką daktaras Čiltonas pasakė?

Poliana susimąstė.

- Na, aš neprisimenu. Tiesiog ne ką teatsimenu. Ai, jis sakė, kad puikiai įsivaizduoja, jog jūs norite su manim pasimatyti.

- Ak, šitaip! - atsakė Džonas Pendletonas. Poliana nustebo, kodėl jis taip staiga keistai nusijuokė.

Atsakymas į klausimą

Polianai skubiai besileidžiant nuo kalvos, išėjus iš Džono Pendletono namų, dangus sparčiai niau-kėsi, ir buvo panašu, kad artėja liūtis su griausti-niu. Pusiaukelėje ją pasitiko Nensė, nešina skėčiu. Tačiau tuo metu debesis pasislinko į šalį, ir lietus nebe taip grėsė.

- Atrodo, lyja kažkur šiaurinėj pusėj, - paste-bėjo Nensė, žvelgdama į dangų. - Man taip visąlaik atrodė, bet panelė Polė norėjo, kad nuneščiau tau skėtį. Ji labai dėl tavęs *nerimastavo*.

- Tikrai? - automatiškai sumurmėjo Poliana, irgi žvilgtelėjusi į debesis.

Nensė šnirpstelėjo.

- Atrodo, kad tu neišgirdai, ką aš pasakiau, - įsi-žeidusi pabrėžė ji. - Sakau, tavo teta *nerimastavo* dėl tavęs!

- Ak, - atsidūsėjo Poliana, staiga prisiminusi klau-simą, kurį netrukus turės užduoti savo tetai. - Atsi-prašau. Aš nenorėjau pridaryti jai rūpesčių.

- Na, aš labai džiaugiuosi, - netikėtai atsikirto Nensė. - Labai labai.

Poliana nustebusi pasižiūrėjo į ją.

- *Džiaugiesi*, kad teta Polė dėl manęs nerimas-tavo! Bet, Nense, taip netinka žaisti - džiaugtis tokiais dalykais! - papriekaištavo ji.

- Čia visai ne tas žaidimas, - atrėmė Nensė. - Visai apie jį nė negalvojau. Tu, atrodo, neturi supratimo, ką reiškia matyti panelę Polę, besijaudinančią dėl tavęs, vaikel!

- Na, tai reiškia jaudintis, o... jaudintis... yra baisus jausmas, - laikėsi savo Poliana. - Ką gi dar tai galėtų reikšti?

Nensė atmetė galvą.

- Gerai, aš tau pasakysiu, ką tai reiškia. Tai reiškia, jog ji pagaliau darosi kaip visi žmonės, o ne tik atlieka tau pareigą.

- Bet, Nense, - pasipiktinusi užginčijo Poliana. - Teta Polė visada atlieka savo pareigą. Ji... ji yra labai pareigingas žmogus! - Nesąmoningai Poliana pakartojo prieš pusantros valandos girdėtus žodžius.

Nensė sukikeno.

- Tu teisi, ji tokia, ir, manau, visą laiką tokia buvo. Bet dabar, kai atvykai tu, atsirado šis tas daugiau.

Polianos veido išraiška pasikeitė. Jos suraukti antakiai išdavė susirūpinimą.

- Taigi štai ko norėjau tavęs paklausti, Nense, - atsiduso ji. - Kaip tu manai, ar tetai Polei patinka, kad aš čia? Ar ji imtų į galvą, jeigu... jeigu manęs čia daugiau nebebūtų?

Nensė metė žvilgsnį į įsitempusį mergaitės veidą. Ji jau anksčiau tikėjosi šio klausimo ir laukė jo bijodama. Ji svarstydamo, kaip į jį atsakyti - kaip atsakyti sąžiningai, mirtinai neižeisdamo klausėjos. Bet dabar, dabar, kai jos įtarimai išsisklaidė, kai jai štai liepė skubėti su skėčiu, Nensė sutiko šį klausimą ištiestom rankom. Ji neabejojo, kad šiandien su gryna sąžine galės paguosti meilės išalkusią mergaitės širdį.

- Ar jai patinka, kad tu čia? Ar ji tavęs pasigestų? - šūktelėjo Nensė pasipiktinusi. - Lyg aš tau ką tik nepasakiau! Argi ji neišgujo manęs su skėčiu, vos tik pastebėjusi danguje mažytį debesėlį? Argi ji neliepė man partempti apačion tavo daiktų, kad tu įsikurtum tame gražiajame kambary, kurio norėjai? Oi, panele Poliana, kai prisimeni, kaip iš pradžių ji nekentė...

Užspringusi nuo kosulio, Nensė pačiu laiku save sustabdė.

- Ir daugybė kitų dalykų, kuriems suskaičiuoti neužteks rankos pirštų, - gaudydama kvapą, skubi-

nosi Nensė. – Iš įvairiausių jos poelgių matyti, kaip tu padarei ją švelnesnę ir malonesnę. Tik prisimin-
kim kačiuką, šuniuką, ir kaip ji kalba su manimi, –
ak, daugybę dalykų! Tad, panele Poliana, ar dar
reikia sakyti, kaip ji tavęs pasigestų, jeigu čia nebū-
tum, – užbaigė Nensė entuziastingai ir tvirtai, norė-
dama kuo giliau paslėpti tą ankstesnę negerą prie-
laidą. Bet vis tiek ji nesitikėjo išvysti tokio didelio
džiaugsmo, kuriuo spinduliuote spinduliavo Polia-
nos veidas.

– Ak, Nense, aš taip... taip... taip džiaugiuosi! Tu
neįsivaizduoji, kaip aš džiaugiuosi, kad tetai Polei
manęs reikia!

„Argi galėčiau ją dabar palikti! – mąstė Poliana
netrukus, lipidama laiptais į savo kambarį. – Visą
laiką man buvo aišku, kad noriu gyventi su teta
Pole. Bet, manau, turbūt ne visai supratau, kaip
labai aš troškau, kad ir teta Polė norėtų... gyventi
su manimi“.

Poliana suprato, kaip sunku bus pasakyti Džo-
nui Pendletonui savo apsisprendimą, ji bijojo tos
valandos. Ji labai mylėjo Džoną Pendletoną ir labai
jo gailėjosi, nes, atrodo, jis ir pats savęs labai gai-
lisi. Jai buvo gaila ir to ilgo vienišo gyvenimo, kuris
padarė jį nelaimingą. Ir ji sielvartavo, kad tai dėl

jos mamos jis turėjo praleisti tokius baisius metus. Ji vaizdavosi, koks būtų tas didelis pilkas namas, jeigu jo šeimnininko gyvenimas vėl taptų laimingas, – kokie būtų tie tylūs kambariai, nešluotos grindys, nesutvarkytas stalias. Ir jos širdis plyšo iš skausmo dėl jo vienatvės. Ji troško, kad kur nors atsirastų kas... Ir tą akimirką ji pašoko ant kojų, riktelėdama iš džiaugsmo nuo minties, kuri ką tik šovė jai į galvą.

Kiek kojos įkerta ji tuoj pat nuskuodė į kalvą Džono Pendletono namo link ir netrukus atsidūrė didžiajame bibliotekos kambaryje, kur sėdėjo pats Džonas Pendletonas, savo ilgas liesas rankas nusvarinęs ant kėdės ranktūrių, o prie kojų gulėjo jo ištikimas šunelis.

– Na, Poliana, ar man lemta žaisti tą „džiaugsmo žaidimą“ visą tolesnį gyvenimą? – švelniai paklausė vyriškis.

– Taip, tikrai, – šūktelėjo Poliana. – Aš sugalvojau jums džiaugsmingiausią dalyką pasaulyje, kuriį jūs galėsit padaryti...

– Kartu su... *tavim*? – paklausė Džonas Pendletonas, o jo lūpų kampučiai vos vos kilstelėjo aukštytyn.

– N-ne-e, bet...

– Poliana, tu neketini pasakyti ne! – nutraukė, labai susijaudinęs.

- Aš... aš turiu tai... pone Pendletonai, išties aš turiu tetą Polę.

- Ar ji nesutiko... tavęs išleisti?

- Aš... aš jos neklausiau, - liūdnai išmikčiojo mergaitė.

- Poliana!

Poliana nusuko akis į šalį. Ji negalėjo pakelti įskaudinto, sielvarto persmelkto savo bičiulio žvilgsnio.

- Tai tu netgi nepaklausei jos!

- Negalėjau, sere... iš tikrųjų, - užsikirto Poliana. - Matot, aš viską išsiaiškinau nė nepaklausus. Teta Polė nori, kad aš būčiau su ja, ir... ir aš irgi noriu pasilikti, - narsiai prisipažino ji. - Jūs nežinote, kokia ji man gera, ir... ir kartais aš manau, iš tikrųjų, ji jau pradeda dėl kai ko džiaugtis - dėl daug ko. O žinote, ji niekada to nemokėjo. Jūs pats taip sakėte. Ak, pone Pendletonai, dabar aš *negalėčiau* palikti tetos Polės!

Ilgai tvyrojo tyla. Tik liepsnojančių malkų traškesys židinyje trikdė tą tylą. Tačiau galų gale vyriškis prabilo.

- Matau, Poliana. Ne. Dabar tu negalėtum jos palikti, - pasakė jis. - Daugiau aš tavęs neįkalbinė-

siu. – Paskutiniai žodžiai buvo tokie tylūs, kad vos girdimi. Tačiau Poliana išgirdo.

– Ak, bet jūs neišklausėt visko iki galo, – su užsi-
degimu priminė ji. – Yra pats džiaugsmingiausias
dalykas, kurį jūs galite padaryti – tikrai galite!

– Tik ne man, Poliana.

– Taip, sere, jums. Jūs pats taip sakėt. Jūs sakėt...
tik moters rankos ir širdis arba vaiko juokas gali
sukurti namus. Ir aš galiu jums tai parūpinti – vaiko
juoką. Suprantat, ne save, bet kitą.

– Lyg aš, be tavęs, dar ką nors turėčiau! – išgirdo
pyktelint.

– Bet turėsit – kai sužinosit. Jūs toks kilnus ir
geras! Tik prisiminkit tuos karulius ir tą auksinį
daiktėlį, ir visus tuos pinigus, kuriuos sutaupėt
pagonims, ir...

– Poliana! – negailestingai sustabdė ją vyriškis. –
Vieną kartą ir visam laikui baikim tas nesąmones! Aš
jau šimtą kartų tavęs to prašiau. *Néra* jokių pinigų
pagonių kraštams. Aš jiems per visą savo gyvenimą
nenušiuočiau nė penso. Taip!

Jis kilstelėjo smakrą ir pasirengė atremti tai, ko
tikėjosi – nusivylimo kupiną Polianos žvilgsnį. Tačiau
išvydo tik linksmą nuostabą.

- Ak, ak, - sušuko ji ir suplojo delnais, - kaip aš džiaugiuosi! Žinoma, - pasitaisė nuraudusi, - aš nenoriu pasakyti, kad man negaila tų pagonių, tiktai aš nesitveriu iš džiaugsmo dėl to, kad jūs nenorit įsi-vaikinti mažų Indijos berniukų, nes visi kiti labai jų nori. Todėl džiaugiuosi, kad jūs mieliau priglaustumėt Džimį Byną. Dabar tikrai žinau, kad jį priimsit!

- Priimti ką?

- Džimį Byną. Tai jis bus tas „vaiko juokas“, štai! Ir jis labai džiaugsis, juo būdamas. Praeitą savaitę man teko jam pasakyti, kad netgi mano Moterų draugija ten Vakaruose jo nepaims, ir jis taip nusi-minė. Bet dabar - kai tai išgirs - jis labai džiaugsis!

- Džiaugsis? Na, aš tai ne, - kirste nukirto vyriškis. - Poliana, tai gryna nesąmonė!

- Jūs nenorit pasakyti, kad... kad jo nepriimsit?

- Aš taip ir noriu pasakyti.

- Betgi jis būtų toks mielas „vaiko juokas“, - sumikčiojo Poliana. Ji beveik jau verkė. - Ir jūs nebū-tumėt vienišas... kai Džimis gyventų pas jus.

- Nė kiek neabejoju, - patvirtino vyriškis, - bet manau, kad man labiau patinka vienvė.

Ir tada Poliana staiga prisiminė - pirmąkart per tas savaites, - ką sykį Nensė buvo jai sakiusi. Ji įsi-žeidusi kilstelėjo smakrą.

- Galbūt jūs nesuvokiat, kad mielas gyvas berniukas daug geriau už tą seną skeletą, kurį jūs kažkur slepiate. O aš manau, kad geriau!

- *Skeletą?*

- Taip. Nensė sakė, kad jūs jį laikote kažkur sieninėj spintoj.

- Na, kas...

Staiga vyras atlošė galvą ir nusikvatojo. Jis kvatojo tikrai nuoširdžiai – taip nuoširdžiai, kad Poliana visiškai susinervinusi pradėjo verkti. Tai pamatęs, Džonas Pendletonas išsyk atsisėdo tiesiai. Jo veidas tuoj paniuro.

- Poliana, jaučiu, kad tu teisi, daug teisesnė, negu man atrodo, – švelniai ištarė jis. – Tiesą sakant, aš *suprantu*, kad „mielas gyvas berniukas“ būtų kur kas geriau negu... mano skeletas spintoje. Tik... mums ne visada norisi ką nors keisti. Esame linkę laikytis įsikibę į savo... skeletus, Poliana. Tačiau gal papasakotum truputį daugiau apie tą mielą berniuką.

Ir Poliana papasakojo.

Galbūt juokas praskaidrino orą, o galbūt todėl, kad Poliana kalbėjo taip užsidegusi, pakiliai, tačiau Džimio Byno istorija sugrudino jau sušvelnėjusią širdį. Šiaip ar taip, tačiau po šio pokalbio Poliana tą

vakarą ėjo namo, gavusi pavedimą kitą šeštadienio popietę pakviesti į didįjį namą ir patį Džimį Byną.

- Kaip aš džiaugiuosi! Neabejoju, kad jis jums patiks, - atsisveikindama atsiduso ji. - Aš taip trokštu, kad Džimis Bynas turėtų namus - na, ir giminaičių, kuriems jis rūpėtų.

Pamokslai ir malkos

Tą pačią popietę, kai Poliana papasakojo Džonui Pendletonui apie Džimį Byną, pastorius tėvas Polas Fordas užkopė į kalvą ir įžengė į Pendletonų miškelį, tikėdamas, kad dieviškojo gamtos grožio ramybė apramins jo širdy tą sąmyšį, kuri sukėlė Dievo vaikui.

Tėvo Polo Fordo širdis buvo prislėgta. Praeitais metais gyvenimas jo vadovaujamoje parapijoje ėjo vis blogyn ir blogyn, kol štai dabar paaiškėjo, kad kur bepasisuksi, susidursi tik su barniais, liežuvalu, šmeižtais ir pavydu. Jis įtikinėjo, maldavo, priekaištavo, nekreipė dėmesio. Ir meldėsi meldėsi – užsidegęs, viltingai. Bet šiandien jis buvo priverstas liūdnai suvokti, kad reikalai neina geryn, o eina net dar blogyn.

Du jo diakonai buvo surėmę ietis dėl kažkio nieko, ir dėl menkiausios priežasties prasidėdavo nesibaigiančios kautynės. Trys energingiausios moterys pasitraukė iš Moterų globos draugijos dėl palaidų liežuvių įžiebtos kibirkštėlės, kuri įsilieps-

nojo iki didelio skandalo. Choras iširo, ir tik dėl to, kad vienam tariamai labiau globojamam dainininkui buvo paskirta solo partija. Netgi Krikščioniškosios vienybės draugijoje dėl dviejų jos veikėjų atvirai pareikštos kritikos kilo nepasitenkinimas. O štai sekmadieninėje mokykloje atsistatydino vedėjas ir du mokytojai, ir tai buvo paskutinis lašas, išginęs išvargintą dvasininką į miškų ramybę pasimelsti ir pamąstyti.

Po žaliais medžių viršūnių skliautais tėvas Polas Fordas viską suvokė labai aiškiai. Jis suprato, kad prasideda krizė. Kažką reikia daryti – ir daryti tuoj pat. Visa bažnyčios veikla suvangėjo. Sekmadieninės mišios, kasdieninės pamaldos, misionierių arbatėlės, vakarienės ir pobūviai vis menčiau ir menčiau lankomi. Tiesa, keletas ištikimų veikėjų dar liko, bet jie pasiduodavo piktavalių įtakai ir visada labai sergėdavosi į juos nukreiptų kritiškų akių ir liežuvių, kurie tą ir tedarė, kad tuoj apkalbėdavo tai, ką užmatydavo akys.

Ir iš viso to tėvas Polas Fordas puikiai suprato, kad ir jis (Dievo tarnas), ir bažnyčia, ir miestas, ir net pati krikščionybė skendi kančiose ir privalės dar daugiau kentėti.

Be abejonės, reikia ką nors daryti, ir daryti nedelsiant. Bet ką?

Neskubėdamas pastorius išsitraukė iš kišenės užsirašytas pastabas kito sekmadienio pamokslui. Susiraukęs pažvelgė į jas. Garsiai ir labai išraiškinčiai, įtempdamas lūpas, jis perskaitė eilutes, kuriomis ketino pradėti savo kalbą:

„Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai! Jūs užrakinatė žmonėms dangaus karalystę ir nei patys einate, nei trokštančių į ją patekti leidžiate“.

„Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai! Jūs keliate per jūrą ir sausumą, kad laimėtumėte vieną naujaticį, o kai toks atsiranda, jūs padarote iš jo pragaro vaiką, dvigubai blogesni už jus pačius“.

„Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai! Jūs duodate dešimtinę nuo metų, krapų ir kmyną, o pamirštate, kas svarbiausia Įstatyme, – teisingumą, gailestingumą ir ištikimybę. Reikia tai daryti ir ano neapleisti!“

Tai buvo nuožmus pasmerkimas. Žaliose miško proskynose susijaudinusio dvasininko balsas skambėjo rūščiai. Net paukščiai ir voverės, atrodo, sustingo pagarbijoje tyloje. Tai padėjo pastoriumi gyvai

įsivaizduoti, kaip tie žodžiai suskambės kitą sekma-
dienį, kai jis ištars juos savo parapijiečiams šventoje
bažnyčios tyloje.

Savo parapijiečiams! Jie buvo jo parapijiečiai. Ar
jis taip pasielgs? Ar išdrįs taip pasielgti? Ar išdrįs
taip *nepasielgti*? Tai buvo bauginantis kaltinimas,
net ir be tų žodžių, kurie bus ištarti. Jis meldėsi ir
meldėsi. Nuoširdžiai prašė pagalbos ir patarimo. Jis
troško – ak, kaip nuoširdžiai jis troško! – šią kritišką
valandą žengti teisingą žingsnį. Bet ar tai yra... tei-
singas žingsnis?

Pastorius iš lėto sulankstė užrašus ir įsikišo juos
į kišenę. Tada beveik su aimana atsiduso, susmuko
prie medžio kamieno ir panarino veidą delnuose.

Taip jį ir užtiko iš Pendletono grįžtanti Poliana.
Iš nuostabos šūktelėjusi, ji puolė prie jo.

– Ak, ak, pone Fordai! Ar tik jūs nesusilaužėt
kojos ar ko nors kito? – ištarė ji uždususi.

Pastorius greitai nuleido rankas ir pažvelgė į ją.
Bandė nusišypsoti.

– Ne, mieloji! Iš tikrųjų... ne! Aš tiesiog... ilsiuosi.

– Ak, – atsiduso Poliana ir atsitiesė. – Tada vis-
kas gerai. Matote, ponas Pendletonas buvo susilau-
žęs koją, kai aš jį taip užtikau. Bet, teisybė, jis tada
gulėjo. O jūs sėdite.

- Taip, aš sėdžiu. Ir nieko nesusižeidžiau... nieko, ką daktarai gali pagydyti.

Paskutinius žodžius jis ištarė labai tyliai, bet Poliana išgirdo. Jos veidas staiga pasikeitė. Akyse šmėkštelėjo užuojauta.

- Suprantu, ką jūs norite pasakyti. Kažkas jus kamuoja. Tėvelis irgi dažnai taip pasijusdavo. Manau, kad dvasininkams, daugeliui iš jų, taip būna. Na, matote, kažkodėl nuo jų tiek daug dalykų priklauso.

Tėvas Polas Fordas pažvelgė į ją nustebęs.

- Ar tavo tėvelis buvo pastorius, Poliana?

- Taip, sere. Argi jūs nežinojote? Maniau, kad visi tai žino. Jis buvo vedęs tetos Polės seserį, mano mamą.

- Ak, suprantu. Tik, matai, aš neseniai čia gyvenu, tad ir nežinau visų šeimų istorijų.

- Taip, sere... norėjau pasakyti, žinoma, ne, - nusišypsojo Poliana.

Įsivyravo tylą. Pastorius vis dar sėdėjo, atsirėmęs į medį, ir, atrodo, pamiršo Polianą. Iš kišenės išsitraukė kažkokius popierius ir išlankstė. Bet nepažvelgė į juos. Jis įdėmiai stebėjo netoliese gulintį medžio lapą - visiškai negražų, parudavusį ir sudžiūvusį lapą. Polianai buvo gailu į jį žiūrėti.

- Šiandien... šiandien graži diena, - prabilo ji.

Iš pradžių jis nieko neatsakė, paskui kone išsigandęs pažvelgė į ją.

- Ką? Ak, taip, labai graži diena.

- Ir visai nešalta, nors jau spalio mėnuo, - pareiškė Poliana. - Ponas Pendletonas turi židinį, bet sako, kad jis dar nereikalingas. Na, tik kad galėtum žiūrėti į jį. Man patinka žiūrėti į liepsnojantį židinį. O jums?

Šį kartą jis nieko neatsakė, nors Poliana kantriai laukė, o tada vėl prabilo - dabar jau apie ką kita.

- Ar jums patinka būti pastorium?

Tėvas Polas Fordas dabar iškart subruzdo.

- Ar patinka... Na ir keistas klausimas! Kodėl tu šito klausi, mieloji?

- Taip sau... Jūs taip atrodėt, kad aš prisiminiau savo tėvelį. Jis kartais irgi taip atrodydavo.

- Iš tikrųjų? - mandagiai paklausė pastorius, o jo akys vėl įsmigo į tą sausą medžio lapą.

- Taip. Ir tuomet aš jį klausdavau to paties, ko dabar klausiu jūsų - ar jis džiaugiasi, būdamas pastorius.

Vyriškis liūdnai nusišypsojo.

- Na ir... Ką jis atsakydavo?

- Ak, jis, žinoma, visad atsakydavo, kad džiaugiasi, tačiau beveik visuomet pridurdavo, kad jokiū būdu neliktų pastorium, jeigu nebūtų tų „džiaugsmo tekstų“.

- Ko? - Tėvo Polo Fordo akys paliko ramybėje medžio lapą ir smalsiai sužiuro į linksmą Polianos veidelį.

- Na, tėvelis taip juos vadindavo, - nusijuokė ji. - Žinoma, Biblijoje tokio pavadinimo nėra. Bet tai visi tie, kurie prasideda „Džiaukitės Viešpačiu“ arba „Džiūgaukit iš širdies“, arba „Šaukitės džiaugsmo“ ir kiti. Jūs gi žinote, daug jų yra. Syki, kai tėvelis jautėsi ypač blogai, jis juos suskaičiavo. Rado net aštuonis šimtus.

- Aštuonis šimtus!

- Taip, - tų, kurie liepia linksmintis ir džiaugtis. Štai kodėl tėvelis juos vadindavo „džiaugsmo tekstais“.

- O! - Pastoriaus veide atsispindėjo sutrikimas. Jo akys nukrypo į pirmuosius žodžius popieriaus lape, kuri jis laikė rankose: „Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai!“ - Tai tavo tėvelis mėgo tuos „džiaugsmo tekstus“, - sumurmėjo jis.

- Taip! - galvos linktelėjimu patvirtino Poliana. - Sakė, kad iškart pasijuto geriau, kai tik sumanė juos

suskaičiuoti. Sakė, jeigu Dievas pasirūpino aštuonis šimtus kartų palinkėti mums, kad linksmintumės ir džiaugtumės, vadinasi, jis tikrai norėjo, kad mes taip darytumėm – *vienaip ar kitaip*. Ir tėvelis susigėdo, kad taip nedaro. Nuo to laiko tie tekstai dažnai jam pagelbėdavo. Na, kai reikalai pablogėdavo, kai globėjos imdavo kariauti – noriu pasakyti, kai jos dėl ko nors nebesutardavo, – skubotai pasitaisė Poliana. – Be to, tėvelis sakė, kad tie tekstai padėjo jam sugalvoti tą žaidimą. Jis pradėjo su manim apie tuos ramentus, ir sakė, kad jį paskatino tie „džiaugsmo tekstai“.

– Koks tai žaidimas? – paklausė pastorius.

– Na, visur ir visada reikia surasti ką nors, kas teiktų džiaugsmą. Kaip sakiau, jis pradėjo žaisti su manimi dėl tų ramentų.

Ir Poliana dar sykį papasakojo savo istoriją. Šįkart žmogui, kuris klausėsi, išplėtęs malonias akis ir viską suprato.

Netrukus Poliana ir pastorius nusileido nuo kalvos, susikibę už rankų. Polianos veidas švytėjo. Poliana mėgdavo pakalbėti, ir dabar ji turėjo tam progą. Atrodė, yra tiek daug ką papasakoti apie žaidimą, apie tėvelį ir apie ankstesnį gyvenimą namuose, kuris dvasininką labai domino.

Pakalnėje jų keliai išsiskyrė – Poliana pasuko vienu, o pastorius kitu.

Tą vakarą tėvas Polas Fordas savo darbo kambaryje sėdėjo susimąstęs. Priešais jį ant stalo gulėjo keli popieriaus lapai – jo pamokslo apmatai. O jo pirštų suspaustas pieštukas smygojo virš kitų popieriaus lapų – dar visiškai tuščių būsimo pamokslo lapų. Tačiau pastorius negalvojo apie tai, ką buvo užsirašęs ar ką ketino parašyti. Mintimis jis buvo nuklydęs į tolimą Vakarų miestelį pas dvasininką misionierių, – neturtingą, ligotą, išvargusį, bet susikaupusį ties Biblija, kad išsiaiškintų, kiek kartų Viešpats Dievas liepė jam „džiaugtis ir linksmintis“.

Po kurio laiko tėvas Polas Fordas atsiduso, atsitokėjęs sugrįžo iš tolimojo Vakarų miestelio ir pasitaisė popieriaus lapą.

„Pagal Matą, dvidešimt trečias, 13–15 ir 23“, – greitai užrašė jis. Tada numetė pieštuką ir prisi-traukė artyn žurnalą, kurį prieš kelias minutes ant stalo buvo palikusi jo žmona. Abejingai vedžiojo akis nuo vienos pastraipos prie kitos, kol dėmesį pri-kaustė šios eilutės:

Vieną dieną tėvas pasakė savo sūnui Tomui, kuris tą rytą buvo atsisakęs motinai prinešti į vir-

tuvę malkų: „Tomai, neabejoju, kad tu su džiaugsmu nueisi ir atneši motinai malkų“. Netaręs nė žodžio, Tomas išėjo. Kodėl? Vien todėl, kad tėvas taip aiškiai parodė, jog tikisi iš jo gero darbo. Įsivaizduokit, jeigu jis būtų pasakęs: „Tomai, aš nugirdau, ką tu širyt pasakei savo motinai, ir man labai gėda dėl tavęs. Tučtuojau drožk ir atnešk malkų!“ Garantuoju, kad malkų dėžė vis dar būtų tuščia!

Pastorius vis skaitė ir skaitė – čia vieną žodį, ten visą eilutę, o kai kur ištisą pastraipą:

Visiems žmonėms reikia padrąsinimo. Jų įgimtą atsparumą reikia sustiprinti, o ne susilpninti... Užuoat priminus ir priminus žmogaus klaidas, reikia iškelti jo vertybes. Pabandyk jį ištraukti iš blogų įpročių kelio. Palaikyk jo gerąją pusę, jo tikrąjį aš, kuris padrąsės, ims veikti ir nugalės!.. Gražūs, paslaugūs, viltingi charakterio bruožai yra užkrečiami, ir jie gali apversti aukštyn kojom visą miestą... Žmonės skleidžia tai, kas yra jų galvose ir širdyse. Jeigu žmogus visą laiką yra malonus ir paslaugus, neilgai trukus, ir jo kaimynai taps tokie patys. Bet jeigu jis plūstasi, raukosi ir tik kritikuoja – jo kaimynai atsi-lygins tuo pačiu ir dar pridės!.. Kai dairaisi blogio ir

jo tikiesi, būtinai jo sulauksi. Kai esi įsitikinęs, kad rasi gėrį, – jį ir rasi... Pasakyk savo sūnui Tomui, jog esi įsitikinęs, kad jis su džiaugsmu prineš malkų, – ir pamatysi, kaip jis užsidegęs ir paklusniai to imsis!

Pastorius numetė žurnalą ir pakėlė akis. Netrukus jis jau žingsniavo pirmyn atgal po savo siaurą kambarėlį. Kiek vėliau giliai įkvėpė ir klestelėjo į kėdę prie stalo.

– Padėk man Dieve. Aš taip ir padarysiu! – tyliai sau šūktelėjo jis. – Aš pasakysiu visiems savo tomams, kad esu *įsitikinęs*, jog jie su džiaugsmu prineš malkų! Duosiu jiems darbo ir priversiu juos džiaugtis tuo darbu, ir jie nebeturės laiko žvalgytis į savo kaimynų virtuvę! – Ir, paėmęs savo pamokslo apmatų, perplėšė lapus pusiau ir nusviedė šalin. Vienoje kėdės pusėje atsidūrė „Vargas jums!“, o kitoje „veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai!“ O per lygų baltą popieriaus lapą kone skriste skrido jo pieštukas – nubraukus eilutę „Pagal Matą, dvidešimt trečias, 13–15 ir 23“.

Atsitiko taip, kad tėvo Polo Fordo pamokslas kitą sekmadienį tikrai nuskambėjo kaip trimito šauksmas, pažadinęs visa, kas gražiausia kiekvieno jį girdėjusio ir vyro, ir moters, ir vaiko sieloje. Pamokslo

tekstas prasidėjo vienu iš tų Polianos aštuonių šimtų:

„Džiaukitės Viešpačiu ir linksminkitės, visi dorieji: kvieskitės džiaugsmą, kurį nešiojatės savo širdyje“.

Nelaimingas atsitikimas

Vieną dieną, ponios Snou paprašyta, Poliana nuėjo pas daktarą Čiltoną sužinoti vaistų pavadinimo, kurį toji buvo pamiršusi. Taip jau susiklostė, kad Poliana iki tol nebuvo mačiusi, kaip atrodo daktaro Čiltono kabinetas.

- Aš dar nesu buvusi jūsų namuose! Čia jūsų namai, tiesa? - įdėmiai žvalgydamasi, paklausė Poliana.

Daktaras liūdnokai nusišypsojo.

- Na... lyg ir taip, - atsakė jis, kažką rašydamas bloknote, kurį laikė rankoje, - bet tai tik vargas namų įspūdis, Poliana. Tai tiesiog kambariai, ir tiek - ne namai.

Poliana pritardama linktelėjo. Jos akyse atsispindėjo supratinga užuojauta.

- Žinau. Reikia moters rankų ir širdies arba vaiko juoko, kad jie taptų namais, - pasakė ji.

- Kaip? - ūmiai atsigrėžė daktaras.

- Taip ponas Pendletonas sakė, - paaiškino Poliana, - na, apie tas moters rankas ir širdį arba

vaiko juoką. Kodėl jūsų namuose trūksta moters rankų ir širdies, daktare Čiltonai? Ir galbūt jūs priimtumėt Džimį Byną, jeigu ponas Pendletonas jo nenorės?

Kiek suglumęs daktaras Čiltonas nusijuokė.

- Ak, tai ponas Pendletonas sako, kad namams reikia moters rankų ir širdies, tiesa? - pabandė išsisukti jis.

- Taip. Jis taip pat sakė, kad ir jis gyvena tik name, ne namie. O jūs kodėl, pone Čiltonai?

- Kodėl aš... ką? - daktaras nusigrėžė į stalą.

- Neturite moters rankų ir širdies. Ak... kaip aš pamiršau, - su netikėtu liūdesiu veide staiga prisiminė Poliana. - Manau, reikėtų jums pasakyti. Tai ne tetą Polę ponas Pendletonas mylėjo prieš daugelį metų. Todėl... todėl mes nesikelsime ten gyventi. Matot, aš sakiau jums, kad ją, bet aš klydau. Tikriausiai jūs daugiau niekam šito nepasakojot, - baigė ji sunerimusi.

- Ne, aš niekam nepasakojau, Poliana, - šiek tiek sutrikęs atsakė daktaras.

- Na, tada viskas gerai, - su palengvėjimu atsiduso Poliana. - Matot, aš jums vieninteliam tai pasakiau, o ponas Pendletonas kažkaip keistai jautėsi, sužinojęs, kad jums taip pasakiau.

- Keistai jautėsi? - nervingai trūktelėjo lūpas daktaras Čiltonas.

- Taip. Ir jis, aišku, nenorėtų, kad daugelis žmonių tai žinotų - ypač, kad tai netiesa. Bet kodėl jūs neturite moters rankų ir širdies, daktare Čiltonai?

Valandėlę įsivyravo tylą. Tada daktaras raiškiai ištarė:

- Moterys ne visad nori, kad jas turėtum, - jeigu jau taip nori žinoti, mergaite.

Poliana susimąstė.

- Bet man atrodo, kad *jūs* galėtumėt jas turėti, - paprieštaravo ji. Ir jai labai pavyko tuo pamaloninti daktarą.

- Dėkoju, - kilstelėjęs antakius, nusijuokė jis. Tada vėl raiškiai prabilo: - Bijau, kad kai kurios tavo vyresniosios seserys nebūtų taip... dėl to įsitikinusias. Bent jau jos... jos neparodė tokio... draugiškumo.

Poliana vėl susimąstė. Tada jos akys iš nuostabos išsiplėtė.

- Bet... daktare Čiltonai, jūs nenorite pasakyti, kad... mėginote paprašyti kieno nors rankos ir širdies, kaip ir ponas Pendletonas, ir... ir jums nepasisekė?

Daktaras staiga pakilo nuo kėdės.

- Tiek to, tiek to, Poliana. Nesuk dabar dėl to sau galvos. Tegul kitų žmonių rūpesčiai tavęs neslegia. Manychiau, tau reikia bėgti atgal pas ponią Snou. Aš čia užrašiau vaistų pavadinimą ir nurodymus, kaip juos vartoti. Ar dar ko nors reikėjo?

Poliana papurtė galvą.

- Ne, sere, dėkoju, - ramiai pratarė ji ir pasuko durų link. Atsigręžusi koridoriuje, ji šūktelejo pašviesėjusiu veidu. - Šiaip ar taip, aš džiaugiuosi, kad ne mano mamos rankos ir širdies jūs troškote ir nepasiekėt, daktare Čiltonai. Sudie!

Nelaimė atsitiko paskutinę spalio mėnesio dieną. Poliana skubėjo iš mokyklos namo. Kai kirto vieškelį, smarkiai artėjantis automobilis, atrodo, buvo dar gana toli.

Kaip visa tai atsitiko, niekas nesugebėjo paaiškinti. Lygiai taip pat neatsirado, kas sugebėtų pasakyti, kodėl taip atsitiko ir ką dėl to reikėtų kaltinti. O Polianą, suglebusią ir be sąmonės, penktą valandą parnešė į jos kambarį, kuris jai buvo tapęs toks miegas. Išbalusi teta Polė ir raudanti Nensė švelniai ją nurengė ir paguldė į lovą, o iš miestelio, iškvietas telefonu, visu greičiu automobiliu lėkė daktaras Vorenas.

- Ir visai nėra reikalo stebeilytis į jos tetulės veidą, - kūkčiodama kalbėjo Nensė senajam Tomui sode, kai atvyko daktaras ir užsidarė tyloje skandinaviniame kambaryje, - visai nėra reikalo žiūrėti į jos tetulės veidą, kad suprastum, jog visai nebeliko tos ją slėgusios pareigos. Žmogaus rankos nevirpa, o akys neatrodo taip, lyg norėtų sulaikyti patį Mirties Angelą, kai žmogus tik atlieka savo *pareigą*, pone Tomai, - tikrai ne, tikrai.

- Ar ji labai... sužeista? - suvirpėjo senojo sodininko balsas.

- Sunku ir apsaityti, - sukūkčiojo Nensė. - Ji guli paslika ir tokia išbalusi, kad lengvai pasakytum, jog ji mirusi, tačiau panelė Polė sako, kad ji gyva, o niekas geriau už panelę Polę negali žinoti, - ji taip įtemptai klausėsi jos širdies plakimo ir kvėpavimo.

- Ar negalėtum pasakyti, ką jis jai padarė? Šitas... šitas... - trūkčiojo senojo Tomo veidas.

Įtampa Nensės veide šiek tiek nuslūgo.

- Norėčiau, kad jūs jį kaip nors išvadintumėt, pone Tomai, - kaip nors išplūstumėt. Kad jis prasmegtų! Negaliu nė pagalvoti, kaip jis lekia ant mūsų mažylės! Visą gyvenimą nekenčiau tos bjaurios judančios smarvės - tikrai nekenčiau!

- Bet į kurią vietą ją sužeidė?

- Nežinau, visai nežinau, - dejavo Nensė. - Ant jos nekaltos galvelės yra nedidelis įdrėskimas, bet panelė Polė sako, kad tai niekai, grynai niekai. Ji sako bijanti, kad gali būti sužeisti jos vidiniai vorganai.

Senojo Tomo akys sumirksėjo.

- Tu tikriausiai norėjai pasakyti vidaus organai, Nense, - pataisė jis. - Taip... ji dabar varganai atrodo, - velniai griebtų tą automobilį! - bet nematau, kad būtent tą žodį panelė Polė pavartojo.

- E-e? Na, galbūt... nežinau, nieko nežinau, - toliau rypavo Nensė, purtydama galvą, ir pasisuko eiti. - Atrodo, aš neištversiu, pakol tas daktaras iš ten išeis. Ak, kad šiandien man būtų skalbimo diena, paties baisiausio skalbimo, kokio dar man nėra tekę! - surypavo ji, beviltiškai grąžydama rankas.

Tačiau, net ir daktarui išvykus, Nensė nedaug ką tegalėjo pasakyti Tomui. Paaiškėjo, kad nelūžęs nė vienas kaulas, ir tas įdrėskimas visai menkutis, bet daktaras atrodė labai susirūpinęs, vis kraipė galvą ir sakė, kad tik laikas viską parodys. Jam išvykus, panelė Polė atrodė dar labiau išbalusi ir dar labiau prislėgta. Ligonė nebuvo visiškai atgavusi sąmonės, bet dabar ji gulėjo, lyg patogiai įsitaisiusi pailsėti. Buvo iškviesta patyrusi slaugė, kuri turėjo atvykti

vakare. Štai ir viskas. Tad Nensė verkšlendamą apsisuko ir patraukė į savo virtuvę.

Tik kitąryt kažkuriuo metu Poliana atgavo sąmonę ir jau suvokė, kur ji yra.

- Teta Pole, kas nutiko? Ar jau vidudienis? Kodėl aš dar neatsikėlusi? - šūktelėjo ji. - Oi, teta Pole, aš negaliu pasikelti, - sudejavo ir, nesėkmingai pabandžiusi atsisėsti, vėl atsilošė ant pagalvės.

- Ne, ne, mieloji, geriau nemėgink... kol kas, - skubiai, bet ramiai sulaukė ją teta.

- Bet kas gi atsitiko? Kodėl aš negaliu atsikelti?

Teta Polė nukreipė skausmingą klausiamą žvilgsnį į jauną merginą su balta kepuraite, stovinčią prie lango, kurios nepasiekė Polianos akys.

Jaunoji moteris linktelėjo.

- Pasakykite jai, - ištarė ji.

Panelė Polė krenkštelėjo, lyg bandydama nuryti gniužulą gerklėje, kuris trukdė jai kalbėti.

- Vakar vakare tave sužeidė automobilis, mieloji. Bet nesijaudink dabar dėl to. Teta nori, kad tu pailsėtum ir vėl užmigtum.

- Sužeidė? Ak, taip, aš... aš bėgau, - prisiminė Poliana apstulbusi. Ji kilstelėjo ranką ir palytėjo kaktą. - Ir tada... tada man suskaudo!

- Taip, mieloji. Tačau nesijaudink. Tik... tik pagulėk dabar.

- Bet, teta Pole, aš taip keistai ir taip blogai jaučiuosi! Jaučiu, kad mano kojos tokios... keistos - aš... jų nejaučiu - lyg visai neturėčiau!

Maldaujančiu žvilgsniu pažvelgusi į slaugę, po didelių pastangų panelė Polė atsistojo ir nusigrėžė. Slaugė skubiai priėjo prie lovos.

- Manau, kad dabar mes galime pasikalbėti, - guviai prabilo ji. - Neabejoju, kad pats laikas mums susipažinti, ir aš noriu tau prisistatyti. Aš panelė Hant ir esu čia, kad padėčiau tavo tetai tave prižiūrėti. Ir pats pirmasis dalykas, kurio noriu tavęs paprašyti, - tai praryti tuos baltus žirnelius.

Poliana pasižiūrėjo šiek tiek priešišškai.

- Bet aš nenoriu, kad mane prižiūrėtą - tai yra ne per daug ilgai! Aš noriu keltis. Juk žinote, aš lankau mokyklą. Ar rytoj aš negalėsiu eiti į mokyklą?

Nuo lango, prie kurio stovėjo teta Polė, atsklido nesutramdytas kūktelėjimas.

- Rytoj? - linksmai nusišypsojo slaugė. - Na, taip greitai aš tavęs neišleisiu, panele Poliana. Bet dabar praryk tas mažas tabletes, ir pamatysim, kaip jos veikia.

- Gerai, - vis dar dvejojama sutiko Poliana, - bet aš turiu eiti į mokyklą poryt - matot, poryt man bus egzaminai.

Po valandėlės ji vėl prabilo. Kalbėjo apie mokyklą, apie automobilį, apie tai, kaip jai skauda galvą. Bet netrukus jos balsas ištirpo tyloje, nes pradėjo veikti tos mažosios tabletės, kurias buvo prarijusi.

Džonas Pendletonas

Poliana nėjo į mokyklą nei „rytoj“, nei „poryt“. Tačiau pati ji šito nesuvokė, galbūt tik tomis trumpomis akimirkomis, kai atgaudavo sąmonę ir primygtinai bandydavo kai ko paklausti. Poliana, tiesą sakant, ištisą savaitę išvis nieko nesuvokė, kol nukrito karštis, atlėgo skausmas, ir ji pagaliau galėjo visai blaiviai mąstyti. Tada jai vėl iš naujo reikėjo papasakoti, kas atsitiko.

- Vadinasi, aš esu sužeista, o ne susirgau, - pagaliau atsiduso ji. - Na, aš labai dėl to džiaugiuosi.

- Džiau-gie-si, Poliana? - nustebo teta, sėdinti prie lovos.

- Taip. Daug geriau susilaužyti kojas, kaip kad atsitiko ponui Pendletonui, negu būti amžinam neįgaliajam, kaip poniai Snou. Sulaužytos kojos sugyja, o amžini neįgalieji - ne.

Panelė Polė nieko nepasakė dėl sulaužytų kojų, tačiau staiga pakilo ir nuėjo per kambarį prie tualetinio stalelio. Ji ėmė nerūpestingai kilnoti ir dėlioti vieną daiktėlį po kito, aiškiai be jokio tikslo, - o tai

buvo visiškai nebūdinga jos griežtam charakteriui. Tačiau jos veidas neatrodė nerūpestingas: jis buvo išblyškęs ir prislėgtas.

Poliana gulėjo lovoje ir žvilgčiojo į lubas, ant kurių šokčiojo spalvingi lange pakabintų karulių atspindžiai.

- Ir dar, aš džiaugiuosi, kad nesergu raupais, - patenkinta sumurmėjo ji. - Tai būtų blogiau negu strazdanos. Ir džiaugiuosi, kad tai ne kokliušas - aš juo sirgau, tai baisi liga. Ir džiaugiuosi, kad tai ne apendicitas ir ne tymai, nes jie užkrečiami - turiu galvoj tymus, ir tada jūs negalėtumėt būti šalia manęs.

- Atrodo, kad... kad tu džiaugiesi dėl labai daugelio dalykų, mieloji, - drebančiu balsu pasakė teta Polė ir kilstelėjo ranką prie gerklės, lyg jos apykaklė staiga būtų pasirodžiusi per ankšta.

Poliana tyliai nusijuokė.

- Taip ir yra. Aš daug jų prisigalvojau per tą laiką, kol žiūrėjau į vaivorykštę. Man patinka vaivorykštės. Kaip džiaugiuosi, kad ponas Pendletonas padovanojo man tų karulių! Ir dar dėl daugelio dalykų džiaugiuosi, kurių nepaminėjau. Nežinau, bet turbūt labiausiai džiaugiuosi dėl to, kad mane sužeidė.

- Poliana!

Poliana vėl tyliai nusijuokė. Spindinčiom akim ji pažvelgė į savo tetą.

- Matot, kai mane sužeidė, jūs daugybę kartų pavadinot mane „mieloji“, o anksčiau to nedarydavot. Man patinka, kai man sako „mieloji“ - na, turiu galvoje giminaičius ir artimuosius. Kai kas iš Moterų globos draugijos mane taip vadindavo. Aišku, būdavo labai malonu, bet daug maloniau, kai taip ištaria artimieji - kaip jūs. Ak, teta Pole, aš taip džiaugiuosi, kad jūs mano artimoji!

Teta Polė nieko nepasakė. Ji vėl kilstelėjo delną prie kaklo. O akyse blizgėjo ašaros. Ji apsisuko ir išskubėjo iš kambario. Tarpdury sutiko įeinančią slaugę.

Tą rytą Nensė nulėkė pas senąjį Tomą, kuris daržinėje tvarkė pakinktus. Jos akys buvo kaip pamišėlės.

- Pone Tomai, pone Tomai, spėkit, kas atsitiko, - dusdama šūktelėjo ji. - Neatspėsit nė per tūkstantį metų - neatspėsit!

- Tada man nėra ko nė bandyti, - negailestingai atkirto sodininkas, - ypač kai man tikriausiai liko gyventi ne daugiau kaip *dešimt* metų. Tad geriau pati man iškart pasakyk, Nense.

- Gerai, klausykit. Kas, jūsų galva, dabar kalbasi su šeimininke svetainėje? Nagi, kas?

Senasis Tomas papurtė galvą.

- Nieks negali to pasakyti, - pareiškė jis.

- O ne, gali. Aš pasakysiu. Tai Džonas Pendletonas!

- Oho, tai bent! Tu turbūt juokauji, mergele.

- Nė truputėlio. Aš pati jį įleidau vidun - su visais ramentais! Ir vežimas, su kuriuo jis atvyko, laukia šiuomet jo prie durų. Lyg jis nebūtų tas amžinas niurzga, kuris su niekuo nesišneka! Tik pagalvokit, pone Tomai, - jis teiraujasi jos!

- O kodėl gi ne? - šiek tiek priekabiaiai paklausė seniokas.

Nensė žvilgtelėjo į jį su panieka.

- Lyg jūs pats nežinotumėt geriau už mane! - nusišaipė ji.

- Ką?

- Ak, nebūkit toks naivūlis, - atšovė ji su gaižia pašaipą. - Jūs, kuris buvot toks prielankus man - kvailai vištai.

- Ką tu turi galvoj?

Nensė žvilgtelėjo pro praviras daržinės duris į namą ir žengė artyn prie senioko.

- Klausykit! Juk tai jūs man papasakojot, kad panelė Polė turėjo mylimąjį, ar ne? Na ir vieną dieną

aš apsidžiaugiau, kai, sudėjęs du ir du, išėjo keturi. Bet staiga paaiškėjo, kad ne keturi, visai ne keturi, o penki!

Senasis Tomas abejingai nusigręžė ir vėl įniko į darbą.

- Jeigu tu nori toliau su manim kalbėtis, kalbėkis kaip blaivaus proto žmogus, - irzliai ištarė jis. - Ir nesuk man galvos su savo aritmetikom.

Nensė nusijuokė.

- Na, tada taip, - pasiaiškino ji. - Aš dar šį bei tą nugirdau ir nusprendžiau, kad tai jis ir buvo panelės Polės mylimasis.

- *Ponas Pendletonas!* - išsitiesė iš nuostabos senasis Tomas.

- Taip. Ak, dabar jau žinau. Tai ne jis. Jis mylėjo tos nekaltos mergaitės motiną ir todėl jis norėjo, kad... Bet to jums nereikia klausytis, - paskubom pridūrė ji, pačiu laiku prisiminusi, jog žadėjo Poliai niekam nepasakoti, kad ponas Pendletonas kvietėsi ją gyventi. - Na, o paskui aš šio to paklausinėjau apie jį iš kitų žmonių ir sužinojau, kad jis ir panelė Polė jau daugelį metų visiškai nebendrauja, ir kad ji nekenčia jo kaip šuo katės dėl tų kvailų plepalų, kurie suplakė juos į vieną porą, kai jai tebuvo aštuoniolika ar dvidešimt.

- Taip, aš prisimenu, - linktelėjo senasis Tomas. - Tai buvo po trejų ar ketverių metų, kai panelė Dženė ją atstūmė ir išvyko iš čia su kitu jaunuoliu. Panelė Polė, aišku, viską žinojo ir jo gailėjosi. Todėl stengėsi būti jam maloni. Galbūt ji šiek tiek persistengė - ji nekenė to jaunojo dvasininko, kuris paveržė jos seserį. Vienaip ar kitaip, prasidėjo kažkokie nesusipratimai. Žmonės kalbėjo, kad ji laksto paskui ją.

- Kad ji lakstytų paskui kokį nors vyrą! Jinai! - įsiterpė Nensė.

- Aš tai suprantu, bet žmonės kalbėjo, - paaiškino senasis Tomas, - ir, žinoma, net pati narsiausia mergina to negalėjo pakęsti. Maždaug tada prasidėjo nesusipratimai ir su jos tikruoju vaikinu. Po to ji ir užsidarė kaip austrė geldelėje ir su niekuo daugiau neturėjo reikalų. Jos širdis, atrodo, surambėjo iš skausmo.

- Taip, suprantu. Dabar jau apie tai žinau, - atsiliepė Nensė, - ir štai todėl aš ir apstulbau, išvydusi ją už durų - tą, kuris ilgus metus su ja nesikalbėjo. Vis dėlto aš ją įleidau ir nuskubėjau pranešti jai.

- O ką ji pasakė? - sulaukė kvapą senasis Tomas.

- Išsyk - nieko. Ji liko stovėti tokia rami, kad pamaniau, jog neišgirdo. Ir tik tik rengiausi dar sykį pakartoti, kai ji prabilo ramiu balsu: „Pasakykite

ponui Pendletonui, kad aš tuoj pat ateisiu“. Taigi aš nuėjau ir persakiau jam. O tada atskubėjau čia ir viską papasakojau jums, – baigė Nensė ir vėl žvilgtelėjo per petį į namo pusę.

– Hmm! – krenkštelėjo senasis Tomas ir vėl kibo į darbą.

Ponui Džonui Pendletonui neteko per daug ilgai laukti Haringtonų svetainėje – netrukus iš negarsių žingsnių jis išpėjo, kad ateina panelė Polė. Jis jau stengėsi pakilti, bet buvo sulaikytas rankos mostu. Tačiau rankos ji nepadavė, o veidas buvo šaltas ir santūrus.

– Aš atvykau pasiteirauti dėl Polianos, – gana stačiokiškai iškart prabilo jis.

– Dėkoju. Jos būseną bemaž tokia pat, – pasakė panelė Polė.

– Ir tai reiškia... ar jūs nepasakysite, kaip ji iš tiesų jaučiasi? – Šįkart jo balsas nebebuvo toks ramus.

Skausmas akimirksniu perbėgo merginai per veidą.

– Aš negaliu. Labai norėčiau, bet negaliu.

– Norite pasakyti... jūs nieko tikro nežinote?

– Taip.

– O kaip daktaras?

- Ir pats daktaras Vorenas atrodo lyg klaidžiotų jūroje. Dabar jis parašė vienam specialistui iš Niujorko. Jie iškart susitarė dėl konsultacijos.

- Bet kokie yra tie sužalojimai, apie kuriuos jūs žinote?

- Nedidelė žaizda galvoje, viena ar dvi mėlynės ir... ir pažeistas stuburas, o dėl to greičiausiai greisia kojų paralyžius.

Vyriškis nevalingai aiktelėjo. Paskui po neilgai trukusios tylos jis kimiai paklausė:

- O Poliana - kaip ji pati visa tai išgyvena?

- Ji visiškai nesupranta, kaip yra iš tikrųjų. O aš negaliu jai pasakyti.

- Bet ji kažką turėtų žinoti!

Panelė Polė kilstelėjo ranką prie apykaklės - šis judesys pastaruoju metu pasidarė jai būdingas.

- Taip. Ji žino, kad negali judėti. Bet mano, kad jai lūžusios kojos. Ir sako labai džiaugiasi, kad jos lūžusios, kaip kad buvo jums, nes tai geriau, negu būti „amžinu neįgaliuoju“, kaip ponia Snou. Kadangi sulaužytos kojos sugyja, o „amžinas neįgalusis“ nepasveiksta. Ji taip vis kalba ir kalba, kol... atrodo, kad aš numirsiu!

Pro ašaras akyse vyriškis regėjo priešais save prislėgtą, kančios iškreiptą veidą. Nevalingai jis pri-

siminė, ką Poliana buvo sakiusi, kai jis paskutinį kartą meldė ją likti pas jį: „Ak, aš negaliu palikti tetos Polės – tik ne dabar!“

Toji mintis ir paskatino jį kreiptis labai švelniai, vos tik jis įstengė suvaldyti savo balso virpulį:

– Man įdomu, ar jūs žinote, panele Harington, kiek pastangų aš parodžiau, kviesdamas Polianą persikelti gyventi pas mane.

– Polianą... pas jus!

Vyriškis nuo jos tono truputį krūptelėjo, bet kai vėl prabilo, jo balsas buvo ramus.

– Taip, aš norėjau ją išidukrinti, pagal įstatymą. Ir, žinoma, padaryti savo turto paveldėtoja.

Mergina, sėdinti priešais kėdėje, truputį pagyvėjo. Jai staiga atėjo į galvą, kokia puiki ateitis lauktų Polianos, jeigu ją išidukrintų, ir pagalvojo, ar Poliana jau pakankamai suaugusi... ir ar pakankamai savanaudiška, kad... ją galėtų vilioti šio žmogaus pinigai ir padėtis.

– Aš labai myliu Polianą, – kalbėjo toliau vyriškis. – Aš myliu ją tiek dėl jos pačios, tiek dėl... jos motinos. Buvau pasirengęs atiduoti Polianai tą meilę, kurią slėpiau dvidešimt penkerius metus.

„Meilė“. Panelė Polė staiga prisiminė, kodėl ji pasiėmė globoti tą vaiką, – atminty blykstelėjo Polia-

nos žodžiai, ištarti aną rytą: „Man patinka, kai artimieji man sako „mieloji“. Ir šitai meilės išalkusiai mergaitei buvo pasiūlytos dvidešimt penkerių metų meilės sankaupos. O ji buvo pakankamai suaugusi, kad jos ilgėtusi! Panelė Polė suvokė tai apsunkusia širdimi. Apsunkusia širdimi ji suvokė ir dar kai ką – savo ateities nykumą... be Polianos.

- Ir ką gi? - paklausė ji.

Vyriškis, atpažinęs balso šiurkštumu dangstomą jaudulį, liūdnai nusišypsojo.

- Ji nepersikels, - atsakė jis.

- Kodėl?

- Ji negali palikti jūsų. Sakė, kad esate jai labai gera. Norėjo pasilikti su jumis ir sakė mananti, kad ir jūs jos norėsite, - baigė jis ir pakilo eiti.

Jis nepažvelgė į panelę Polę. Ryžtingai pasuko durų link. Bet po akimirksnio išgirdo greta tylutėlius žingsnius ir pajuto, kaip jį palytėjo virpanti ranka.

- Kai atvyks tas specialistas, ir aš ką nors daugiau žinosiu dėl Polianos, jums pranešiu, - ištarė dreban-tis balsas. - Sudie, ačiū, kad atėjote. Polianai bus... labai malonu.

Žaidimas belaukiant

Kitą dieną po Džono Pendletono apsilankymo Haringtonų namuose panelė Polė ėmėsi rengti Polianą susitikimui su specialistu iš Niujorko.

- Poliana, mieloji, - švelniai prakalbo ji, - mes nusprendėme, jog reikėtų, kad tave apžiūrėtų kitas daktaras, ne tik daktaras Vorenas. Matai, jis galbūt patartų mums ką nors nauja - ką daryti, kad tu greičiau pagytum.

Polianos veidas nušvito.

- Daktaras Čiltonas! Ak, teta Pole, aš taip noriu, kad atvyktų daktaras Čiltonas! Visą tą laiką jo norėjau, bet būgštavau, kad jūs nelabai norėsit dėl to, kad jis tada jus pamatė verandoje, tad ir nediršau nieko sakyti. Bet dabar labai džiaugiuosi, kad jūs irgi jo norite!

Teta Polė išbalo, paskui paraudo, tada vėl išbalo. Bet kai prabilo, aiškiai galėjai matyti, jog stengiasi kalbėti guviai ir linksmai.

- Ak ne, mieloji! Aš visai ne daktarą Čiltoną turėjau galvoje. Tai naujas daktaras, labai garsus dak-

taras iš Niujorko, kuris... kuris puikiai išmano apie tokius sužeidimus kaip tavo.

Polianos veidas apsiniaukė.

- Netikiu, kad jis išmanytų bent pusę tiek, kiek daktaras Čiltonas.

- Ne, jis išmano. Aš tuo neabejoju, mieloji.

- Bet juk daktaras Čiltonas išgydė poną Pendletoną, kai jam lūžo koja, teta Pole. Jeigu... jeigu jūs labai neprieštarautumėt, aš *norėčiau*, kad tai būtų daktaras Čiltonas, - tik jo *norėčiau*!

Panelės Polės veide šmėkstelėjo kančios šešėlis. Kurį laiką ji patylėjo, paskui pasakė švelniai, tačiau su ankstesniu, neperkalbamu ryžtingumu balse:

- Vis dėlto aš prieštarauju. Labai prieštarauju. Dėl tavęs aš padaryčiau viską, beveik viską, mieloji. Tačiau... dėl tam tikrų priežasčių, apie kurias dabar nenorėčiau kalbėti, nenoriu, kad šiuo... šiuo atveju būtų iškviestas daktaras Čiltonas. Ir patikėk, jis tikrai negali tiek daug išmanyti apie... apie tavo ligą, kaip tas garsusis daktaras, kur atvyksta rytoj iš Niujorko.

Poliana vis dar nebuvo įtikinta.

- Bet teta Pole, jeigu jūs *mylėjote* daktarą Čiltoną...

- Ką, Poliana? - šįkart jau rūščiai šūktelėjo teta Polė. O jos skruostai užsidegė raudoni.

- Sakau, jeigu jūs mylėjote daktarą Čiltoną ir nieko kito nemylėjot, - atsiduso Poliana, - tai man atrodo, jis būtų daug geriau negu svetimas daktaras, o be to, daktaras Čiltonas man labai patinka.

Bet tuo metu į kambarį įėjo slaugė, ir teta Polė su palengvėjimu greit pašoko ant kojų.

- Atleisk man, Poliana, - duslokai ištarė ji, - tačiau šįkart tau teks sutikti, kad nuspręščiau aš. Be to, viskas jau sutvarkyta. Niujorko daktaras rytoj atvyksta.

Tačiau išėjo taip, kad „rytoj“ Niujorko daktaras neatvyko. Paskutinę akimirką telegrama pranešė, kad kelionę neišvengiamai tenka atidėti dėl staugios paties daktaro ligos. Ši aplinkybė pastūmėjo Polianą vėl imti maldauti, kad vietoj jo būtų pakviestas daktaras Čiltonas, nes „dabar juk tai būtų labai suprantama“.

Bet kaip ir pirma, teta Polė purtė galvą ir sakė: „Ne, mieloji“, - labai ryžtingai, netgi dar labiau užsišpyrusi kartojo, jog padarys viską, kad nudžiugintų savo mieląją Polianą, bet tik ne tai.

Viena po kitos slinko laukimo dienos, ir iš tikrųjų atrodė, kad teta Polė daro viską (išskyrus tai), kas galėtų dukterėčiai suteikti malonumą.

- Nebūčiau patikėjęs, ir jūs nebūtumėt privertę manęs patikėti, - vieną rytą Nensė kalbėjo senajam Tomui, - bet dabar, atrodo, kiekvieną dieną, kiekvieną minutę panelė Polė taip ir laukia, ką gero dar galėtų padaryti tam nekaltam avinėliui - netgi ėleido pas ją kačiuką. Prieš savaitę ji už jokių pinigų neleisdavo nei Flufo, nei Bufo į kambarius, o dabar leidžia jiems vartaliotis po lovą, kad tik paneli Polianai būtų smagiau!

- O kai daugiau jau neturi ką daryti, ima judinti tuos stiklinius karulius kambario languose, kad nuo saulės spindulių prasidėtų „vaivorykštės šokis“, kaip kad sako tas nekaltas kūdikis. Tris kartus ji siuntė Timotį į Kobų šiltnamį parnešti šviežių gėlių, kai jau ir taip aplink pilna puokščių. Neseniai aš užėjau ją sėdinčią priešais lovą, ir slaugė darė jai šukuoseną, o panelė Poliana žiūrėjo ir nurodinėjo slaugei iš savo lovos, o jos akys švietė iš laimės. Ir tepadedu jai Dievas, bet dabar panelė Polė kasdien vaikšto su tokia šukuosena, - kad tik suteiktų džiaugsmo tam kūdikiui!

Senasis Tomas sukikeno.

- Na, bet mano protas sako, kad panelė Polė neatrodo blogiau, kai su tom garbanom ant kaktos, - sausiai tarė jis.

- Žinoma, ne, - oriai patvirtino Nensė. - Dabar ji visai kaip žmogus atrodo. Tiesą sakant, ji beveik...

- Na va, Nense! - šypsodamasis nutraukė ją senasis Tomas. - Prisimeni, ką tu atsakei, kai aš sykį pasakojau, jog ji buvo graži.

Nensė trūktelėjo pečiais.

- Ak, ji, žinoma, ne gražuolė. Bet turiu pripažinti, kad dabar ji visai kitaip atrodo su tais kaspinais ir nėriniais apie kaklą, kuriais panelė Poliana privertė ją pasipuošti.

- Aš tau juk sakiau, - linktelėjo sodininkas, - aš juk sakiau, kad ji visai... nesena.

Nensė nusijuokė.

- Na, prisipažįstu, kad dabar ji beveik nebepanaši į senę, kaip buvo pirma, kol panelė Poliana atvyko. Sakykite, pone Tomai, kas buvo jos mylimasis? Aš vis dar niekaip negaliu to išsiaiškinti - niekaip, niekaip!

- Niekaip? - kreivai šypsodamasis, paklausė seniokas. - Na, manau, kad niekaip ir nesužinosi... iš manęs.

- Ak, pone Tomai, pasakykite, dabar pat, - meilinosi mergina. - Matot, ne tiek jau daug žmonių aplink, kurių galėčiau pasiklausti.

- Galbūt ir nedaug. Bet vienas toks iš jų tikrai nepasakys, - šaipėsi senasis Tomas. Paskui šypsena jo veide netikėtai išnyko. - O kaip ji šiandien - ta mažylė?

Nensė palingavo galvą. Jos veidas irgi surimtėjo.

- Viskas taip pat, pone Tomai. - Niekas nepasikeitė, kiek aš matau. Turbūt ir kitiems taip matyti. Ji tiesiog guli, miega, kažką šneka, stengiasi šypsotis ir „džiaugtis“ dėl to, kad saulė leidžiasi arba mėnulis pakyla ar dar dėl ko nors tokio - kol, atrodo, tau širdis plyš iš skausmo.

- Aš žinau, ji taip „žaidžia“, Dieve sergėk jos širdelę, - sumirksėjęs linktelėjo senasis Tomas.

- Ji ir jums papasakojo apie tą... žaidimą?

- Ak, taip. Jau seniai man papasakojo. - Valandėlę sodininkas padvejojo, paskui kalbėjo toliau, o jo lūpos šiek tiek trūkčiojo. - Sykiū ėmiau burbėti, kad aš toks sulinkęs ir kuprotas, ir ką, tu manai, toji mažylė pasakė?

- Niekaip neatspėsiu. Manychiau, ji sugalvojo ką nors, dėl ko reikėtų džiaugtis!

- Taip ir buvo. Ji pasakė, jog aš, šiaip ar taip, galėčiau džiaugtis dėl to, kad man *nereikia taip labai lenktis, kai raviu žolę*, - nes aš jau savaime esu pasilenkęs.

Nensė širdingai nusijuokė.

- Na, aš nè kiek nesistebiu. Ji visada ką nors sugalvoja. Mes žaidžiame tą žaidimą beveik nuo pat pirmos dienos, nes ji neturėjo su kuo daugiau žaisti, nors ir paminėjo savo tetą.

- *Panelę Polę!*

Nensė sukikeno.

- Aš maniau, kad jūs nesat tokios prastos nuomonės apie šeiminkę, kaip aš, - tarstelėjo ji.

Senasis Tomas susitvardė.

- Aš tik pagalvojau, kad tai būtų ją... labai nustebinę... - išdidžiai paaiškino jis.

- Na, taip, manau, kad *tada* ir būtų nustebinę, - atšovė ji, - bet *dabar* negalėčiau to pasakyti. Dabar iš šeiminkės galima visko tikėtis - net ir to, kad ji pati imtų žaisti tą žaidimą!

- Bet nejaugi... mergaitė jai niekada nepapasakojo? Aš maniau, ji kiekvienam sutiktam apie tai kalba. Dabar, po tos nelaimės, aš visur apie tai tik ir girdžiu, - pasakė Tomas.

- Ne, apie žaidimą panelei Polei ji nepasakojo, - patvirtino Nensė. - Jau seniai panelė Poliana man sakė, jog ji negali apie tai pasakoti savo tetai, nes toji nenori nieko girdėti apie jos tėvelį. O tai buvo jos tėvelio žaidimas, ir, pasakodama apie jį, ji privalėtų paminėti ir savo tėvelį. Todėl niekad jai ir nepasakojo.

- Ak, suprantu, suprantu, - iš lėto palingavo galva seniokas. - Jie visą laiką buvo nusiteikę prieš tą jaunąją dvasininką, visi buvo prieš jį, nes jis atėmė iš jų panelę Dženę. O panelė Polė - tada ji buvo dar labai jauna - niekada jam negalėjo atleisti. Ji taip mylėjo panelę Dženę... tada. Suprantu, suprantu. Tai tikrai liūdna painiava, - atsiduso jis ir nusigręžė.

- Taip, tikrai... viena painiava, viena painiava, - dūšaudama pakartotojo Nensė ir patraukė atgal į virtuvę.

Nė vienam iš jų tos laukimo dienos nebuvo lengvos. Slaugė stengėsi būti linksma, bet jos akys buvo sunerimusios. Daktaras atvirai nervinosi ir nekantravo. Panelė Polė beveik nekalbėjo. Bet net ir dailios plaukų bangos apie veidą ir nėriniai apie kaklą negalėjo paslėpti to, kad ji kiekvieną dieną lysta ir blykšta. O dėl Polianos... Poliana mylavo šuniuką, glostė kačiuko galvelę, grožėjosi gėlėmis, valgė vai-

siaus ir drebučius, kuriuos jai atnešdavo. Ir siūsdavo gausybę linksmų atsakymų į meilės ir susirūpinimo laiškelių, kuriuos rasdavo prie savo lovos. Bet ir ji blyško ir lyso. O nervingi rankelių judesiai tik dar skaudžiau primindavo ramiai po antklode tyančias, kažkada tokias judrias, o dabar bejėges kojeles.

O dėl žaidimo... Poliana tomis dienomis sakė Nensei, kaip labai ji džiaugsis, kai vėl galės eiti į mokyklą, aplankyti poniją Snou, pamatyti poną Pendletoną ir pasivažinėti su daktaru Čiltonu. Panašu, kad ji nesuvokė, jog visi tie „džiaugsmi“ yra tolima ateitis, bet ne dabartis. Bet Nensė tai suvokė – ir, pasilikusi viena, verkdamo.

Praviros durys

Daktaras Mydas, specialistas, atvyko pavėlavęs lygiai savaitę. Jis buvo aukštas, plačiapetis, maloniomis pilkomis akimis ir linksmai šypsojosi. Polianai jis iškart patiko, ir ji jam tai pasakė.

- Jūs labai panašus į *mano* daktarą, - žaviai pridūrė ji.

- *Tavo* daktarą? - nustebo daktaras Mydas ir žvilgtelėjo į daktarą Voreną, kuris netoliese kalbėjosi su slauge. Daktaras Vorenas buvo žemas, rudaakis, su smailia ruda barzdele.

- Ak, tai ne jis mano daktaras, - atspėjusi jo mintį, nusišypsojo Poliana. - Daktaras Vorenas yra tetos Polės daktaras, o mano - daktaras Čiltonas.

- Ak taip! - keistoku balsu ištarė daktaras Mydas, žvelgdamas į panelę Polę, kuri, staiga nuraudusi, nususuko šalin.

- Taip, - Poliana kiek padvejojo, o paskui su jai būdingu atvirumu aiškino toliau. - Matot, aš visą tą laiką norėjau, kad mane apžiūrėtų daktaras Čiltonas, o teta Polė norėjo jūsų. Ji sakė, kad jūs daug

daugiau išmanote už daktarą Čiltoną apie... apie sulaužytas kojas – tokias kaip mano. Ir, žinoma, jeigu taip, aš dėl to galiu tik džiaugtis. Ar taip ir yra?

Kažkokia maloni išraiška perbėgo daktaro veidu, bet Poliana neįstengė jos suvokti.

– Tik laikas gali į tą klausimą atsakyti, – švelniai ištarė jis. Tada nelinksmi atsigręžė į daktarą Voreną, ką tik priėjusį prie lovos.

Vėliau visi kalbėjo, kad dėl visko buvo kaltas kačiukas. Iš tikrųjų, jeigu Flufas nebūtų užsispyręs ir nebūtų smarkiai stumtelėjęs letenėle ir nosimi neužsklęstų Polianos durų, durys pačios nebūtų tylutėliai prasivėrusios. O jeigu durys nebūtų prasivėrusios, Poliana nebūtų nugirdusi savo tetos žodžių.

Kambaryje stovėdami kalbėjosi abu daktarai, slaugė ir teta Polė. Polianos kambaryje Flufas strik-telėjo ant lovos ir sumurkė iš malonumo, o pro praviras duris atsklido aiški ir garsi tetos Polės skausmo aimana.

– Ne! Daktare, tik ne tai! Jūs nenorite pasakyti, kad... vaikas... *niekada nebevaikščios!*

Tada ir prasidėjo sąmyšis. Pirmiausia, iš miegamojo pasigirdo išgąstingas Polianos: „Teta Pole! Teta Pole!“ Paskui panelė Polė, išvydusi praviras duris ir

suvokusi, kad jos žodžius išgirdo Poliana, tyliai sudejavo ir nualpo – pirmą sykį savo gyvenime.

Slaugė, klyktelėjusi: „Ji išgirdo!“ – puolė prie prvirų durų. Abu gydytojai liko prie panelės Polės. Daktaras Mydas negalėjo išeiti: jis sugavo ant rankų alpstančią panelę Polę. Daktaras Vorenas bejėgis stovėjo šalia. Tik kai Poliana dar sykį skaudžiai šūktelėjo, o slaugė uždarė duris, abu vyrai liūdnam pažvelgė vienas kitam į akis ir prisiminė savo neatidėliotiną pareigą atgaivinti moteriškę daktaro Mydo rankose.

Polianos kambaryje slaugė išvydo ant lovos pilką murkiantį kačiuką, kuris tuščiai stengėsi pasimeilinti išbalusiai, paklaikusiom akim mergaitei.

– Panele Hant, prašau, man reikia tetos Polės. Man reikia jos tučtuojau! Greičiau! Prašau!

Slaugė uždarė duris ir skubiai prisiartino prie lovos. Ji buvo labai išblyškusi.

– Ji... ji šią akimirką negali ateiti, mieloji. Ji ateis... truputėlį vėliau. Ko reikia? Gal... gal aš galiu paduoti?

Poliana papurtė galvą.

– Aš noriu sužinoti, ką ji pasakė. Tuo pat. Ar jūs girdėjot, ką ji pasakė? Pakvieskite tetą Polę...

ji kažką pasakė. Aš noriu, kad ji man pasakytų, jog tai netiesa – netiesa!

Slaugė bandė kažką sakyti, bet neištengė. Jos veido išraiška dar labiau padidino Polianos siaubą.

– Panele Hant, jūs girdėjote, ką ji sakė! Tai *tiesa*! Ak, tai *tiesa*! Jūs nenorite pasakyti, kad aš... niekada nebevaikščiosiu?

– Iš tikrųjų, iš tikrųjų, mieloji... ne, ne! – šūkčiojo slaugė. – Jis greičiausiai... nežino. Jis galbūt suklydo. Juk žinot, visko pasaulyje atsitinka.

– Bet teta Polė sakė, kad jis žino! Ji sakė, jis išmano daugiau už visus apie... apie sulaužytas kojas, kaip mano!

– Taip, taip, žinau, mieloji, bet visi gydytojai kartais suklysta. Na... nebegalvok dabar apie tai – labai prašau, mieloji.

Poliana kaip paklaikusi sumosavo rankomis.

– Bet aš negaliu negalvoti, – sukūkčiojo ji. – Dabar tai vienintelis dalykas, apie kurį galvoju. Ak, panele Hant, kaip aš eisiu į mokyklą, kaip aš aplankysiu poną Pendletoną ir ponią Snou, ir... – Ji įkvėpė oro ir prapliupo gailiai raudoti. Bet staiga liovėsi, žvilgtelėjo į slaugę, ir naujas išgąstis šmėkstelėjo jos akyse. – Bet, panele Hant, jeigu aš negalėsiu vaikščioti, kaip aš galėsiu dėl ko nors... džiaugtis?

Panelė Hant nieko nežinojo apie tą „žaidimą“. Bet žinojo, kad ligonius reikia nuraminti, ir kuo greičiau. Nors ji pati buvo susijaudinusi ir susisielėjusi, jos rankose jau buvo paruošti raminamieji milteliai.

- Gerai, gerai, mieloji, išgerk šitą, - guodė ji, - tada mes pamažu nusiraminsim ir pažiūrėsime, ką toliau daryti. Labai dažnai reikalai būna ne tokie prasti, kaip atrodo, mieloji.

Poliana paklusniai paėmė vaistus ir užgėrė vandeniu iš stiklinės, kurią laikė panelė Hant.

- Žinau, tai skamba panašiai, kaip kad tėvelis sakydavo, - šluostydamosi ašaras, drebančiu balsu ištarė Poliana. - Jis sakydavo, kad visada gali būti dar blogiau, negu yra. Bet, manau, jis nėra girdėjęs sakant, kad niekad nebegalės vaikščioti. Aš neįsivaizduoju, ar gali būti dar blogiau negu tai. O jūs?

Panelė Hant neatsakė. Ji negalėjo nieko dabar pasakyti.

Du apsilankymai

Pranešti ponui Džonui Pendletonui apie daktaro Mydo išvadas buvo nusiųsta Nensė. Panelė Polė prisiminė žadėjusi perduoti žinią jam tiesiai iš namų. Negalėjo būti nė kalbos, kad ji eitų pas jį pati arba parašytų laiškelių. Tad ji sumojo siųsti Nensę.

Anksčiau Nensė būtų didžiai apsidžiaugusi išskirtine proga pamatyti tuos paslaptingus namus ir jų šeiminką. Bet šiandien jai per daug slėgė širdį, kad dėl ko nors džiūgautų. Per tas kelias minutes, kol laukė pasirodant pono Džono Pendletono, ji, tiesą sakant, beveik nė neapsižvalgė po namus.

- Aš esu Nensė, sere, - jam įėjus į kambarį, pagarbiai prisistatė ji, atsakydama į nustebusį jo žvilgsnį. - Panelė Harington atsiuntė mane pasakyti jums apie... panelę Polianą.

- Na ir?

Nors jis šiurkštokai teištare tuos du žodžius, Nensė nesunkiai pajuto už jų slypintį susirūpinimą.

- Jai nėra gerai, pone Pendletonai, - atsiduso ji.

- Jūs norėjot pasakyti... - Jis nutilo vidury sakinio, ir ji linktelėjo galvą.

- Taip, sere. Jis sakė, kad ji nebegalės vaikščioti - niekada.

Kambaryje kurį laiką spengė tylą. Tada vyriškis prabilo drebančiu iš susijaudinimo balsu.

- Vargšė... mažoji... mergytė! Vargšė... mažoji... mergytė!

Nensė žvilgtelėjo į jį ir išsyk pasruvo ašaromis. Ji nesitikėjo, kad šitas paniuręs, piktas, griežtas Džonas Pendletonas galėtų taip atrodyti. Po akimirkos jis vėl prabilo, vis dar tyliai ir netvirtai.

- Tai per daug žiauru - niekad nebešokti saulės atošvaitoj! Mano mažoji vaivorykštės mergaitė!

Ir vėl tylą. Bet staiga vyriškis paklausė:

- Ji pati, aišku, to dar nežino, tiesa?

- Žino, sere, - sukūkciojo Nensė, - ir dėl to viskas dar sunkiau. Ji nugirdo - kad ji prasmegtų, ta katė! Atleiskite, sere, - skubiai atsiprašė mergina. - Viskas tik dėl to, kad katė stumtelėjo ir atvėrė duris, ir panelė Poliana nugirdo juos kalbant. Taip ji ir sužinojo.

- Vargšė... mažoji... mergytė! - vėl atsiduso vyriškis.

- Taip, sere. Jūs taip ir pasakytumėt, sere, jeigu ją pamatytumėt, - dūsavo Nensė. - Kai ji tai sužinojo, aš ją mačiau tik du kartus, bet abu kartai mane prislėgė. Matot, jai viskas taip netikėta ir nauja, kad dabar ji visą laiką ir tegalvoja, ko ji nebegalės daryti. Ji sielojasi ir nebesitiki, jog galės dėl ko nors džiaugtis. Nors galbūt jūs nė nežinote apie tą žaidimą, - atsiprašydama nutilo Nensė.

- Tą „džiaugsmo žaidimą“? - paklausė vyriškis. - Ak, taip, man jinai papasakojo.

- Ak, papasakojo! Na, aš manau, kad ji beveik visiems žmonėms apie jį pasakojo. Bet, matot, dabar ji... ji pati nebesugeba jo žaisti ir dėl to labai sielojasi. Ji sakosi negalinti nieko, ničnieko sugalvoti, kad džiaugtųsi, negalėdama vaikščioti.

- Ir kaip jau ten gali džiaugtis? - beveik įtūžęs pratrūko vyriškis.

Nensė perkėlė svorį ant kitos kojos.

- Ir man taip atrode, pakol atėjo galvon, kad būtų daug lengviau, jeigu ji rastų dėl ko džiaugtis. Taigi aš... aš pabandžiau jai priminti.

- Jai priminti? Ką? - Džono Pendletono balsas vis dar skambėjo nekantriai.

- Na, kaip ji kitus žmones mokė to žaidimo - ponią Snou ir kitus, ir ką jiems patardavo. Bet vargšėlė tik

verkia ir sako, kad kažkodėl tai ne tas pats. Sako, lengva *patarti* amžiniems ligoniams, dėl ko jie galėtų džiaugtis, bet visai kas kita, kai tu pati esi amžina ligonė ir pačiai reikia tai daryti. Sako, ji sau vis kartoja ir kartoja, jog džiaugiasi, kad kitiems žmonėms nėra taip, kaip jai. Bet visą tą laiką jai vis tiek neiš-eina iš galvos mintis, kad ji nebegalės vaikščioti.

Nensė nutilo. Vyriškis irgi nieko nesakė. Jis sėdėjo, užspaudęs delnais akis.

- Tada pabandžiau jai priminti, kaip ji sakė, kad kuo sunkiau, tuo... tuo smagiau tą žaidimą žaisti, - vėl pradėjo pasakoti ji monotonišku balsu. - Bet ji sako, jog visai kas kita - kai iš *tikrųjų* sunku. Bet man metas eiti, sere, - staiga pakeitė kalbą Nensė.

Prie durų ji stabtelėjo, atsigręžė ir nedrąsiai paklausė:

- Turbūt aš negaliu pasakyti panelei Polianai, kad... kad jūs matėtės su Džimiu Bynu, ar ne, sere?

- Nesuprantu, kaip galėtum jai tai pasakyti, jeigu aš jo nesu matęs, - trumpai atsakė vyriškis. - Kodėl?

- Nieko, sere, tik... tik, matot, tai vienas iš tų dalykų, dėl kurių ji sielojasi, - kad dabar nebegalės atvesti jo pas jus. Sakė, vieną sykį jau norėjusi jį atvesti, bet jis tą dieną ne per geriausiai atrodė, todėl pabijojusi, kad jums jis išvis nepasirodys toks

„vaiko juokas“, kokį vaizduojatės. Gal jūs ir suprantat, ką ji norėjo pasakyti, aš tai ne, sere.

- Taip, aš žinau... ką ji norėjo pasakyti.

- Gerai, sere. Ji labai norėjo vėl jį atvesti, kaip sakė, ir parodyti jums, koks jis iš tikro mielas vaikas. O dabar... nebegali! Kad jis prasmegtų, tas automobilis! Dovanokite, sere. Sudie! - Ir Nensė išsmuko pro duris.

Nereikėjo daug laiko, kad visas Beldingsvilio miestas sužinotų, jog garsusis Niujorko daktaras pasakė, kad Poliana Vitjer nebegalės vaikščioti. Ir, žinoma, miestas kaip niekad smarkiai sujudo. Beveik kiekvienas iš matymo pažinojo tą pailgą strazdanotą veidelį, kuris sveikinantis visad šypsodavosi. Ir beveik kiekvienas žinojo tą „žaidimą“, kuri žaidė Poliana. Tik pamanykit, negi jau niekad to šypsančio veidelio nematys gatvėse, jau niekad tas linksmas balselis nebeskatins džiaugtis dėl kokio menko kasdieninio įvykio! Sunku buvo tuo patikėti, neįmanoma, žiauru.

Virtuvėse, svetainėse, pasirėmusios ant tvorų moterys tai aptarinėjo ir nesislėpdamos ašarojo. Vyrai, susitikę gatvėje ant kampo ar stovinėdami parduotuvėse, irgi apie tai kalbėjo ir ašarojo - nors ir ne taip atvirai. Ir kalbų, ir ašarų dar padaugėjo,

kai žaibo greitumu pasklido graudus Nensės pasakojimas, jog Poliana, akis į akį susidūrusi su savo nelaime, labiausiai aimanuoja dėl to, kad nebemokės žaisti to žaidimo, – kad dabar jau neberas dėl ko džiaugtis.

Tada kažkoku būdu Polianos draugams greičiausiai dingtelėjo ta pati mintis. Vos ne tuoj pat Haringtonų sodybos šeimininkė, didžiai nustebusi, pradėjo atsakinėti į skambučius: iš pažįstamų ir nepažįstamų; iš vyrų ir moterų, ir vaikų – daugelis iš jų panelei Polei nė neatrodė gali būti pažįstami su jos dukterėčia.

Kai kas atėjo į namus pasėdėti penkias ar dešimt minučių. Kai kurie varžydamiesi stoviniavo ant priebučio laiptelių, vyrai maigydami skrybėles, moterys – rankinukus. Kai kas atnešdavo knygą, puokštę gėlių ar kokią skanėstą gomuriui pamaloninti. Kai kurie nuoširdžiai verkė. Kiti nususukdavo ir garsiai šnypšdavosi nosį. Bet visi labai susirūpinę teiravosi apie sužeistąją. Ir visi siuntė jai kokių nors naujienų – tos naujienos po kurio laiko ir išjudino panelę Polę.

Pirmiausia atėjo ponas Džonas Pendletonas. Šiandien jis buvo be ramentų.

- Nereikia jums nė sakyti, kaip aš esu sukrėstas, - bemaž šiurkštokai prabilo jis. - Bet negi... nieko negalima padaryti?

Panelė Polė beviltiškai mostelėjo ranka.

- Ak, mes, žinoma, visą laiką ką nors „darome“. Daktaras Mydas paskyrė tam tikras procedūras ir vaistų, kurie galėtų padėti. Daktaras Vorenas, žinoma, paraidžiui viską vykdo. Bet... daktaras Mydas nesuteikė beveik jokių vilčių.

Nors buvo ką tik įėjęs, Džonas Pendletonas staiga pakilo. Jo veidas buvo baltutėlis, o lūpos kietai sučiauptos. Panelė Polė, pažvelgusi į jį, puikiai suprato, kodėl jam sunku ilgiau išbūti jos akivaizdoje. Prie durų jis atsigrėžė.

- Aš noriu Polianai perduoti žinią, - pasakė jis. - Malonėkit jai pasakyti, kad aš mačiausi su Džimiu Bynu ir... ir kad jis netrukus apsigyvens mano namuose. Pasakykit jai, aš viliuosi, kad ji... *apsidžiaugs* sužinojusi, jog aš jį tikriausiai išisūnysiu.

Vieną akimirką panelė Polė prarado savo įprastą, gerai išsiugdytą savitvardą.

- Jūs išisūnysite Džimį Byną! - žioptelėjo ji.

Vyriškis kilstelėjo galvą.

- Taip. Manau, kad Poliana tai supras. Jūs jai papasakokit. Pamaniau, kad ji... *apsidžiaugs*?

- Na, taip... žinoma, - nutęsė panelė Polė.

- Dėkoju, - nusilenkė Džonas Pendletonas ir apsisukęs išėjo.

Panelė Polė stovėjo vidury kambario tyli ir sutrikusi, vis dar žvelgdama jam įkandin. Net ir dabar ji vos galėjo patikėti tuo, ką išgirdo. Džonas Pendletonas *įsisūnys* Džimį Byną? Džonas Pendletonas, tas turtingas, nepriklausomas vienišius, pagarsėjęs šykštumu ir didžiausiu savanaudiškumu, *įsisūnys* mažą berniuką - ir dar tokį berniuką? Nuostabos persmelktu veidu panelė Polė užlipo laiptais į Polianos kambarį.

- Poliana, turiu tau naujienų iš pono Džono Pendletono. Jis ką tik čia buvo. Prašė tau pasakyti, kad priėmė į savo namus Džimį Byną. Ir sakė pamanęs, kad tu apsidžiaugsi, tai išgirdusi.

Susimąstęs Polianos veidelis staiga nušvito.

- Apsidžiaugsiu? Apsidžiaugsiu? Na, aš tikrai džiaugiuosi! Ak, teta Pole, aš taip norėjau surasti Džimiui vietą - o tai tokia nuostabi vieta! Be to, aš džiaugiuosi ir dėl pono Pendletono. Matot, dabar jis galės girdėti vaiko juoką.

- Girdėti... ką?

Poliana susigėdusi išraudo. Ji buvo pamiršusi, kad tetai Polei taip ir nepapasakojo apie pono Pen-

dletono troškimą ją įsidukrinti. Ir, žinoma, dabar ji nenorėtų prisipažinti, kad kažkada išdrįso pagalvoti, ar nepalikus jos – savo brangiosios tetos Polės!

– Vaiko juoką, – skubotai pakartojo Poliana. – Matot, sykį ponas Pendletonas man pasakė, kad tik moters rankos ir širdis arba vaiko juokas gali namą paversti namais. Ir dabar jis tai turi – vaiko juoką.

– Ak, štai kaip, – švelniai pasakė panelė Polė. Ir ji suvokė daugiau negu pati Poliana. Ji suvokė, kad Poliana turėjo atlaikyti tam tikrą spaudimą, kai buvo įkalbinėjama tapti tuo „vaiko juoku“, kuris tą didingą pilkų akmenų statinį paverstų namais. – Ak, štai kaip, – baigė ji, staiga akyse pajutusi ašaras.

Bijodama, kad teta neužduotų dar keblesnių klausimų, Poliana paskubėjo nutraukti pokalbį apie Pendletono namus ir jų šeimininką.

– Ir daktaras Čiltonas taip sako – na, kad reikia moters rankų ir širdies arba vaiko juoko, kad namai būtų tikri namai, – pridūrė ji.

Panelė Polė atsilošė iš nuostabos.

– *Daktaras Čiltonas!* Kaip tu apie tai sužinojai?

– Jis pats man taip aiškino. Tada, kai sakė, kad gyvena tiesiog kambariuose – ne namie.

Panelė Polė nieko neatsakė, ji žvelgė pro langą į toli.

- Tada aš paklausiau, kodėl gi jis jų neturi - na, tų moters rankų ir širdies, kad būtų tikri namai.

- Poliana! - staiga atsigręžė panelė Polė. Jos skruostai degė raudoniu.

- Taip, aš paklausiau. Jis atrodė toks... toks sielvartingas.

- Ir ką jis... atsakė? - paklausė panelė Polė, atrodo, įveikusi savy tam tikrą jėgą, draudusią jai šito klausti.

- Iš pradžių jis nieko neatsakė, paskui labai tyliai ištarė, kad ne visada žmogus gauna tai, ko trokšta.

Valandėlę tyrojo tyla. Panelė Polė vėl nususuko į langą. Skruostai vis dar degė raudoniu.

Poliana atsiduso.

- Bet jis iki šiol geidžia vienos širdies, ir aš taip norėčiau, kad pagaliau ją gautų.

- Iš kur tu tai žinai, Poliana?

- Kadangi vėliau, vieną dieną jis dar kai ką pasakė. Jis ir vėl kalbėjo tyliai, bet aš išgirdau. Jis tada sakė, kad visą pasaulį atiduotų už vienos moters rankas ir širdį. Ak, teta Pole, kas jums? - Teta Polė pašoko ir puolė prie lango.

- Nieko, mieloji. Norėjau sukeisti vietomis karulius, - atsakė teta Polė, o jos veidas dabar buvo viena ugnis.

Žaidimas ir žaidėjai

Netrukus po antrojo Džono Pendletono apsilankymo vieną popietę užsuko Milė Snou. Milė Snou iki tol nebuvo lankiusis Haringtonų sodyboje. Kai į kambarį įžengė panelė Polė, ji nuraudo ir susidrovėjo.

- Aš... aš atėjau pasiteirauti apie mergaitę, - išmikčiojo ji.

- Jūs labai maloni. Ji laikosi maždaug vienodai. O kaip jūsų mama? - išvargusiu balsu atitarė panelė Polė.

- Štai dėl to aš ir atėjau. Atėjau paprašyti, kad pasakytumėt panelei Polianai, - jaudindamasi ir padrikai prakalbo mergina. - Mes manom, tai... tai taip baisu... labai baisu, kad mažylė nebegalės vaikščioti. Ir kai ji mums tiek gero padarė... Na, mano mamai, - kad išmokė ją to žaidimo ir visa kita. Ir kai išgirdom, kad dabar ji pati nebegalės jo žaisti... vargšė mažutė! Tikrai negaliu suvokti, kaip ji ištvėria... tokiom aplinkybėm! Bet kai mes viską prisimėm, ką ji mums sakė, tai pagalvojom, kad jeigu ji žinos, kiek gero mums yra padariusi, gal nuo to jai

pačiai bus lengviau... pamėginti žaisti tą žaidimą, gal ji apsidžiaugs, bent truputėlį apsidžiaugs... – Milė susipainiojusi nutilo ir, rodos, laukė, kad prabiltų panelė Polė.

Panelė Polė sėdėjo ir mandagiai klausėsi, bet jos akyse atsispindėjo nuostaba. Ji suprato gal vos pusę iš to, ką dabar girdėjo. Prisiminė visą laik žinojusi, kad Milė Snou yra „keista“, bet nesitikėjo, kad ji bemaž silpno proto. Tačiau niekaip kitaip ji negalėjo sau paaiškinti to nerišlaus, nelogiško, beprasmiškos žodžių srauto.

Ji tuoj pat pasiskubino užpildyti susidariusią pauzę.

– Aš, atrodo, nevisiškai supratau, Mile. Tai ką iš tikrųjų jūs norėjote perduoti mano dukterėčiai?

– Taip, aš noriu, kad jūs jai persakytumėt, – karštligiškai atsiliepė mergina, – jog ji turi suvokti, kiek daug mums yra padariusi. Aišku, kai ką ji pati jau suvokė, nes buvo pas mus ir matė, kad mama pasidarė kitokia, bet tegul žino, kad ji labai labai pasikeitė, ir aš taip pat. Aš irgi kitokia. Aš irgi truputėlį... bandžiau žaisti tą žaidimą.

Panelė Polė suraukė kaktą. Ji ketino klausti, ką gi reiškia tas „žaidimas“, bet nebuvo kaip. Milė vėl pratrūko bemaž nervingu žodžių srauto.

- Suprantat, anksčiau mamai niekas neįtikdavo. Ji visada norėdavo kitaip. Ir, tiesą sakant, kažin ar galima ją kaltinti, kai... tokios aplinkybės. Bet dabar ji jau leidžia man palikti atitrauktas užuolaidas ir domisi kitais dalykais: kaip ji atrodo, kokie jos naktiniai marškiniai ir visa kita. Ir ji dabar pradėjo megzti visokius mažmožius: juosteles, antklodėles – mugėms, ligoninėms. Ir ji tiek įnikusi ir taip *džiaugiasi*, kad gali tai daryti! O viskas juk dėl panelės Polianos, nes tai ji pasakė mamai, kad toji galėtų džiaugtis, jog turi rankas ir pirštus. O tada mama iškart ir ėmė galvoti, kodėl ji nieko su tom rankom nedaro. Ir pradėjo daryti – na, pradėjo megzti. Ir jūs neišivaizduojat, kaip dabar pasikeitė jos kambarys, kai jame pilna raudonų, mėlynų, geltonų vilnonių siūlų, ir tie karuliai languose, kuriuos irgi ji įtaisė. Tikrai, iškart geriau pasijunti, kai dabar įeini į jos kambarį. O anksčiau aš jo taip bijodavau, nes jis buvo tamsus ir niūrus, o mama vis būdavo tokia... na, nelaiminga.

- Taigi va, mes ir norime, kad pasakytumėt panelei Polianai, jog mes suprantam, kad visa tai jos dėka. Ir prašom perduoti, kad mes taip džiaugiamės su ja susipažinę, ir pamanėm, galbūt, tai žinodama, ji irgi truputėlį pasidžiaugs su mumis susipažinusi.

Ir... ir... viskas, – atsiduso Milė ir pašoko ant kojų. – Ar pasakysite jai?

– Žinoma, taip, – sumurmėjo panelė Polė, svartydama, kiek iš tos didingos paskaitos ji sugebės prisiminti.

Tie du Džono Pendletono ir Milės Snou apsilankymai buvo tik pirmieji iš daugelio. Ir visada būdavo prašoma ką nors pasakyti Polianai – ir tokių keistų dalykų, kad panelei Polei galvosūkių kasdien vis daugėjo ir daugėjo.

Vieną dieną užsuko našlė Benton. Panelė Polė ją gerai pažinojo, tačiau viena pas kitą jos niekad nesilankydavo. Iš kitų žmonių ji žinojo, kad tai viena liūdniausių moterėlių visame mieste – visad juodai apsirengusi. Tačiau šiandien ponია Benton buvo pasirišusi melsvą kaklajuostę, o akyse blizgėjo ašaros. Ji kalbėjo apie savo širdgėlą ir siaubą dėl tos avarijos. O paskui droviai paklausė, ar negalėtų pamatyti Polianos.

Panelė Polė papurtė galvą.

– Atleiskite, bet kol kas pas ją nieko neleidžiame. Galbūt... po kurio laiko...

Ponia Benton nusišluostė ašaras, pakilo ir pasuko durų link. Bet kai jas beveik priėjo, staiga sugrižo atgal.

- Panele Harington, gal jūs jai... kai ką pasakytumėt, - sumikčiojo ji.

- Žinoma, ponია Benton. Mielai tai padarysiu.

- Prašom jai pasakyti, kad... kad aš ją užsirišau, - pasakė ji, pirštu rodydama melsvą juostą pakaklėje. Paskui, pamačiusi menkai slepiamą panelės Polės nuostabą, pridūrė: - Jūsų mergaitė taip ilgai įkalbinėjo mane pasipuošti kuo nors spalvingu, ir pamaniau, kad ji apsidžiaugs sužinojusi, jog aš pagaliau pasiryžau. Ji vis sakydavo, kad Fredis labai apsidžiaugtų, tai pamatęs. Matot, Fredis - tai *viskas*, ką aš turiu. O kiti turi viską... - Ponía Benton palingavo galvą ir apsigrėžė. - Jeigu jūs tai pasakysite Polianai... ji supras. - Ir uždarė duris.

Tą pačią dieną, truputį vėliau atėjo dar viena našlė - bent jau apsirengusi buvo kaip našlė. Panelė Polė jos visai nepažinojo. Ir pagalvojo sau, iš kur Poliana galėjo ją pažinoti. Prisistatė kaip „ponía Tarbel“.

- Jums aš, žinoma, svetima, - iškart prabilo ji. - Bet jūsų dukterėčiai Polianai aš nesvetima. Visą vasarą gyvenu viešbutyje ir kiekvieną dieną turiu dėl savo sveikatos daug vaikščioti. Per tuos pasivaikščiojimus aš ir sutikau jūsų dukterėčią - ji tokia miela mergaitė! Norėčiau, kad jūs suprastumėt, ką ji

man reiškia. Čia atvykusi aš buvau labai prislėgta, o jos šviesus veidelis ir džiugesys man priminė... mano dukrą, kurios netekau prieš keletą metų. Mane taip sukrėtė žinia apie jūsų nelaimę. Ir kai tik sužinojau, kad ji nebegalės vaikščioti ir kad ji labai nelaiminga, nes daugiau nebegalės džiaugtis – vargšas vaikas! – aš turėjau ateiti pas jus.

– Jūs labai maloni, – sumurmėjo panelė Polė.

– Bet tai jūs labai maloni, – tuo pačiu atsakė moteris. – Aš... aš norėčiau, kad jūs jai perduotumėt mano žodžius. Gerai?

– Žinoma.

– Taigi gal jūs jai pasakytumėt, kad ponია Tarbel dabar labai džiaugiasi. Suprantu, tai skamba keistai, ir jūs nieko nesuprantate. Bet... jeigu leisite man, aš nenorėčiau nieko aiškinti, – moters veide išryškėjo liūdesio raukšlės, ir ji jau nebesišypsojo. – Jūsų dukterėčia supras, ką tai reiškia. Aš tiesiog pajutau, kad privalau jai tai pasakyti. Dėkoju, ir atleiskite man už nemandagų apsilankymą, – atsiprašė ji išeidama.

Dabar jau visiškai nežinodama nė ką begalvoti, panelė Polė nuskubėjo laiptais pas Polianą.

– Poliana, ar tu pažįsti poniją Tarbel?

– Taip. Man labai patinka ponია Tarbel. Ji ligota ir labai liūdna. Ir gyvena viešbutyje. Ir labai daug

vaikščioja. Mes abidvi vaikščiojame. Norėjau pasakyti... vaikščiodavome, – užsikirto Poliana, ir dvi didžiulės ašaros nusirito jos skruostais.

Panelė Polė paskubom krenkštelėjo.

– Na, ji ką tik čia buvo, mieloji. Liepė tau pasakyti... bet gal tu man paaiškintum, ką visa tai reiškia? Liepė tau pasakyti, kad ponია Tarbel dabar labai džiaugiasi.

Poliana tyliai pliaukštelėjo delnais.

– Ji tikrai taip pasakė? Ak, kaip aš džiaugiuosi!

– Bet Poliana, ką ji turėjo galvoje?

– Na, tai toks žaidimas, ir... – Poliana staiga nutilo ir prispaudė pirštus prie lūpų.

– Koks žaidimas?

– N-nieko ypatingo, teta Pole. Tai yra... aš negaliu to paaiškinti, nepaminėdama vieno dalyko, kuris... kurio negaliu minėti.

Ant liežuvio galo jau kybojo kitas klausimas, bet panelė Polė pamatė savo dukterėčios veide aki-vaizdų sielvartą, ir žodžiai liko neištarti.

Didžiausias netikėtumas ištiko netrukus po ponios Tarbel apsilankymo. Jis pasirodė jaunos moters nenatūraliai nurausvintais skruostais ir geltonai dažytais plaukais pavidalu. Toji moteris avėjo aukštakulniais bateliais ir buvo pasipuošusi pigiais

blizgučiais. Apie tą jauną moterį panelė Polė labai gerai žinojo iš nuogirdų ir tiesiog pasipiktino, išvydusi ją po Haringtonų namų stogu.

Panelė Polė net rankos jai nepadavė. Netgi žengtelėjo keletą žingsnių atgal, kai išvydo ją kambaryje.

Moteriškė iškart atsistojo. Jos akys buvo paraudusios, lyg ką tik būtų verkusi. Beveik reikalaudama ji paklausė, ar negalėtų trumpam pamatyti mažąją mergaitę Polianą.

Panelė Polė pasakė, kad ne. Ji prabilo labai griežtai, bet paskui kažkaip maldaujančios tos moters akys privertė ją visai žmogiškai pridurti, kad dar niekam neleidžiama lankyti Polianos.

Moteris kiek padvejojo, paskui prakalbo šiurkštoku balsu, o jos smakras vis dar buvo šiek tiek begėdiškai pakeltas.

- Aš esu ponia Paison - ponia Toma Paison. Įtariu, kad jūs esate girdėjusi apie mane - daugelis žmonių mieste yra girdėję. Ir turbūt daug kas iš to, ką girdėjote, yra netiesa. Bet tiek to. Aš atėjau dėl mažosios mergaitės. Išgirdau apie tą nelaimę ir... ir buvau labai sukrėsta. Praeitą savaitę išgirdau, kad ji nebegalės vaikščioti ir... Ak, kad aš galėčiau jai atiduoti savo niekam nereikalingas kojas. Bėginėdama jomis, ji per vieną valandą atneštų daugiau

naudos, negu aš per šimtą metų. Bet tiek to. Kiek pastebėjau, ne visada sveikos kojos tenka tam, kuris sugebėtų jomis pasinaudoti.

Ji nutilo, atsikrenkštė, bet kai vėl prabilo, balsas vis tiek buvo kimus.

- Galbūt jūs ir nežinote, bet aš tą jūsų mažylę esu mačiusi daugybę kartų. Mes gyvename prie Pendletono kalvos kelio, o ji dažnai pro ten praeidavo, bet kartais ir *nepraeidavo* pro šalį. Ji užsukdavo į mūsų namus pažaisti su vaikais ir pasišnekėti su manim ir mano žmogum, kai jis būdavo namie. Panašu, kad jai tai patikdavo, ir mes patikdavom. Spėju, jog ji nežinojo, kad jos aplinkos žmonės paprastai nesilanko pas tokius kaip aš. Ko gero, panele Harington, jeigu ir kiti dažniau lankytusi, tokios rūšies žmonių, kaip aš, būtų mažiau, - su netikėtu kartėliu pridūrė ji.

- Kaip jau yra, taip, bet ji užeidavo. Ir jai nuo to nieko blogo neatsitiko, o mums ji padarė daug gera - labai daug gera. Ji nė pati nesupranta, kiek daug - ir negali suprasti. Nes jeigu suprastų, suprastų ir dar kai ką, o to aš visiškai nenoriu.

- Bet taip jau yra. Šie metai mums buvo labai sunkūs - dėl kelių dalykų. Mes buvom paskendę skoloje ir nevilty - aš ir mano žmogus, ir pasirengę... viskam. Maždaug tuo metu turėjo prasidėti mūsų

skyrybos, o vaikai būtų... na, nè nežinojom, ką reikėtų daryti su vaikais. Ir tada ta nelaimė, ir žinia, kad mažoji mergaitė nebegalės vaikščioti. Tada mes ėmėm prisiminti, kaip ji užeidavo pasėdėti ant mūsų slenksčio ir su vaikais pažaisti, ir... tiesiog pasidžiaugti. Ji visą laik dėl ko nors džiaugdavosi. Vieną dieną ji mums pasakė, kodėl taip yra, ir papasakojo apie tą žaidimą. Netgi bandė mus įkalbėti, kad jį žaistumėm.

- Taigi, dabar mes išgirdome, kad ji graužiasi dėl savo nelaimingo gyvenimo, nes nebegali žaisti - neberanda daugiau dėl ko džiaugtis. Ir todėl aš šiandien atėjau jai pasakyti, kad gal ji gali nors kiek pasidžiaugti dėl mūsų, nes mes nutarėm laikytis vienas kito ir patys žaisti tą žaidimą. Aš žinau, kad ji džiaugsis, nes ji būdavo tokia jautri, kai mes kartais imdavom žodžiutis. Negaliu pasakyti, kad jau pajutau, kiek tas žaidimas mums padeda, bet galbūt padės. Šiaip ar taip, mes pamėginsim, nes... ji šito labai norėjo. Ar jūs jai pasakysit?

- Taip, aš jai pasakysiu, - pusbalsiu pažadėjo panelė Polė. Tada veržliai žengtelėjo priekin ir ištiesė ranką. - Ir ačiū, kad atėjote, ponios Paison, - pasakė ji labai paprastai.

Iškeltas smakras nusileido žemyn, lūpos pastebimai virptelėjo. Kažką neaiškiai sumurmėjusi, ponia Paison nežiūrėdama pagriebė ištiestą ranką, apsiskuko ir išskubėjo pro duris.

Vos tik durys spėjo užsitrenkti, panelė Polė jau stovėjo virtuvėje priešais Nensę.

- Nense!

Panelės Polės balsas buvo griežtas. Nuo tų keistų, nei šiokių nei tokių per pastarąsias dienas vizitų, ypač šiandieninio, jos nervai buvo tokie įtempti, kad, rodės, tuoj trūks. Dar nė sykio po Polianos nelaimės Nensė nebuvo girdėjusi šeimininkės šaukiant taip rūščiai.

- Nense, gal *tu* man pasakysi, koks tas absurdiškas žaidimas, apie kurį visas miestas tauškia? Ir ką mano dukterėčia turi su juo bendra? Kodėl visi, pradedant Mile Snou ir baigiant ponia Toma Paison, prašo jai pasakyti, jog jie „dabar jau jį žaidžia“? Kiek aš suprantu, apie pusė miesto staiga pasirišo melsvus kaspinus, šeimos liovėsi rietis arba ėmė domėtis kuo nors, kas jiems anksčiau visiškai nerūpėjo - ir visa tai dėl Polianos. Aš pabandžiau jos pačios apie tai paklausti, bet ne kažin ką teištečiau - žinoma, aš dabar ir nenoriu labai jos trikdyti. Bet vakar vakare ji tau kai ką pasakė, ir aš nusprendžiau, kad ir tu

esi į visa tai įtraukta. Tad gal tu man pasakysi, ką tai reiškia?

Panelė Polė labai nustebė ir išsigando, kai Nensė staiga puolė į ašaras.

- Tai reiškia, kad nuo praeito birželio tas nekaltas kūdikis tik tai ir darė, kad visas miestas džiaugtųsi, o dabar žmonės stengiasi atsilyginti tuo pačiu.

- Džiaugtis... kuo?

- Tiesiog džiaugtis! Tai toks žaidimas.

Panelė Polė treptelėjo koja.

- Tu suki uodegą, kaip ir visi kiti, Nense? Koks žaidimas?

Nensė kilstelėjo smakrą ir pažvelgė savo šeimininkei tiesiai į akis.

- Aš papasakosiu jums, madam. Tai toks žaidimas, kurio Polianą išmokė tėvelis. Sykį misijos siuntoje jai atsiuntė du ramentus, o ji visa širdele troško lėlės ir, žinoma, kaip ir kiekvienas vaikas, ėmė verkti. Ir turbūt tada jos tėtis jai pasakė, jog gyvenime ir pačiu blogiausiu atveju žmogus randi dėl ko pasidžiaugti; taigi ji galėtų džiaugtis dėl tų ramentų.

- Džiaugtis dėl... ramentų?! - Panelė Polė vos sutramdė kūktelėjimą, pagalvojusi apie ten, viršuj, bejėgiškai lovoje tysančias kojas.

- Taip, taip. Aš irgi taip paklausiau, ir Poliana taip paklausė. O jis tada ir pasakė, jog ji galėtų *džiaugtis, kad jai tų ramentų nereikia*.

- A-ak! - šūktelėjo panelė Polė.

- Ir nuo to laiko, ji sakė, jie ėmė nuolat taip žaisti - imdavo ir sugalvodavo, dėl ko būtų galima džiaugtis. Ir ji sakė, kad kiekvienas gali taip daryti, ir kad tikrai ne taip baisiai liūdna be lėlės, kai džiaugiesi, jog tau nereikalingi ramentai. Jie tą žaidimą pavadino „Taigi džiaukis“. Tai štai koks tas žaidimas, madam. Ji nuo to laiko jį ir žaisdavo.

- Bet kaip... kaip... - panelė Polė bejėgiškai nutilo, nesuvokdama, ką sakyti.

- Ir jūs tiesiog nustebtumėt, pamačiusi, kaip greitai jis veikia, madam, - toliau kalbėjo Nensė beveik su tokiu pat įkvėpimu, kaip ir pati Poliana. - Ak, kad galėčiau jums apsakyti, kiek daug gero ji padarė mano mamai ir kitiems namiškiams. Prisimenat, ji du kartus buvo su manim jų aplankyti. Ir mane pačią ji daugybę sykių pamokė džiaugtis - ir dėl mažų, ir dėl didelių dalykų. Ir nuo to tikrai palengvėjo. Na, pavyzdžiui, mane perpus mažiau erzina vardas Nensė, nes, kaip ji patarė, dabar aš džiaugiuosi, jog mano vardas nėra Hypsiba. Ir dar, aš

labai nekęsdavau pirmadienių. O ji tikrai išmokė mane jais džiaugtis.

- Džiaugtis... pirmadieniais!

Nensė nusijuokė.

- Suprantu, kad tai skamba labai kvailai. Bet tuoj paaiškinsiu. Taigi tas nekaltas kūdikis sužinojo, kad aš baisiai nemėgstu pirmadienio rytmečio. Ir štai ką vieną dieną atėjusi ji man pasakė: „Vis dėlto, Nense, aš manau, kad tu turėtum džiaugtis pirmadieniais labiau negu bet kuria kita savaitės diena, nes visada prieš akis dar ištisa savaitė, kol ateis kitas pirmadienis“. Ir tikrai, nuo to laiko kiekvieną pirmadienio rytą aš taip ir pagalvoju – ir tai visada man padeda. Na, aišku, taip galvodama aš visada juokiuosi pati iš savęs, bet juk žinote, kad juokas žmogui ir padeda – dar ir kaip!

- Bet kodėl ji... *man* nepapasakojo to žaidimo? – lėtai ištarė panelė Polė. – Kodėl ji kalbėjo taip nesuprantamai, kai aš jos paklausiau?

Nensė paabejojo, ar reikia sakyti.

- Dovanokit man, panele, bet jūs liepėte jai niekada neminėti savo tėvelio, todėl ji ir negalėjo jums papasakoti. Matot, tai yra jos tėvelio žaidimas.

Panelė Polė prikando lūpą.

- Ji labai norėjo jums papasakoti, pačiai pirmajai, - truputį varžydamasi, aiškino Nensė. - Na, kad turėtų su kuo ją žaisti. Dėl to aš ir pradėjau - kad jai būtų su kuo.

- O... o visi kiti? - virptelėjo panelės Polės balsas.

- O! Manau, kad dabar beveik kiekvienas žino tą žaidimą. Bent jau sprendžiant iš to, kad visur, kur tik nueinu, apie ją girdžiu. Aišku, daug kam papasakojo ji pati, paskui ir kiti išgirdo. Juk žinot, reikia tik pradėti, kalbos greitai pasklinda. O ji visada taip šypsodavosi ir būdavo tokia maloni su visais, ir... ir pati visą laiką tokia linksma, kad niekas jai neatsi-
spirdavo. Dabar, po tos nelaimės, visi jaučiasi labai nejaukiai - ypač kai išgirdo, jog *ji pati* kremtasi, kad nebegali surasti nieko, kas ją nudžiugintų. Štai todėl jie eina ir eina kasdien, nori pasakyti, kiek džiaugsmo yra jiems suteikusi, vildamiesi, kad nuo to bus geriau. Matot, ji visad norėdavo, kad beveik kiekvienas žmogus su ja žaistų tą žaidimą.

- Ką gi... Aš jau žinau vieną žmogų, kuris dabar su ja žais tą žaidimą, - virpėdama ištarė panelė Polė ir apsisukusi išskubėjo iš virtuvės.

Nensė taip ir liko stovėti, įsmeigusi sutrikusią žvilgsnį.

- Na, dabar aš jau viskuo... viskuo galiu patikėti, - sumurmėjo ji sau panosėje. - Niekas nebeišmuš manęs iš vėžių... o, mieloji panele Pole!

Netrukus viršuj slaugė paliko panelę Polę ir Polianą vienas dvi.

- Ir dar viena viešnia šiandien buvo pas tave, mieloji, - pranešė panelė Polė, tuščiai stengdamasi sutramdyti jaudulį. - Ar tu prisimeni ponią Paison?

- Ponią Paison? Tikrai prisimenu! Ji gyvena prie kelio į Pendletonų sodybą ir ji turi žavingiausią trejų metų mergaitę ir berniuką beveik penkerių. Ji baisiai puiki, ir jos vyras taip pat - tik atrodo, kad patys nežino, kokie jie abu puikūs vienas šalia kito. Ir kartais jie kaunasi - norėjau pasakyti, jie ne visai sutaria tarpusavy. Be to, jie labai neturtingi ir, aišku, niekad negauna siuntinių, nes jis juk nėra misionierių dvasininkas, kaip... na, tiesiog nėra dvasininkas.

Polianos skruostuose šmėstelėjo švelnus raudonis, kuris sakytum iškart persimetė ir į jos tetos skruostus.

- Bet, nepaisant jų skurdo, kartais ji labai puošniai rengiasi, - paskubėjo pridurti Poliana. - Ir ji turi nuostabių žiedų su deimanto, rubino ir smaragdo akim. Bet sako, kad ji turi vienu žiedu per daug ir ketina jį išmesti, ir bemeilija išsiskirti. Ką reiškia

išsiskirti, teta Pole? Bijau, kad tai kažkas nemalonaus, nes taip sakydama ji neatrodo laiminga. Ir sako, jeigu jie išsiskirtų, daugiau ten nebegyventų, o ponas Paisonas išeitų ir vaikai turbūt irgi. Bet aš manau, jiems geriau pasilaikyti tą žiedą, net jei ir per daug jų turi. O kaip jums atrodo? Teta Pole, kas yra skyrybos?

- Bet jie nebeketina to daryti, mieloji, - vikriai išsisuko teta Polė. - Jie nusprendė pasilikti kartu - taip, kaip dabar yra.

- Ak, kaip aš džiaugiuosi! Tai jie liks ten pat! Aš nueisiu pas... Ak, atsiprašau! - staiga liūdnai nutilo mergaitė. - Teta Pole, kodėl aš niekaip *negaliu* įsiminti, kad mano kojos niekad neišgis, ir kad aš niekad, niekad nebenuoėisiu aplankyti pono Pendletono?

- Tiek to, tiek to, liaukis, - atsiduso teta. - Galbūt tu kada nors ten nuvažiuosi. Bet klausyk! Aš dar tau nebaigiau pasakoti, ką sakė ponia Paison. Ji prašė tau pasakyti, kad jie... jie nutarė likti kartu ir žaisti tą žaidimą, kaip tu juos įkalbinėjai.

Poliana nusišypsojo pro ašaras.

- Tikrai? Jie tikrai taip sutarė? Ak, kaip aš džiaugiuosi!

- Ji taip ir sakė, kad tu apsidžiaugsi. Dėl to ir atėjo pasakyti - kad tu... *pasidžiaugtum*, Poliana.

Poliana žvilgtelėjo į ją.

- Bet teta Pole, jūs... jūs taip kalbate, lyg žinotumėt... Ar jūs žinote apie tą žaidimą, teta Pole?

- Taip, mieloji, - panelė Polė pasistengė, kad jos balsas nuskambėtų džiugiai. - Man Nensė papasakojo. Ir manau, kad tai nuostabus žaidimas. Dabar ir aš jį žaisiu - su tavim.

- Ką jūs, teta Pole! Ir *jūs*? Kaip aš džiaugiuosi! Žinot, visą tą laiką aš labiausiai iš visų ir norėjau žaisti su jumis.

Teta Polė dar giliau įkvėpė. Šįkart buvo dar sunkiau išlaikyti ramų balsą, bet jai pasisekė.

- Puiku, mieloji. Ir dar su visais kitais. Žinai, Poliana, man rodos, kad dabar visas miestas žaidžia kartu su tavim tą žaidimą - netgi mūsų pastorius! Aš dar neturėjau progos tau pasakyti, bet šįryt miestelyje aš sutikau poną Fordą, ir jis prašė tau perduoti, kad kai tik bus galima tave lankyti, jis ateis ir pasakys, kad nesiliauja džiaugęsis tais aštuoniais šimtais vietų Biblijoje, kurios skatina džiaugtis. Matai, mieloji, kiek tu daug padarei. Visas miestas žaidžia tą žaidimą ir visas miestas dabar neįtikėtinausiai pasikeitė - tapo laimingesnis. Ir tik dėl vienos mergaitės, kuri išmokė žmones naujo žaidimo.

Poliana suplojo delnais.

- Ak, kaip aš džiaugiuosi! - šūktelėjo ji. Ir tada jos veidą nušvietė netikėta palaima. - Klausykit, teta Pole, o juk vis dėlto *yra kai kas*, dėl ko galiu džiaugtis. Aš galiu džiaugtis, kad mano kojos kažkada *buvo sveikos* - kitaip aš nebūčiau galėjusi viso to padaryti!

Pro atvirą langą

Atėjo ir slinko trumpos žiemos dienos. Tačiau Polianai jos nebuvo trumpos. Polianai jos buvo ilgos ir kartais sklidinios skausmo. Vis dėlto Poliana labai atkakliai stengėsi su džiaugsmu sutikti bet kokią įvykį. Ar gal dabar ji jautėsi ypač įpareigota žaisti tą žaidimą, kai prie jo prisidėjo ir teta Polė? O teta Polė surasdavo tiek daug džiaugsmą teikiančių dalykų! Štai ji vieną dieną sukūrė istoriją apie du vargšus mažus paklydėlius, kurie priėjo pūgos užpustytas duris ir stebėjosi, kas gi atsitiko žmonėms, kad jie nebeturi durų! Arba štai kitą dieną ji grįžo namo ir ėmė pasakoti išgirdusi kitą istoriją apie vargšę seną moteriškę, kuri turėjo tik du dantis, tačiau be galo džiaugėsi, kad tie du dantys tokie „aštrūs“!

Kaip ir ponia Snou, Poliana ėmė megzti visokius mielus daiktelius iš šviesių vilnonių siūlų, kurie žaislingai draikėsi ant baltos antklodės ir džiugino Polianą. Vėl – kaip ponia Snou, ji džiaugėsi, kad, šiaip ar taip, dar turi rankas ir pirštus.

Retkarčiais Polianą kas nors aplankydavo, ir beveik visada ji sulaukdavo naujienų iš tų žmonių, kurie negalėdavo pas ją užėiti. Ir visada tos naujienos sukeldavo naujų minčių. O Polianai labai reikėjo naujų minčių.

Vieną kartą ji pasimatė su Džonu Pendletonu, o su Džimiu Bynu matėsi dukart. Džonas Pendletonas jai pasakė, kad Džimis darosi labai šaunus berniukas ir labai gražiai elgiasi. O Džimis pasisakė, jog turįs „aukščiausios klasės“ namus, o ponas Pendletonas esąs „pirmarūšis giminaitis“. Ir abudu prisiekinėjo esą jai skolingi.

- Labiau už viską aš džiaugiuosi, kad aš *turėjau* sveikas kojas, - po to prisipažino ji savo tetai.

Praėjo žiema, atėjo pavasaris. Visi, susirūpinę Polianos būkle, beveik nepastebėjo, kad kas būtų pasikeitę po paskirtųjų procedūrų. Atrodė, tikrai teks patikėti daktaro Mydo nuogaštavimais, kad Poliana nebegalės vaikščioti.

Beldingsvilis, savaime aišku, sekė visas naujienas apie Polianą. O vienas žmogus Beldingsvilyje ypač nervindavosi ir pykdavo, vienaip ar kitaip gavęs žinių apie tas kančias. Tačiau, laikui bėgant ir vis nesulaukiant geresnių, o tik blogesnių žinių, jau ne

vien susirūpinimas ėmė rodytis to žmogaus veide, nusiminimas ėmė kovoti su labai atkakliu pasiryžimu. Ir pagaliau laimėjo pasiryžimas. Būtent tada ponas Džonas Pendletonas labai nustebo, kai vieną šeštadienio rytą pas jį apsilankė daktaras Tomas Čiltonas.

- Pendletonai, - be įžangų prabilo daktaras. - Aš pas jus atėjau dėl to, kad jūs geriau už bet ką visame mieste žinote apie mano santykius su panele Pole Harington.

Džonas Pendletonas suvokė, kad turi atsakyti tiesiai - jis tikrai kai ką žinojo apie Polės Harington ir Tomo Čiltono jausmus, bet apie tai jie niekad vienas kitam neužsimindavo jau penkiolika metų, o gal net daugiau.

- Taip, - atsakė jis, stengdamasis, kad jo balsas skambėtų draugiškai, bet nerodytų per didelio smalsumo. Tačiau tuoj pat suprato, kad jam nėra ko nerimauti: daktaras buvo perdėm persiėmęs savo reikalu, kad pastebėtų, kaip atsakoma į jo kreipimąsi.

- Pendletonai, aš noriu pamatyti tą vaiką. Aš noriu ją apžiūrėti. Aš *privalau* ją apžiūrėti.

- Tai kodėl neapžiūrite?

- Aš *negaliu*! Pendletonai, jūs puikiai žinote, kad aš nesu įkėlęs kojos į tuos namus daugiau kaip pen-

kiolika metų. Jūs nežinote, – bet aš jums pasakysiu, – tą namų šeimininkė man yra pasakiusi, kad kai ji *pakvies* mane tenai kitą kartą, aš turėsiu suprasti, jog prašo mane atleidimo ir nori, kad viskas būtų kaip buvę, – o tai reiškia, kad ji sutinka už manęs tekėti. Gal dabar jūs ir pastebėjot, kad ji mane kviečia, bet aš tai ne.

– Bet ar jūs negalite nueiti... be kvietimo?

Daktaras paniuro.

– Vargu. Suprantat, aš turiu išdidumo.

– Bet jeigu jūs toks susirūpinęs mergaite, negi negalite pamesti savo išdidumo ir užmiršti nesutarimų...

– Užmiršti nesutarimų! – įtūžęs nukirto daktaras. – Aš kalbu ne apie tą išdidumą. Dėl to dalyko, tai aš galėčiau kelias vaikščioti arba ant galvos atsistočiau, jeigu tik iš to būtų nors kiek naudos. Aš kalbu apie *profesinį* išdidumą. Ten juk ligonis, o aš esu gydytojas. Aš negaliu įpulti vidun ir pasakyti: „Prašom, kreipkitės į mane!“ Argi galiu?

– Čiltonai, kokie tie nesutarimai? – paklausė Pendletonas. Daktaras nervingai krūptelėjo ir ėmė žingsniuoti po kambarį.

– Kas tai buvo? O dėl ko įsimylėjusieji paprastai nesutaria... kai viskas jau baigiasi? – niurzgėjo

jis, žingsniais matuodamas kambarį. – Kvailiausiai kandžiojasi, kad kambarys per ankštas ar gal... kad upė per sekli. Maždaug dėl tokių mažmožių, kurie yra nieko verti, palyginti su tais slogiais mėnesiais, kurie slenka po tokių ginčų! Kiek tai susiję su manim, tai noriu pasakyti, kad nebuvo jokių tikrų nesutarimų. Pendletonai, aš privalau pamatyti tą vaiką. Tai gyvybės arba mirties klausimas. Tai gali reikšti... – aš visai nuoširdžiai tuo įsitikinęs – devynias galimybes iš dešimties, kad Poliana Vitjer vėl pradės vaikščioti!

Paskutiniai žodžiai nuskambėjo aiškiai, pabrėžtinai, ir juos ištarė vyriškis, tuomet atsidūręs prie atviro lango, kur stovėjo Džono Pendletono kėdė. Taip jau sutapo, kad jie labai ryškiai atsimušė palangėje ant žemės klūpančio mažo berniuko ausyse.

Džimis Bynas, kuriam tą šeštadienio rytą buvo pavesta išravėti iš gėlyno pirmąsias gležnas piktžoles, kiūtojo ten pastatęs ausis ir išplėtęs akis.

– Vaikščioti! Poliana! – pakartojo Džonas Pendletonas. – Ką tu nori pasakyti?

– Aš noriu pasakyti, jog iš to, ką nugirstu ir sužinau – būdamas per mylią nuo jos patalo, – susidariau įspūdį, kad jos ligos atvejis labai panašus į tą, kuri vieną mano kolega ką tik yra išgydęs. Ilgus metus

jis specialiai studijavo tokio pobūdžio atvejus. Aš su juo palaikiau ryšį ir tam tikra prasme irgi studijavau. Ir iš to, ką aš girdžiu... bet aš noriu *pamatyti* mergaitę!

Džonas Pendletonas atsitiesė kėdėje.

- Žmogau, tu privalai ją pamatyti! Ar negalėtum perduoti... per daktarą Voreną?

Daktaras Čiltonas papurtė galvą.

- Bijau, kad ne. Beje, Vorenas labai padorus žmogus. Jis man sakė, jog ir pats pasiūlė pirmiausia pasikonsultuoti su manimi, tačiau panelė Harington taip griežtai atmetė siūlymą, kad jis nebedrįso dar syk rekomenduoti, net ir žinodamas mano troškimą apžiūrėti vaiką. Pastaruoju metu keletas jo nuolatiinių ligonių perėjo pas mane, taigi dabar mano rankos dar labiau surištos. Bet, Pendletonai, aš turiu pamatyti vaiką! Tik pagalvok, ką tai galėtų reikšti jai... jeigu man pavyks!

- Taip, o tu pagalvok, kaip jai bus, jeigu tau nepavyks! - atšovė Pendletonas.

- Bet kaip aš galiu ką padaryti be tiesioginio jos tetos prašymo, kurio... nesulauksiu?

- Reikia ją priversti!

- Kaip?

- Nežinau.

- Įsivaizduoju, kad tu nežinai, ir niekas nežino. Ji per daug išdidi ir per daug supykusi, kad kreiptųsi į mane, - kai šitaip pasakė prieš daugelį metų. Bet vis dėlto! Tik pagalvokim apie tą vaiką, pasmerktą amžinai nevilčiai! Kai aš pagalvoju, kad galbūt mano rankose yra galimybė ją išgelbėti, bet dėl tos praeitos nesąmonės, kurią vadiname išdidumu ir profesiniu etiketu, aš... - Jis neužbaigė sakinio, bet, susigrūdęs rankas giliai į kišenės, apsisuko ir ėmė piktai žirglioti po kambarį.

- Bet jeigu ją pavyktų įkalbėti... įtikinti? - nekantravo Džonas Pendletonas.

- Taip, bet kas tai padarys? - tūžmingai atsigręžęs, paklausė daktaras.

- Nežinau, nežinau, - liūdnai bumbėjo Džonas Pendletonas.

Staiga už lango krustelėjo Džimis Bynas. Iki tol jis vos vos kvėpavo, nes įsitempęs gaudė kiekvieną žodį.

- Na, po galais, o aš žinau! - džiaugsmingai sušnibždėjo jis. - Aš tai padarysiu! - Ir sulig tais žodžiais jis pašoko, vogčiomis šmurkštelėjo už namo kampo ir kiek įkabindamas pasileido žemyn nuo Pendletonų kalvos.

Vairą perima Džimis

- Atėjo Džimis Bynas. Jis norėtų jus pamatyti, madam, - pranešė Nensė, pravėrusi duris.

- Mane? - labai nustebusi, paklausė panelė Polė. - Gal tu nenugirdai, gal jis nori užėiti pas panelę Polianą? Jeigu nori, tegul keletą minučių su ja pasėdi.

- Aš jam irgi taip pasakiau. Bet jis sakosi norįs pamatyti jus.

- Gerai, aš nulipsiu žemyn, - išvargusiu balsu sutiko panelė Polė ir pakilo nuo kėdės.

Svetainėje ji rado apvalių akių raudonskruostį berniuką, kuris iškart ėmė kalbėti:

- Madam, tikriausiai tai, ką aš darau ir ką dabar šneku, yra labai baisu. Bet aš turiu tai daryti. Viskas dėl Polianos, o dėl jos aš galėčiau net po karštas žarijas vaikščioti arba atsistoti prieš jus... kaip dabar. Aš manau, ir jums taip būtų, jeigu tik užuostumėt bent mažiausią galimybę, kad jinai vėl pradėtų vaikščioti. Ir štai todėl aš atėjau pasakyti jums, kad tik išdidumas ir... ir dar kažkas neleidžia Polia-

nai vēl atsistoti ant koju, ir aš žinau, kad jums tereikia pasikviesti daktarą Čiltoną, jeigu...

- Ką?! - nutraukė jį panelė Polė, o jos veide sumišimą pakeitė įniršis.

Džimis liūdnai atsiduso.

- Na va, aš visai nenorėjau jūsų supykdyti. Dėl to ir pradėjau kalbą nuo to, kad Poliana vēl galėtų atsistoti ant koju. Maniau, kad jūs šitą pirmiausia išgirsite.

- Džimi, apie ką tu kalbi?

Džimis vēl atsiduso.

- Tai ir bandau jums pasakyti.

- Gerai, tada tęsk toliau. Bet pradėk iš pradžių ir stenkis, kad aš viską galėčiau suprasti. Nešokinėk nuo vieno prie kito, kaip pirma, ir nevelk visko į viena!

Džimis apsilaižė lūpas.

- Na, jeigu viską iš pradžių, tai daktaras Čiltonas užėjo pas poną Pendletoną ir bibliotekoje jie kalbėjosi. Ar supratot?

- Taip, Džimi, - panelės Polės balsas buvo jau ramesnis.

- Tai va, langas buvo praviras, o aš visai po tuo langu ravėjau gėlyną ir girdėjau jų pokalbį.

- Ak, Džimi! Tu *klauseisi*?

- Ne apie mane kalbėjo, tai nebuvo joks šniukštinėjimas, - pasiteisino Džimis. - Ir labai džiaugiuosi, kad klausiausi. Ir jūs džiaugsitės, kai viską papasakosiu. Juk dėl to Poliana galbūt vėl vaikščios!

- Ką tu šneki, Džimi? - susidomėjusi palinko į priekį panelė Polė.

- Tuoj papasakosiu, - patenkintas savimi, linktelėjo galvą Džimis. - Tai va. Daktaras Čiltonas pažįsta kažkur vieną daktarą, kuris, jo manymu, gali išgydyti Polianą - na, kad ji vėl vaikščiotų. Bet jis negali nieko tikro pasakyti, kol pats jos *neapžiūrės*. Jis baisiai nori ją apžiūrėti, bet ponas Pendletonas sako, kad jūs neleisite.

Panelė Polė visa išraudo.

- Džimi, aš... aš negaliu... aš negaliu! Tai yra aš nežinau! - Panelė Polė sutrikusi susinėrė pirštus.

- Taip, štai todėl aš ir atbėgau jums pasakyti, kad jūs *žinotumėt*, - atkakliai aiškino Džimis. - Jie sako, kad dėl kažkokių priežasčių - aš nelabai supratau, kokių - jūs neleisite daktarui Čiltonui įžengti į jūsų namus ir kad daktarui Voreniui taip sakėt. O daktaras Čiltonas pats negali užėiti, kol jūs jo nekviečiat, dėl to, kad jis išdidus ir dėl profesinio eti... eti... - na, kažkokio eti... Ir jie norėjo, kad kas nors padėtų jums sužinoti visą reikalą, tik nesugalvojo, kas tai

galėtų padaryti. O aš buvau prie pat atviro lango ir iškart sau pasakiau: „Po galais, tai padarysiu aš!“ Ir aš atbėgau, o jūs dabar viską supratot?

- Taip, Džimi. Bet koks tas daktaras? - susijaudinusi paklausė panelė Polė. - Kas jis toks? Kaip jis gydo? Ar jie *įsitikinę*, kad jis išgydytų Polianą?

- Aš nežinau, kas jis toks. Jie to nesakė. Daktaras Čiltonas jį pažiūsta, ir jis ką tik turėjo tokį pat ligonį, taip pasakojo daktaras Čiltonas. Bet atrodo, kad jie dėl jo neturi didelių abejonių. Jie tik dėl jūsų labai abejoja, nes jūs neleisit daktarui Čiltonui apžiūrėti Polianos. Bet sakykit, jūs juk leisite jam čia atvykti, tiesa? Dabar juk jūs viską supratot?

Panelė Polė lėtai pakraipė galvą. Jos krūtinė iš susijaudinimo kilnojosi, gaudydama kvapą. Džimis, išmeigęs į ją nekantrų žvilgsnį, pamanė, kad ji tuoj tuoj pravirks. Tačiau ji nepravirko. Po valandėlės ji ištarė trūkčiojančiu balsu:

- Taip... aš leisiu... daktarui Čiltonui... ją apžiūrėti. Bėk namo, Džimi! Skubėk! Man reikia pasikalbėti su daktaru Vorenu. Dabar jis kaip tik yra antrame aukšte. Ką tik mačiau, kad atvažiavo.

Po kurio laiko daktaras Vorenas labai nustebo, pamatęs susijaudinusią, įraudusią panelę Polę. Ir

dar labiau nustebo, kai ji prakalbo, gaudydama kvapą:

- Daktare Vorenai, syki jūs manęs prašėte, kad leisčiau pakviesti čia konsultacijoms daktarą Čiltoną, o aš... atsisakiau. Bet dabar aš persigalvojau. Aš labai noriu, kad jūs iškviestumėt daktarą Čiltoną. Ar negalėtumėt tuoj pat jo iškviesti? Dėkoju.

Naujasis dėdė

Kai kitą sykį daktaras Vorenas įėjo į kambarį, kuriame Poliana gulėdama akimis sekė mirguliuojančų spalvų žaismą ant lubų, jam įkandin žengė aukštas, plačiapetis vyras.

- Daktare Čiltonai!.. Ak, daktare Čiltonai, kaip aš džiaugiuosi, jus matydama! - sušuko Poliana. Ir sulig tuo džiaugsmingu šūktelėjimu dvi poros akių staiga prisipildė ašarų. - Bet, tiesa, jeigu teta Polė nenori, kad...

- Viskas gerai, mieloji, nesijaudink, - skubėdama prie lovos, įtikinamai nuramino ją panelė Polė. - Aš paprašiau daktaro Čiltono, kad jis tave apžiūrėtų... šįryt kartu su daktaru Vorenu.

- Ak, vadinasi, jūs paprašėte jo užteiti, - patenkinta sumurmėjo Poliana.

- Taip, mieloji, paprašiau. Tai yra... - Bet buvo jau per vėlu. Negalėjai nepastebėti, kaip džiugesys ir laimė blykstelėjo daktaro Čiltono akyse, ir panelė Polė tai pastebėjo. Raudonis nuplieskė jos skruostus, ji apsisuko ir išskubėjo iš kambario.

Prie lango nuoširdžiai tarpusavy šnekėjosi slaugė ir daktaras Vorenas. Daktaras Čiltonas ištiesė į Polianą abi rankas.

- Mažoji mano, aš manau, kad pats džiaugsmingiausias dalykas, kokį tu kada nors padarei, yra padarytas šiandien, - pasakė jis drebančiu iš susijaudinimo balsu.

Artėjant vakarui, prie Polianos lovos tyliai pasirodė kažkaip žaviai virpanti, įstabiai pasikeitusi teta Polė. Slaugė tuomet vakarieniavo, tad jos kambaryje buvo tik dviese.

- Mieloji Poliana, aš noriu tau... pačiai pirmai pasakyti. Po kiek laiko daktaras Čiltonas bus tavo dėdė. Ir tai dėl tavęs viskas įvyko. Ak, Poliana, aš tokia... laiminga! Ir taip... džiaugiuosi!.. Brangute!

Poliana buvo beplojanti, bet tik prilietė delnus vieną prie kito ir taip laikė, juos sustingdžiusi.

- Teta Pole, teta Pole, ar tai jūs buvote tos moters rankos ir širdis, kurių jis taip seniai troško? Taip, tai jūs, jūs!.. Aš žinau! Ir štai ką jis turėjo galvoje, kai sakė man, kad šiandien aš padariau patį džiaugsmingiausią dalyką. Kaip aš džiaugiuosi! Oi teta Pole, nežinau, kaip čia yra, bet aš taip džiaugiuosi, kad man dabar nerūpi... net mano kojos!

Teta Polė užgniaužė verksmą.

- Galbūt vieną dieną, mieloji...

Tačiau teta Polė nebaigė sakinio. Teta Polė dar nedrįso pasakyti apie tą didžiąją viltį, kurią daktaras Čiltonas įžiebė jos širdyje. Bet ji pasakė ką kita, ir, Polianos nuomone, tai buvo taip pat nuostabu.

- Poliana, kitą savaitę tavęs laukia kelionė. Gražioj ir patogioj lovelėj automobiliai ir vagonai tave nugabens pas garsų daktarą, kuris už daugelio mylių nuo čia turi didžiulį namą, pastatytą tokiems ligoniams, kaip tu. Jis yra artimas daktaro Čiltono draugas, ir žiūrėsim, kuo jis gali tau pagelbėti!

Tai laiškas nuo Polianos

Brangioji teta Pole ir dėde Tomai,

Ak, aš galiu... aš galiu... aš galiu vaikščioti! Šian-dien aš nukeliavau nuo savo lovos iki lango! Net šešis žingsnius! Dieve, kaip nuostabu buvo vėl atsi-stoti ant kojų!

Visi daktarai stovėjo aplink ratu ir šypsojosi, o visos slaugės stovėjo šalia jų ir verkė. Ponia iš kitos palatos, kuri pradėjo vaikščioti pereitą savaitę, slap-čia žvilgčiojo pro duris, o kita ponia, kuri tikisi atsi-stoti ant kojų kitą mėnesį, buvo pakviesta į tas iškil-mes ir, gulėdama ant mano slaugės lovelės, plojo rankomis. Netgi Juodoji Tilė, kuri valo grindis, net ir toji pažiūrėjo pro verandos stiklą ir šūktelėjo man: „Mielas vaikeli!“, nes ji per daug verkė, kad būtų galėjusi kitaip mane pavadinti.

Nesuprantu, ko jie verkė. Aš tai norėjau dainuoti ir šaukti, ir klykti! Ak, ak, ak! Tik pamanykit, aš galiu vaikščioti – vaikščioti – vaikščioti! Dabar aš visai nesigailiu, kad išbuvau čia beveik dešimt mėne-sių ir vis dėlto netgi vestuvėse dalyvavau. Tik jūs,

teta Pole, taip ir galėjote – atvykti čia ir susituokti tiesiog prie mano lovos, kad galėčiau jus matyti. Jūs visad sugalvojat džiaugsmingiausių dalykų!

Jie sako, kad aš labai greitai važiuosiu namo. O, kad aš galėčiau pėsčia pareiti! Tikrai. Atrodo, niekada nebenorėsiu važiuoti su kuo nors. Juk taip gera bus eiti pėsčiom. Ak, kaip aš džiaugiuosi! Aš dėl visko džiaugiuosi. Na, aš dabar džiaugiuosi, kad kurį laiką nevaldžiau savo kojų, nes kitaip negali suvokti, koks brangus daiktas yra kojos, kol nesi jų praradusi, – štai ką aš turiu galvoj. Rytoj aš jau nueisiu aštuonis žingsnius.

*Glėbys bučinių visiems,
Poliana.*